

MARTON I
1938

Magyar Cserkész

XX. ÉVFOLYAM, 7. SZÁM

ÁRA 56 FILL.

1938. DECEMBER 15.

KÖSZÖNTÖTTÜK LORD ROTHERMERET

November 11-én egy órs tisztegett a Dunapalota szállóban a magyarok nagy barátjánál, lord Rothermere-nél és a magyar cserkészfiú köszönetét tolmácsolta. Ajkay Dönci, a kis szónok a következő beszédet mondotta angol nyelven: „Nemes Lord! Rajongó szeretettel köszönöm meg minden magyar cserkésztestvérem nevében, hogy elfogadta 1929 november 20-án a jamboree alkalmával tett meghívásunkat. Az angliai felejthetetlen szép napok emléke kitörölhetetlenül él ma is bennünk. Táborainkban, cserkészotthonainkban, mindenkor könnyes boldogsággal emlékezünk a mi jötevőnkre, hazánk nagy barátjára, lord Rothermerere.

Fogadja gyermeki szívünk forró ragaszkodását, háláját nagylelkű támogatásáért, melyet a magyar cserkészifjúsággal szemben gyakorolt és gyakorol ma is. A Mindenható sokáig éltesse! Éljen lord Rothermere!”

Az üdvözlés elhangzása után lord Rothermere megköszönte a kedves meglepetést és megkért bennünket, tolmácsoljuk min-

den magyar cserkész részére változatlan szeretetét, mert mint mondotta, alkalma volt megismerni a magyar fiút és a legjobb véleménnyel van cserkészeinkről.

Egyben a jelenlevő nyolc fiút és vezetőjüket szeretettel meghívta a nyár folyamára Angliába, párhetes tartózkodásra.

Z. Sz. I.

ENRILO-NAK

a kitűnő szomjesillapító-
nak, egyetlen kulacsból
sem szabad hiányoznia.

Jól cukrozva üdítő
és egészséges ital,
mely különösen
hosszabb túráknál
nagy ellenállóké-
pességet kölcsönöz.

Kizárólagosan honi nyers-
anyagokból gyártja a
FRANCK HENRIK FIAI RT.
nagykanizsai és moson-
szentjánosi hazai gyáraiban

MAGYAR CSERKÉSZ

XX. ÉVFOLYAM, 7. SZÁM
ELŐFIZETÉSI DIJ: EGÉSZ ÉVRE 2.80 P
KETTŐS SZÁM ÁRA 56 FILLÉR

SZERKESZTI:
DR. SZTRILICH PÁL

1938. DEC. 15.
MEGJELENIK A HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN
CSEKKSZÁMLA: 31.428

gatása alkalmával a meleg kézzel való érintésre hűs év hiába váró magyar fiú kezét, A Te testvéri leveledet viszi a posta az ismeretlen felvidéki cserkészfiúnak, akit így a szeretet szálaival kapsz össze bensőséges közösségbe.

A jó Isten kegyelme megengedte, hogy a nagy átváltozás nem kívánt tőled nagyobb áldozatot. A Felvidék vér nélkül került vissza hozzánk. Adj hálát a jó Istennek s adj a felvidékieknek még több szeretetet, jóakaratot és megértést.

A Magyar Cserkész büszkén szorítja meg kezét. Tudta, hogy komoly helyzetben is úgy megálltad volna a helyedet, mint itt, a szeretet próbájánál.

Az 1938. év nagy karácsonyi ajándékával a magyarság sötét éjszakájában feltűnt a betlehemi csillag.

A magyarlakta Felvidék nagy része visszatért.

„Dicsőség mennyben az Istennek.”

KARÁCSONYI KÖSZÖNTŐ

Kaphattál-e szebb karácsonyi ajándékot, cserkészpajtás, mint az idén?

A kigyúló karácsonyi gyertyák egymillióval több boldog magyar arcát világítják meg. Egymillió ember imádkozhatik anyanyelvén. Egymillió ember énekelheti magyarul a gyönyörű karácsonyi éneket:

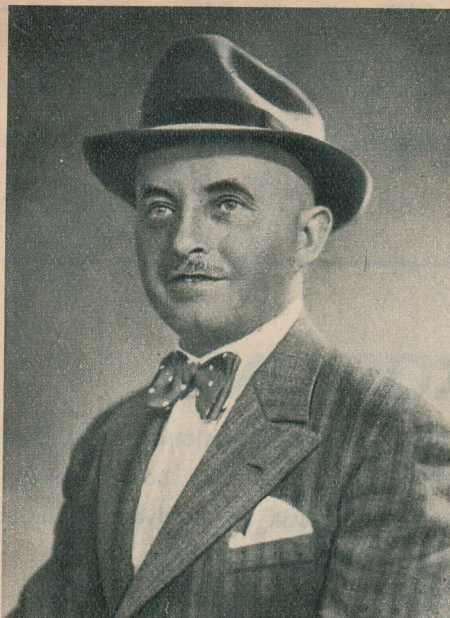
„Dicsőség mennyben az Istennek...”

Többezer cserkész társad érkezett vissza közénk.

Alkalmad volt a gyakorlatban megmutatni, hogy mi az igazi cserkésztestvériség.

A Te filléred is ott volt az ajándék magyar zászló árában, a Te munkád is gyümölcsöt hozott a „Magyar a magyarért” gyűjtésben, Te is adtál magyar könyvet az idegen nyelven felnőtt testvéreidnek. A Te barátkozó kezéd szorította meg bensőségesen a cserkészgárdaegységek felvidéki láto-

A hazatértek üdvözölnek bennünket

November 15-iki számunkban közöltük a Magyar Cserkészszövetség köszöntőjét, mellyel felvidéki cserkésztestvéreinket szívékhöz öleljük. Válaszul most olvashatjátok Mrenna József, a felvidéki cserkészek főparancsnokának, a „Tábortűz” szerkesztőjének válaszát.

A cikkkel egyidejűleg arcképét és életrajzi adatait is közöljük. Legyen ez is egy eszköze a felvidéki és csonkahunyvári cserkészek testvéri összeismerkedésének.

Született Felsőzsellén, 1880. évi január hó 9-én. Az elemi iskolát Szencen, középiskolai tanulmányait Nagyszombatban és Esztergomban végezte. A budapesti tudományegyetemen szerzett tanári oklevelet. Szaktárgyai: a magyar-latin nyelv és irodalom. Bécsben volt egyéves önkéntes. Tanulmányúton volt Lipcsében és Berlinben. Tanár volt Nagyszombatban, Nyitrán, Petrozsényben. 1911 óta tanít Érsekújvárott. Éppen utolsó fegyvergyakorlaton volt, amikor kitört a világháború. Mindjárt kikerült az orosz harctérre és 1915-ben a Kárpátokban, majd ismét rövidesen kikerülve a harctérre, 1916-ban Zaloscenán megsebesült. A következő évben 6 hónapot töltött az olasz harctéren mint géppuskás századparancsnok. Harctéri kitüntetései: III. osztályú katonai érdemkereszt, 2 signum laudis, Károly csapattereszt és sebesülési érem. A háború után visszatért érsekújvári állomáshelyére, ahol jelenleg — tanártársai bizalmából — az ideiglenes igazgatói tiszteletet tölti be. A felvidéki magyar cserkésztestvérek közel 10 esztendeje a vezetője és a „Tábortűz”-nek ugyancsak 10-ik éve a szerkesztője.

Drága jó Cserkésztestvéreink!

Engedjétek meg, hogy meghatóan szép köszöntésekre, amely annyi könnyet csalt ki szemünkből, a felvidéki magyar cserkészek nevében válaszoljak.

Igen nagy a mi örömünk, végtelen boldogságtól repes a mi szívünk, hogy az isteni gondviselés végtelen kegyelméből megélhettük azt az örvendetes napot, amikor 20 évi rabság után keblünkre ölelhetünk Titeket és szabad földön, szemtől-szembe egymással kiálthatjuk Felétek: drága, jó Cserkésztestvéreink, akiket 20 évig a trianoni határ választott el tőlünk, nyujtsátok felénk testvéri jobbotokat és meneteljünk ezentúl együtt a magyar célok felé vezető úton!

Buzgó imát rebeg ajkunk a Mindenhatóhoz, hogy részesei lehettünk a boldog magyar feltámadásnak, mely hálával, soha el nem múló szeretettel gondolunk mind az anyaországi, mind a felvidéki nagy magyar államférfiakra, akiknek áldozatos munkája, szívós kitartása, törhetetlen akarateréje a magyar ügyet diadalra vitte. De ki kell fejeznünk mélyeséges köszönetünket a Magyar Cserkészszövetség iránt is azért a sok jótanácsért, erkölcsi, anyagi támogatásért, amelyben a felvidéki Magyar Alosztályt elszakítottóságában részesítette és végül hálással köszönjük Mindnyájatoknak azt a meleg testvéri szeretetet, megértő aggodást, amely részetekről mind a múltban, mind a jelenben irántunk megnyilvánult.

Zord idők jártak fölöttünk. Volt úgy, mikor bűn volt magyar cserkésznek lenni, mert jól tudták a hatalmon lévők, hogy a felvidéki Magyar Alosztály keretében csoportosuló cserkészcsapatok bevehetetlen bástyái a nagy szláv tengerrel dacoló felvidéki magyarságnak. Nemcsak a felvidéki, hanem minden magyar cserkésznek örök büszkesége lesz, hogy a magyar cserkész sohasem tagadta meg magyarságát a több kenyérért, hanem törhetetlen hittel, sziklaszilárdan állt őrt a magyar vártán s a fölötté tündöklő magyar csillagokból olvasta le a magyar feltámadást.

A felvidéki magyar cserkészfiúk, akikkel most szemtől-szembe álltok, sorsüldözött, magyarságuk miatt állás-talanná lett szülők gyermekei, akiknek magyar érzését, magyar gondolkodását, a megcsonkított haza iránt soha ki nem apadt vérsző szeretetét el nem vehették. Ezek a cserkészfiúk készek voltak mindent feláldozni, beérték kisebb kenyérrel, kopottabb ruhával, vállalták a bizonytalan jövő súlyos terhet, de az anyatejjel magukba szívott édes magyar anyanyelvüket, égő nemzetszeretetüket semmi körülmények között sem bocsátották áruba, soraikban sohasem akadtak besúgók, árulók s ez a legértékesebb jutalma az én közel két évtizedes cserkészszolgálatomnak.

Büszke önérettel merem megjósolni, hogy ezektől a felvidéki cserkészfiúktól a magyar haza sokat várhat és szentül hiszem, hogy beteljesednek vitéz Imrédy Béla miniszterelnökünk szavai: ők lesznek az az ojtó ág a régi törzsben, amely friss vérkeringést hoz majd a magyar nemzet életébe.

Drága, jó Cserkésztestvéreink! Szeressétek és karoljátok fel ezeket a derék felvidéki magyar cserkésztestvéreiteket, akikben a lelkesedés lángja ég, akikben tetterő buzog, hogy résztvehessenek az új magyar küzdelmekben, az új magyar építő munkában.

Mrenna József,
a felvidéki magyar cserkészek főparancsnoka

Mindent vissza!

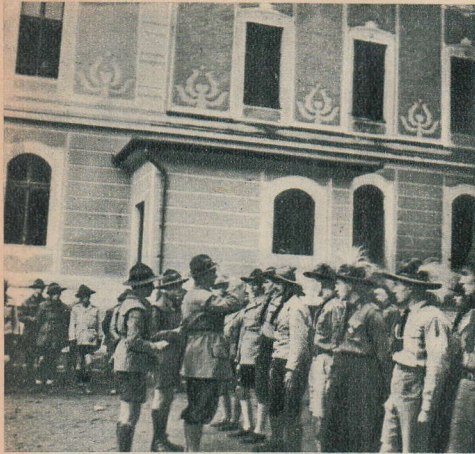
A 113. „Jókai” cserkészcsapatnak

Liliomos cserkészfiúk,
Hű testvérek, itthon vagytok!
Tudjuk, küzdelmes volt az út,
De minket már el nem hagytok...
Szent tűz lobog a szívünkben
És ez hozott nekünk vissza
Titeket is, mikor még ott
Harsogtátok: — Mindent vissza!...

Odaát a rabházában
A legelső boldog óra
Tietek volt, mert láttátok,
Hogy fordul most minden jóra...
Hűsz év szörnyű, átkos terhe
Könnyeteket már nem issza;
Kimondtátok bátor hangon,
Harsány szóval: — Mindent vissza!...

Ez a két szó bennünk lángol,
Mint tüzes folyam... új élet;
Hősi erőfeszítésre
Buzdítja a magyar népet.
Ős Komárom falai közt
Pattant ki e gyujtószikra —
Liliomos cserkészfiúk
Kiáltuk hát: — Mindent vissza!...

Ilkei Sándor

Leánycserkészek virággal fogadnak. Középen Markovits Jenő rimaszombati parancsnok

Vezetőavatás az Egyesült Prot. Gimnázium udvarán

Énekes búcsú (Tóth B. felvételei)

Visszamegyünk még hozzátok valaha, valaha... Vagy soha...

Rimaszombatban voltunk. Nem sokáig, csak két napon át, de elég volt ennyi is, hogy a város megfogja szívünket. Megragadta, vonzotta, mint a mágnes, el sem eresztette többé. De nem lehetett így, fél szívvel hazatérni. Magunkkal hoztuk hát az ő szívüknek felét. Ezért van az, hogy a lelkünk, gondolatunk egyre náluk időzik, bár azóta mi már végigéltünk néhány szürke hétköznapot. Azóta ismét nyakig merültünk ennek a fekete kötengernek, Budapestnek életébe, de szemünk előtt egyre ott áll a két szomszédos rimaszombati templomtorony. Hiába, fél szívünk rimaszombati lett!

Nem kell gondolkodnom, ha Rimaszombatról akarok írni. Az élmények színei azóta csak élénkebbek lettek, a távolság még szebbé tette azokat. Nem is tollammal írom ezt, hanem a szívemmel, annak is a szombati felével.

A szemem előtt vonulnak a képek. De nem laposak és nem szürkék, mint a film. Él és ragyog az mind, egytől egyig.

Ujra átélem azt az izgalmas örömet, mikor a vonat begördült az állomásra. Sorakozó, üdvözlés, csokor kerül zászlónk csúcsára. Azután megindulunk, be a városba. Két oldalt gyerekek szaladnak, a járdán Kossuth-nyakkendő férfiak, Bocskai-sapkás nők kísérik. Én őket nézem, őket és a várost, ami egyet jelent, megalkuvás nélküli magyarságot. Sehol-sehol nem láttam nyomát a húszéves cseh uralomnak. Pedig építettek azok ide sok mindent. Villanegyedet, dohányvágót, egy gyönyörű kórházat is, (bár kirámolták a berendezését menekültükben). De a város lelkét meghamisítani nem tudták.

Olyan igaz, olyan hamisítatlanul magyar volt az a Himnusz, amit másnap az iskolai ünnepélyen hallottunk és énekeltünk, hogy azt soha-soha el nem fogom felejteni. Betöltötte a hang a hatalmas termet, áttörte a barna gerendás tetőt és szállt, sebesen Istenhez. Egrenéző lélekkel követtem gondolatban a hang útját az Úr felé. Láttam, mikor kiterjesztette védő karját árva magyarsága felé.

Majd rátévedt a szemem Kormányzó Urunk mellszobrára. Egyedül az Ő szeme nem volt harmatos, egyedül az Ő szeme nézett összehúzott szemöldökkel, acélkeményen előre. Csodálatos szimbólum volt ez.

De itt sem időzhet soká a visszaemlékezés. A képek szaladnak és én már ott is vagyok a tábortűznél. A jókedv hangja a tetőt csapkodja. Együtt ülünk a szombati testvérekkel, de nemcsak a cserkészek ajkán harsog a nóta. Már az első negyedórán velünk énekel a közönség is. Egy öregúr pipájával verte a taktust. Mindenki fiatal volt ott lélekben, akárhány év nyomta is a vállát. Valami boldog, felszabadult érzés ragadott mindenkit magával.

Ha a hangulat nem is, de a tábortűz hamar véget ért. Visszamentünk hát az iskolába, várni a Mikulást. Nem váratott magára sokáig, puttonyában a leánycserkészek ked-

ves ajándékát hozta. Erre már meg kellett forgatni a lányokat. Lassankint kiömlött a hangulat a folyosóra. Megkezdődött a körcsárdás és abba sem maradt másfél óráig. Jutott az ünneplésből is kinek-kinek elég, elsősorban Makovits Jenő bácsinak, a szombati fiúk parancsnokának, azután a lányok vezetőinek, no meg maguknak a lányoknak is.

Másnap reggel jöttek a leventék, felváltani minket. Kinn voltunk, fogadni őket mi is. Gyönyörködtünk szép díszmenetükben, kemény fellépésükben. De már nem voltunk olyan vidámak, mint előző nap. Közeledett a búcsú. Ez a búcsú sokszorosan fáj, hogy most, amikor első nap viseljük együtt a Hungária jelvényt, amit mi hoztunk fel testvéreinknek és amikor először mentünk együtt templomba azok alatt a zászlók alatt, melyeket egy-egy csapat szeretete küldött, ilyen hamar el kell válnunk egymástól. Mi ott voltunk, hallottuk fogadalmukat, éreztük kézzorításukat, hallottuk kemény szavukat: „Vállalom!” Igaz szó volt. Vállalták és állták a fogadalmat húsz évig, a cserkész férfivá serdült, de a fogadalmat nem felejtette el senki. Éreztem, hogy most sem fogják elfelejteni...

Azután még néhány szó az iskolában, hátizsákot vállra, egy kézzorítás az állomáson, a vonat kigördül, lobognak a zsebkendők, sapkák és egyre messzebről hallják a szombatiak: Ne sírjatok ti szombati lányok, visszamegyünk még hozzátok... Valaha, valaha... Vagy soha...

Elhalt a nóta, egyre közelebb jártunk Feledhez, ahol nem várt élmény fogadott bennünket. Mikor nótaszóval rövidítettük a várakozás idejét, ezt hallottam a hátam mögül: „Mondhatom, hogy a mai a legszebb napja életemnek, mikor ezeket a nótázó fiúkat látom.” Hátranéztem. Egy öreg magyar mondta ezeket a szavakat egy társának.

Vetettem még egy búcsúpillantást az öreg felé és már indultunk tovább Füleknek. Betértünk az itteni csapat otthonába egy percre. Maguk építették házukat, maguk is díszítették, maguk fúrtak kutat hozzá. Ha van cserkészcsapat, amelyik joggal állíthatja magát cserkésznek, akkor ők tehetik.

Tőlük a betónfedezékekhez mentünk látogatóba. Igy legalább meg volt az összehasonlítás a régi vár, meg az újak között. Bementünk a zománcgyárba is. Azt mondták, nagy a kivitelük a világ minden részébe. A kis csuprok aljára ráírták: „Fülek visszatért!” Vajjon mit érez majd az amerikai háziasszony, ha véletlenül egy füleki csuprot vásárol?

De időnként erre sem futotta sok. Tovább utaztunk. Kilométer kilométert követett, felcsillantak Budapest lámpái, zaj, túlkölés, egy utolsó „Jó munkát”. Azután haza. De mindegyikünkben muzsikált a nóta: Visszamegyünk még hozzátok... Valaha... valaha... vagy soha...

Göncz Árpád 7-es cs.

Beszélgetés
Anti bácsival
a „Víg munkás”
mozgalomról

„Kraft durch Freude”, „Dopo lavoro”, „Work and Joy” és hasonló értelmű elnevezésekkel jelölik a különböző nemzetek azt a társadalmi, munkásjóléti szervezkedést, mozgalmat, amely napjainkban egyre nagyobb népszerűségre tesz szert és egyre nagyobb tért hódít.

Anti bácsihoz, a Cserkészszövetség elnökéhez fordultunk bővebb felvilágosításért a mozgalomra vonatkozóan, mert megtudtuk, hogy a fentemlített mozgalmak idei nemzetközi összejövetelein magyar részről ő is részt vett, tehát bizonyára az ügy legszakavatottabb ismerője.

— Tessék szíves lenni elmondani — kezdtük, — hogyan keletkezett és mi a lényege a „Vígmunkás mozgalom”-nak ?

— A társadalmi élet újabb fejlődését vizsgálva — fogott bele a magyarzatba Anti bácsi, — meg kell állapítanunk, hogy a világháború és az azt követő gazdasági összeomlás szenvedéseiből jó is származott az emberiségre. A jobbérzésű emberek valahogyan önmagukra találtak és rájöttek, hogy a gazdasági életnek, sőt általában az életnek a középpontja az ember és hogy a legnagyobb érték a földön az emberi munka. Rájöttek, hogy az ember és munkája szoros összefüggésben állanak egymással és ezért nincsen fontosabb feladat, mint az, hogy szolgáljuk az ember boldogulását és azt a viszonyt, amely az embert és munkáját összeköti, minél szebbé, minél kedvesebbé tegyük.

Ennek a felismerésnek a nyomán új társadalmi elgondolások, vagy ha úgy tetszik új szociális irányzatok ébredtek. Ma már úgyszólván minden állam — tekintet nélkül az államformára — arra törekszik, hogy a munkások és általában a munkálkodó népesség életét és munkaviszonyait minél kedvezőbben szabályozza, azt a lehetőséghez mérten szebbé és ezáltal minél eredményesebbé tegye. A törekvés központjában állanak egyfelől a munkahelynek és a környezetnek a csinosítása, az egészségügyi követelményeknek megfelelő berendezése ; másfelől gondoskodás arról, hogy a munkás a szabadidejét mind a munkaév folyamán, mind az évenként biztosított szabadsága alatt a lehető legelőnyösebben élvezhesse, hogy utána testben és lélekben felüldülve újult erővel láthasson munkájához.

— Mi az a „Kraft durch Freude ?” — vetettük közbe.

— Rátérek arra is — mondta Anti bácsi.

— Azokat az intézményeket, amelyek a fentemlített célokat szolgálják, az egyes államok különféle nevekkkel jelölik meg. Így a németek „Kraft durch Freude”-nak nevezik a szervezetüket, ezzel is rámutatva arra, hogy a munkás öröméből erőgyarapodást várnak. Az olasz a „Dopo lavoro” elnevezéssel arra utal, hogy a munka után jönni kell valaminek, ami az elfogyasztott energiát pótolja. Minálunk — mint halljuk — a kormány most akarja megszervezni az „Országos Szabadidő Intézetet”, amely hivatva lesz irányítani és megszervezni a „vígmunkás mozgalmat”. Világviszonylatban „Work and Joy” : „Munka és öröm” címen rendezik meg azokat a nemzetközi összejöveteleket, amelyeken az államok képviselői beszámolnak kísérleteikről, kicserélik tapasztalataikat és megvitatják a teendőket. Mint látjuk tehát, mindenhol az öröm mint erőforrás nyer kifejezést az elnevezésben : mintha csak a nyolcadik cserkész törvényből vették volna át a vidámságnak, mint emberi értéknek a megjelölését !

— Hallottuk, Anti bácsi résztvett a legutóbbi „Work and Joy” kongresszuson ?

— Igen, ezek az intézmények ebben az évben Rómában tartották meg 51 állam képviselőinek a részvételével harmadik nemzetközi kongresszusukat. Azt megelőzőleg Németország Hamburgban vendégül látta 33 állam képviselőit és június 9—14 között beszámolt a legutóbbi év német munkájáról. Utána alkalmat adott a vendégeinek arra, hogy a szervezet munkáját az életben is tanulmányozhassuk. A szabadságra utazó munkások egyik induló csoportjával hajón szállítottak át minket Hamburgból Nápolyba, ahonnan vasúton folytattuk az utat Rómába a nemzetközi kongresszusra.

— Tessék szíves lenni erről az útról mesélni valamit !

— Szívesen.

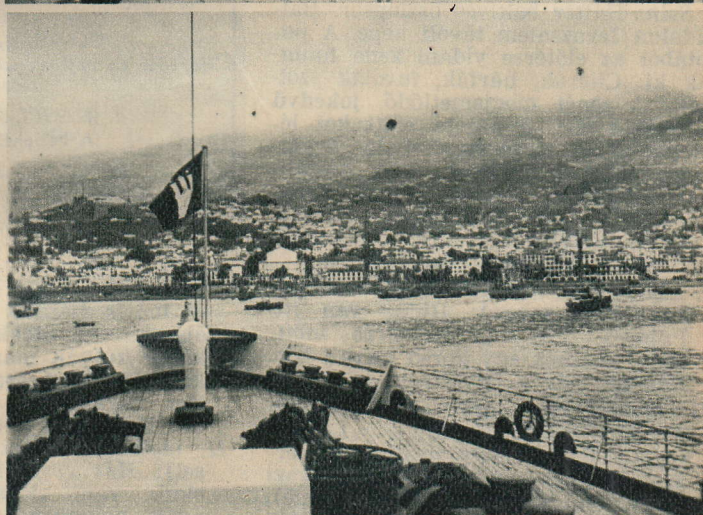
— Wilhelm Gustloff a neve annak a 25.000 tonnás hatalmas hajónak, amelyet a KDF, a szabadságos munkások távolítengeri utaztatására építettett és amelyen mi is utaztunk. A hajó hossza 208 méter és 1400 utas befogadására

van berendezve. Berendezésének a jellemzésére elsősorban azt kell megemlítenem, hogy nincsenek rajta osztályok. Minden szépen, tisztán és kényelmesen áll rendelkezésre az utasnak, mégpedig minden emeletén és minden fülkéjében egyforma kivételben. Külömbőséget egyedül csak abban találtunk, hogy vannak két-, négy- és hatszemélyes fülkék. A bútorzat ellenben minden fülkében és minden személy részére egyenlő. Lényeges újítása a helyelosztásnak az, hogy minden fülkének tengerre nyíló ablaka van és ezáltal, valamint az elképzelhető legökéletesebb szellőzőberendezéssel elérték azt, hogy legelső utasfülkétől le a kazánházig mindenütt a legtisztább levegőt élvezze az ember.

A hajón, a legfelső sportfedélzeten kívül, ahol a napozó lehetőség mellett a legkülönbözőbb sport- és játékeszközök állanak a közönség rendelkezésére, részben nyílt térségen, részben zárt teremben: van sétafedélzet és négy utasfedélzet. Ezek alatt fekszik az uszoda, a hajtógépek, a szellőztető és más különféle műszaki berendezések szintje. Alatta az üzemanyagraktárak. A sétafedélzetek közül a felsőn, nyílt sétányokkal körülvéve, utasfülkék is vannak beépítve; a zárt sétafedélzet ellenben a hajóközönség közös használatára szánt nyilvános helyiségeket veszi körül. Ezen a fedélzeten volt a mozi, a bábszínház a hangversenytermek és tánchelyiségek, a dohányzó és bufféhelyiségek. A nyilvános helyiségekkel együtt mintegy 160 méter hosszú helyet foglalnak el és az azt körülvevő sétányon egy tábla hirdeti, hogy három körséta pontosan egy kilométer távolságnak felel meg. Ezen a sétányon volt kitéve a térkép is, amelyen 6 óránként kis zászlócskákkal jelezték a hajó helyzetét a tengeren.

A közönség igényeinek ellátásra állottak: az utazási vezetőiroda, posta- és táviróhivatal, rádióberendezés, nyomda, mosóda, egy könyvesbolt, díszműárubolt és egy fotózlet. Ezenkívül kozmetikai intézetek, valamint fölös számban kádfürdők és tusolók. A személyzet rendelkezésére, a hajó orrán és farán az alsó sétafedélzet magasságában, külön tágas nyílt fedélzetek állottak rendelkezésre, amelyeken a kiszolgáló személyzet a szolgálatmentes óráit ugyanolyan kényelemmel és kellemesen tölthette el, mint akármelyik utastársa. És, amit talán németekről szólván felesleges is külön hangsúlyozni: a hajón gazdag könyvtár állott az utasok szolgálatára.

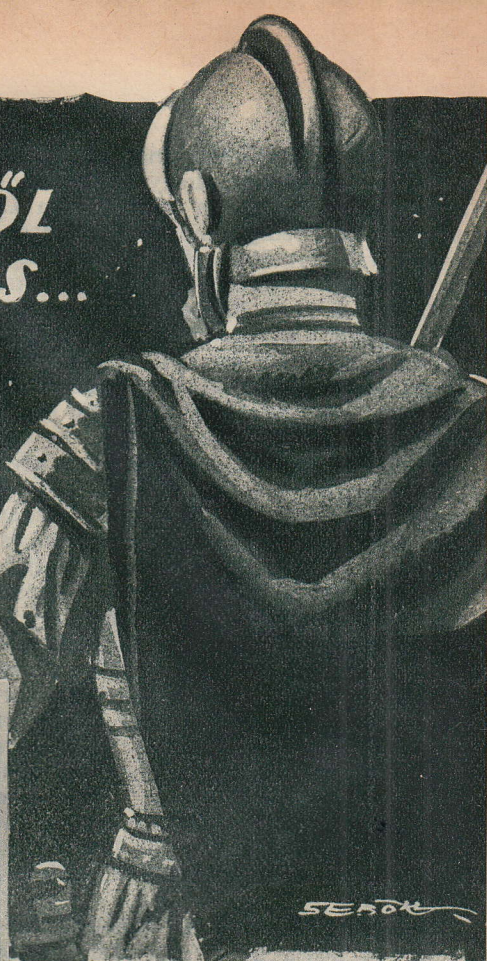
A reggeli ébresztőt, egy dallamos keringőt, hivatásos zenész fújta rézkürtjén. Félórával később, fél nyolckor más kürtjellel már reggelizni hívta az első csoportba sorozott utasokat. Tíz órakor egy csésze levest és süteményt kaphatott minden utas, ha felment a zárt sétányra a kiosztáshoz. Délben egy órakor lunchöt, délután 5 órakor teát és este 7-kor vacsorát szolgáltak fel. Este 11-kor pedig sonkás és felvágottas kenyereket hordtak körül a nyilvános termekben időzők között. A reggelinél minden teríték mellett csinosan kiállított kartonlap, egyik oldalán olvashattuk a napirendet, a másikon pedig az étrendet. Az utolsó napon azonkívül egy hasonló kartonon megkaptuk az utazásról vezetett hajónapló kivonatát is.

A napi program elég változatos volt. Mindennapra esett valamilyen előadás, vagy népi bemutató, amelynek a során a különböző vidékről való népcsoportok kölcsönösen bemutatták játékaikat és táncaikat. Esténként pedig mozi és bábszínház előadások, hangversenyek és művészi táncok szórakoztatták az egyes termekben összegyűlt közönséget. Másutt viszont táncoltak, sokszor három helyen is. Akik pedig sétálni akartak, azok a zárt fedélzeten járkálva az ablakokon át gyönyörködhetnek a mozgalmas életben. A sportfedélzeten majd egész napon át folyt a játék. Néha azonban itt is hivatalosan rendezett bemutatók, tréfas versenyek és közös játékok tarkították az életet.

Anti bácsi elbeszélését a telefon berregése szakította félbe, így hát be kellett fejeznünk az intervjút, pedig még szerettünk volna egyet-mást kérdezni. Am ami késik, nem múlik! Remélhetőleg az intervjút egy más alkalommal még lesz módunk kiegészíteni.

ÉS JÖVE NAPKELETRŐL HÁROM BÖLCS...

KARÁCSONYI MISZTÉRIUM
HÁROM JELENETBEN

Írta: SZENTIVÁNYI JENŐ

SZEREPLŐK:

Gaspár,
cáriusi király.
Menschért,
arabiai fejedelem.
Beliszar,
babiloni király.

Jakab,
bojtárgyerek.
1. Irástudó.
2. Irástudó.
3. Irástudó.
Licinius,
palotatiszt.
I. légionárius.
II. légionárius.
Angyal.
Énekkórus.
Heródes vendégei.
Betlehemi tömeg.

Heródes.
Náthán,
öreg pásztor.
Zakariás,
pásztor.

I. JELENET SZINHELYE:

Heródes palotájának előcsarnoka és ebédlő-terme.

II. JELENET SZINHELYE:

A betlehemi mező.

III. JELENET SZINHELYE:

A betlehemi pásztorok szállása.

I. JELENET.

I. kép.

És jöve Napkeletről három bölcs...
Szín: Háttér boltíves oszloposor. Baloldalon Jeruzsálem távoli képe. A palotából az előtérre vidám zene hangzik ki. Citerák, hárfák, fuvalák szólnak. A zenét megismétlődő, jókedvű nevetés kíséri. A palota előtt két légionárius áll őrségen. Fel-alá járkálnak, majd egymáshoz érve megállnak. Fejükön tarajos római sisak, ruházatuk mellvért, rövid tunika, szandál, kezükben lándzsa. A mennybolt vörös alkonyati színben ég.

I. légionárius (fiatal, borotváltképű, hangja borzongó): Hideg van itt, Publius. Fázom! Jupiterre mondom, jólesnék egy korsó forralt bor. Jöhetne már a felváltás!

II. légionárius (öregesen, rekedten nevet): Hideg? Ugyan!... Látszik rajtad, Caius, hogy nemrégiben érkezted. Majd megtudod, mi az igazi hideg (előre mutat a város felé), ha künn táborozol, ott a látóhatár alatt a sivatagban. Odakünn nappal az emberre sül a pánccél, éjszaka pedig megkékül a bőre a fagytól. Jeruzsálem paradicsom a pusztá mellett (kis szünet után)... Ilyenkor este még szép is. Nézd csak, milyen vörösre festi az alkonyat a várost. Láttál-e Rómában valaha ilyen napnyugtát?

I. légionárius (sóhajtván): Róma!... Ne is emlegesd. Ott lágyan száll le a sötét, szinte észrevétlenül. A nap aranyfényt hint búcsúzóul s közben lassan-lassan kőd terül a Tiberisre, puha, lila színű kőd. Aztán kigyólnak a mécsesek és mire eltűnik a nap, Róma ismét fényárban úszik. Ó, odahaza vidám az

este... De itt!... Még alkonyat sincs. Egyszerre vörös lesz az ég és máris éjszaka van; hideg, süket éjszaka. Az utcákon senki. Csak a kóbor kutyák marakodnak a sarkokon. Ha itt beesteledik, meghal az élet. Olyan ez a nép, mintha mindig halottat gyászolna.

II. légionárius (nehézkés dörmögéssel): Hát... mulatságra biz kevés okuk van! Kegyetlen törvények, adók, nyomorúság. Te sem kurjongatnál, ha ennyi baj ülne a nyakadon!... Dehát... dorbézol helyettük eleget a király!

I. légionárius (erősítően): Úgy ám! Három nap alatt harmadszor állok itt vártán, de mindannyiszor lakomázóktól zsvajjgott a palota.

II. légionárius (elgondolkodva): Igaz... igaz!... Am ki tudja meddig tehetik? Tán azt hiszed, a légió hiába áll készenlétben? Forr itt a falak mögött minden! Valami Messiásról suttognak a nép között... szabadtóról, aki megváltja őket minden rossztól. Lehet, hogy már közöttük is van! Judeában három nappal ezelőtt lázadás tört ki... Komoly a dolog! (Pillanatnyi gondolkodó

hallgatás után tovább fűzi a szót.) Nem is tudom, hogyan jutott át a verekedők között épségben az a három barbár főember? Láttad őket?

I. légionárius (bizonykodóan): Láttam! Azt mondják róluk, napkeleti királyok. Számtalan szolgáljuk van és a podgyaszt elefántok meg tevék cipelik. Gazdagok lehetnek. Még a sarujukon is igazgyöngy csillog. (Tűnődve.) Vajjon mi hozta őket Jeruzsálembe?

(Beszédjébe a színpalak mögül Licinius fennszóval belevág. Öltözete mint a légionáriusoké, csupán lándzsa helyett rövid, szélespengéjű kardot hord.)

Licinius (hangosan): Erre, erre királyaim!

II. légionárius (suttogva): Ördögöd van Caius! Lám, itt jönnek. Licinius a vezetőjük, az a szószátyár, rómainak majmoló palotatiszt. Álljunk odébb, mert még büntetést szabat ránk a beszélgetésért (gyorsan elhúzódnak a szín balsarka felé).

Licinius (a három királlyal jobboldalt belép, hadarva, nagy hűhóval magyaráz): Fenségeim, íme előttetek áll Heródes király messze földön híres palotája. Színtiszta márványból épült. És halljátok a zenét? Perzsarabszolgák játszanak... A hangszerek mesterei! (Túlzott rajongással.); Ó, édes bűvöletbe ringatják azokat, akiknek szerencsájuk van hallgatni őket! Ti éppen jökor érkeztek, hogy élvezhessétek ezt a csodát. Heródes szerény vacsorán látja vendégül nemes barátját, a római helytartót és nektek ott léssen helyeteket a jobbán. De talán mielőtt bemennénk, elgyönyörködnetek a kilátásban. Innen élétek

táru! az egész város! (Oda akarja vezetni a királyokat a bástyafalhoz, a jobboldolra.) Azt mondják, fekvése szebb, mint Tarzusé. Kegyelmes fedjelmem, Gáspár, mi a véleményed?

Gáspár (zengő, érces hangú, rövid körszakált viselő feketebőrű férfi, fején turbán, fülében arany karikák. Buggyos, bokáigérő török nadrágot visel, félvállra vetett, körgalérszerű köpenyvel. Türelmetlenül leinti Liciniust): Hagyjuk a hiába-valóságokat. Utunk sürgős! Vezess bennünket Heródes elé! Ezt akarod, nemde Menyhért?

Menyhért (mély hangon beszél, barnabőrű, szájra simuló bajusza van, nyakig érő arab fejkendőt visel, homlokán abronccsal leszorítva, ruházata fehér burnusz, lábán saru. Helyeslően int Gáspár felé): Helyettünk szóltál, testvér! A csillag már ismét fenn ragyog az égen, sietnünk kell tovább. Végezzünk mielőbb!

Lucinius (rábeszélően): Uraim, türelem!... Még csak most sorakozik tiszteletadásra a díszőrség. Ezt meg kell várunk! Nézzétek. Boldizsár király nem nyugtalankodik!

Boldizsár (halk, határozott hangú. Simára fésült, vállig érő haját visel, félhosszú, egyenesre metszett szakált, Fehér nadrág, vörös királyi palást. Visszautasítóan felel Liciniusnak): Tégy féket nyelvedre, ember! Hallottad az utasítást!

Licinius (sértődötten): Kívánságtok parancs... Hát akkor... erre forduljatok (balra fordulnak a színpalag mögé) és Licinius fennszóval, gőgös kiáltással folytatja): Hé, szolgák... az ajtót!

Színváltás.

2. kép.

Szín: A palotaterem. Jobb felé L-alakú asztal. Heródes és társai lakomáznak. Heródes palástban, fején arany koronával. A többiek római, arab, ruhákban, kacagnak, halkan beszélgetnek. Majd gongütés és a hirtelen csendben kívülről megszólal az ajtón álló.

Ajtónálló (jelentő hangsúllyal): Felség! Vendégek. Három napkeleti király...

Heródes (kellemetlen, recsegő hangon rosszul megjátszott örömmel, nagy lendülettel a belépő királyokhoz): Üdv néktek, barátaim! (a háttér felé): Hej, étekgfogók... Tiszta serlegeket ide! (aztán a vendégekhez fordul): Ime így válik egyszerű vacsoránk ünneppé. Mert ünnepe számomra ez a váratlan látogatás!

(A vendégek elragadtatva tapsolnak, éljeneznek.)

Vendégek (karban): Üdv néktek, királyok, üdv!
(Pillanatnyi csend utána, majd Heródes tovább beszél.)

Heródes (csodálkozva): Miért tétoztok? A helyetek mellett már kész?!
Gáspár (meghajolva Heródes felé):

Felség, meghívásod számunkra nagy megtiszteltetés, de vacsoránkat már elkölténk és nyerges jószágaink türelmetlenül várnak... Csak útbaigazításért fordulnánk hozzád. Mondd meg nekünk, hol leljük a zsidók királyát?

Heródes (nevetve): Mondom, jó helyen jártok. A zsidók királya én vagyok!

Gáspár (megfontoltan tagad): Az írássok és az égi jelek nem rólad beszélnek. A próféták szent könyvei azt állítják, hogy a zsidók királya ma születik meg valahol Judeában. Ha valaki tudja, te bizonyára tudod, hol leljük meg hatalmad részesét. Ezért járulunk hát eléd. A jóslat útmutatása vezérelt el hozzád.

Heródes (felgerjedve, magában): Már megint ez a jóslat! Nincs nappalom, nincs éjszakám, álmom is háborgatja már ez a titokzatos király. Ki ez az ember, vagy szellem, akit ennyire keresnek, várnak?... (fennyegetően): Ej, bár tudnám!...

Gáspár (közbevág): Válaszodra várunk, uram!

Heródes (magára ocsudva, köntőrfalazva beszélni kezd): Én... én erről a jövendő királyról nem hallottam soha. Ujság előttem beszédetek! Fenségeim, a jóslatok néha tévednek és lehet, hogy lidérc után bolydultok... De hogy kedvetekre tegyek, megpróbálok a lehetetlent is és kérdésteke megkeresem a feleletet... ha van. (Fennszóval): Őrség! fussatok! Hozzátok ide az írástudókat!

(Néhány pillanatnyi beszédcsend, a vendégek egymásra köszöntik serlegeiket, majd két vendég suttogni kezd.)

I. vendég (kárörömmel): Nézd, Heródes sápadt, akár a fal!

II. vendég (gúnyosan): Száz ezüstöt tenék rá, hogy vacog a foga. Hallott ő erről a jóslatkirályról eleget és fél, hogy való lesz a jövendölés.

De csend. Itt vannak az írástudók!

(Balról három, sötét köpenybe öltözött, szakállas férfi lép be. Az asztaltól egy-két méternyire megállnak tiszteletteljes főbiccentéssel. A középső, az I. írástudó beszélni kezd.)

I. Irástudó: Hivattál bennünket Heródes.

Heródes (szót keresve, a torkát köszörüli, aztán nekifohászódik, hangja szinte csikorog a feszültségtől): Ti írásismerők vagytok, feleljétek hát három nemes napkeleti vendégem kérdésére: Való-e, hogy ma éjszaka király születik ebben az országban?

I. Irástudó (lassan, megfontoltan igent int fejével, aztán nyugodtan felel): Szent igazság, amit mondtál. Halljad válaszul a próféták szavát!

(A három írástudó köpenye alól irattekercset húz elő. Kibontják és karban, a Passió mintájára, éneklő hangsúllyal olvasni kezdenek.)

I., II., III. Irástudó: Megirta vala Míkeás prófeta: Te is Betlehem, Juda földjének városa, semmiképpen sem vagy a legkisebb Juda fejedelemséginek városai között, mert tebelőled támad a Fejedelem...

(Rövid csend, majd utána ismét az I. Irástudó.)

I. Irástudó (meghajolva): Ime a felelet, felség!

Heródes (az izgalomtól rekedten, fuldadozva): Menjétek békében.
(Az írástudók el.)

Heródes (lassan, mintha még mindig görcs fojtogatná a torkát): És mit kerestek tí fejedelmek ennél a királynál? (A „király” szót erősen megnyomja.)

Gáspár, Menyhért (egyszerre): Az igazságot!

Heródes (csúfondárosan): Uuuuugy?! Hát ha megtaláljátok, jertek vissza, hogy aztán én is elmehessek ahhoz a királyhoz a magam (ismét erősen megnyomja a szót): „igazságért!”

Gáspár (bólintva): Ha a végzet úgy akarja, kívánságod szerint leszen. És most bocsáss el bennünket barátsággal.

Heródes (szakadozva): A jóakaratom veletek!

Vendégek kórusa: Üdv nektek!

Licinius (az ajtón harsányan kikiált):

Őrség, tisztelegj!

(Fegyvercsörgés, a királyok Liciniusától kísérvé távoznak. Mihelyt kihúzzák lábukat, Heródes erőltetetten, dühfel felkacag.)

Heródes: Hahaha!... Igazság!... Hahaha...

Színváltozás.

3. KÉP

Szín: Ujra a palota előtere. A három király balról befordul. Az őrség (Publius, Caius) elhúzódik előlük. Ekkor belülről újra felhangzik Heródes nevetése:

Heródes hangja: Igazság... hahaha...

Gáspár (felháborodva megáll): Halljátok? Az alattomos! Bennünket gúnyol, most, a szent igazságot, amelyet kutatunk! (csodálkozva): Boldizsár testvérem, téged nem habórit fel ez a bárdolatlanság?!

Boldizsár (csendesesen): Nem tudja, mit cselekszik! És különben is rosszul mondád fejedelmem, mi nem az igazságot, vagy nemcsak az igazságot, hanem az élet értelmét keressük.

Gáspár (csodálkozva): Nem értem! Én eddig az igazságért éltem! Ez tette teljessé a létem. Tévedtem volna?!

Boldizsár (tűnődve): Talán!... Az igazság néha rideg, kérlelhetetlen is. Az igazság legfeljebb elégedettséget ad, de megnyugvást soha!

Menyhért (döböntően): Dehát akkor mi a cél, az értelem?!

Boldizsár (töprengve, töredezetten beszél): Nem tudom még. Homály borítja szemem. Csak érzem, hogy valami minden más felett való; valami, amibe beleolvadhatunk teljesen és ami lelkünket egészen közel viszi a Mindenség Teremtőjéhez. Éjszakákat töprengtem át ezen nívői palotám tornyában, a csillagokat fürkészve. Néha azt hittem, rá is leltem a nagy titokra. Nyomát láttam egy mosolyban, kézmozdulatban... aztán megint elvesztettem. Ám lelkem békés, amióta felettünk ez az új csillag ragyog. Azt hiszem, jó úton vagyunk. A titok felé tartunk, tán elénk tárul, mielőtt feljő a nap. Siessünk hát, testvéreim! Betlehem még három óra járás.

SZÜNET

II. JELENET

Pásztorok az éjszakában

Szín: Bokros, fás terep, Középpütt tűz pislog. Halkan sivit a szél és a távolból kutyaugatás, juhbégetés hallik, valamint messziről halk emberzúgás. Két megviselt, bibliai öltözetű pász-

tor van a színen. Náthán öreg, fehérszakállú, köhécselő hangú pásztorgazda. A tűznél melegszik, Zakariás, a másik pásztor valamivel odébb áll botjára támaszkodva és az égboltot fürkészi.

Náthán (kezét összedörzsölve hajol a tűzhöz, fáradtan beszélni kezd): Hallod, Zakariás?... Betlehemben senki sem alszik ma éjszaka.

Zakariás (félíg az öreg felé fordulva): Hallom, hogyne hallanám! Félnék. Nézik ezt az új csillagot. Még sohasem tündökölt az égbolton ilyen fényes, ragyogó jel. Mert jel ez, bizonyosan!

Náthán (sóhajtva, nehézkesen): Az... az!... Ki tudja, mit hirdet?! Háborút... romlást... dögvészt talán?!... Száz esztendő alatt nem történt annyi haljós esemény, mint ebben az évben. Véreső hullt!

Zakariás (bizonygatóan): És próféták támadtak. Kettő is! Az egyik a

lünk. Más esztendő ilyentájt báránykáktól hemzsegett a nyáj. Most pedig fia sincs. Kéthónapja örökök egy ezüst csengetyút, hogy nyakára kössem az elsőnek. Két hónapja napról-napra várom és hiába. Az ezüst megfeketedik, a pántlika elfoszlik a hosszú várakozásban.

Zakariás (tűnődve): Ha nem lesz bárány, koldusbotra jutunk. Pedig így is elég rossz ért bennünket. Néha már azt gondolom, jobb volna vaknak lennem, legalább akkor nem látnám a nyomorúságunkat.

Náthán (szörnyülködve feltápáskodik): Ember, hallgass! Káromlás, amit mondassz. Rádmérheti az Ur ezt a csapást!

Zakariás (keserűen nevet): Az Ur talán nem is gondol ránk és két szemem így bizony ép marad... Látom én még holnap is a távoli dombokat, mint ahogy most látom, ha arra fordulok. (Balra fordul és ek-

Messiást hirdeti, a másik azt mondja, hogy ő maga a Mesiás és sereget gyűjt. Melyik az igazi és melyik a hamis? Melyiküknek higgyen az esendő, szegény ember? (beszélgetésüket kiáltás zavarja meg, Jakab, a juhászbotjár kiáltozik a közelben. Csak hangja hallik.)

Jakab (vékony gyerekhangon): Nem arra, ne... ne!... Tereld kutyám... tereld! (kutyacsaholás, kolompcsengetés, bégetés).

Zakariás (tenyere öblébe kiáltva, a színelőlk mög): Hej... Jakab... mi baj?

Jakab (színtén kiáltva): Valami megzavarta a nyáját. Össze-vissza futkosnak.

Náthán (rekedten, vontatottan): Van-e már bárány!

Jakab (messziről): Nincs még, apó!

Náthán (lélegzetvételnél szünet után csüggedten, keserűen): Nincs... még mindig nincs! Igazad van Zakariás fiam! Kinek higyjünk, mikor már a természet is játszik ve-

kor inkább erősödő világosság árasztja el a színt. Zakariás hátrahököl, rémült mozdulatot tesz. Hörög): De mi... mi ez?

(Az utolsó szavakat akadozva mondja, aztán kétségbeesetten felkiált, a szín teljesen fénybe borul.)

Zakariás (kétségbeesetten kiáltva görnyedezik): Uram, irgalmazz nekem!... Nem látok... nem látok (az ismétlést zokogva mondja): megvakultam... rettentő fényesség veszi el látásam!...

Náthán (nyöszörögve, tompán): Zakariás... mit tettél!... Rajtam is megfogant kívánságod... Ó, ez a fény! Leroskasz. Reszkető lábam nem bírja testem... Jaaa nekünk! (A földre roskad.)

(A háttérből énekar. „Dicsőség mennyben az Istennek“ szól halkán aláfestve az angyal hangja.)

Angyal (csak a hangja): Ne féljetek, keljetek fel pásztorok! Nagy örömet hirdetek. Akit vártatok, a Messiás megszületett!

Zakariás (dadogva, révülten): Szemem lát, fülem hall!... Ki vagy, uram!

Angyal: Égi küldött... Fel hát, menetek! Juhaitok szállásán meglelitek a Kisdedet!...

(A kórus úrja rákezd a karácsonyi dalra... Az ének eleje erősen hangzik és fokozatosan elhalkul, mintha távolodnék.)

Zakariás (még mindig zavarodottan): Náthán... Náthán... hallottad?... Csoda... jelenés... vedd a botosdat... menjünk!

Náthán (elragadtatottan égre emeli kezét és imádságosan újongja): Megérkezett!... Szent ez az éjszaka. Ó... de ajándékot szegénységünkben mit vegyünk neki. (Távolról örömkkiáltás vág szavába. Jakab kiált.)

Jakab (hujjogva): Apó... apó... van már bárány! Hófehér, selymesgyapjú bárány!

nyílásán. A szín félhomályos. Szélzúgás, beszéd közeledik. A három király jobbról belép. Menyhért kívül kezdi a beszédet.

Menyhért (töprengve): Az égi jel erre mutat, de hol a palota? A házak kopottak, düledezők. Nincs itt királyhoz méltó hely! Vagy tán látsz ilyet, Boldizsár testvérem?

Boldizsár (álmodozón, körülmutatóan tárja szét kezét): Látok! Fala a szemhatár, mennyezete az ezüstcsillagos égbolt. Kell ennél szebb palota? Ne keress hát márványos házat... ne kutass most semmit... Szórj el magadtól mindent, ami hiábavalóság. Húnyd le a pillád... Imádkoz! Menyhért, nem érzed? A Teremtő lelke szálldos itt felettünk. Közeleg a nagy pillanat s megismerjük, mi az élet célja! Ugy-e Gáspár?!

Gáspár (csendesesen, kérdezve): Igazság?...

Boldizsár (bólint, ugyanolyan halkán felel, miközben ő is térdelhajt): Jászol az ágya, gyolcs a pólyája... Jóságok mellette, ök melengetik...

Gáspár (ajándékot emelve): Tarzusi aranyat hoztam neki...

Menyhért (folytatva a mondókát): Arábiai illatos tömjén az én ajándékom...

Boldizsár: Babiloni mirrhát helyezek a lába elé...

Náthán (feláll a többiek közül, karján a bárány és mentegetőzve, alázatosan könyörög): Királyom, megváltóm... fejedelmek térdelnek előtted, kincseket hoztak néked, garamadát... Nékünk nincs másunk, csak egy piciny báránykánk... Méltatlan vagyok rá, hogy ezzel közeledjem hozzád, hisz ajándéknak egy bárány oly csekély. De nézd, uram, ez a legkedvesebbünk és szívünk csordultig van örömmel, hogy eléd tehetjük... Szegény, öreg pásztorod csak ezt akarja mondani és most már megy is tovább... Odakünn őrző nélkül vár a nyáj... (benyújtja a bárányt, majd kisvártatva elhátrál.)

Gáspár (ámuldozva, két társához): Testvéreim, odanézzetek!... A bárány a pólyához simul és az öreg pásztor felé mosolyog a Kisded!

Menyhért (suttogva): Gyémántnál többet ér, amit ő adott, mert egyetlenét adta!...

Boldizsár (átszellemlülve felemelkedik): És amint adta!... Kezében reszketett, szeméből sugárzott, szavából áradt a nagy-nagy rajongás, imádat... Nem vagyunk méltók hozzá, köztünk ő, a pásztor, a legkülönb... Hideg számítás hozott ide minket, fejtegetése egy mély titoknak... A pásztor nem gondolkozott, csak újongott... rohant... aztán térdre esve a szívét kitárta (imádatlalt folytatja): Köszönöm neked, Uram, megvilágítottad tévelygő lelkemet, Tudom már mi van ott túl az igazságon. Uram, Neked és pásztorodnak köszönhetem, hogy tudom már mi az élet betöltője, célja mindennek...

Gáspár, Menyhért (egyszerre mohón): Mondd, mi az?! Áhitattal szomjazzuk a tudást!

Boldizsár (a betlehemi hajlékra mutatva, fojtottan beszél): Mindenütt ott rejlik földön és égen; könnyben, napsugárban, gyerekmosolyban és kézmozdulatban, ha símogat. Tudománnyal nem érhető el, számítás oda vezet... oly egyszerű a megoldás... A szeretet! Királyok, hagyjuk az aranyat, mirrhát... s mint az öreg pásztor, tárjuk ki szívünket!

Gáspár, Menyhért, Boldizsár (mindhárman egyszerre, térdén állva meghajtják fejüket): Kisded, Messiásunk... Szeretlek... nagyon szeretlek!...

FÜGGÖNY.

Náthán (lelkendezve): Bárány?!... Hol a szalag... a csengetyű... hadd kössem a nyakára... Bárány, hófehér, az első... Ez lesz az ajándék (Futóléptek közelednek, majd Jakab befut a színpadra.)

Jakab (lihegve beszél): Apó... nézd, milyen szép!

Náthán (felindulástól remegve): Add ide... én viszem!... És most fussunk. (Kilódulnak a színről. Zakariás futás közben is mámorosan kiáltozik.)

Zakariás: Emberek... A Megváltó megszületett... Embereek... (A kiáltozás lassan elhal.)

JELENETVÉG.

Szünet.

III. JELENET.

Szín: Városvégi tájak. Fák, mögüjük házak sejlenek. Balról pedig, félig az előtérben, féltetős szárnyék. Vörösés világosság árad ki ajtó-

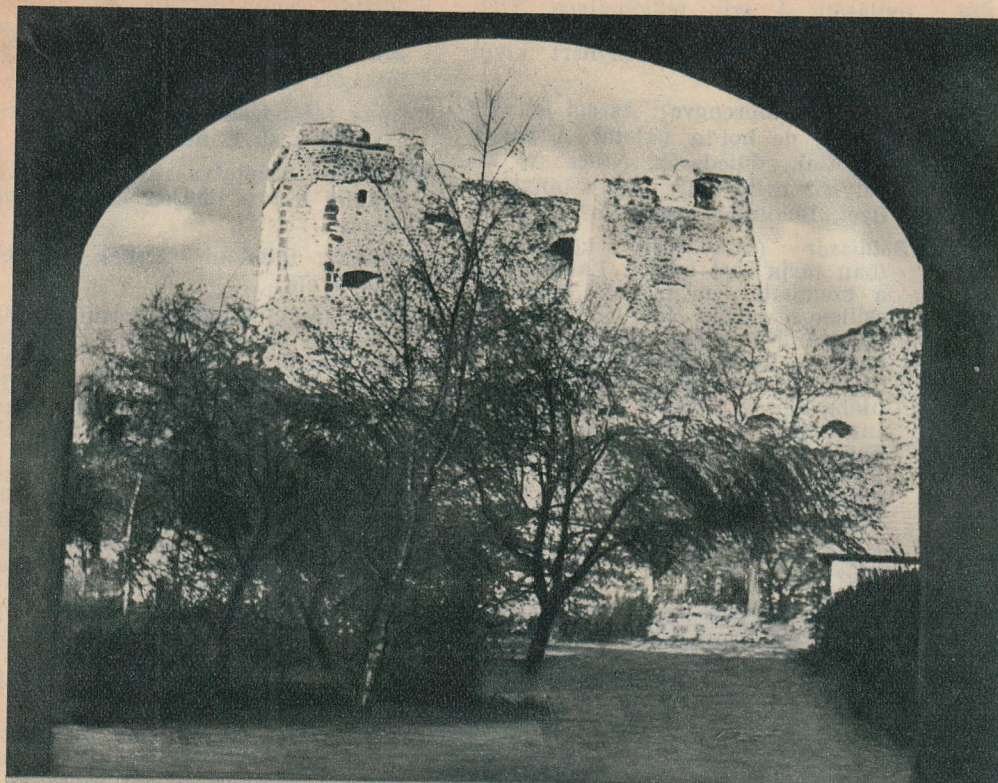
Boldizsár (ugyanolyan halkán): Vagy más!... (Kívülről hirtelen moraj tör be, tömeg zúg és kihallik belülről Zakariás pásztor újongó biztatása.)

Zakariás (kívül): Emberek... jertek... (befutva, mögötte a két másik pásztor és a néptömeg): jertek... erre... erre... Angyal jelentette... a Megváltó megszületett. (Mind odasietnek az istálló elé és a bejárat körül szétszóródva letérdelnek. A három király néma csodálattal közelebb húzódik. Egyszerre szólalnak meg.)

Gáspár, Menyhért, Boldizsár (boldogan, elragadtatottan): Az Irás szava im' beteljesedett. (Kórus, „Dicsőség Mennyben az Istennek“.)

Gáspár (előrehajol, a betlehemi istállóba pillantva, hangja remeg a meghatottságtól): Dicsőfény a fején. Ő az, a ma született király (térdre ereszkedik.)

Menyhért (szintén letérdel, aztán keleti módon mellén keresztbetett kézzel földig hajol, majdnem suttogva): Juhok szállása a palotája...

UJRA LÉVÁN

ÍRTA: VITÉZ FARAGÓ EDE

Régen vártam már ezt a kedves viszontlátást. Hogyan is volt? 1918-ban kitört a forradalom. Persze fiúk, ti erre nem emlékezhettek, de azt már mindenki hallotta, hogy a világháború végén a magyar katona mindenütt az ellenség földjén állt.

— És hogy lehet az, hogy mégis csonka lett az ország? — kérdezte egyszer a fiam.

— Ugy volt az, hogy nem magyar szívű emberek, idegenek, kommunisták az ellenséggel szöveterküdtek és szép szavakba bujtatott hazugságokkal megmetyeltek a hiszékeny magyar lelkeket. Sűgva, bűgva ment a szó, a szép köntösbe bujtatott hamis beszéd s a sokat szenvedett katonák elhitték, hogy az ellenség is békésen leteszi majd a fegyvert, ha mi sem harcolunk tovább ellenük. Azután a kormány ellen uszították a népet s a sokat szenvedett nép hallgatott rájuk, mert jólétet, boldogságot ígértek. Ekkor tört ki a forradalom.

A forradalom Léván talált s a kaszárnyában is felborította a fegyelmet. Az udvaron éppen folyt az ebéd-kiosztás. A katonák szépen sorakozva mentek a kondérok elé, amikor a ruhakiosztásra várakozó tömeg egyszerre megrohanta a raktárakat s a következő percekben tömegével hordta szét a rablott ruhákat, távcsovéket, pisztolyokat, bakancsokat. Megszervezett banda volt ez, amely pillanatnyi sikerét felfegyverzett bandák segítségével akarta teljessé tenni. Tovább akarta folytatni a rablást a városban és már ki voltak szemelve az áldozatok is. Mindezt a hazugság, a rágalom idézte elő, mert bizony a hazug, rosszindulatú beszéd veszedelmesebb gyilkos a fegyvernél.

Az ügyeletes tiszt azonban nem nézte tétlenül a fel-fordulást a kaszárnyában, hanem rohamot vezényelt s vagy 25—30 megbízható katonája bátran követte. Őni nem akartak, azért lecsatolták a derékszíjat s a rajta lógó szuronnyal ütöttek nagyokat jobbra-balra. A maroknyi csapat kemény rohama percek alatt szétszórta a mintegy 300 főből álló tömeget, amelynek a többsége nem volt magyar.

Mi is történt azután? Levertük a környező falvakban is a forradalmat és rövid idő alatt rendet teremtettünk s akkor váratlanul cseh csapatok megjelenését adták hírül. A csehek jól felhasználták a zavaros helyzetet, ahhoz jól

értettek. Részük volt az előkészítésében is. Az első forradalmi mámor akkor már elszállt és különösen a magyar falvak népe hamar kijózanodott és rádöbben nagy hibájára. De hívásunkra fegyvert fogott, hogy jóvátégye tévedését. Az önkéntes csapatokkal néhány helyen alaposan kiporoltuk a cseh pundrát. Ropogtak a puskák a Felvidéken, folyt a harc, gyorsan nyomultunk előre és hamar Galgóc előtt álltunk. A Károlyi-kormány azonban megtiltott minden további támadást, de mi nem engedelmeskedtünk az áruló kormánynak, mentünk Galgóc ellen. Lassan kibontakozott a támadó rajvonal Galgóc ellen. A decemberi friss hó mindent betakart s a fehér háttérből ragyogó színekben tündöklött elő egy kis magyar zászló — a rohamozó parancsnokok kezében. Sűrűn fűtyültek a cseh védők golyói, de nem állíthatták meg a magyar támadást.

— Roham! Rajta! — kiáltotta 180 torok s a Vág völgye sokszorosán visszhangozta a csatakiáltást. Puskák ropogtak, ágyú bömbölt, géppuskák kattogtak. De a magyar rohamot nem bírták ki a csehek és nemsokára utcai harc folyt Galgóc városkában, ahonnan sikerült kivenni a sokszoros túlsúlyban lévő cseheket. Sebesülés, rokkantság, cseh börtön, ez volt a folytatás s a di-

csőséges kis magyar zászló bujdosott évekig, két egész évtizedig.

Milyen csodálatos, hogy a hitét mégis megtartotta annyi jó magyar. Igaz, hogy akadtak hitetlenkedők, csüggedők is, de szerencsére nem sötétítették el az eget fölöttünk és a hívőknek lett igazuk. Istenem, milyen boldog érzés volt ismét viszontlátni Lévát, ezt a kedves kis kuruc várost. Az állomáson a magyar cserkészek vártak, az én csapatom, amelynek csak két évig lehettem parancsnoka a világháború előtt. És ez a csapat kitarzott a jó munkában, megedződött a háborús évek alatt, s túlélte a 20 éves cseh elnyomatást is, mert megtartotta a hite és a jó munkája.

Most itthon vagyok. Az ideiglenes cserkészotthonban, a városháza egyik szobájában üldögélek együtt a fiúkkal. A szomszéd szobából vittek el 1921-ben a csehek a pozsonyi börtönbe. Ennek a magyar városházának a börtönében sanyargattak sok magyart. Fájdalmas kiáltásaik gyakran kihallatszottak az utcára. A börtönablak alatti kis piac eleven élete ilyenkor megmerevedett, az arcok komorak, sápadtak lettek és mindig több keserűség gyülemlett fel a szívekben. Fiúk, bizony ezeké a magyaroké a dicsőség. Ezeké, akik a nehéz éveket kibírták, átszenvedték, fogcsikorgatva túrték és mégis bíztak.

A csehek nem akarták elhinni, hogy Lévát vissza kell adniok s amikor mégis elkerülhetetlenné vált az átadás, cseh módra mindent összelopkodtak, még a magyar csapat sátrait és konyhafelszerelését is ládába rakták, hogy elvigyék. De a magyar fiúk meglesték a rablókat és éjszaka csendesen bemásztak az ablakon s a felszerelést kiszédték a ládákból. Mire a csehek valahol Aranyósmaróton észrevették, hogy a magyar fiúk túljártak az eszükön, már csak egy-egy mosogatórongyot találtak a ládákbán.

*

Őszi napsütésben ragyog a városka ezernyi magyar lobogója. Sétálunk az utcán, lépten-nyomon ismerőssel találkozom. Itt gyerekkoromban laktunk. Óreg, nagybajszos, keménycsontú magyar fej fordul felém. Földműves ember, ismerős arc. Igen, emlékszem már, a Sanyi fia jó pajtásom volt.

— Vízý bácsi!

— Ifiúr! — még mindig fiatalúr maradtam — Csak ennyit mondtunk s megharmatosodtak a szemeink. Aztán bementünk a kis házba és megindult a szó a boldog gyermekkorról. Nagy darab legény feküdt az ágyban, a legkisebbik fia volt. Órá már nem emlékeztem. Néhány napja engedték haza a csehek, mint katonát, éhesen s alig ruhában. Sokat szenvedtek, azért nyomta az ágyat.

Odébb egy házzal régi cserkésszel találkoztam s előkerültek néhányan az őscserkészek is. Kersék, Grapka, Szabó, Boldis . . ., mintha csak névsort olvasnék a csapatban. De most már deresedő, kopaszodó, nagybajszú férfiak az egykori legénykéek s apa és fiú egy csapatban vannak. Így aztán én is cserkésznagypapa lettem.

A Kálvária felé tartunk. A tanítóképző hatalmas épületének ablakai ki vannak verve. A tornaterem linoleuma lópatáktól felhasogatva s beszennyezve. A kaszárnyák ablakait is kiverték, berendezését elvitték, a padlózatot felbontották, a falakból a villanyvezetékét kibontották, zongorákat, hangszereket mindenütt összetörtek s az üres termeket mellékhelyiségnek használták fel a cseh kultúra nagyobb dicsőségére.

Lengenek a zászlók és eszembejuttat a kis galgóci zászló. Atadjuk a városi múzeumnak, így határoztuk. Csendes, bejelentés nélkül vittük fel, de a városi tanács me-

Léva vára

— Te, mondom, legyen eszed! — de akkó má rá is szót a kapitányra. — Nem úgy köll ám jelentkezni kapitány úr!

— Hát hogyan? — kérdezi a cseh tiszt. Erre a koma eléje áll, keményen tiszteleg s aszongya: — Kapitány úrnak alázatosan jelentem, szaladnak a csehek! — Becsukatom! — ordított a cseh, de a koma nagy nyugodtan válaszolt: „Hát azt mondta, hogy mutassam meg a katonás jelentést!”

Még bent voltak a városban a csehek, amikor valaki a piarista templom tornyának keresztjére felerősített egy magyar zászlót. Nem tudták lehozni a csehek s 500 koronát ígértek annak, aki leszedi, de vállalkozó nem akadt.

Utközben hallottam ezeket az élményeket s örültem, hogy a jó lévaiak a nehéz időkben is megtartották jó kedélyüket. Postához értem. Eppen akkor szegelték fel a „Magyar királyi posta” felírást. Egy kis gimnazista nézegette ragyogó szemmel a táblát és félhangosan olvastatta nagy gyönyörűséggel. Megszólítottam, megkérdeztem, hogy örül-e az új felírásnak. A szemében egy kis szemrehányást láttam, aztán megint diadalmasan ragyogott és lelkesedve kérdezte, hogy így lesz-e most már ez mindig? Megnyugtattam, hogy így marad és addig néztem az örömeiben nótázva továbbhaladó kis magyar után, amíg eltűnt a szemem elől. A zászlók diadalmasan lobogtak.

És most mindenütt zászló leng. Az öreg, sok vihart látott vár fokán is, amelynek Koháry István, Dobó István és Vak Bottyán voltak hős kapitányai. Az ő szellemük él itt és erősít meg minden magyart. A cserkészcsoport is Koháry István nevét viseli és ápolja azt az ősi kuruc szellemet, amely a megpróbáltatások idején is megtartott mindenkit magyarnak.

Gondolatok . . .

„A pénz önmagában kiváló, sőt szükséges dolog és természeténél fogva nem tapad hozzá semmiféle gonoszság. De a pénz maradjon mindvégig pénz! . . . Ne lehessen úr, hanem szolgál. — A népet tanítani kell, hogy a pénzt helyesen értékelje. — Érdekes, hogy a pénzzel fejezik ki a világ gazdagságát, holott több gazdagság van, mint pénz, csak hogy az igazi gazdagság gyakran arra kényszerül, hogy a pénznek rabszolgamunkát végezzen . . .”

„A takarékoság legjobb formája az, ha iparkodunk jövedelmünket fokozni. A jövedelem fokozásának legjobb eszköze viszont a saját termelő erőink fokozása, tanulással, önképzéssel.”

(Ford)

A piarista templom keresztjén magyar zászló

leg kis ünnepséget rögtönzött. Megint fénylettek a szemek s összeöleleztünk. Régi hat kemény katonám állt mögöttem. Agyas, bajszos kurucutódok ezek, együtt harcoltunk Galgócnál. „De Galgóc még nem a miénk! Erre emlékeztessen a zászló minden lévait!” — hangzik a szónok szava. Vége az ünnepségek, beszélgetünk a csehek elleni folytatott harcokról s a későbbi időről. Sok mondani valónk van.

— Voltak fegyvereink, húsz faluban szerveztük meg a minden feladatra vállalkozókat.

— Aztán nem félték? — kérdezem.

— Néha kicsinyt melegünk vót az igaz, de a rádiót a palláson hallgattuk icaka, lent meg egy ór vigyázott.

— Elszállásotak a házamba egy a cseh kapitányt — mondja a másik. — Sokáig lakott nálam. Jóna vótunk muszájbú, de csak néha megbosszantottuk a nagy hasát. Egyszer csak látom, hogy a pucerja megáll előtte, mint az ökör a béres előtt, oszt úgy tesz, mintha tisztelegne. Akkor má híre járt, hogy gyűnnek a magyarok, a csehek meg má pakótkak is. No! — mondja a komám — megharagítom a cselákokat.

REGIMÓDI
ÉNEK

SZÜZ MÁRIÁHOZ

ÁBRÁN

KATÓLIKUS — CSERKÉSZEKNEK AJÁNlja MINDSZENTI SZVOBODA BÉLA

Edes Szüz Mária,
Ékességes asszony!
Engedd, hogy fohászom
Tehozzád eljusson.

Nincs ékes koronám,
Nem vagyok én király,
Bilincsbe vert magyar,
Ki Eléd most kiáll.

Egyszer letekintél
Fényes koronára,
Az magyar királyra,
István országára.

Elfogadtad tőle
Mindegész országát,
Nemrég fiadhoz tért
Dicső birodalmát.

Királynője lettél
Egész országunknak,
Gondját is viselted
Mindig magyaroknak.

Jaj, ha nem tekintnél
Mostan is le reánk,
Amikor nagy vészben
Vergődik szép hazánk...

Sok-sok drágaköve
Kihullt koronádnak,
Egész kerülete
Elveszett hazánknak.

Jaj, megérdemeltük
Inségünk, romlásunk,
Sírgödröt magunknak
Két kezünkkel ástunk.

Bűnökkel vétkeztünk,
Sokszor eltévedtünk,
A Te jóvoltodról
Sokszor feledkeztünk.

Rút sárba kevertük
Fejed ékességét,
Igy vittük romlásba
István király népét.

De Te nagy szívedben
Most mégis reménylünk,
Te vagy bátorságunk,
Te vagy reménységünk.

Szép széles hazánknak
Letörött virágja,
Nyilass új virágot
Jóságos Mária...

AZ EZERTÓ ORSZÁGÁBAN

BESZÁMOLÓ A MAGYAR CSERKÉSZ
FINN ŐSERDEI EXPEDICÍÓJÁRÓL

XI. FEJEZET

Hány tó az ezertó? — Utjelzések éjjel? — Megnyíló szívek — Szemafórok

Fekszünk a hajókajüt emeletes ágyán. A gép dohog alattunk, a kormánylánc néha megcsikordul: utazunk az ezertó országában.

Álom nehezen jön szemünkre. A gyönyörű nap minden élménye újra élénk tűnik.

— Polcsi bá' kérem — szólok, mielőtt az álomtündér teljesen lefogja szememet, — az ezertó országában pontosan ezer a tavak száma, vagy ez csupán kikerekítés?

— Kikerekítés — hallom a főnök álmos hangját.

— Mennyi pontosan? — érdeklődöm, hogy naplómba pontos adatok kerüljenek.

— Pontosán 60.000, ha tudni akarod.

Hatvanezer tó! Ez már sok volt nekem is, inkább én is aludni kezdtem.

Alig aludtam azonban néhány félórásckát, szemembe süttött a nap.

— Hunyje, de sokat aludtam! — gondoltam magamban s nyomban öltözéshez láttam. Kint a fedélzeten nincs egy lélek se s a mosdóhelyiségnél sem kell sorbaállni. Gya-

nus, felette gyanus. Megnézem a zsebórámat. Kettő órát mutatott. Baj, baj, ha ilyen utazásnál megáll az ember órája! De hiszen ketyeg!

Valójában a finnországi nap csapott be. Most már szégyeltem visszafeküdni. Kihoztam takaróimat, elrúgáskmányoltam Sanyi bá' messzelátóját s beletelepedtem egy kényelmes székbe.

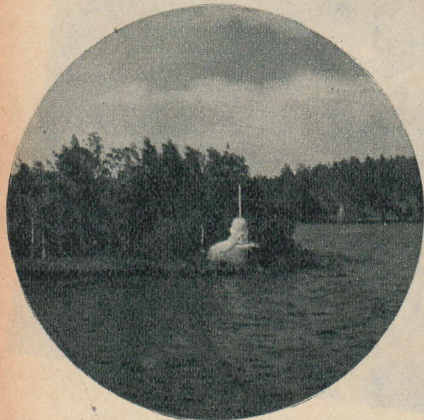
Élveztem a csendes hajóutazás gyönyörűségét. Senki sem zavart. Szinte az volt az érzésem, hogy egészen egyedül, külön hajóval utazom az ezertó, helyesebben hatvanezer tó országában.

A hajó útját néhol fehérre meszelt kőoszlopok jelzik, másutt zsilipeknél és egyéb szűk helyen külön szemafortornyok. Furcsa, hogy itt az ember víziútnál is látja a vasutaknál megszokott szemafort.

A part mellett gyakran látható a finnek elmaradhatatlan közlekedési eszköze, a csónak.

Ezen szállítják haza a szénaboglyát, csónakon viszik ki az apró szigetekre a kecskéket meg juhokat legelni. Aztán néha hónapig otthagyják felügyelet nélkül. A víz a legjobb kerítés, ennivaló bőven van. Sőt itt a kisgyereket is csónakkal viszik sétálni.

Amint így szemlélődöm, nyílik az egyik ajtó és idegen

Utjelző az útrengetegben
(1fj. Komán Béla felv.)

Néhol széttolható hidak között suhanunk át

Kies finn fürdőházak, úgynevezett „Saunak” állnak a vízparton
(1fj. Komán Béla felv.)

utas lép ki rajta. Hamarosan megismerem, hogy egyike a német Hitler-Jugendnak, kikkel tegnap este összebarátkoztunk.

Leül mellém és együtt gyönyörködünk a percenként változó tájban.

A nap már magasan van, de az éjszakát mutatja mégis a teljes csend. Az emberek még alusznak.

Mi ketten pedig beszélgetni kezdünk. Megnyílik a szívünk s két bajtársi ország öröme, bújja, reménye, aggodalma egymásután előkerül.

A német pajtás nagyokat sóhajt: „Ha nekünk ennyi erdőnk lenne, mit tudna a német ipar teljesíteni!”

Közben teljes nappal lesz. Megjelennek a csónakok a vízen. Sőt nagymosást is látunk. A finn család üstöket állít fel a víz mellett s így csak a ruhát kell odahozni. Ma egyezményes nagymosási-nap lehet, mert egymásután tűnnek fel a bodor füstöt eregető „mosókonyhák”. Lassankint kezd a fedélzet benépesülni. Itt is, ott is beszélgető csoportok telepsznek le. A mieink is megjelennek. Reggelizünk lassan, de jól.

— Nagy adagot adjatok — szokta mondani Jákó, — én ideges ember vagyok, engem minden kicsiség izgat.

Na de ez csak tréfa, mert ő sem idegesebb, mint mi, de mi is elfogadjuk az expedíció alapelvét: amit ma meg ehetsz, ne halaszd holnapra.

— Készülni, 30 perc múlva *Kuopióban* leszünk — halom az útimarsal hangját.

— De kár, hogy vége ennek a vízcserkészésnek! — sóhajtom.

— Az igazi vízcserkészés csak most kezdődik — válaszolják illetékes szájak.

XII. FEJEZET

A kaján hotelek — Pihenőnap víz mellett — Első mélyvízi fürdés — „Ki-ki maga mesterségét folytatja” — Az első próbahalászat — Rémhír a lazacokról — Felkészülünk a nagy víziútra

— Nézd csak, nézd! — hallom.

— Itt vannak a kaján hotelek.

S tényleg azt olvasom: „Hotel Kajánii”.

Semmi kétség, ezek a hotelek kajánul néznek ránk, mert nem szállunk meg náluk.

— Sose búsulj — vigasztal Sanyi bá’, — ma éjjel ilyen hotelben alszol.

Nagymosás a tóparton

S tényleg egy nagy híd átvisz a hatalmas *Oulojoki* hátán, a vonat megáll. Csak egy kis órház. Ki van írva: *Hoteli Vaala*.

— Itt csak „vala” a hotel — igyekeztem a helyzet keservét kifejezni.

— Szó sincs róla, ezt nem így kell kiejteni — torkol le Sanyi bá’.

— Hát hogyan?

— Hotelek, „valahára” — adja vissza a szóviccet, vidám kedvű útimarsalunk.

— Ni ott házak vannak — kiált a Főnök.

Felvesszük csomagjainkat s elindulunk a néhány száz méterre sejtett szálloda felé. A felszerelés nem túlságosan nehéz. Vagy 150 kilót előre küldtünk legészakibb állomásunkra, honnan a tulajdonképpeni őserdei expedíció kezdődik.

— Itt a hotel! — kiált az előlmenetelő Nagy Vadász.

Megérkezve, a „Hotel” tágas zöld udvarának közepén, a hatalmas zászlóárbc tövében rakodunk le, míg a Főnök és útimarsalunk megtárgyalják a megtárgyalandókat.

— Ez a ház lesz otthonunk — mutat rá Sanyi bá’ egy hatalmas faépületre. — Nem olyan magas, mint a kétemeletes főhotel, de azért ez is emeletes. Az egész fagerendákból épült, kívül, mint a legtöbb finn

ház, vörösrre van festve. Hatalmas termében, a túristaszobában, sorakozó ágyak közül mindenki kiválaszt magának megfelelőt s nekilátunk élvezni a mosdás, tisztálkodás örömeit.

Gyuszi bá’ lesz a szobaparancsnok. Ahogy utazásnál Sanyi bá’, táborozásnál, beszállásolásnál Gyuszi bá’ a vezető, a Főnök maga az őserdőre tartalékolja minden energiáját. Vaskézzel fegyvelmez bennünket. Jaj annak, aki rendetlen. Először nevettem, mikor egyik indulásnál megszámolta a túristaszoba takaróit, törülközőit.

— Egy törülközővel kevesebb, egy takaróval több, mindenki csomagoljon ki, hangzott katonás vezényszava.

Csakugyan, egyikünk becsomagolta a hotel törülközőjét, ezzel szemben ottfejtette volna takaróját.

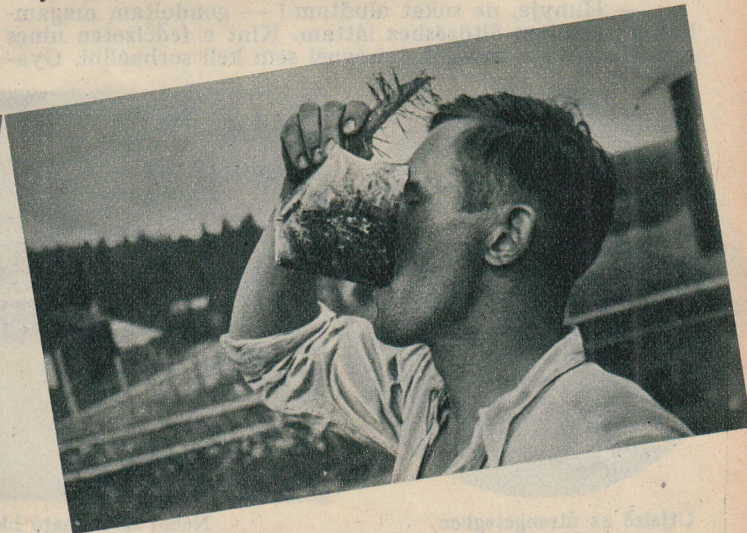
Nem áruolom el, hogy ki volt, csak annyit mondok, hogy azóta nem nevetek Gyuszi bá’n, ismeri ő az embe- reket.

A hatalmas *Oulojoki* közepén állandóan úsznak le a szálfák. A szélén pedig mi úszunk. Elég friss a víz. A Főnök azonban ragaszkodott hozzá, hogy úszótréninget tartsunk.

— Nem lehessen tudni, hogy mit hoz a holnap — mondta sejtelmesen.

Finn ivópohár nyírfa kéregből.

A megfelelően összehajtott nyírfa kéreg végén kettéhasított fenyő- galy fogja össze, mely egytálla nyél is.

A vaalai főhotel

A túristaszoba
bejáratánál.
(Dr. Szabó Gy. felv.)

Annyit már tudok, hogy a holnapi napon csónakon fogunk vagy hatvan kilométert megtenni. Kipróbáljuk az utazást a hatalmas Oulojoki hátán. Hatalmas víz, de amint nézem, nem látok benne semmi különösezt. Nem szélesebb, mint nálunk Esztergomnál a Duna. Mondom is Miki bának, a Nagy Vadásznak:

— Te, ez nem néz ki valami izgalmasnak.

— Gyanakszom, hogy lesz az még más is.

— Miért?

— A parság nem tartott volna velünk úszógyakorlatokat, ha az egész csupán sétacsónakázásnak indulna.

A Nagy Vadász engem úgylátszik Kis vízcserkésznek néz, mert kétségen kívül szerette volna, ha megjídek. Na jóval kezdett ki, pont velem.

A szabadidőt remekül töltöttük. Mindenkiből kitört az egyénisége. Gyesza bá', miután pompás Kossuth-szakálát rendbehozta, nekikezdett a 112. levelezőlapnak. Ő ugyanis mindenkinek ír s a finn-magyar testvériségnek olyan nagy híve, hogy mindenkit hív ide a Csend hazájába.

Sanyi bá' rajzait rendezi s állandóan les bennünket, mikor talál egy olyan önfeledt mozdulatot, mely méltó arra, hogy vastag ceruzájával megörökítse. A Nagy Vadász elővette a lepkehálót s bogarakat gyűjt. A finn gyerekek csodálkozva nézik, milyen szakértelemmel feszíti fel a lepkeket, szénkénegezi a bogarakat. Jákó ismételten elmerül a pénztári napló és prospektusok világába. A Főnök rendezeti horgászófelszerelésünket.

— Mire ez a kis háló? — kérdezem.

— Ez a csalihalfogóháló. Ezzel fogjuk a kis halakat, a szaknyelven „csalihalakat”, ha nagyobb ragadozót akarunk elejteni, illetve horograkeríteni.

— Tessék megmutatni, hogyan kell ezzel halat fogni.

— Na nem bánom — mondta a Főnök, úgyis van időnk, megkezdjük az első leckét.

Kisétálunk a vízpartra. Kis kikötőpalló vezetett néhány méterre, hogy a csónakkal horgászók száraz lábbal léphessnek partra. A víz lassan mélyült, mindenfelé vízinövény nőtt partján.

— Nézzünk halakat, aki előbb meglát egyet, az szóljon — adta ki az utasítást.

Nézem, nézem a vizet, itt is, ott is. Nem látok semmit.

— Ötödik; — hallom egyszerre a Főnök hangját.

— Én még egyet sem láttam.

— Ja te nem vagy pisztránghorgász, mint én. Aki megszokta, hogy a pisztrángot a rohanó sebes hegyi patakban meglássa, az csak észreveszi ezeket a kis sügéereket. Őt.

— Sügérek? Hol vannak?

Most azután sorba megmutogatja a Főnök a felénk úszó sügéereket. Nem nagyok, tíz-tizenöt centiméteres a legnagyobb. Színük teljesen összeolvad a víz fenékszínével. Csíkozottak, mint valami tigris.

— Ott is van egy! — mutatok rá egyre, hogy a Főnök figyelmét felhívjam egy újonnan jöttre.

— Csak volt — hangzik a válasz. S tényleg, hiába keresem, s nincsen sehol.

— Ja barátom, hallom a vígasztalást, aki halász, az nem mozdul meg úgy, hogy kezének árnyéka ráessen a halra, különben az árnyék megmarad, a hal elszalad.

— Fogjunk néhányat, tessék ideadni a hálót, lesüllyesztem s mikor fölöttük úsznak, kiemelem a hálót, velük együtt a halat.

— Tessék — szólta a Főnök s átadta a kinyitott csalihalfogóhálót.

Alkalmos helyet kerestem, óvatosan beengedtem a vízbe s a kis hálót is vártam. Előbb messze, majd mindig közelebb láttam egy halacskát. Egészen rejtélyes volt viselkedése. Úszonyai nem mozogtak s mégis közeledett a háló felé. (Később tudtam meg, hogy a kopolytyúkon keresztül kieresztett vízzel is tudja magát hajtani.)

A verejték gyöngyözött homlokomon. Odaúszik-e hálóm fölé vagy nem. S ha odaúszik, mikor húzzam fel a hálót? Gyors vagy lassú legyen-e mozdulatom?

Mint egy hadvezér, kidolgoztam magamban a taktikát. Megvárom, amíg a hal a hálónak majdnem közepébe ér s akkor gyorsan felrántom. A hal az előbbi úszásának irányában fog menekülni, de rajta vesz s én kikapom.

— Polcsi bá', tessék a fényképezőgépet készíteni!

— Jó, jó, de előbb lássuk a halat.

— A drága kis halacska, mintha csak megérezte volna, mit várok tőle, elindult. Pontosan a háló közepe felé. No most. Egy húzás. (Juj, de nehezen lehet ezt a hálót a víz-ellenállás miatt emelni.) Kint van a háló, de a halacska nincsen sehol.

— Megszökött, kiáltok teljesen elkeseredve a Főnök felé.

Ő nevetve vígasztal.

— Szomorú lenne a halak sorsa, ha minden halat a halász kifogna. A hálnak is megvan a lehetősége a menekülésre. Ez teszi a halászatot izgalmassá és érdekessé.

Én bizony nem tudtam nevetni. Különösen azért, mert a parton gyülekezett az egész expedíció, mind látni akarta, hogyan fogom ki első halamat.

Közeledett egy másik, majd ismét egy. Sorsa mindegyiknek ugyanaz lett. Sőt be kell vallanom, hogy olyan gyorsan tűntek el, hogy még azt sem láttam, előre vagy hátra úszik-e el.

— Ezzel a hálóval nem lehet halat fogni — mondtam elszomorodva.

— Próbáljam talán én meg — kérdezte a Főnök.

— De jó lesz, legalább nem egyedül égek.

— Lássuk a leégést — nevetett Polcsi bá'. A többieket a parttól öt lépésre hátrébb parancsolta, velem levétette a

Kilátás vaalai lakásunktól.

fehér sapkát, a családi hálókerekék vasait hínárral fonta be s így szólt:

— A hal fél a mozgástól és a világos színtől, tehát minél kevesebb mozgás. Fehérszínű ruhában vagy sapkában legfeljebb mélytengeri halat lehet fogni.

— Miért tett szert a háló tartórúdjait befogni hínárral?

— A hal minden szokatlanul nagy tárgytól fél és állandóan menedéket keres. A háló vasától félne, a hínárt pedig ismeri. Szinte szívesen tanyázik alatta, mert ez elfedi és védi. A hálót pedig először egészen lassan fogjuk emelni, mert a halaknak különleges érzékszervük van, az

ügynevezett oldalvonalak, melyek segítségével a víznek legkisebb áramlását is megérik.

— Azért menekültek el előlem a rusnya férgek — kiáltottam fel mérgesen.

— Semmi rusnya féreg — szólt a Főnök. Az igazi halász szereti a halakat s ha az elmenekül előle, utána kiált: nem azt kiáltja, hogy rusnya féreg, hanem — Isten veled, halacska, ügyesebb voltál nálam. De most, pszt...

Közeledik ismét egy sügér. Beúszik a háló közepébe. A hálóra kötött hínárt szinte csipegetni kezdi. A Főnök lassan, egészen lassan emelni kezdi a hálót. A halacska mit sem sejt, a háló már félig kint van a vízből, mikor a hal hirtelen megfordul s visszafelé akar kimenekülni. De a háló szélei nála gyorsabban emelkedtek, a halacska fogva van. A Kis Vadász ordítva rohan: „Hozom a formalint, ilyen még nincsen gyűjteményemben”.

— Dobjuk csak a vízbe, mondja a Főnök, mad fogunk a Miklósnak másikat.

— Vissza, igazán vissza — sóhajtoztam.

— Természetesen, ok nélkül nem kínozzuk, hozzá valahonnan egy vizesvödört, ebbe majd eltehetjük.

Elszaladtam vizesvödört keresni. Míg tolmácsunk, Poju segítségével megértettem magam a háziakkal s visszatértem a Főnök egészen elmélyedve figyelte a kis hálót. Úgy láttam, kenyérmorzst is szórt föléje. Egyszerre húzni kezdi. Most egészen gyorsan húzza s a hálóban vagy tíz kis sügér ficákol. Miklós is visszajön a preparálófolyadék-

kal. Nagy a boldogság. Én is megpróbálom a halászást s sikerül is vagy kettőt rövid időközben kifognom.

— Éljen Béla, megmutattad oroszlánkörmeidet — dicsér meg a Főnök. — Most pedig jön az edzés.

— Juj, mi lesz itt — gondolták az expedíció tagja, mikor sorba kellett állniok. A Főnök pedig kivette a vizesvödörből egymásután a halacskákat s arra a vezényszavára, hogy: Búcsúztatni! Azt kellett mondanunk: Isten veled halacska...

Ebéd után, melyet jó zamatos finn tejjel öblítettünk le, felfedező útra indultunk. Mire ozsonnaidőre visszaérkeztünk, mindenki kitalálta híreit:

— Fogynak a lazacok — kezdte a Főnök. Valószínűleg a fausztatás a baj. A szállodásné mesélte, hogy ezen a vidéken még tíz évvel ezelőtt a cselédányok csak úgy álltak helybe, ha megigérték nekik, hogy hetente legfeljebb kétszer lesz lazac.

— Pedig milyen finom eledel — nyalta meg a szája szélét Miklós.

— Most pedig alig lehet lazacot vásárolni.

— Az itteni sporthalászok — szólt közbe Gyesza bá', egész délután semmit sem fogtak, pedig vagy tizen halásztak ezen a vidéken.

— Ja, a fausztatás, a fausztatás — sópánkodott Polcsi bá'.

— Miért árt a lazacnak a fausztatás, békén lemehetne a víz fenekére — vetettem közbe.

— A dolog nem olyan egyszerű. Mikor a tengerben élő lazacok elindulnak a folyókon felfelé, hogy itt ikrájukat lerakják, folyton úszó fával találkoznak. Csendes helyeken ez nem baj, de egyes helyeken a víz összeszűkül s vad sellők forgatják a szálfákat. Világos, hogy ez megriasztja a lazacokat.

— Miért nincsen a mi folyónkban — hiszen ez olyan szép csendesen folyik, mint a Duna — kérdeztem.

— Ami a csendességet illeti, tartsd fenn véleményedet a „holnapi napig, amikor majd csónakkal végigmegyünk néhány „csendesebb“ részletén — nevetett a Főnök.

— Béla nem hit a sellőkben — ugratott Miki bá'. Azt hiszi, hogy a vizesapka a fején, amit vasárnaponként a fejére tett, minden bajtól megvédi.

— Hát igenis nem félek a sellőktől. Nem lehet az semmi különös, ha itt rendszeres közlekedés van rajtuk keresztül.

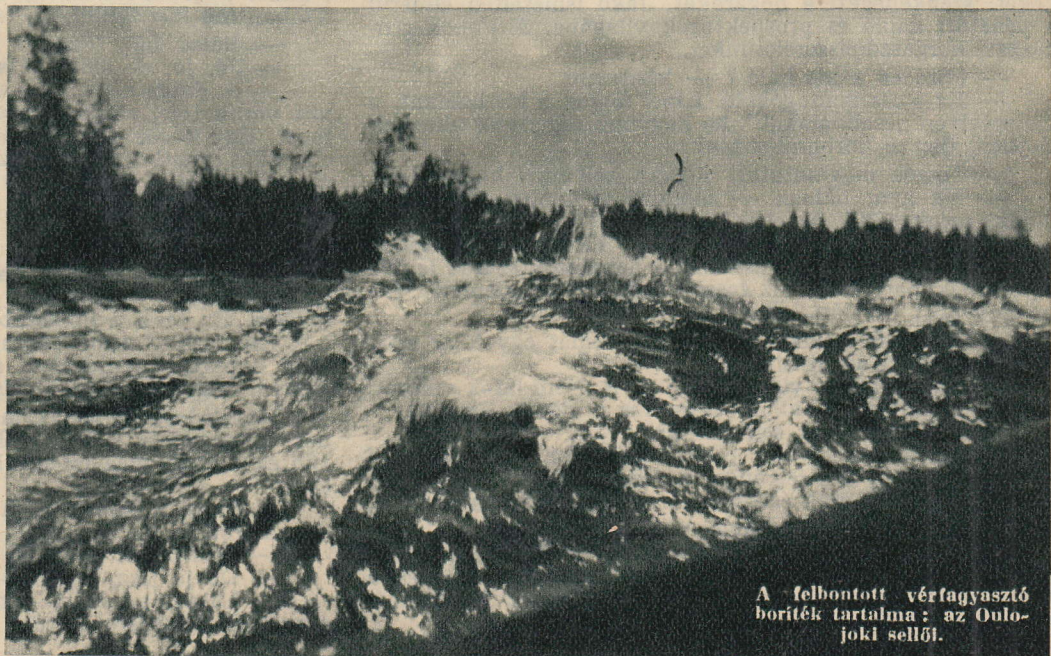
— Hát ami azt illeti, majd meglátjuk — szólt a Főnök.

— Miki azonban nem nyughatott. Egy borítékot nyomott markomba. Az állt rajta: „Szigorúan bizalmas. Csak meleg időben bontható fel. A megfagyott ereket utána masszírozni kell”.

Féltrevonultam. A vendéglői pecséttel ellátott levelezőlap volt. Sellőt ábrázolt, melyen holnap át kell haladnunk.

A vér nem fagyott meg ereimben, el sem ájultam, csak azt mondtam: Ejha.

(Folytatjuk.)

A felbontott vérfagyasztó boríték tartalma: az Oulujoki sellő.

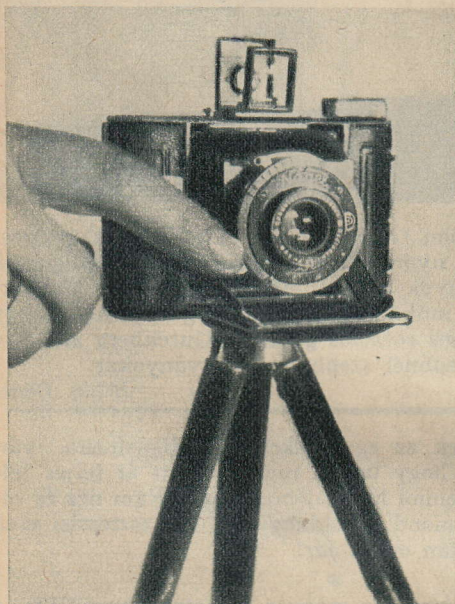
ÍGY TALÁLTÁK FEL...

Az az ősember, aki először védekezett a maga készített kőbaltájával az óriás állatok támadásai ellen, feltaláló volt, de feltaláló volt a társa is, aki egy égő faággal világított be az őserdők vadonjába.

A találmányok száma úgyszólván napról napra szaporodik. Amerikában pl. évente 25.000—30.000 azoknak száma, kik valamilyen „korszakalkotó” találmánnyal akarják az emberiséget megajándékozni. De ez a kutató munka már régtől folyik, évszázadok, évezredek óta. És ha egy találmány világhíre tesz szert, ajkunkon a kérdés: ki találta fel és hogyan?

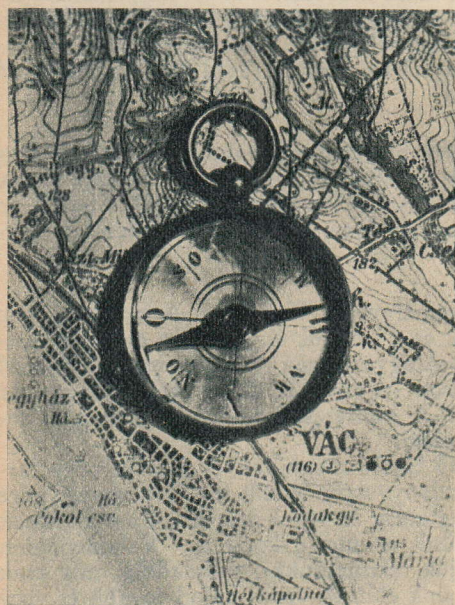
Tehát ki találta fel és hogyan?

Egyike a legismertebb találmányoknak a fényképező-

gép, ép most jubilál. 100 éve találta fel Daguerre, kinek a találmányához az alapot egy másik francia, Mietzet adta, ő egy különleges fajta aszfalttal kísérletezett és nem hiába, mert sötét-kamrájában sikerült is képet másolnia az aszfaltlemezeire, de ezt a lemezt két órán át kellett a fény hatásának kitennie. Azonban Daguerre volt az első 1838-ban, aki jód-ezüsttel fedett fémlapon valóban használható fényképet tudott készíteni. Találmányának gyümölcsét még életében maga élvezte, mert hazájától 6000 frankos évjáradékot kapott. A papírképek készítésének érdeme pedig az angol Talboté, ki Daguerre találmányát igen sok irányban módosította.

A hegytetőre felérve, milyen gyakran fektettük tér-
dűnkre a térképet és próbáltunk tájékozni az iránytű segítségével. Gondoltunk-e akkor arra, hogy ezt a kis műszert már a 12. században rendszeresen használták, sőt bizonyos adatok alapján feltehető, hogy Krisztus születésének az idejében már a kínaiaknál is tájékoztatóul szolgált a delejtű. Európában csak a 13. század elején használták, de akkor is ezt a „fényűzést” csak a császárok engedték meg ma-

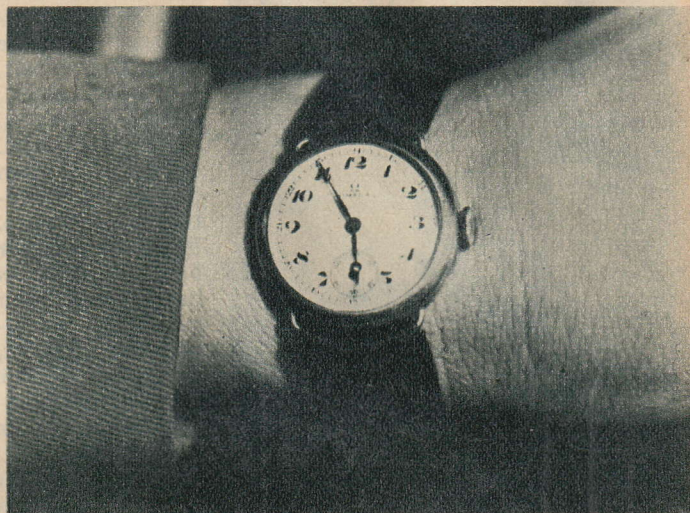

guknak, amikor szekér karavánjukkal bejárták birodalmukat. Persze ezek az iránytűk még nagyon kezdetlegesek voltak és az elhajlást (deklinációt) sem ismerték abban az

időben s így a célnak nem is feleltek meg tökéletesen ezek a kis műszerek.

„Légy szíves mond meg hány óra?”

Barátod rápillant karórájára és egy másodpercen belül

tudod a pontos időt. Bezzeg nem ment ez ilyen egyszerűen pár száz évvel ezelőtt. Ma a rugó tartja mozgásban a karvagy zsebóra kerekecskéit és bizony furcsán hangzik, hogy az 1500-as évek elején Hele Péter, aki állítólag a zseborát találta fel, olyan szerkezetű időmérőt készített, melyet acélrúgók helyett disznósörte tartott mozgásban. Azonban a célnak mindenben megfelelő pontos órát csak a 18-ik században élő Harrison nevű angol ács és mechanikus tudta elkészíteni, igaz, hogy ő is több mint 30 éven át foglalkozott az óra tökéletesítésével, illetve pontosossá tételével. Mint érdekességet érdemes felemlíteni, hogy Drezdában a Mathematischer Salonban látható egy óra, négyszögletes kerekkel.

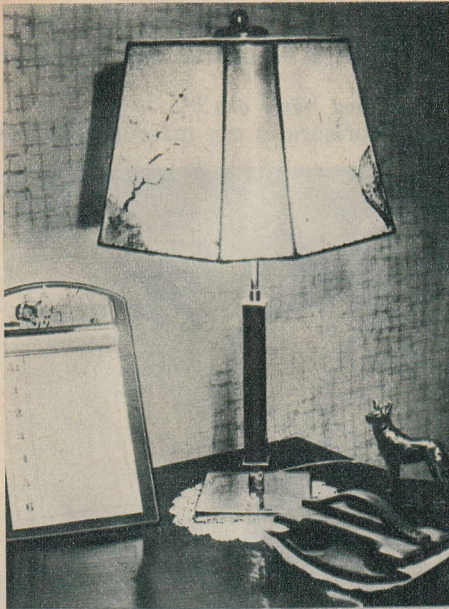
A bélyegnek persze közel sincs ilyen szép multja, mind-
össze csak 100 éve használjuk. Az első bélyeget 1840-

ben nyomták Angliában, Viktória angolkirálynő képével. Hill Rowland 100 éve, 1837-ben ajánlotta az angol parlamentben, hogy a posta felragasztható bélyegeket hozzon forgalomba. A parlament az ajánlatát el is fogadta s ettől kezdve a leveleket nem a címzettnek, mintahogy ez azelőtt szokásban volt, hanem a feladóknak kellett bérmentesíteni. Ma a legritkább bélyegek közé a Mauritius sziget első kibocsátású bélyege tartozik. Az első magyar bélyegeket 1870-ben nyomatta a posta.

Évezredekre nyúlik vissza a lámpa története. Az ősember valószínűleg a nyitott tűzhelyből kiemelt fáklyát használta világító eszközül, amelyet halzsírral vagy állatszírral kent be, hogy az erősebb és tartósabb fényt adjon.

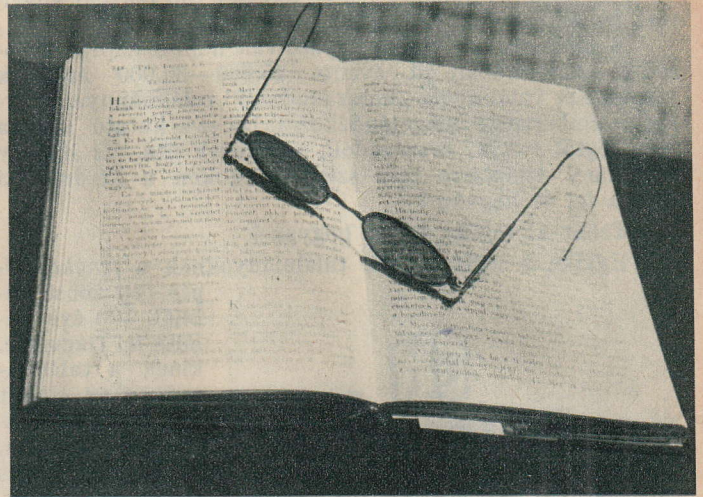
Nagy haladást jelentett a lámpa történetében, amikor

Pennsylvániában ráakadtak a petróleumra. Az első petróleumlámpát, 1860-ban szerkesztette az amerikai A. C. Ferris. Az elektromos világítás úttörője pedig Davy volt. Az izzólámpát, mint ismeretes, Edison találta fel. Munkája közben őt sok eredménytelenség kísérte. Kísérletei sokszor balul ütöttek ki s nem egyszer igen veszélyes áramütéseket is kapott, de nem csüggedt és így munkájának meg is lett az eredménye.

Ki találta fel a könyvnyomtatást? Gondolkozás nélkül rávágjuk: Gutenberg! Pedig ez nem is olyan biztos, legalább is 100%-ig bebizonyítva nincsen. Gutenberg előtt 350 évvel Kínában a budha imakönyveket rendszeresen nyomták. Sőt maradtak fenn olyan ősnymtatványok is, melyek még a 7. század elejéről származnak. Kétségtelen azonban az, hogy a könyvnyomtatás művészessé és élvezhetővé tette Guten-

berg érdeme (meghalt 1468 körül). Ő nemcsak a könyvnyomtatást, hanem a kézisajtót és betűöntést is feltalálta, sőt a nyomdafestéket is igen sok mértékben jobbá tette. Érdekes, hogy a könyvnyomtatás nem Gutenberg hazájában, Németországban terjedt el rohamosan, hanem Itáliában.

Hazánkban, 1473-ban Geréb László, akkori budai prépost állította fel az első nyomdát. A legelső termékei pedig latin nyelvű nyomtatványok voltak. Már 16. században Magyarországon 23 helyen működött nyomda. Megállapítható, hogy a mostani elektromos rotációs gépek is Gutenberg alapelve szerint ontják a szebbnél szebb nyomtatványokat.

Béldy Dénes

Apró mozaikképek a Felvidékről

Ejjél előtt pár perccel indulunk a záhonyi állomásra. Amint a Tisza-hidra érünk, valaki önkéntelenül elkezd a Himnuszt énekelni. A következő pillanatban az egész katonavonat átveszi az éneket és messze hangzik a 20 esztendő óta megtiltott ének a trianoni határ mentén. A híd túlsó végén boldogan várnak bennünket fiatalok, öregek, akik a késő éjjeli órák ellenére rendületlenül vártak. Néznek, néznek bennünket és csak annyit tudnak mondani, hogy az Isten hozta magukat. A többit elfojtja a könny, a nyelv megnémul, a nagy boldogságtól nem tudnak szóhoz jutni.

Mi katonák, rendfokozati különbség nélkül, összeülekezve állunk a vagonok ajtajában és hálát adunk az Istennek, hogy megérhettük a magyar feltámadás kezdetét.

*

A csapi vasútállomásra gyalog megérkezik cseh egyenruhában egy magyar fiú, aki a szudétahatártól szökött meg a cseh hadseregből. Hatalmas magyar lobogót hoz a vállán, a jó Isten tudja, hogy hol szerezte. Arca széles mosolyra derül, amint közrekapjuk. Pár szó után azonban elbúcsúzik és siet haza szüleihez, mert hetek óta nem tudnak róla.

En észrevétlenül utána megyek. A harmadik keresztutcába befordul és a sarkon egy nagyot kiált. Edesanyja kitért karokkal fut eléje, két kisebb testvére pedig nyomában. A fiú szélesen meglöbögatja a magyar zászlót és a következő pillanatban, amint összeölelkeznek, a zászló rájuk borul és betakarja őket. Hosszú ideig nézem őket, míg egyszer látom, hogy lassan indulnak befelé. A fiú azonban a küszöb előtt megtorpan. Egy szempillantás alatt leveti a cseh köpenyt, zubbonyt és miután csizmáját jól megtörölte benne, akkorát lódít undorral rajta, hogy mindkettő hatalmas ívben repül ki az utcára egy nagy pocsoltyába.

*

A csapi állomás olyan mint a méhkas. Egyfelől a katonavonatok hosszú sora érkezik, másfelől a cseh hadseregből megszökött magyar fiúk százai. Valamennyit lelkesen megéljenezük, mire ők elnyomnak bennünket harsogó kiáltással, hogy: „Mindent vissza”.

*

Szóba elegyedek az egyikükkel, aki eligazításra vár. Megkérdem tőle, hogy ugyan miért szökött át teljes felszereléssel, hiszen semmi hasznát nem veszi? Rám néz és röviden csak ennyit mond: „Hadnagy úr, két esztendei cseh katonai szolgálat után ennyi jár!”

*

Amikor biztossá vált a magyar csapatok bevonulása, a csehek még kétségbeesettebb rablásba kezdtek. Minden elmozdíthatót el akartak vinni. A cseh államvasutak magyar alkalmazottai elkeseredve, csikorgó fogakkal nézték ezt, de hamar észbekaptak. Amit az éjjeli berakásoknál a vonat egyik felén beraktak, azt a tolatás közben a szélső vágányokon a másik oldalon mind kidobálták. A csapágytokokból leeresztették az olajat és homokot szórtak bele. Így sok menekülő szerelvény legnagyobb részét hőnfutás és kiolvadt tengelyágak miatt kénytelenek voltak rövid út után, közbenső állomásokon kidobni.

*

A postára megyek bélyeget vásárolni. Elöttem egy öreg magyar fizet cseh koronában és cseh pénzt is kap vissza. Igen lassan szedegeti össze és a végén megszólal: Tisztelt úr, legalább egy egypengőst adjon, hogy az unokámnak is megmutathassam.

*

Indul az első személyvonat Ungvárra. A mozdony nem látszik a sok virágtól és a lobogóktól. A kazán elején a füstszekrényajtón Nagy-Magyarország térképe van különböző virágokból összeállítva. Az indulásnál az egész pályaudvar személyzete ott van. A kerítéseken kívül a hirtelen összesereglett polgárok százai.

A vonatmenesztő tárcsa megvillan és a szerelvény lassan kigördül. A mozdonyvezető búcsút int és tiszteleg, mire kendők, zászlók lobogtatása és véget nem érő éljen kiáltások között elhalad előttünk az utolsó kocsi is. Valamennyien mozdulatlanul kísérjük tekintetünkkel mindaddig, míg csak el nem tűnik a szemünk elől. A vonat halad tovább és viszi azt a vágyunkat és erős hitünket, hogy nem Ungvárnál, hanem a Kárpátok koszorúján fog egyhamar megállni a magyar vasutas.

Lakatos László

KÜZDELEM A LILJOMÉRT

ÍRTA: PUSKAPOR

(9)

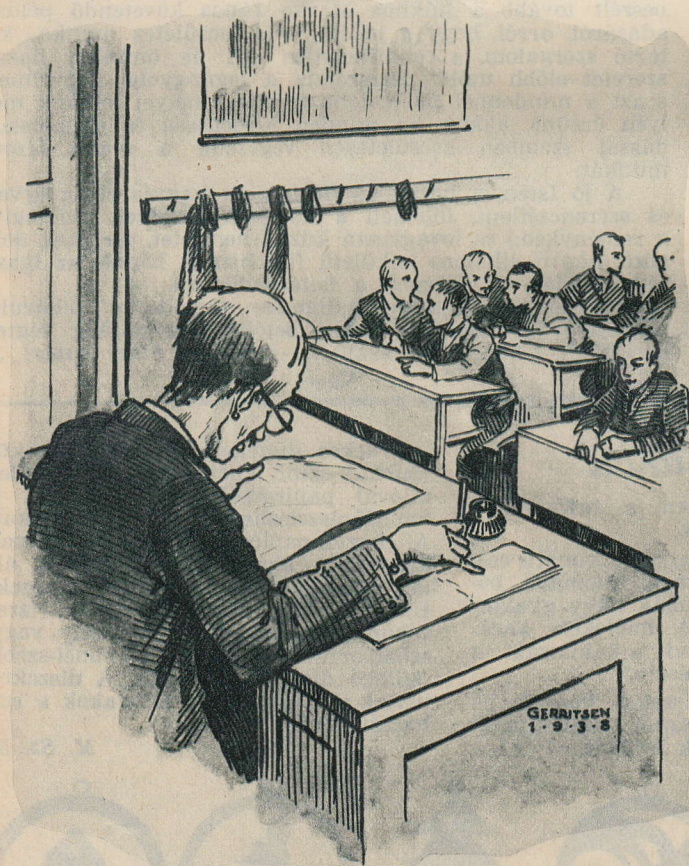
CSERKÉSZREGÉNY

Varga tanár úr a katedrára lépett!

— Csitt!... Folytatjuk, hol a legutolsó órán elhagytuk! — mondta Varga tanár úr minden bevezetés nélkül, mintha időközben mi sem történt volna. S egész valójára rettenetes szigorúságot erőltetett. De hiába!... A sürgős kimutatás bemutatására nem kerülhetett sor. Annyira forró, annyira sziporkázó, annyira fékezhetetlen volt a dalittas osztály fölkorbácsolt hangulata, hogy ennek jó-tékony hatása alatt Varga tanár úr is egészen megváltozott. Arcáról öröm sugárzott. Szemeiből boldog meglepődés csillogott. Nem is csoda, mikor az egész világ az örvendetes események felvillanyozó hatása alatt állott. Nem lehetett bírni az örömmámorban úszó, tomboló lelkesedéssel.

— Mesteri támadás volt! — mondta Kőrösi Laci pipacs-vörös pofazacskókkal.

— De te nem láttad a kísértetet! — mesélte Nyitrai Gyuri kitágított pupillákkal. — Hú! Az volt ám a gyönyörű! Még most is vacog tőle a fogam!...

Folytatjuk, ahol a legutolsó órán elhagytuk! — mondta Varga tanár úr

— Dehogyan nem láttam! — puffogott Kőrösi Laci. — Széles, vörös szalag volt a nadrágján. Ott állott a többi nagyúr között!

— Csitt! — döngött újra Varga tanár úr és függőleges ordináták szerint összeráncolta báránnyelűs homlokát. — Most nem politizálunk! — folytatta beszédét, mikor egy kis csönd állott be. — az „M” betűnél hagytuk el multkor. Igen!... Ki következik?!

— Éljen Éljen! — harsogott nyegvennyolc egészséges torok, mikor Markó Jancsi irulva-pirulva felállt helyén.

— Jól van, no, elég lesz már! — mondta Varga tanár úr folyton csitítgatva a zabolátlan kedélyeket. De el-elcsukló hangjából határozottan ki lehetett érezni, hogy ebben a pillanatban maga is jobb szeretett volna ismét fiú lenni, tombolni, lelkesedni, kiabálni, éljenezni...

— Milyen életpályát választasz hát? — kérdezte végre a tanár úr Jancsától hivatalos arccal és megzörgette a tanulók pályaválasztásáról szóló, nagy kimutatási ívet.

— Pap leszek! Az élet katonája! — válaszolta Jancsi büszke önértéssel. — Szemináriumba megyek! A kultusz-miniszter úr felírta nevemet!...

— Tudom, tudom, mindent tudok! — szolt Varga tanár úr asztala fölé hajolva és beirta a nevezetes kijelentést a megfelelő rovatba. — Jól van! — mondta megnyugodva.

A fiúk most újra beszélgetni kezdtek.

— Látom — szolt most az osztály felé Varga tanár úr, elhatározó kézmozdulattal gyorsan összehajtogatva a sürgős kimutatási ívet, — látom, hogy kissé elmékedtebb kedélyállapotban vagytok, ezért tehát nyugodtabb időre halasztom a tanévi statisztika végleges elkészítését. Nem tagadom, magam is a megtörtént események izgalmas hatása alatt állok. Most tehát inkább egy kis elmékedésre használjuk fel az időt és vonjuk le a nagy hadijáték apróbb tanulságait is!... Nos, Kőrösi Laci — és rámutatott a pirosképű fiúra, — mily tapasztalatokat szereztél a hadijáték alkalmával?!.. Jövőre vonatkozólag mily tanulságokat vonhatsz le az eseményekből?!

— Én?!... Én?!... — öklendezett a többiek nagy érdeklődése közepette a vallatóra fogott fiú. — Én a nagy hadijátékból azt a kis tanulságot merítettem, hogy máskor... hogy máskor több ennivalót vigyek magammal!...

— Hih-hehehuhú! — Nevetett Nyitrai Gyuri.

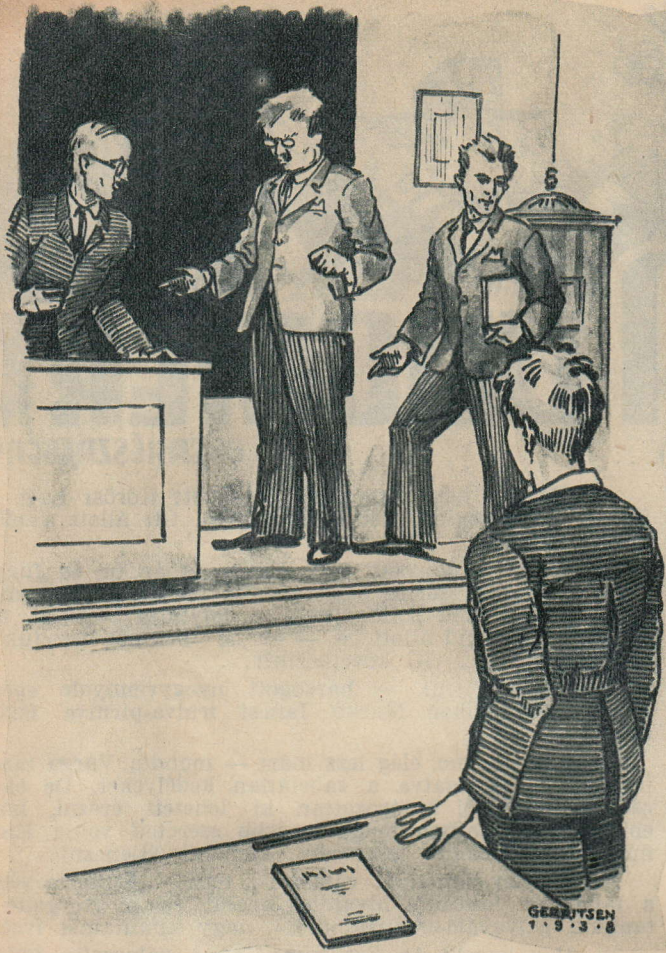
— No, ez egy csöppet sem nevetséges! — mondta a tanár úr Gyurinak. — Hát te mely tapasztalatokkal lettél gazdagabb?... Mít tanultál a háborúban?...

— Én aztan tan... tanu... tanultam — hebegte Nyitrai Gyuri, — hogy máskor ha háborúba megyek, előbb a bakancsom sarkában jól le kell vernem a kiálló szöveget, mert még most is hólyagos a lábam a multkori...

— Ó, ezek mind kicsinyes dolgok! — legyintett Varga tanár úr. — Látjátok, fiúk, én a háborúban azt tapasztaltam, hogy igazán győzni csak tiszta lélekkel lehet!... Mert...

Váratlanul kopogtattak a tanterem ajtaján.

— Szabad! — kiáltotta Varga tanár úr az ajtóra, amely kopogott, ropogott s nem engedte, hogy a professzor befejezze megkezdett mondatát.

Belépett a rettegett főigazgató úr

Az ajtó kinyílt s azon — jujj! — nemcsak az igazgató úr jött be, hanem vele együtt belépett a rettegett főigazgató úr tekintélyes személyisége is.

A tanulók *haptákba*-vágták magukat.

— Milyen nemes stúdiummal foglalkoznak, kedves tanár úr? — kérdezte az imponáns megjelenésű főigazgató úr.

— Most, tulajdonképpen — mondta Varga tanár úr, — most mindennél nemesebb stúdiummal foglalkozunk. Méltóztatik talán tudni, hogy iskolánk kítűnő cserkész-csapata...

— Igen, igen!... — válaszolt a főigazgató úr. — Hiszen éppen azért jöttünk. Melyik fiú az a Markó János?...

— Ép itt van! — mondta Varga tanár úr vidáman. — Ép itt van!... Ez az!... Ez az!...

Jancsi meghatottan állott a főigazgató előtt.

Futó pillanatra oly csönd szorult a terembe, hogy még a légy zümmögését is meg lehetett hallani.

— Te, édes fiam — szólt a főigazgató úr emelkedett hangon, — miként az igazgató úrtól hallottam, a tanulásban is kiváló eredményt értél el, de ezen felül a Csillebérc körül megtartott, legutóbbi cserkész-hadijátékban oly nemesen, oly derekasan viselkedtél, hogy ezen érdemeid megjutalmazására a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ő excellenciája személyesen óhajt gondoskodni arról — minthogy alaposan és jogosan reméli, hogy nem érdemtelenre pazarolja kegyeit, — hogy kívánságod szerint további tanulmányaidat szemináriumban, még pedig az esztergomi papnevelő intézetben folytatásd és ilymódon életcélotad elérhesd.

— Jimmy Hogan az amerikai nagykövet úr fia pedig — vette fel a szó fonalát az iskola igazgatója, — kinek életét megmentetted, ezzel a díszes, gyémántokkal kirakott, lilimos cserkészjelvényvel ajándékoz meg téged és azt kívánja érdeled el célotad, haladj mindig fölfelé s légy mindig vitéz, hű és rendületlen...

— Az lesz! Olyan lesz! — fogadkozott Jancsi remegő hangon, míg az igazgató úr az árvaházi egyenruha gyűrött hajtókájába tűzte a drága ajándékot, olyan lilimos jelvényt, amilyen senki másnak nincs a földkerekségen.

— Éljen! Éljen! — harsogott minden engedelem nélkül az osztálytársak lelkes kiáltása. De az égbetörő hang nem volt már a szilaj pajtások üvöltő csatakiáltása, hanem láthatatlan sereg túlvilági zsolozsmája.

Jancsi egy pillanatra megtántorodott. Örömkönnyekeitől lobogó szemekkel nézett a tanterem főhéher mennyezetére. Szíve hangosan dobogott. Lelkében hálaima zsongott. Úgy tűnt neki, hogy megnyílt fölötte a végtelen égbolt. Szőkefürtű, hattyúszárnyú angyalkák repkedtek arany napsugarban, csengettyúzve énekeltek, csilingelve táncoltak és bársonypuha kezecskéikkel lilimot szórtak feléje.

Pedig nem angyalkák énekeltek, hanem az igazgató beszélt tovább a fiúhoz Markó János követendő példaadásáról, arról, hogy a jellem, erő, becsületes munka, kitartó szorgalom, a rendíthetetlen hit és önzetlen hazaszeretet előbb utóbb megszerzik a legnagyobb kegyelmet, s azt a mindennél felemelőbb tudatot, melyet lelkünk mélyén érzünk akkor, ha minden kísértéssel és gáncsoskodással szemben becsületesen végezzük a reánk bízott munkát.

A jó Isten, a hatalmas Isten nem hagyja el az árvát és szerencsétlent, fölemeli a hősiessen elesettet, inogsgífi a reménykedő és lovagiasan küzdő nemzetet, melynek dolgozó, akaró, lilimos lelkületű fiai bíznak benne, az Igazság erejében és hisznek a feltámadásban.

Markó Jancsi nézte, hallgatta, figyelte a feltáruuló mennyországot és nem tudott betelni a boldogság végtelenségétől. Lelke fölfelé szállt... — *Fölfelé nincs határ!*...

Vége.

Karácsonyfadíszek készítése otthon

A lombfűrészelés kedves és hasznos foglalkozás. Könnyen megtanulhatja akárki, mert csak egy kis kézügyesség, kedv és jó szerszám kell hozzá. Lombfűrészkeszletet és deszkát bármelyik játéküzletben vagy bazárban vásárolhatunk olcsón. A készletekhez rendszerint használati utasítást is mellékel a gyár, mégis a kezdő lombfűrészlők fogadják meg a következő tanácsokat:

1. Laza fűrészpengével ne dolgozunk, mert könnyen eltörik.

2. A kivágandó rajzot, amelyet magunk is tervezhetünk, előbb papíron rajzoljuk és ezt a papírost ragasztuk csirizzel vagy egyéb ragasztószerrel a deszkára. A ragasztó szára-

dása után pontosan a rajzvonalak mellett fűrészlünk.

3. Eleinte apró, egyszerű vonalú rajzokat vágjunk ki, mert finomabb, bonyolult vonalú munkák nagy gyakorlatot igényelnek. A mellékelt karácsonyfadíszek rajzai alkalmasak a gyakorlat megszerzésére.

A kivágott fadíszeket vonjuk be arany- vagy ezüstszínű sztaniolpappal, de festhetjük is őket.

Érdekes díszeket készíthetünk különböző színű kartonpapírból is. Éles ollóval papírosból is kivághatjuk a lombfűrészléshez ajánlott rajzokat. A kartonpapírosból kivágott díszek könnyebben ábrázolhatnak emberi, állati s egyéb alakokat, mint a fadíszek. Ha a kivágott díszeket enyves vízzel vékonyan bekenjük, majd arany- vagy ezüstporral behintjük, szebbnél-szebb csillogó díszeket nyerünk. A díszekre tussal rárajzolhatjuk az alakok s ruházatuk vonalait is.

M. Sz. B.

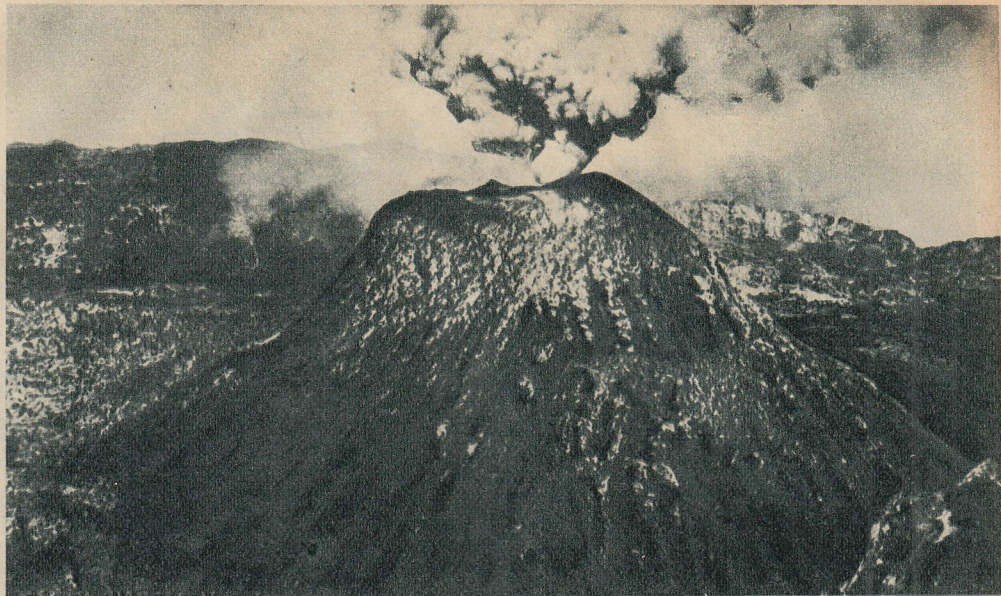
Portyázás a Vezuvon

A múlt nyár közepén, augusztus egyik legforróbb napján három magyar diák kerékpárja nyomán porzott az ősi Via Appia.

Elhagyjuk Aversát. Előttünk van álmaink városa: Nápoly. Egymást hajszolva futunk a rekkenő hőségben. Nagy csomagjaink — teljes tábori felszerelés — alaposan próbára teszik izgalmainkat. Minél közelebb érünk, annál jobban hajt a vágy, látni Nápolyt és ami még ennél is jobban izgatja képzeletünket... látni a tűzhányót, a Vezuot.

Ezért a hajsza. Ugy határozunk, hogy még az éjjel megmásszuk a Vezuot. Éjjel, mert nappal erős a forróság és fenn a legmeredekebb részen, a kötélpálya mellett a lépcsők nappal el vannak zárva. Ezek nélkül pedig szinte lehetetlen a feljutás.

Késő délután van, mire a Nápoly előtti magaslatra felérve, elébünk tűnik a Vezuv. Déli irányban, körülbelül tizenöt kilo-

A középső működő kúp, ahogyan mi láttuk

méterre van tőlünk. A szélesen elterülő hegy lábánál meredeken emelkedik ki a működő vulkán sötétszürketőmegű csomakúpja. Közepéből vékony füst gomolyog fel, hogy aztán fenn a magasban az egész hegység felett elterülő szürkés, rózsaszínben átmenő felhőt alkosson.

Részletes térképünk után könnyen igazodunk Nápoly utcáin. Éppen csak átfutunk rajta. Majd házsorok közt délkeletre haladunk a tengerparton.

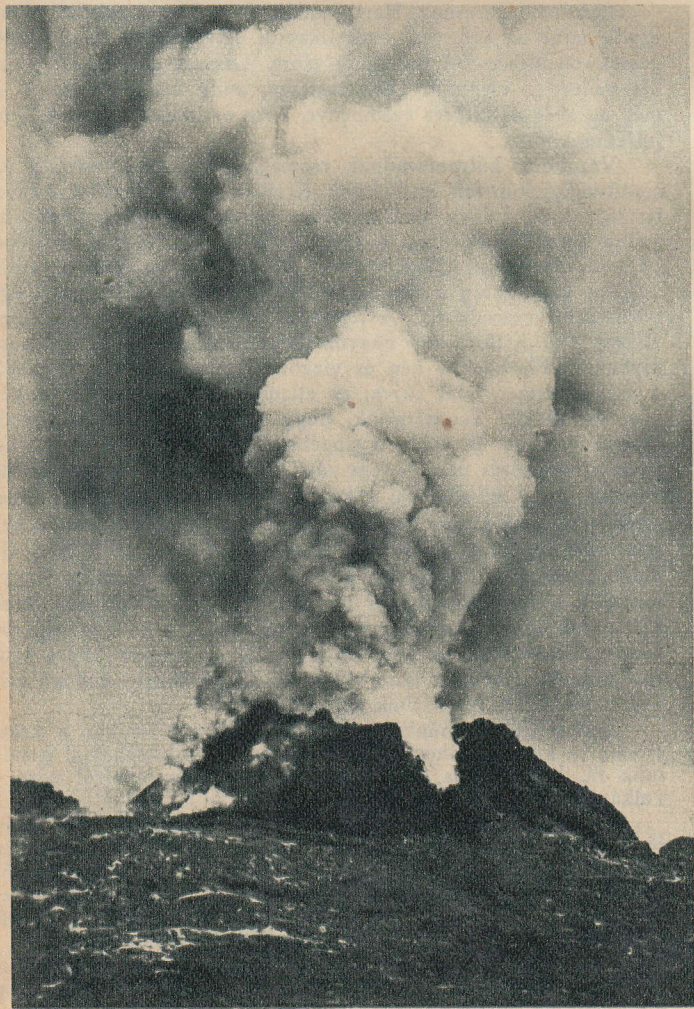
Állandóan a Vezuot kémleljük, de a házaktól már nem látszik. Beesteledik, mire elérjük Resinát a hegy lábánál. Itt van a Vezuvra felvezető fogaskerekű vasút alsó állomása. Innen már hallani néhánypercenként megismétlődő tompa morajlásokat. És fenn, fenn a magasban a fogaskerekű fölött lévő kötélpálya — funicolare — lámpasora világít. A hegy felett pedig tompa fény nyel izzik a felhő. Sötétben, titokzatosan terül előttünk a Vezuv.

Kerékpárjainkat egy nagyon kedves német családnál hagyjuk és két fiatal suhancra bízva magunkat, nekivágunk a sötét éjszakának. Elmúlt nyolc óra. Az ég szürke, csillagtalan, a levegő meleg, fülledt.

Előbb Resina néhány sikátorán baktatunk végig, majd mély szakadékba érünk, ahol a keskeny kocsitú tócsái között kevés hajlással felfelé visz az út. A szakadék oldaláról lelógó ágak állandóan csapkodják arcunkat. Negyedórai út után kierünk a sötét szakadékból és jóljárható, kitaposott hegyi ösvényen haladunk tovább. Nagyot kanyarodunk balra s egy fügefákkal körülvett rozoga viskó mellett megyünk el. A sötétben a laposabb helyeken itt-ott néhány gyümölcsfából, néhány tőkeszőlőből álló csenevész kertek maradványai tűnnek elő. Ujabb szakadék következik. Mélyebb, meredekebb, mint az előbbi. Csak egymásután haladhatunk. Az ágak összekarcolásznak. A kövek mind nagyobbak, érdesebbek lesznek. Néhol csak négykézláb tudunk előre jutni.

Hátizsákjaink nehezek. Érezzük, hogy egész nap hajszoltuk a kerékpárt. Tíz órakor kialszanak a funicolare lámpái. Így ezután még ez a rövidke fény sor sem jelzi célunkat. Több mint két órája megyünk már. Negyedóránként párperces pihenőt tartunk.

Rájövünk, hogy vezetőink sem igen ismerik az utat. Egyik most jön fel először, a másik is csak háromszor volt még fenn. Érezzük rajtuk a bizonytalanságot, de mindig biztatnak, hogy jó uton megyünk és nemsoká elérjük a „Piane“-t. Néhány kapaszkodás, néhány felbukás a kövekben, gyökerekben és tizenegy óra körül felérünk egy félkörívben húzódó magaslatra. Ez hát a Piane. Az ősi hetvenkilences nagy kráter peremén vagyunk.

A középső vulkán lávamezői és az erős kitörés, lávafolyás közben

Nápoly látképe és a Vezuv

Előttünk mintegy harminc méteres lejtő és azután jó néhány száz méterre a peremtől emelkedik ki a mai kráter-kúp meredeken körülbelül háromszáz méter magas tetővel.

Eddig mintegy kilencszáz métert tettünk meg felette. Mögöttünk az ősi Vezuv hatalmas, tizenhat kilométer sugarú csonkakúpjának lávalejtője, a Monte di Somma. És mögöttünk a Nápolyi-öböl tündéri fényel ragyog, nézi magát a tengerben. Most jutottunk el az igazi lávamezőre. Itt már nincs bozót, nincs növény, csak irdatlan lávatömbök és mélyedések, szakadékok. Lábunk alatt ropog a horzsakő. Teljesen tönkreteszi a cipőnket és térdeinket. Zseblámpánk fényénél botorkálunk, igen sokat négykézláb. Az izzadság gyöngyözik a homlokunkon. Elérjük a meredek részt. Itt még nehezebb az előrejutás.

Előttünk a funicoláre alsó állomása. Nagy sötét épület. Most következnek a lépcsők a kötélpálya mellett. Lassan, minden tizediknél meg-megállva, baktatunk felfele, fáradtan, de jókedvűen. Állítólag ötszáz lépcsőn kell itt felmenni.

Alattunk párperces időközönként nagyot köhög a Vezuv. Ilyenkor az egész hegy beleremeg.

Egy óra éjjel után jóval elmúlik, mire felérünk a lépcsők végére. Itt már teljes pompáikban látszanak a kitörések. Mintegy tíz méterre kiemelkedő kráterperem húzódik körül és a kráter közepén egy harminc méter magasságú kúp ontja az égő füstöt és szórja szét az égő lávadarabokat. Meseszerű tüzijáték. A hegy felett glóriaként sárgászöld színű égő füstfelhő ömlik el. Közlebb éjszaka nem mehetünk — kb. kétszáz méterre van tőlünk, — mert a krátert néhol forró, szakadékos lávamező tölti ki, sok helyen erős a kénes kigőzölgés is.

Leülünk a peremen és nézzük, sokáig nézzük az időnként kilövelt lángnyelveket és hallgatjuk a morajló föld dohogását. Néha többszáz méterre is felhatol az égő füst. Gyönyörű a gomolygás csillogó színpompája. A kitörések előtt röviden morajlik a föld, aztán sustorgásszerű hűhögő hangot ad és ömlik a füst és hull a lapilli.

Mögöttünk a nápolyi öböl panorámája. Kékesfekete szín ömlik el az öböl vizén. A partokról, a hajókról ezernyi lámpa táncoltatja a fényét a víz tükrén. A messzeségben Bajae-n túl Ischia, a szorrentói földnyelv előtt pedig Capri fényei villognak elő, mint apró jánosbogárkák. És Nápoly... a nappal hangos, szemetes Nápoly most csendes, megtisztult, csak a tüzei égnek, virrasztanak felette. A szárazföld végnélkül, szürke homályba burkolózik.

Ég, ég — és pusztít — az örök tűz. Olyan fenséges! Olyan magasztos! Önkételenül is imára kulcsolódik kezünk. Olyan jó itt közel lenni Istenhez.

A levegő igen hűvös. Pokrócokba csavarjuk magunkat és úgy nyújtózkodunk el egymásmellett, hogy a kitöréseket láthassuk. Az

őreg Vezuv szorgalmasan köhécse, mi pedig mélyen, jóízűen alszunk az ólén.

Kora reggel — úgy öt óra körül — felköltene a vezetőink, olyanformán, hogy addig rángatják a lábunkat, amíg a pokróc csendes nyoszörgés közben meg nem mozdul. Dideregve öltözködünk. Kezünk-lábunk elgémberedett. Vezetőink lemásznak a peremről a kráter lávamezejére és integetnek, hogy mi is kövessük őket.

Lenn a repedésekből itt-ott siseteregve tör elő a vízgőz. Igen kellemesen lehet melegedni mellette. Közben figyeljük a kitöréseket. Koránt sincsenek olyan szépek, mint éjszaka. Elvesztették a színüket, csak szürke, a kráter felett közvetlen tűzeszórásoszerű füst lökődik fel.

Barangolni kezdünk a kráterben. Nem tudom mihez hasonlítsam a lávamezőt. Olyanszerű, mintha formátlan, simítatlan, öntött vas volna, csak persze kőből és mintha össze volna a vas

nagy-nagy darabokba repedezve, töredezve, itt-ott felrálólván, máshol párméteres megmerevedett jéggéfagyott vízest mutatva. A felülete nem sima, de nem is érdes. Az egész szivacszerű, hiszen ez maga a horzsakő. Néhol tíz-tizenöt méter vízszintes tábla, aztán ráfolyt egy későbbi kitörés lepényszerű takarója, de ez már repedezett. Általában fekete a lávamező, csak a nap fakít rajta valmit s teszi kissé szürkév.

Égő lávát keresünk. Hamar találunk is. Megolvadt kő, olyan-szerű, mint az égő vas, csak likacsos szivacszerű. Halk percegéssel, csendesen folyik, ömlik előre. Lassan, de óránként egy-két métert is megtesz. Természetesen, amíg mélyedést talál. Ez még az 1933-as kitörés eredménye. Még évtizedek kellene, amíg teljesen kihül.

Vezetőink hátramaradnak csomagjainkkal, mi pedig a középső vulkánkúp felé igyekszünk. Kerülgetnünk kell a forró lávát. Itt már kiszórt lávadarabok, érdes, égett, salakszerű kisebb-nagyobb darabkák és hamu borítják a lávamezőt. A kúp közelében nagyon erős a kénes kigőzölgés. A kén sárgára festi a lapilliket, ha ezek aztán a forróságtól áttüzesednek, igen szép égő-vörös színt vesznek fel. A repedésekből mindenhol forró vízgőz sziszeg elő. Kitörésekor nagyon erősen remeg a föld alattunk, olyankor erősebbek a kén és vízgőz kiömlések is. Szerencsénkre a szél a tenger felől fújva, az ellenkező oldalra hajtja a kén-gőzt és füstöt. Tapasztaljuk, hogy minden harmadik-negyedik kitörés erősebb és utána gyengébb kitörések következnek. Egy ilyen erős kitörés után — egymást kötelekkel biztosítva — neki-vágunk, hogy felmásszuk a kúp tetejére. Simán megy minden. Arra vigyazunk különösen, hogy el ne essünk, mert akkor a kén-gőz megölne. Fenn körülbelül öt méterre jutunk az üsthöz. Gomolygó sárgásszürke kénes gőz — mást nem látunk. Nagyot morajlik a föld alattunk és mi hanyatt-homlok csúszunk lefelé. Pillanatok alatt lenn vagyunk, de már hull is a láva alig pár méterre mögöttünk. A szél sodra fordul s az egész kúpot kénes füst takarja. Ha most fenn volnánk!? Összeszorult, dobogó szívvel, szinte futva igyekszünk távolodni.

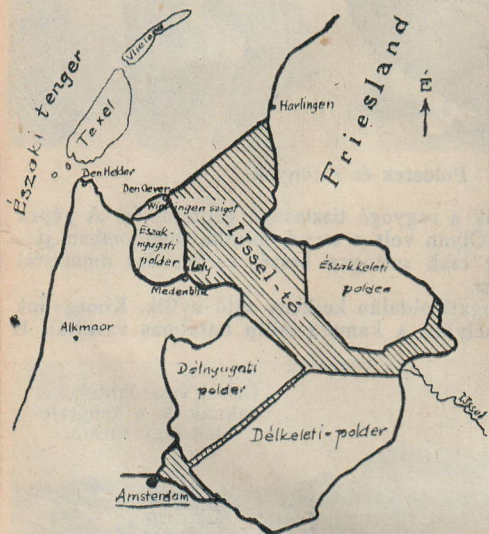
Teleszedjük zsebünket színes lapillikkel és mikor a kráter szélére, a két vezetőhöz érünk, megkönnyebbült sóhajjal gondolunk rá, hogy mégis csak veszélytelenebb így távolról nézni a vulkánt. Utólag mintha félnénk.

Sürget az idő. Indulnunk kell lefelé, mert pár óra múlva jön a forróság. A kráterperemről még végigbúcsúztatjuk szemünket a lávamezőn, a dohogó vulkánon és most már nem a lépcsőn, hanem a hegy oldalán ereszkedünk lefelé. Tizenöt-húsz métert csúszunk itt egy lépésre a meredek lávahamulejtőn. Itt igazán nem tudtunk volna feljutni éjszaka lépcsők nélkül.

Tíz óra mire Resinába érünk. A Vezuv már a távolban füstölög, néha tompán morajlik, mi pedig kerékpárra kapva, egy felejthetetlen élménnyel gazdagodva, gördülünk Nápoly felé.

Soós Márton

AUTÓVAL A KISZÁRÍTOTT TENGER- FENÉKEN ÁT

Nincs kedved a tengerfenéken autózni?
Csodálkozva néztem Béla bá'-ra, ezért mindjárt folytatta kérdését:

— Meg akarod nézni a Zuider Zee lecsapolási munkáit?
— Hogyne akarnám! — értettem meg az előbbi különös kérdését is.
— Holnap reggel 9 órakor indul a delegátusok kiránduló autóbúsa a táborparancsnokság épülete elől. Még három magyar tisztet vihetsz magaddal.

Boldogan siettem összeszedni három utitársamat. Mondhatom, nem okozott fáradságot. Hollandi Jamboreere magyar kontingensből. Bárki szívesen eljött volna a lecsapolt tengeren át rendezett autótúra.

Igy a lengyel, osztrák és luxemburgi delegátusok társaságában vagy 12-en indultunk útnak autóbusszal föl északnak, a Zuider Zee felé.

Utközben holland kísérőnk, aki foglalkozására nézve tanár volt, érdekes dolgokat mesélt a Zuider Zee lecsapolási munkálataival kapcsolatban. Így kezdte:

— A régi elnevezés a „Zuider Zee” tulajdonképpen már nem is helyes. Amikor 1932-ben befejezték a Wieringen sziget keleti csúcsán levő Den Oever-től a Friesland nyugati szegélyén levő Harlingen-ig húzódó „nagy-gát” építését, megszűnt a tenger. Nincs többé Zuider Zee! Most már csak édesvízű tó van a helyén: az IJsselmeer.

— Miért lett éppen IJssel-tó a neve? Van talán ennek is valami jelentősége? — kérdezi valamelyikünk.

— Igen — feleli holland kísérőnk. Az IJssel folyó ömlik be az új tóba. Erről kapta nevét is.

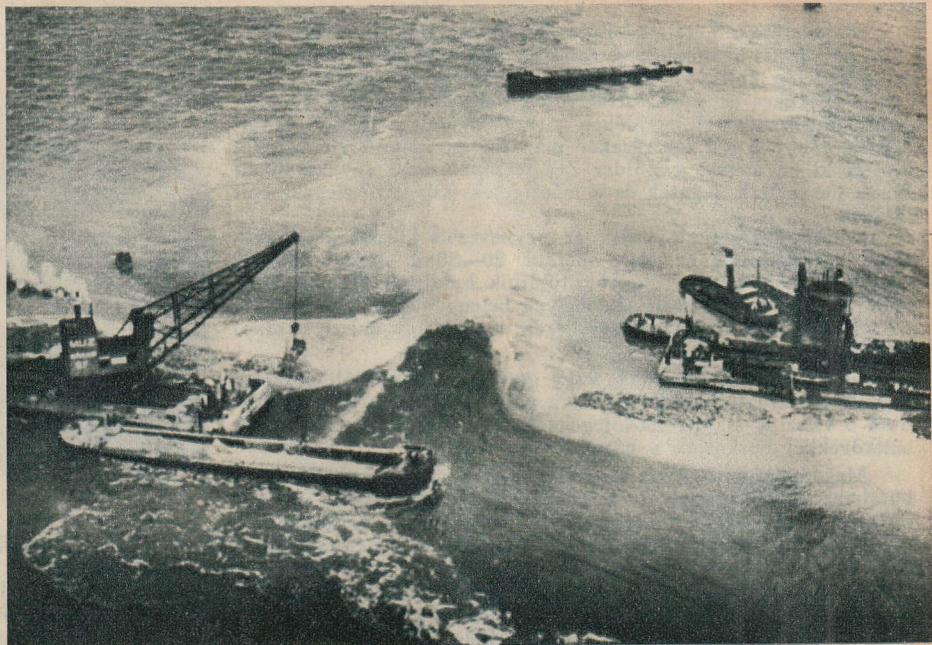
Tovább beszélgetünk a nagy lecsapolási munkáról. Gyakran beszélnek egy ismeretlen fogalomról a „polder”-ről. Vezetőnk mindjárt felvilágosít bennünket.

— Azt a mély földet nevezzük „polder”-nek, amit lecsapolással elhódítottunk a tengertől.

— És mióta folynak ezek a lecsapolási munkák?

— Hosszú tervezések után 1918-ban szavazta meg a parlament a Zuider Zee elzárásáról és részleges lecsapolásáról szóló törvényt. A munkát 1920-ban kezdték meg. Az első gát, amely az északhollandiai part és a Wieringen sziget között 2, 5 km. hosszúságban épült, 1925-ben készült el. Ezután fokozott ütemben folyt a munka s ma már át fogunk autózni az északnyugati polderen, ahol gabonátáblák mutatják a lecsapolási munka eredményességét.

Magamba mélyedve elmélkedtem a hallottakról. Lelki szemem előtt láttam már a hatalmas gátakat, erőműtelepeket. Köz-

Nehéz harc a munka!

ben autóbusszunk 70—80 km-es sebességgel rohant Észak felé a kitűnő holland betonúton. Utikalauzunk, a holland cserkészisztánár, a környék látnivalóival ismertetett meg bennünket. Főfeladata pedig abból állt, hogy az útelágazásoknál a sofőrnek megmutassa: melyik úton megyünk tovább.

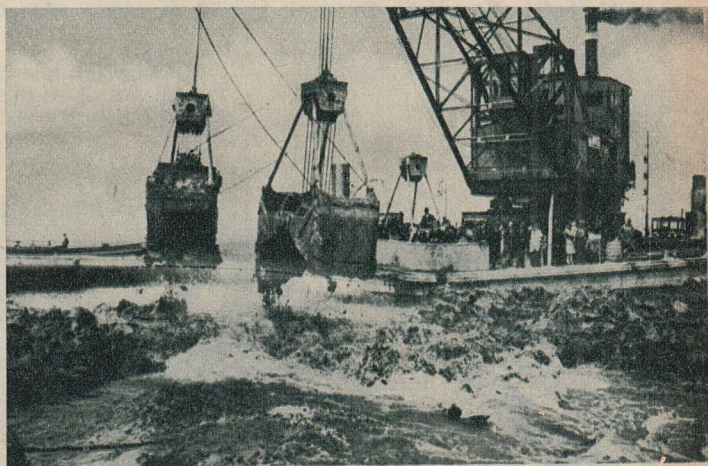
Falvakon, kisvárosokon robotgunk át s csodáltuk útikalauzunk nagy földrajzi ismeretét. Csodáltuk, hogy nem tévedtünk el a sok egyforma kis városban. Hollandiának ugyanis olyan jellegzetesen egyöntetű az építészete, hogy egyik város éppen olyan, mint a másik. A jámbor külföldi nem tud különbséget tenni az egyes kisvárosok között, azok annyira hasonlítanak egymáshoz. Ez a megállapításunk természetesen nem vonatkozik a nagyvárosokra. Bár a nagyvárosnak is meg van a maga „szabvány” házfajtája, azért a nagyvárosnak mégis van egyéni jellege. De a kisváros — legalábbis a külföldi előtt — az valamennyi egyforma!

Az IJssel-tóvá alakított Zuider Zee-t Medenblik városa mellett láttuk meg először. A város szomszédságában van a hajdani Wieringen tavat lezáró gát a „Lely” szivattyú-telep. Itt álltunk meg autóbusszunkkal és néztük meg a telepet, az északnyugati — már lecsapolt — polder lecsapolásának legfontosabb állomását.

— Ennek az északnyugati poldernek kiszárításával kerekén 20.000 hektárnyi területet hódított el a munkás hollandus a tengertől — magyarázza kalauzunk. — Amikor öt évvel ezelőtt ennek a poldernek gátját lezárták, működésbe lépett ez a „Lely” szivattyútelep. A hatalmas centrifugálszivattyúk éjjel-nappal dolgoztak, kilenc hónapon át.

— Ezzel a gigászi munkával kiszivták a 20.000 hektárnyi területet 5—7 méter magasságban fedő óriási vízmennyiséget és azt átnyomták a gát tulsó oldalán levő IJssel tóba.

— Ma az IJssel tó vize 7 méterrel magasabban van mint a lecsapolt szárazföld!

A legnagyobb kotróhajó munkája

Megnéztük a hatalmas Lely szivattyútelepet. A telep vezetője kalauzolt bennünket s részletes magyarázattal szolgált a szivattyútelep építésére és működésére vonatkozóan.

— Érdekes az ilyen szivattyútelep megépítése. A gát építésének megkezdésével egyidőben a szivattyútelep építését is elkezdik. Hogy a gát lezárásakor már erősen áramló víz a gátat alulról ki ne mossa, a Zuider Zee lecsapolásánál egy külön eljárást használtak a gátak és a műszigetek (szivattyútelepek) építésénél.

— A műsziget alapozása az úgynevezett küszöbgát lerakásával kezdődik. Ez hatalmas méretű, 20—30 m. hosszú, 50—60 cm. átmérőjű vesszőkötegekből, fölöttük hatalmas kötömegekből épül. A tengerfenék iszapjába mélyen belenyomódó ilyen küszöbgát akadályozza meg a tengerfenéken a gát, vagy műsziget alapjainak kimosódását.

— A már megépült sziget, vagy gátrész tenger felőli oldalára homok, a szárazföld felőli oldalára pedig kőanyagot szórnak. Ezután a vízszíne alatt rőzsekötegekkel, a vízszíne felett pedig bazaltkövekkel burkolják a gátat.

Magyarázat közben két emelettel lejjebb megyünk. Így a négy hatalmas centrifugálszivattyú szívó- és nyomócsöveinek néhány méteres részét látjuk a betonfalba beleágyazva. Különös arra gondolni, hogy itt előttünk, a betonfalon túl hét méter magasságban áll az Ijssel-tó hatalmas víztömege.

Kalauzunk nem hagy soká elmélkedni. Tovább magyaráz:

— A már felépült műszigeten mindjárt megkezdték a szivattyútelep építését. Folyt a betónalapozás, döngölték ezeket a vaskos betónfalakat. Szállították és szerelték ezeket a hatalmas

Polderek és zátonyok.

Ismét felmentünk a ragyogó tisztaságú gépterembe. A gépek csendesen pihentek. Olyan volt a csend, mintha templomban járnánk. Az ember itt csak suttogva beszél és csendes ámulattal tekint a gépóriásokra.

A gépterem nyugati oldalán keskeny ajtó nyílik. Kimegyünk rajta. Előttünk a mélyben a kamara-zsilip hatalmas vasajtái. E

Óriási vesszőkötegeket raknak le a tengerfenék lágy sárára.

centrifugálszivattyúkat. Amikor 1930-ban az északnyugati polder, vagy másnéven a Wieringenmeer-polder gátját lezárták, a Lely szivattyútelep már üzemképes állapotban volt.

— Ekkor kezdődött a nagy munka! A gáttal elzárt Wieringen-tó lecsapolása. A Lely szivattyútelep 9 hónapos munkája után a mai Wieringen-polder helyén hatalmas mocsár képződött. A víz leszivattyúzása után még másfél évig tartott a nagy mocsár kiszáradása. Ezalatt a másfél év alatt szinte elviselhetetlen büzt lehelt a halálra ítélt tenger. Ez meglehetősen nehézzé tette a lecsapolás befejező munkáit. De végül győzött az emberi akarat!

mögött egy csatorna, amely az északnyugati polder talajvizét gyűjti össze és szállítja a Lely szivattyútelephez.

— Milyen mennyiségű talajvíz gyűlik össze ezen a hatalmas területen?

— Most már nem sok. Nyári időben csak napi két órát dolgoznak a Lely-telep gépei. Ez elég ahhoz, hogy a polder főcsatornájának vizét állandóan a szükséges magasságban tartsák.

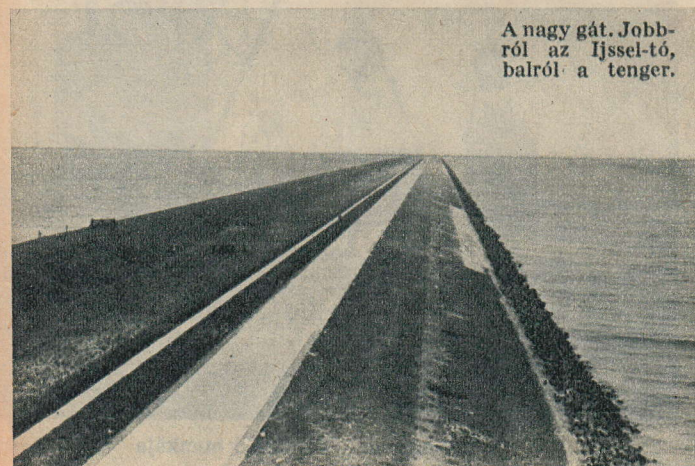
Végignézzünk az alattunk hét méter mélységben húzó csatorna partjain. Két oldalán sárguló rozstáblákat hullámoztat a nyugati szél. A távolban itt is, ott is egy-egy házat fedezünk fel. Az új tanyák az új földeken.

Kimegyünk a Lely-telep ajtaján. Felmegyünk az épülettel szemben a műút tulsó oldalán még vagy két méter magasba emelkedő töltésre. A töltés tulsó oldalán hullámozik a Ijssel-tó vize. Hátnak mögül pedig a hét méter mélyen fekvő kiszáritott tengerfenékről az éró gabonatáblák illatát hozza az Ijssel-tó felé a szél.

Beszállunk autóbuzunkba s most már a kiszáritott tengerfenéken át robogunk tovább északra a nagy gát irányában.

A Lely-teleptől a töltéssel párhuzamosan halad a kitünő műút észak felé. A műút mentén egymástól ezer-ezerötszáz méternyi távolságra már állnak az új tanyai épületek. Szép, modern stílusú egyemeletes házak ezek. Két-három család számára lakás, a jószág számára istálló, ólok, a mezőgazdasági gépek számára pajták állnak készen. Az első házak, amelyek mellett elmegyünk, már lakottak. Körülöttük megműveltek a földek, sárgulnak a gabonatáblák. Északabbra az első vetést nemrég fejezték meg be. Itt csak most kezd zöldülni a vetés.

Tovább robogunk észak felé. Itt még nem zöldel a vetés. Sirályok tömege lepi el a nemrég lecsapolott földeket. Amikor elrobogunk mellettük, csak néhány közelálló száll néhány lépéssel

A nagy gát. Jobbról az Ijssel-tó, balról a tenger.

Szántás a polderen.

arrább. Ugy látszik, megszokták már, hogy az ember elhódította az ő birodalmuk egy kis részét.

További utunk ideje alatt hollandus kísérőnk a lecsapolási munkák méreteiről szolgál felvilágosítással.

— Az északhollandiai Andijk község mellett végezték az első lecsapolási kísérletet. Itt csak 0.4 km²-nyi területen próbálták ki a lecsapolási munkák eredményét. Itt már 1930-ban sikerült a lecsapolt polderen rizst termelni. E próbalecsapolás óta még csak a Wieringen-polder lecsapolása fejeződött be. Ez a legkisebb a Zuider Zee négy poldere közül. De ennek a területe is 194 km².

Ebből láthatjuk, hogy milyen hatalmas munkát és mekkora szárazföldnyereséget jelent a négy polder lecsapolása. A négy polder együttes területe ugyanis 2.450 km². Ez pedig Hollandia 1920. évi 34.181 km²-nyi területéhez viszonyítva — ha csak a termőföldet számítjuk — kerekén 10%-os területnövekedést jelent.

Beszélgetés közben már a Wieringen-szigeten is átszaladtunk. Megérkeztünk Den Oeverbe. Innen indul ki a nagy gát és húzódik 100 m-nyi szélességben és 40 km. hosszan egészen a frieslandi parton levő Harlingenig.

Jó útikalauzunk itt sem hagy kérdezősködni. Amint autóbuzsunk rákanyarodik a gátra, máris magyaráz:

Ezt a nagy gátat 1932 május 28-án zárták le a gát középe-táján, a Vlieter nyílásnál. A gáton többhelyen összesen 26 zsilip van. Ezeket tudják a hajókat a tengerről az Ijssel-tóba, vagy a tóból a tengerbe átszilipelni. Ezeket át engedik le apálykor az Ijssel-tó felesleges vízmennyiségét.

Den Overtől néhány kilométernyire a gáton magas kilátótorony áll. A torony alján van a gátépítők emléktáblája. A to-

ronyból messze el lehet látni az Ijssel-tóra és a gát túlsó oldalán levő végtelen tengerre.

Innen a kilátótorony tetejéről látja az ember Harlingen irányában a végtelenbe nyúló gátat. Friesland partja olyan messze van, hogy nem látszik ide. Lent a töltésen autók és kerékpárok tömege robot Friesland partja és Észak-Hollandia között egyenes vonalban épített legrövidebb szárazföldi úton.

Autónkba szállunk. Száguldunk vissza Den Oever felé. A zsilipek előtt lassítunk, hogy jobban lássuk a töltés elején épített a töltést védő erődöket. Végigrobogunk a hajdani Wieringen-szigeten, majd az elsőnek épült gáton át Észak-Hollandiába érünk. Folytatjuk utunkat Amsterdam felé.

Hátunk mögött hagytuk már a tengertől visszahódított poldereket, a gigászi munkával megépített gátakat. S most egy különös gondolat ölik agyamba.

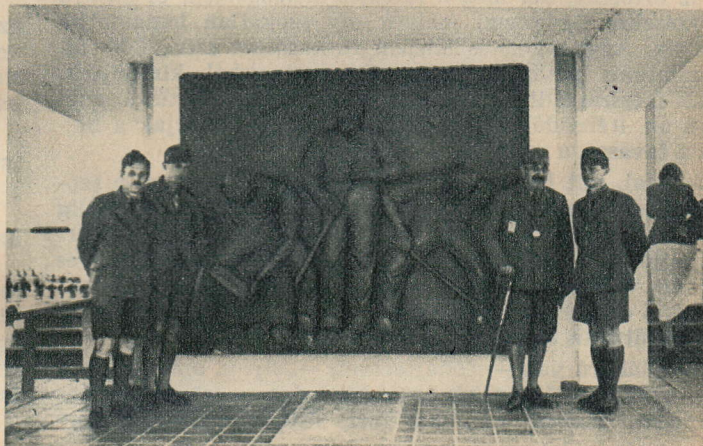
A gát végénél állnak a gátvédő erődök: harcokciakadályok, vastag betónfalak mögé bújtatott partvédő ütegek. A hollandusok felkészültek arra, hogy a sok munkával, verejtékkel és rengeteg pénzzel felépített gátat minden ellenség ellen megvédjék.

Ágyúcsövek merednek a végtelen tenger felé. Mintha ezekkel az erődökkel meg lehetne védeni a gátat az igazi, a legnagyobb ellenség, a Tenger ellen! Mert ez a legnagyobb ellenség állandóan harcban áll az emberrel. Ostromolja, döngeti soha nem szűnő hullámrohamaival a gátat, a szorgalmas ember verejtékes munkájának édes gyümölcsét.

De a gát állja a Tenger állandó ostromát!

Az emberi tudás és diadalmaszkodó akarás gigászit alkotott! Az emberi ész győzedelmeskedett a Természet vad erői felett!

Balla Dezső

Az emléktábla.

A fészek

Korholja a Veréb a Pacsirtát, hogy egész nap csak röpköd, énekel, fészket pedig nem készít fiainak.

— Nézd meg az enyémet — mondja, — milyen puha, milyen meleg, milyen művészi.

— Mit érsz vele — válaszolja a Pacsirta.

— Te abban a puha, meleg és művészi fészkekben is csak verebeket költesz, nekem pedig ebben a hitványban is mindig pacsirták kelnek!

Némely egyesületi elnökök

Hazamenet a Nyáj közgyűléséről, ahol az évi eredményeket summázva, az Öreg Kos agyba-főbe dicsérte a Szamarat, mint egyesületi elnököt, az elért eredményeket nagy helyeslés és taps közben egyedül az ő kiváló bölcsességének és előrelátásának tulajdonítvák, így szól az Öreg Koshoz a Fiatal:

— No, édes bátyám, ha már egy elnök is ekkora hasznára tud lenni az egyesületnek, nem értem, miért nem választunk mindjárt többet is?

— Azért, fiam — fordítja most a szót az Öreg Kos, előbb hirtelen maga köré pillantva, — mert akkor, úgy lehet, csak a szamarunk lenne több, nem az eredményünk! ...

Dorosmav János

Karórasxij készítés

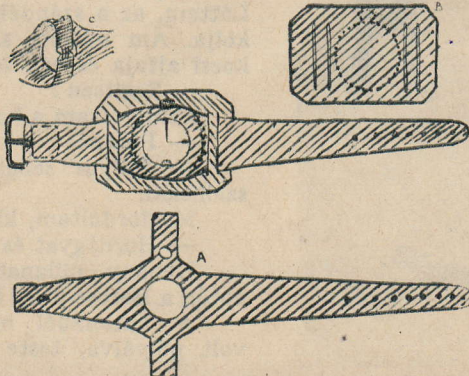
Ha elszakad az óraszíjad, vagy csak zsebórád van, kis munkával nagyszerű „nomád“, de erős óraszíjat készíthetsz magadnak, a mellékelt rajzok szerint. Először a B alakot vágod ki, oly módon, hogy a bőrdarabra ráfekteted az órát (rajzon pontosan! Persze, ha szögletes és hosszúkás órád van, akkor módosul az alak). A két szélén két-két vágást csinálsz. Az A rész kivágása következik most, arányosan a B-hez. Itt arra ügyelj, hogy

az óralap kivágott köre kisebb legyen, mint az óra valódi lapja, máskülönben kicsúszik. A felső kis kör a felhúzóknak kell. Ha ezzel is megvagyunk, akkor a két pántot hátul összekötjük (C). A következő lépés, hogy az A minta rövidebb szárát át-bujtatjuk a B darab egyik pántján és aztán rávarrjuk a csattot. Végül az órát beleállítjuk a C részbe, s a hosszú nyelvet áthúzzuk a másik pánton.

A nomád karóra előnyei. 1. Ha elég erős bőrből csináljuk, jól védi az órát a tábori viszontagságok ellen. 2. Elnyíthatatlan. 3. Akár egy nagy zsebórát is átalakíthatsz karórává, csak a karod bírja a súlyt!

Egyetlen hátránya, hogy a számlapok nem látszanak tökéletesen, mert a bőrről vágott kör kisebb kell hogy legyen az óra számlapjánál.

Öreg Bagoly.

ŐRSÉGEN

Irta: Kovách Ferenc

Hideg, szeles délután fogvacogva róttam a Keleti-pályaudvar gyalogjáróját. A máskor zsúfolásig telt épület most szinte kihaltnak tetszett. Csönd volt. Egy-egy vasutas sietett csupán dolga után, egy-egy rendőr egyhelyben tipegve melengette lábait, hogy meg ne fagyjanak és itt-ott szuronyos katoná sétált őrhelye előtt, bundaujja rejtett kezekkel.

Február volt. Kint hó fehérlett s amíg magam is arra vigyáztam, hogy orrom, ujjam, no meg a fülem ellenálljon a fagynak, volt időm elmélkedni a látottakon. Már egy órája, hogy nem érkezett be vonat. Ám a jelzőkészülékek szüntelen, egyhangú muzsikája biztosított arról, hogy ez a nyugalom nem tart örökké s hogy odabenn, az irodák mélyén, a kis villanykörték fényében élet pezseg.

Bár körülöttem szinte dermesztő volt a csend, szívem mélyén különös, eddig soha nem érzett szorongás vert gyökeret. Odaállhattam volna kis beszélgetésre valamelyik rendőrhöz vagy katonához, hogy az unalom ellen védekezzem (amit máskor meg is szoktam tenni), ám ma semmi kedvet nem éreztem erre. Csak tipegtem s kesztyűs kezemmel hol az orromat, hol meg a fületem melengettem és azokra az érzésekre figyeltem, melyek oly szokatlan hangulatba sodortak. Aggodalom és félelem futkározott szívem körül. Gondolataim pedig a nagy üvegsarnokból kirepültek, messze-messzeszálltak, a Kárpátok koszorúján is túlra, ahol ebben az itéletidőben katonáink imádkozva várják a hajnalt, a tavaszt, a meleget és a békét...

— Jaj, mit hoz a holnap?! — kiáltott bennem a szorongó lélek. Mert eddig is de sok mindent látott már alig tizenhat nyarat megélt szemem! Kórházban, fogolytáborban, éjjeli menedékhelyen, laktanyákban, palotákban és apró kis viskók rejtekén egyaránt megmutatta igazi arcát az élet. S de másnak mutatkozott, mint amilyennek a világháborúelőtti kis diák álmaiban látta!

— Háború van — sóhajtottam, — olyan, amilyen még eddig nem volt. Világégés ez: szenvedés és öröm, gyász és lelkesedés, dicsőség és bukás forr, sistereg a szörnyű nagy

katlanban, mely, ki tudja, holnap már engem is magába szippant...

Erre a gondolatra valami határtalan öröm és büszkeség hulláma öntött el. Mert semmi nem volt kívánatosabb, mint katonává lenni és szolgálni a Hazát.

Cserkészsé is ezért lettem. Ott voltunk mindenütt, ahol segítő kézre volt szükség. És úgy teljesítettük a reánk bízott feladatokat, hogy elismerésből is jutott bőven.

Pedig nem ezekért a szavakért dolgoztunk. Önzetlen, tiszta lelkesedés vezette tetteinket. Fegyverünk a szeretet, a kötelességtudás és a becsület volt.

Miért állok itt? — kérdezhettem volna. De nem kérdeztem. Tudtam, Egy embert pótolok, aki talán most hullatja vérért értem a Haza oltárán. Mennyi ügyes-bajos asszony nép jár mostanában Pesten! De sok katoná keresi rendeltetési helyét! Hány vonat indul a világ négy tája felé, hogy elvigye a frontra a nemzet virágát! És hány érkezik sebesültekkel, betegekkel, kórházra, orvosra, anyára, apára, szeretetre áhítozva!... És mi odaállunk melléjük, kezüket megfogjuk és irányítjuk, segítjük céljuk elérésében.

Máskor adott bőven munkát a szolgálat. Ezen a napon azonban mintha a napok óta tartó hófúvások megbénították volna a forgalmat és eltorlaszolták volna az idevezető síneket, csak egyhelybentopogásunk nesztét verték vissza a hatalmas falak. Kongott az ürességtől.

Hét óra előtt néhány perccel Bogár Jancsi surrant ki a melegedőből, hogy átvegye a szolgálatot.

— Szervusz, Pali! — köszöntött. — Mi ujság?

— Semmi, komám — feleltem tisztelegve. — Megyek haza. Befagytak a vonatok.

Egy pillanatra benéztem még a melegedőbe. Nem várt semmi munka. Köpenyegembe burkolódtam s kiléptem a hidegbe. A kijárat előtt állottam éppen, amikor vonatérkezés jelzése töltötte be hirtelen a néma pályaudvart. Önkéntelenül megfordultam és szívem nagyot dobbant. Csodálatos volt. Mintha hangokat hallottam volna:

— Ne menj el... Ne menj el...

A vállamra is valami különös teher nehezedett. Mintha nehéz, erőtlen kéz kapaszkodott volna belém. És a délután érzett nyugtalanság ismét hatalmába kerített. Egy pillanatra szembenéztem a csillogó sínekkel, majd amikor a közeledő vonat dübörgése eljutott fülembe, gyors léptekkel szeltem át a tetőzött pályaudvart és siettem a külső vágányok felé.

Csak rendkívüli vonat lehet — gondoltam, — most menetrendszerű vonat nincs. Azok pedig messze állnak meg...

Amikor a mozdony égő lámpáinak fénye a szemembe lövelt, megremegtem, mert egyszerre Géza bátyám jutott eszembe.

Géza! Történt valami Gézával! És úgy éreztem, mintha nyíl repült volna mellemnek s hegye a húsomba fúródott. S mintha valaki kézen fogott volna, úgy rohantam a vagonokhoz.

És az első, ami szemembe tűzött, a vörös-kereszt volt. Sebesültek érkeztek! Itt maradok, látnom kell!

Bogár Jancsit is idevonozta a befutott vonat.

Láttam, az a szándéka, hogy visszamaradásom okát tudakolja. Ám mielőtt szólhatott volna, felpattant az egyik kocsij ajtaja és egy fehérköpenyes ápolónő kiáltott felém:

— Segítsen!

Felugrottam a kocsiba, tisztelegtem:

— Parancs!

— Súlyos sebesültem van. Azonnal kórházba kell szállítani.

Megfordultam, kiszóltam Jancsinak:

— Hordágyat és autót!

Néhány pillanat múlva a sebesültemmel együtt mentőautón a Baross-utcai klinika felé robogtunk.

A katonából nem láttam semmit. Feje egészen be volt pólyálva, teste pokrócokba csavarva. Csak sápadt,

lehunytt szempilláit nézhettem. Különös érdeklődéssel lestem minden lélegzetvételét és azt szerettem volna, ha feltekintene. De nem tette. Akkor sem rezgett meg, amikor a klinika meleg folyosóján letették.

Egy orvos várta érkezésünket a műtő előtt. Amint felemelték a hordágyat, a meglazult pokrócokból a sebesült egyik keze lecsúszott s élettelenül lógott alá. Szemem ráesett erre a vértelen kézre. S ekkor, mintha szíven ütöttek volna, szinte bambán meredtem a műtő halkán becsukódó ajtajára, a sebesült katona után.

— Géza gyűrűje van az ujján! — hasított agyamba a gondolat. — Ó az! Géza! Az én drága bátyám!...

Leroskadtam a folyosó egyik padjára. Mellemet rázta a fel-feltörő nehéz sírás és szívemet abroncsba szorította a féltés, hogy valóban Géza fekszik ott azon a hordágyon, s hogy elveszíthetem. Legszívesebben betörtem volna a műtőbe, hogy kiragadjam a kések és az ollók halálos hatalmából és magammal vigyem haza, haza a szülői házba, az anyai szeretet mindent bíró búvkörébe... de csak kezeimet tördeltem és könnyeimet hullattam a hideg kőlapokra.

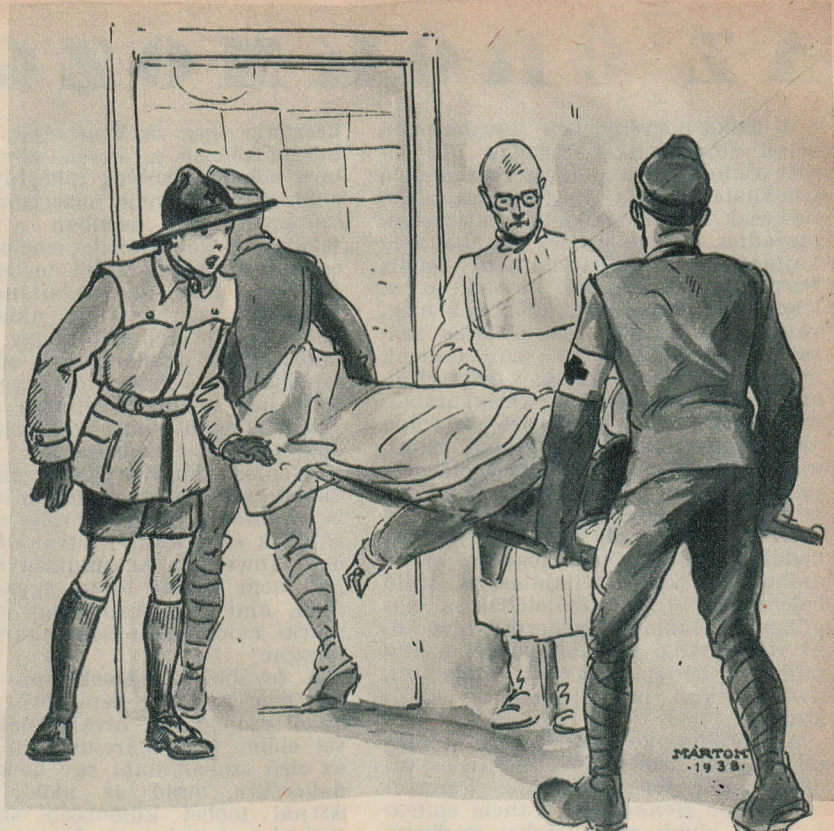
Hogy mennyi idő telt el kábult fájdalomban, nem tudom. Arra riadtam fel, hogy valaki megérinti vállamat:

— Miért nem megy haza? A sebesült gondozása már a mi feladatunk... — hallottam a csöndes, szelíd szavakat. Felnéztem, Kedvesarcú, melegtekintetű ápolónő állt előttem.

— Mi történt a sebesülttel? — fakadt ki számon a kérdés és megragadtam a nő karját.

— Koponyalövést szenvedett. De nemes szövet nem ért a golyó. Isten segítségével megmenthető lesz az életnek.

Valami kis súly mintha leszakadt volna szívemről. Könnyörögve tekintettem az ápolónőre és mondtam:

— Engedje meg, hogy mellette maradhassak!

Csodálkozva kutató arcom vonásai között és merőn a szemembe nézett:

— Ismeri talán Szalóky Géza hadnagyot?...

Erőm elhagyott s elesem, ha át nem karol a jóságos nővér.

— Géza az én édes bátyám!... — kiáltottam s zokogtam, mint egy gyermek.

Kedves Magyar Cserkész!

A különféle, magukat gyakran világjárónak vagy szolid ügynököknek, stb.-nek nevező, a valóságban pedig tán más nemzet szolgálatában álló titkos megfigyelők, továbbá lezúllott, közönséges szélhámosok és csalók ismét kezdik ellepni a vidéket és főleg a kisebb falvakat. Ezeknek a kétes elemeknek távollartása vagy lefűlése pedig elsősorban kóderdek és az ebben való segédkezés nekünk, magyar cserkészeknek is kötelességünk.

De beszéljen helyettem a községemben nemrég megtörtént eset!

„Prezente!” Ezzel köszöntött be hozzám a napokban egy magát olasz textilnek kiadó, minden valószínűség szerint pesti vigéc, a bőrdíjelt cipelő, magyarul beszélő társ kíséretében.

Látva, hogy nemcsak olasz voltukat nem ismerem el, de a hozott ruhánakvalóikat se vagyok hajlandó megtekinteni és szóba se kívánczozom bocsátkozni velük, hamarosan odébb álltam.

Néhány óra múlva megtudtam, hogy a csendőrség elfogta az illetőket, akik az egész faluban azzal kínálták 20 pengőért a ruhánakvalót, hogy csak vegyenek belőle, igen jó anyag az, most vett belőle az igazgató úr is (már mint én) 30 pengőért.

Utjuk további részét csendőrszuronyos „díszkísérel” mellett folytatták. És míg a vonatban a felettük örökös csendőrszuronyokon játszódó napsugarak táncát figyelték, megállapíthatták magukban, hogy ná, ez a határszéli vikend nem nagyon sikerült.

A tanulság: tartsuk szemmel az ismeretlen szédelő alakokat.

Kovács Dezső.

Az alkohollal és nikotinnal való visszaélés miatt veszélyben a magyar nép egészsége*

Irta: Hanvai Sándor Béla

Miután ismerjük azt a megcáfolhatatlan igazságot, hogy csak egészséges testben van egészséges lélek és hogy csak egészséges ember lehet munkaképes, elmondhatjuk, hogy egy nép, amely többé-kevésbé nagy tömegben nem egészséges, az nem munkaképes s így tönkremegy. Ez okból arra törekedjünk, hogy egészséges, egyben munkaképes embereket neveljünk magyar hazánknak, mert a nép egészségéből fakad annak teljesítőképesége, egyben a nemzet ereje, hatalma!

Okos és kultúra magaslatán álló népek ezt meg kell érteni és követni, hogy az életani erőket megszerezni, illetve megtartani tudjuk!

Ezekből kifolyólag ki kell emelnünk a következőket:

1. Óvjuk a fiatalságot az alkohol és a nikotin élvezetétől és legalább 16. életévig tiltjuk el azok fogyasztását.

2. Teljesen vonjuk meg az alkoholt és

* Részlet a „Népjólét” (Budapest, VIII, Fiumei út 21—23) 1938 október 1-i számából.

nikotint az áldott állapotban levő nőktől és szoptató anyáktól.

3. Szigorú absztinenciát kell követelnünk mindenféle közlekedési eszközök vezetőitől és súlyosan büntetni kell az alkohol élvezése folytán előállott balesetek okozóit.

4. Széleskörű propagandát kell indítani az alkoholmentes italok fogyasztása érdekében.

5. Követeljük az alkoholmentes italok tudományos kutatását!

6. Követeljük az alkohol- és nikotinmentes, egyben egészséges, gyógytáplálkozást nyújtó vendéglők létesítését, szaporítását.

7. A fiatalságot helyes neveléssel kell az egészséges életmódra szoktatni.

8. Rendszeres felvilágosító munkával kell a népet az alkohol, nikotin pusztító hatásáról meggyőzni.

9. Szóktassuk a fiatalságot a helyes, nem túlságba vitt sportokra.

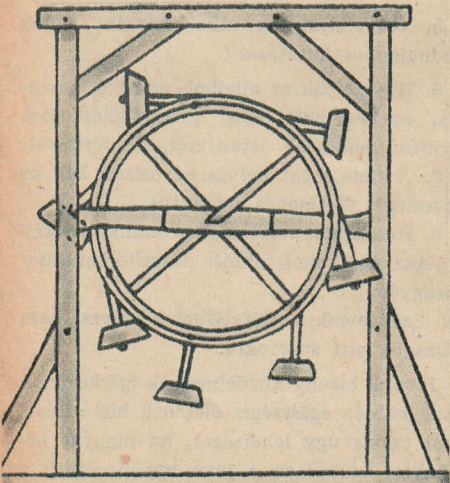
Jövőnk bizony küzdelmesnek ígérkezik. A magyar nép egészséges életének biztosítása, ami csakis úgy lehetséges, ha magyar népünket, különösen a jövő reménységét: a fiatalságot felelős egészségügyi vezetéssel, idevágó törvények alkotásával, testi és szellemi károktól megóvjuk.

AZ ÖRÖKMOZGÓ

A fizika törvényeiben járatlan emberek elméjében évszázadok óta kísért valami olyan gépszerkezetnek a gondolata, amely megindítása után nemcsak örök időken át mozgásban maradna, hanem esetleg munkagépek hajtására is felhasználható lenne. Perpetuum mobile-nek nevezik ezt a képzeletbeli gépsodát, amelynek megvalósíthatatlanságát az emberek számai még napjainkban sem akarják belátni. Sőt ellenkezőleg, a géptechnika mai fejlődésének virágkorában mintha még meg is szaporodott volna azok száma, akik a semmiből, hatalmas erőforrásokat remélnék elővarázsolni, mert a perpetuum mobile feltalálása tulajdonképpen ennyit jelentene. Mivel pedig egyetlen egy szabadalmi hivatal sem fogadja el az örökmozgó gépek feltalálásáról szóló bejelentéseket, feltalálójelöltek a napilapok hasábjain igyekeznek hírt adni világraszóló találmányukról s alig múlik el hónap, hogy itt vagy ott, ilyen hírlapi bejelentéssel ne találkoznánk.

Az örökmozgó gépről és szerencsés feltalálójáról szóló első hiteles tudósítás a középkorból való. Eszerint Villard de Honnecourt francia építész 1350-ben olyan csodakereket szerkesztett, amelynek örök időken át forognia kellett volna s bizonyára maga csodálkozott legjobban, amikor az sehogyan sem akart megindulni. A francia építész örökmozgója jókora kerék volt, amelynek peremén páratlan számban nehéz súlyok voltak meg erősítve, mégpedig csuklószerűen mozgó nyeleken, hogy forgásközben a súlyok egyrésze közelebb kerülhessen a kerék tengelyéhez. A kereket ugyanis a tengelytől távolabb függő súlyok túlsúlyának kellett volna forgásban tartani. Az természetesen nem történhetett meg, mert a kerék két fele a mozgó súlyok ellenére is egyensúlyba került s ezzel forgása is nyomban megszűnt.

Leonardo da Vinci, korának legkiválóbb technikusja szintén nem tudott ellentálni annak a gondolatnak, hogy a világot örökké mozgó géppel ajándékozza meg. Honnecourt csodakerekének alap gondolatán elindulva szer-

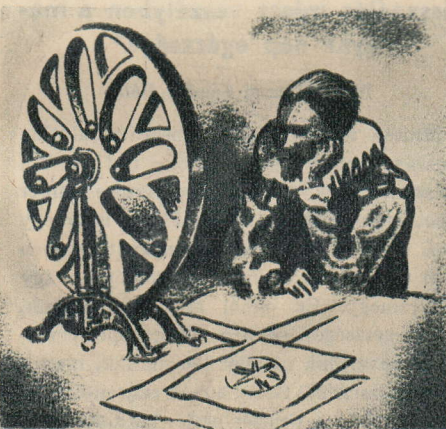
A legrégebbi örökmozgó, Villard de Honnecourt francia építész elképzelése volt, a XIII. században.

kesztette meg örökmozgóját, amelyet hasonlóképpen a kerék egyik oldalára nehezdedő súlyok (fémgolyók) túlsúlya tartotta volna mozgásban. Csakhamar belátta azonban a kifizűött feladat megoldásának lehetetlenségét és abbahagyta további meddő kísérletezését. Nem így az utána következők sok ezer feltaláló, akik a mai napig is azt remélik, hogy a forgó kerék egyik oldalára ható súlyok állandóan, de a fizika törvényei szerint soha meg nem valósítható túlsúlyával, kiapadhatatlan erőforrással boldogíthatják az emberiséget.

Ilyenféle volt Worcester márkí csodakereke is, amelyet feltalálója 1640-ben mutatott be I. Károly angol királynak és a királyi udvar előtt, a londoni Towerben. Az eredményről azonban nem számol be az egykorú krónika, ami arra vall, hogy az angol márkí csodakereke sem akart örökké forogni.

A további híradások sem emlékeznek meg róla egyetlen szóval sem. Az angol szabadalmi hivatal néhány évvel előbb, 1935 március 9-én adta ki az első szabadalmat egy hasonló csodakerekre, majd az idők folyamán 600-nál többet különböző szerkezetű örökké mozgó gépekre. Újabb, amint azt már említettük, egyetlen szabadalmi hivatal sem fogad el hasonló szabadalmi bejelentéseket s a newyorki szabadalmi hivatal erről szóló jelentése így szól: „Örökké mozgó gépszerkezetek szabadalmaztatására vonatkozó bejelentéseket mindaddig el nem fogadunk, amíg a Nap keleten kel fel.”

Az amerikai szabadalmi hivatal hirdetésnyének gúnyos hangja a feladat megoldhatatlanságát kívánja megállapítani, amit egyébként James Fergusson angol bölcselő 1770 táján bizo-

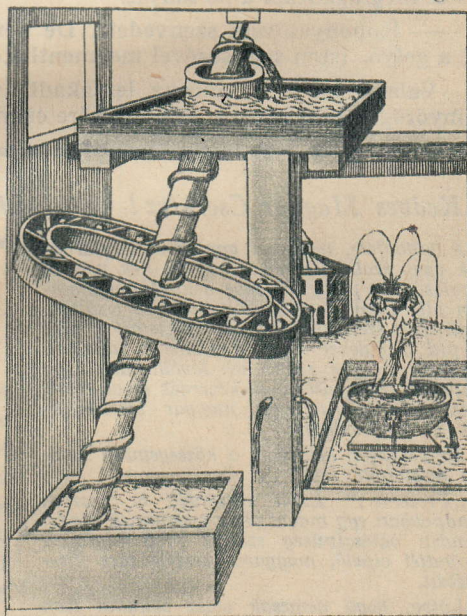

Leonardo da Vinci örökmozgója. Az örökmozgók ilyen megoldása újabb is sokszor felmerült a feltalálók képzeletében. Ezt a gépezetet a kerék vájzataiban ide-oda gördülő fémgolyók túlsúlyának kellett volna örökké mozgásban tartani.

nyitotta be legelőször. Hogy a kételkedőket méginkább meggyőzze, maga is épített egy szellemesen megszerkesztett csodakereket, amelyet mozgó súlynak kellett volna hajtani s rajta minden másnál meggyőzőbben bemutatta minden ilyenfajta próbálkozás lehetetlenségét. A „feltalálókát”

azonban nem lehetett meggyőzni, utána még néhány ezerszer feltalálták az „örökké nyugvó” gépszerkezetet. Ilyen volt az a találmány is, amely a bicikli hajtóláncát kívánta az örökké mozgó csodakerék hajtására felhasználni. Feltalálója úgy képzelte el a dolgot, hogy ha az ilyen végtelen lánc a keréknek csupán az egyik felére nehezedik, míg a másik oldalon szabadon függ alá, a kereket az egyik oldalra nehezdedő lánc súlya állandóan forgásban tartja s nagysúlyú lánc alkalmazása esetén a kerék még a hozzákapcsolt elektromos áramfejlesztőgépet is elhajtja.

A csodakerék természetesen meg sem mozdult, mert készítője megfelekedett a mechanikának arról a leg-egyszerűbb törvényéről, hogy az egy ponton felfüggesztett végtelen lánc két fele minden körülmények között megtartja egyensúlyát, de megfelekedett arról is, hogy külső erőforrás nélkül egyetlen gépszerkezet sem végezhet munkát. Sőt még a külső erőforrásból nyert energiamentisíget sem fordíthatja a maga egészében hasznos munkára, mert annak jelentékeny részét a mozgó géprezsek súrlódása és a levegő ellenállása felemészti. Az utóbbiak nélkül az örökkémozgó gép minden felesleges mesterkedés nélkül máris készen volna. Nem kellene egyebet tenni, mint akármilyen kereket forgásba lendíteni s az idők végtelenségéig forgásban maradna. Hasznos munka végzésére még az ilyen örökké mozgó kerék sem lenne alkalmas, mert hamarosan felhasználná forgá-

Jacopo de Strada örökmozgója 1580-ból.

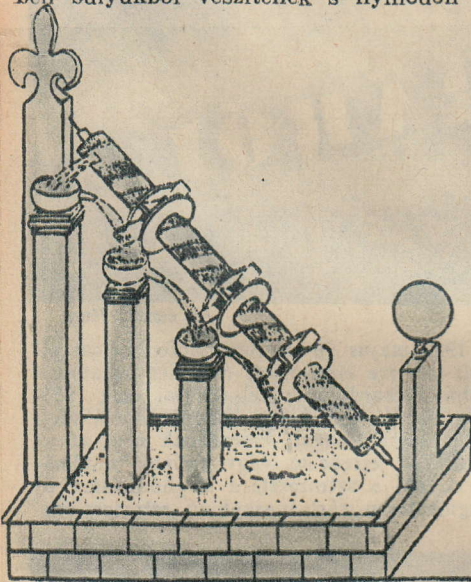
sában a lendítéskor kapott energiát és nyomban meg is állna.

A surlódás és a közeg ellenállásának nevezett törvényszerűség nélkül örökké mozgásban maradna annak a feltalálónak az örökmozgója, aki olyan vízkerékkel képzelte a dolgot megoldhatónak, amely a maga mozgásához szükséges vízmennyiséget, a hozzákapcsolt szivattyúval szivattyúzta volna az alsó medencéből egy magasabban fekvő medencébe.

Mivel minden örökmozgót a súrlódás és a közeg ellenállása nyomban fel-

lépő erővesztés pótlására csak a semmiből elővarázsolt hajtóerővel lehetne állandó mozgásban tartani, azokat a gépszerkezeteket, amelyek erre a célra valamely természeti erőt használnak fel, nem is tekintjük igazi örökmozgónak. Az utóbbiak túlnyomóan olyan természeti erőket hasznosítanak, amelyek a technikában eddig kihasználatlanul maradtak.

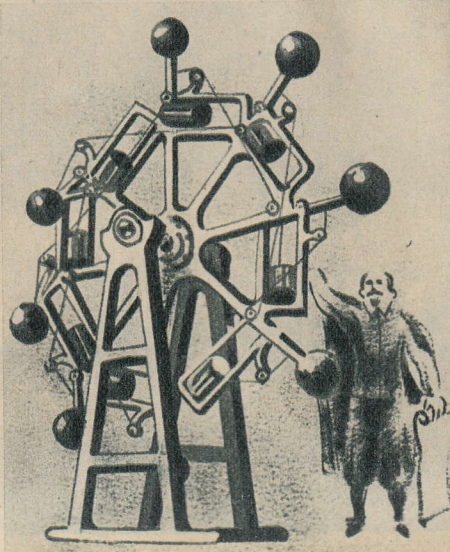
Igy az angol *Congreve* gépe a hajcsövesség erejével dolgozik és elméletileg akár örök időnkig mozgásban maradhatna. Könnyen mozgó hengeren átvett szíjra szivacsokat erősített, oly módon, hogy a szivacsok egy része egy víztartó vizébe merüljön. A vízbemerült szivacsok teleszívják magukat vízzel, nehezebbé válnak, a szerkezet egyensúlyának meghontásával azt mozgásba hozzák. Mozcás közben a szivacsok sorban ismét kiemelkednek a víztartóból, a párolgás következtében súlyukból veszítenek s íly módon

John Wilkens chesteri püspök örökmozgója 1650-ből.

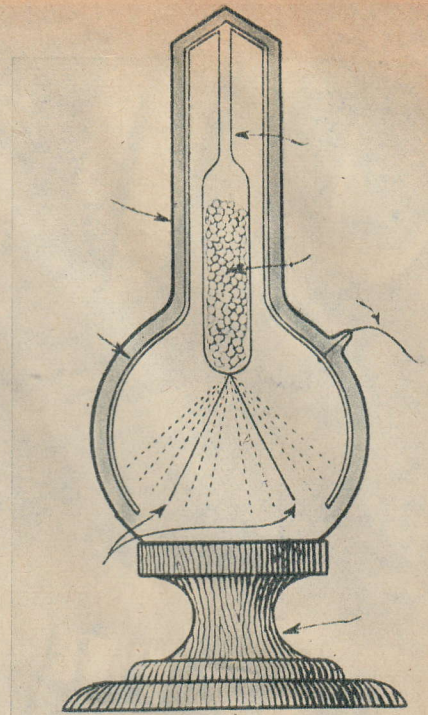
állandóan fenntartják a súlykülönbséget és vele együtt a szerkezet állandó mozgását. A szerkezet munkaképessége azonban olyan csekély, hogy a gyakorlati életben való hasznosítására semmi kilátás sincsen.

Az utóbbi években forgalomba került örökké járó óraszerkezetek is az örökmozgónak ehhez a fajtájához tartoznak és hajtóerőként leginkább a hőmérséklet napi ingadozását használják fel. *Rayleigh* angol fizikus hasonló fajtájú örökmozgója viszont a

Fergusson örökmozgója, amelyen 1770-ben a feladat lehetetlenségét bebizonyította.

rádióaktivitáson alapul. Szerkezete végtelenül egyszerű s egy léghíjas üveggömbben felfüggesztett páros aranylemezből, valamint a közelükben elhelyezett parányi rádiumból, illetőleg ennek valamelyik sónemű vegyületéből áll. A rádium sugárzásától az aranylemezek negatív elektromos töltést kapnak s az ennek folytán

Lord Rayleigh angol fizikus örökmozgója, amely a rádióaktivitáson alapszik. Természetesen ez sem perpetuum mobile, hanem elmés erógép, mert természetes erő — a rádium sugárzása — a mozgója.

fellépő tisztítóerő hatására széjjelendülnek, amint azonban széjjelendülő alsó végük az üveggömb falát érintik, elvesztik elektromos töltésüket és ismét egymáshoz simulnak. Az aranylemezek ide-odalgéése percnként kétszer megismétlődik, mindaddig, amíg a rádium sugárzóereje ki nem merül, vagy az aranylemezek le nem töredeznek. Gyakorlati jelentősége természetesen nincsen s alapjában nem is perpetuum mobile, hanem erógép, mert a természeti erő a mozgója, mint minden más erógépnek.

AUTOMATAORSZÁG

Tassbender

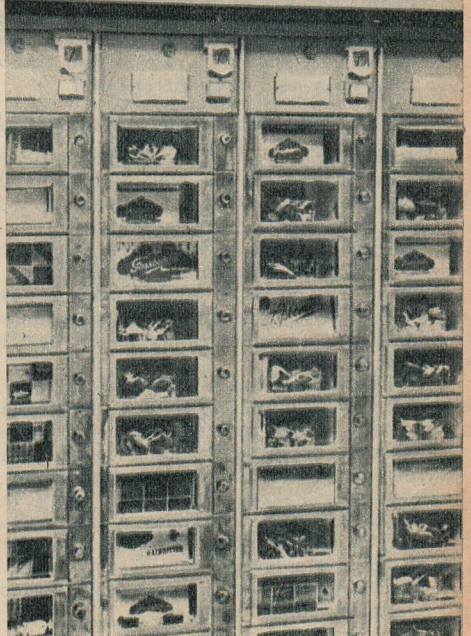

Aki Berlinben jár, okvetlenül elbámul a nagyszámú automatán. Ezek mind alkalmasak arra, hogy az emberi munkaerőt pótolják s az életet kényelmesebbé tegyék.

A postabélyeget és levelezőlapot kérésre este is kiadja a bélyegautomata, az ujságot az ujságautomata, a villamos belépőjegyet a villamosautomata.

A fűszer és csemegeüzletek előtt hatalmas fehér szekrényben 40 féle étel látható ízléses és átlátszó celofáncsomagolásban. A pénzt bedobod a nyíláson, amire megnyílik az üvegajtó s kiveheted a finom falatokat. A szenvedélyes dohányosok miatt sem kell a trafik személyzetének vasárnap is munkába állni. Dohányautomatát tesznek ki az ajtóba s mindenki önmagát szolgálhatja ki.

Igy válik a gép az ember segítőjévé.

A SZTRATOSZFÉRÁRÓL

IRTA:

Dr. AUJESZKY LÁSZLÓ
EGYETEMI MAGANTANÁR

Az északi fény

A sztratoszféra felfedezése

Negyven évvel ezelőtt, 1899-ben egy francia tudós — névszerint Teisserenc de Bort — furcsa felfedezést tett. Ujfajta sárkányt bocsátott fel a levegő magas rétegeibe. A sárkányra erősített műszerek segítségével rájött, hogy a légkör két merőben különböző rétegből áll. Szinte azt mondhatnók, hogy a Földnek egymás felett két légköre van.

A légkör alsó, kb. 12 kilométer vastagságú rétegét elnevezték troposzféranak. A troposzférában laknak az összes élőlények, a troposzférában foglalnak helyet a földteke összes hegységei, itt található hatalmas felszálló légoszlopok, amelyekben a nagy felhőtömegek, az esők és zivatarok keletkeznek.

A felső réteget sztratoszférának hívják. A sztratoszférában az emberen kívül más élőlény még sohasem járt. A sztratoszférában majdnem soha sincs nagyobbarányú felszálló légáramlás, nincsenek felhők, hajnaltól alkonyatig gyönyörűen süt a nap.

Bár a meteorológusok a sztratoszférát már a múlt század végén felfedezték, a közönség széles rétegei csak az utolsó évek folyamán szereztek róla tudomást. Mert csupán August Piccard kalandos sztratoszférátogatásai óta vált szélesebb körök előtt is nyilvánvalóvá, hogy a sztratoszférának az emberiség jövő életében még nagy és fontos szerepe lesz.

Az első ember a sztratoszférában

Évszázadok megszámlálhatatlan sora pergett le anélkül, hogy a sztratoszférába egyetlen élőlény bejuthatott volna. A heves zivatarok hatalmas felszálló felhőtornyai néha felragadnak kisebb állatokat, lepkéket, madarakat a légkör nagy magasságaiba, 6—7, esetleg 8 kilométer magasra is. De ott már oly hideg van, hogy az állatok elpusztulnak. Egyébként a zivatarok felszálló légoszlopai sem hatolnak 10 km fölé, és így nem jutnak be a sztratoszférába. A sztratoszféra megközelíthetetlen birodalom volt mindaddig, amíg a bölcs ember módot nem talált a magasságok legyőzésére.

Az első ember, aki a sztratoszférát meglátogatta, nem Piccard volt. Ez a dicsőség Grey amerikai léghajóst illeti, aki 1927 márciusban egyszerű nyitott kosarú léggömbbel 12.800 méter magasságra emelkedett, ugyanazon év őszén pedig 13.000 méter magasságot ért el. Grey kezdetleges léggömbbel vállalkozott ezekre a vakmerő légiutakra. Nem csoda, hogy felszállásai balesettel végződtek. Már első felszállása alkalmával ejtőernyővel kellett 12.800 méter magasságból kiugornia. Második felszállása közben a nagy hideg és a levegőhiány következtében hirtelen rosszul lett és meghalt. A 13.000 méteres csúcsmagasságba valószínűleg már csak élettelen teteme jutott fel.

Két évvel később, 1929 május 26-án Neuenhofen német pilóta repülőgéppel 12.700 méterre emelkedett és ismét behatolt a sztratoszféra birodalmába. Piccard tanár felszállásai csak 1931-ben indultak meg a belga király és a belga állami tudományfejlesztő alapítvány bőkezű támogatásával. Piccardnak nem az az érdeme, hogy a sztratoszférát felfedezte, vagy elsőnek tanulmányozta. Hanem ő volt az, aki a sztratoszféra meghódítására új eszközt teremtett: a légmentesen zárt utaskabinú sztratoszféraléggömböt.

Felhő „kapu”

A sztratoszféra vértanui

Mint minden nagy hódítás, a sztratoszféra meghódítása is hősokeket és vértanukat kívánt. Említettük már Grey, az első ember, aki a sztratoszférában járt, ott lelte halálát. A két Piccard testvér merész vállalkozásait csodálatos szerencse kísérte. Életveszélyes helyzetben többször voltak, de mindig megmenekültek. Piccard és Cosyns együttes felszállása Obergurgl mellett a Tiroli Alpok egyik jégárján végződött; csodával határos módon semmi bajuk sem történt. Nagyon szomorú volt az 1933—1934 telén végzett második orosz sztratoszféra felszállás vége. Fedessejenko, Wassenko és Ussiskin meteorológusok az orosz légoltami egyesület nevét viselő Ossoaviachim nevezetű sztratoszféra-léggömbjükkel kereken 20 km magasra emelkedtek, oly magasra, ahol ember előbb még sohasem járt. Ugylátszik, hogy a magas rétegek nagy ozontartalmú levegője megtámadta a ballon gumianyagát, mert a ballon leszállás közben felhasadt és a gondola tartógallérjának kötelei sorban leváltak róla. Ennek következtében a gondola keringő mozgásba kezdett. A három hős sztratoszféra repülő ejtőernyővel még kiugorhatott volna, de a gyors keringő mozgás folytán elszédültek, majd eszméletüket veszítették. Végül a gondola egészen leszakadt és óriási sebességgel, bombához hasonló módon a földre zuhant. A három orosz kutató életével fizetett bátor vállalkozásáért.

Mi vár a repülőkre a sztratoszférában?

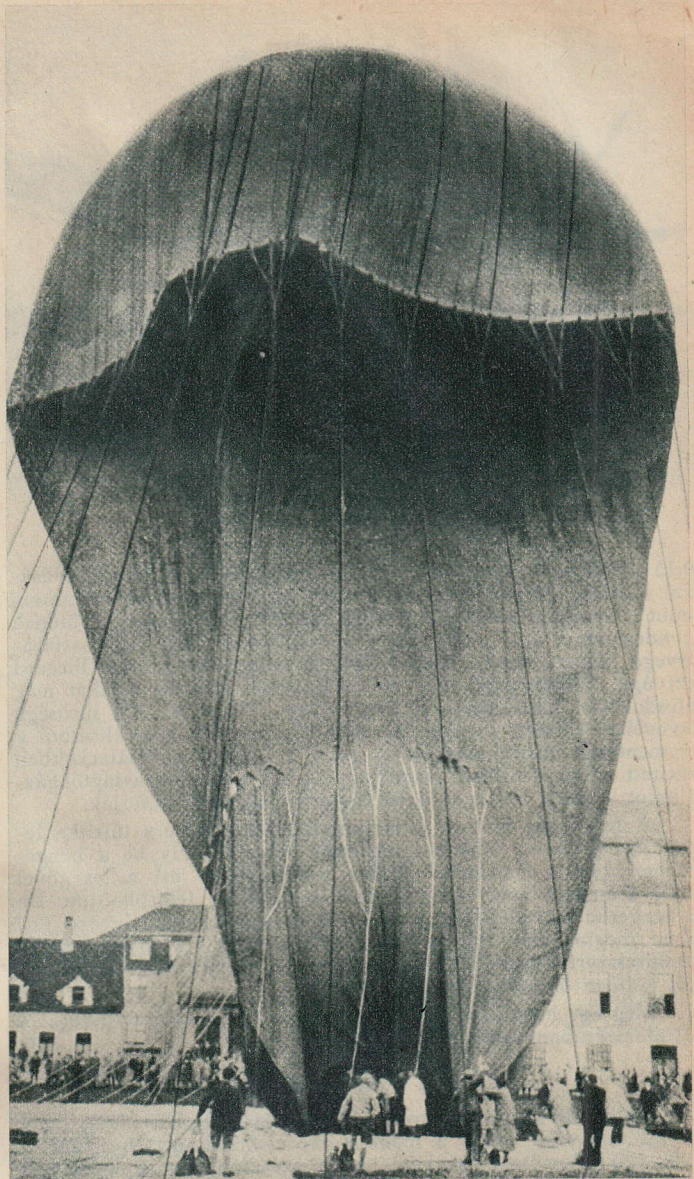
A sztratoszféra éghajlata annyira különbözik a miénktől, hogy azokat az állapotokat még elképzelni is nehéz, amelyek közé a merész sztratoszféra repülők felszállnak.

Ha magas hegyekre mászunk fel, tapasztaljuk, hogy felfelé folyton hidegebb lesz. A Kárpátokban és az Alpokban 1600 méter magasságban minden nyáron havazik, 2400 méter körül pedig az örök hó és jég birodalma kezdődik. Ha repülőgéppel felszállunk a troposzféra magasabb rétegeibe, ott egyre nagyobb hideget találunk. Tíz kilométer körüli magasságban nyáron minusz 40 fok, télen minusz 50 fok szokott lenni.

De a felfelé való fokozatos lehülés csak a troposzférában van meg! A sztratoszféra egyik sajátos vonása, hogy a függőleges hőcsökkenés ott megszűnik. A sztratoszféra alsó részében, 15 km. körüli magasságban olykor -60 , sőt -70 fok hideget is mérnek. De 20 km magasan, vagy 30 km magasan semmivel sincs hidegebb! Ha a troposzférában 10 kilométerrel magasabbra megyünk, a hőmérséklet körülbelül 50 fokkal csökken. De a sztratoszférában akár 20 km-el is emelkedhetünk, mégsem fokozódik a hideg.

Persze a repülők számára már a sztratoszféra alján uralkodó hideg is elég keserves. Piccard többek közt azért épített magának légmentesen elzárt utasfülkét, hogy a nagy hidegtől meg legyen védve.

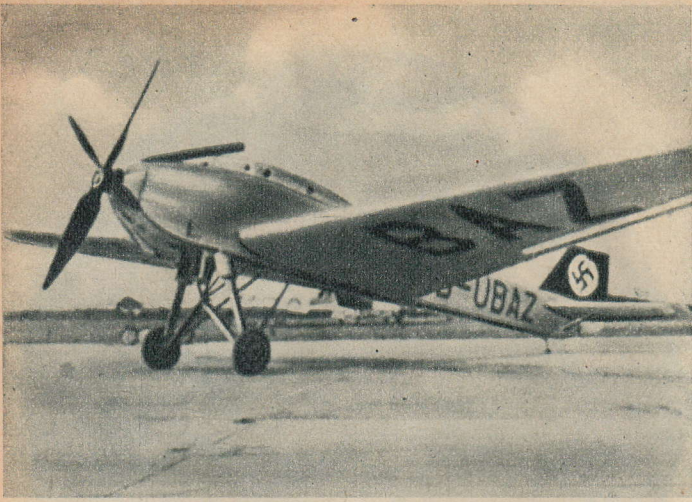
De még fontosabb oka is volt erre. A magas légrétegekben a levegő már nagyon ritka. Közönséges lélegzetvétél alkalmával fél liter levegőt szoktunk beszívni; ennek idelent 0.65 gr tömege van. A sztratoszféra alsó részében a fél liter levegő már csak

Sztratoszféra léggömb

Piccard gondola

A Junkers sztratoszféra-gép

0.15 gr tömeget tartalmaz. Mellkasunk ugyanakkora kitágulásával legalább ötször kevesebb levegőt kapunk a sztratoszférában, mint amennyire szükségünk van! Ezért a magassági repülőnek gondoskodnia kell arról, hogy a túlságosan híg sztratoszféralevegő helyett rendes töménységű levegőben lélegezzék. Piccard ezt úgy oldotta meg, hogy az utasgondola ajtaját, ablakát még elindulásakor légmentesen elzárta és így odafent is földi sűrűségű levegőben élhetett tovább. A repülőgépen nehéz megvalósítani a légmentesen elzárt utaskabint, azért a repülők fémpanelokban sűrített oxigént visznek magukkal. Öt kilométer magasságtól gázálcot vesznek fel és az oxigénpalackot ahhoz kapcsolják.

A repülőgép motora is megsínyli a sztratoszféra túlrítka levegőjét. A motor bizonyos térfogatú levegőt szív be a hengerekbe, hogy a benzingőz (illetve nyersolajgőz) ott a levegővel kellő arányban keveredjen és apró adagokban felrobbanjon. De a hengerbe most minden beszívásnál ötször kevesebb levegő jut! Ezen megint csak úgy tudtak segíteni, hogy a motor mellé kompresszort (légsűrítőt) iktatnak, amely a ritka magaslati levegőt kellően összenyomja.

Még egy harmadik nehézség is vár a sztratoszférepülőre: a sztratoszférában uralkodó folytonos szélvihar.

Viharok a sztratoszférában

Idelent az alacsony légrétegekben ritkaságszámba megy, hogy a szél sebessége elérje a modern expresszvonatok sebességét, a 100—120 kilométert óránként. A sztratoszférában az ilyen szél csak gyenge fuvalomnak számít, mert ott majdnem mindig sokkal erősebb viharok tombolnak. A sztratoszféra a folytonos szélviharok hazája. A sztratoszférában nem az a ritkaság, ha szélvihar van, hanem az kivételes állapot, amikor a szél rövid időre kissé lecsillapodik.

Hogyan lehet megmérni a szél sebességét a sztratoszférában? Aránylag nagyon könnyen. Kis léggömböket kell csak felbocsátani, úgynevezett pilotballonokat, amelyek sem utast, sem műszert nem visznek magukkal. A repülőtéren személyzet a léggömb útját távcsővel követi. A távcső hajlásszögéből és az eltelt időből egyszerű háromszögelési számítással megtudjuk, milyen szél van a különböző magasságú légrétegekben. Ilyen szélméréseket évtizedek óta minden nap és nagyon sok helyen végeznek. A magyar Meteorológiai Intézet külföldön is híressé vált gondos és nagyszámú sztratoszféri szélméréséről. A Budapest felett végzett mérések is tanúsítják, hogy a szél sebessége a sztratoszférában elég sokszor eléri a 200—250 kilométert is óránként!

A sztratoszféra élénk széljárásáról fogalmat ad Cosyns sztratoszféra felszállása, amely Magyarország felett is átvezetett. Cosyns a reggeli órákban szállt fel Belgiumban, alkonyatkor mégis Horvátországban ért földet. Pedig a felszálláshoz aránylag csendes légmozgású napot választottak ki.

A sztratoszférepülés jövője

A sztratoszférában tehát nagy hideg, levegőhiány és félelmes erősségű folytonos szélvihar várja a repülőket. Mit keresnek ott mégis?

Nemcsak a rekordszenvedély űzi őket oda. A műszaki találmányok előbb-utóbb legyőzik a sztratoszféra éghajlati nehézségeit és mihelyt ez megtörtént, sok előnnyel is kecsegtet a sztratoszférában való repülés.

A mai troposzférikus repülőjáratok számára a felhők és ködök rengeteg bajt okoznak. A téli felhőkből olykor vastag jég-reteg rakódik a repülőgépre, úgy, hogy a pilótának gyors kényeszerleszállást kell végeznie. A nyári felhőkben a villámcsapás veszedelemre lappang.

Ez a sok nehézség a sztratoszférában mind hiányzik. A sztratoszférában nincs felhő, tehát nincs köd, nincs eső, havazás, jéglerakódás, zivatar se. Ott mindig kristálytisza a levegő, kitünően lehet tájékozódni; a nap korábban kel, későbbben nyugszik és zavartalan szabályszerűséggel ontja sugarait. Röviden: a sztratoszférában (ha a hideget és a szelet nem számítjuk) soha sincsen „rossz idő”.

Még a szél is kedvező a repülő számára abban az esetben, ha a repülés irányában fúj. Akkor még nagyon meg is gyorsítja a légi közlekedést. Ezenkívül arra is számítanak, hogy a magas rétegek ritka légrétegen kisebb a levegő ellenállása és így a gépek jóval gyorsabban közlekedhetnek.

Végeredményben a sztratoszféra a repülők számára több jót ígér, mint rosszat. Zavartalan tájékozódást, a troposzférikus időjárási veszedelem teljes kikapcsolását, nagy távolságok gyors elérését. Ezért bizonyosra vehetjük, hogy a sztratoszféra néhány évtizeden belül a világforgalom legfontosabb országútvárá válik.

Háború a sztratoszférában

A haditechnikusok nagyon sokat várnak a sztratoszféra meghódításától. Farman francia repülőgépgyáros új repülőgépalakot dolgozott ki, amely 19 és fél km magasra tud emelkedni. A sztratoszférepülőgép háborúban olyan teljesítményeket vihet végbe, amelyre az eddigi hadirepülőgépek nem képesek.

A troposzférában repülő ellenséges gépeket a légharító tüzéség ma már könnyen ártalmatlanná tudja tenni. Bámulatos finomsággal tudnak célozni, a gépeket gyorsan megkeresik és pontosan eltalálják.

De a sztratoszférában járó ellenséges gépet még meglátni is alig lehet, nemhogy célbavenni és eredményesen eltalálni. Az ellenségek gépek közeledését eddig a motorzaj árulta el leghamarabb. Ámde a sztratoszféra belsejében haladó gép zaját a földön már egyáltalában nem lehet hallani. Még hangerősítők, mikrofonok is alig segítenek, mert a nagy magasságba került gép lapos siklásba mehet át, elállítja a motorjait és igen nagy távolságot egészen zajtalanul futhat be. A gép nem látható és meg nem hallható sztratoszféragép zavartalanul bejárhatja az ellenséges országot, fényképezhet, mindent megfigyelhet, kisebb bombákat is ledobhat. Nagy bombamennyiséget ma a sztratoszférába még nem lehet felvinni, mert a magaslati gépek egyelőre csak kevés súlyt tudnak magukkal emelni. De a zsebben hordható nagyságú, fél kg súlyú kis gyújtóbombák borzalmas bajt okozhatnak, ha teljesen váratlanul, a földről észre sem vehető repülőgépekről egy nagyváros felett, vagy egy erdőszeg felett kidobálják őket.

Eppen ezért a sztratoszférepülés fejlődése is arra int

bennünket, hogy a légmentes fontos ügyét nem szabad elhanyagolnunk!

Mi van sztratoszférán túl?

A sztratoszféraballonok utasai kerekén 22 km magasságig emelkedtek. Az utas nélküli műszerhordó léggömbök 30–35 km magasra szállnak fel. Ezeket a műszereket ejtőernyő hozza vissza a földre. Leszállásuk után a sztratoszféra hőmérséklete, páratartalma, légnyomása pontosan leolvasható róluk. Sok ezer ilyen mérésből tudjuk, hogy a sztratoszféra belsejében a hőmérséklet minden magasságban egyforma.

Hogy 35 km felett mi van a légkörben, azt léggömbökkel még nem sikerült megvizsgálni. De egészen tájékozatlanok azért nem vagyunk. Kétségtelen bizonyítékaink vannak arra, hogy a sztratoszféra felett a légkörnek még egy harmadik, egészen más sajátosságú rétege is van. Erre a rétegre az jellemző, hogy levegője úgynevezett ionosult állapotú, vagyis erős villamos töltést mutat. Ebben az úgynevezett ionoszférában, a légkör legfelső rétegében, nagyon érdekes villamos jelenségek játszódnak le. A villamos töltésű réteg visszaveri a rövidhullámú rádiósugarakat.

A légkör magas villamos rétegei a rádiósugarak számára úgy működnek, mint a fény számára a tükör. Az ionoszférába feljutott rádióhullámok visszafordulnak és újra lejönnek a földre, ami a rádióvétel erősségét sokszor nagyon fokozza. Az ionoszféra legrégebben ismert hullámtükröző rétege az úgynevezett Heaviside-féle réteg: ennek köszönik a rádiósok, hogy egészen gyenge rövidhullámú adóállomásokat is a földtől másik oldalról, Ausztráliából, Dél-Amerikából meg tudnak hallani.

Az ionoszféra erős villamos állapota hozza létre a légkör egyik legtitokzatosabb jelenségét: az északi fényt.

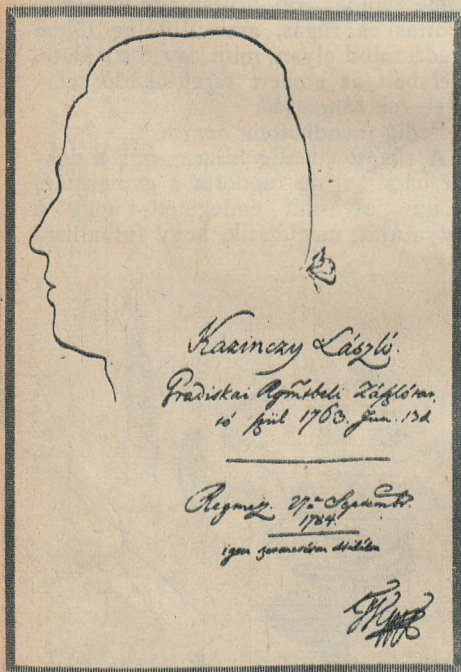
Az északi fény birodalma

Ritka gázokban lejátszódó villamos kisülések érdekes fénytüneményekkel járnak. A reklámvilágítások élénkpiros és halványkék betűi mind villamos kisülési csövekből vannak összerakva. Ezekben a csövekben a villamos kisülés ritkított gázokon át történik. A piros fényreklámok ritkított neongázban, a kék-színűek rendszerint higanygőzben lejátszódó kisüléseket használnak fel.

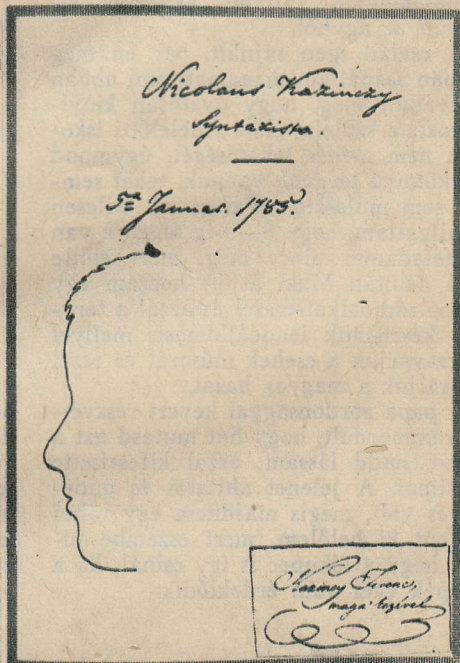
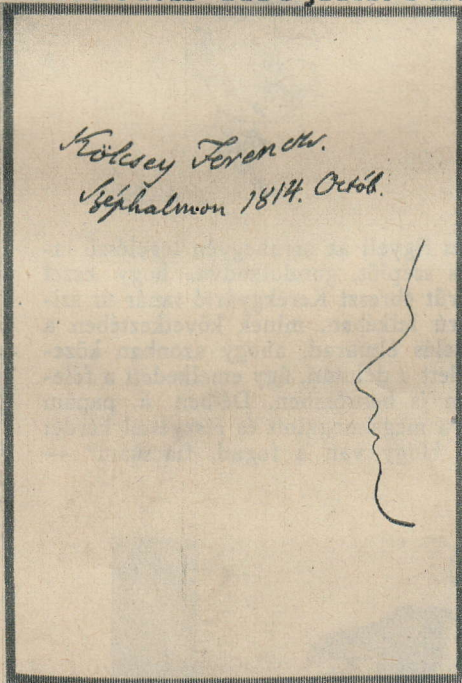
Ami a fényreklámokban kicsiben történik, az játszódik le az ionoszférában óriási arányokban. A Napról apró villamos testecskék (úgynevezett elektronok, protonok) rohannak a Föld felé és belezuhannak a légkör legmagasabb rétegeibe. Bezuhanásuk szép villamos fényjelenségre vezet. Ezt a fényjelenséget rendszerint csak a sarkvidéken lehet látni, mert a villamosan töltött parányok a föld mágneses sarkai felé törekszenek. Kivételesen erős ionoszféra-kisülések azonban a mérsékelt égövek alatt is láthatók. Az északi fényfélgömbön mint „északi fény”, a déli félgömbön mint „déli fény” jelennek meg. Ebben a tűneményben volt ez évben január 25-én este részünk.

Milyen magas az ionoszféra? Az északi fény magasságát meg lehet mérni. Nem kell ehhez egyéb, mint az északi fényt két különböző oldalról lefényképezni. Akkor háromszögelési számítással a fény magasságát kiszámíthatjuk. Észak-Norvégiában, ahol az északi fény szinte mindennapos tűnemény, sok ilyen fényképezést végeztek. A fényképek kiértékeléséből tudjuk, hogy az északi fény alsó szélé 90 km magasságban van a föld színe felett! Felső határa legtöbbször 200–300 km körül fekszik, de már 600 km magasságot is mértek.

Eszerint az ionoszféra a földi légkör legmagasabb és legtágasabb tartománya. A miénktől különböző, csodálatos világ, amelybe az ember talán sohasem fog behatolni!

KÉSZITSÜNK ÁRNYÉKRAJZOLATOT ŐRSÜNK TAGJAIRÓL!

Egy kis kezűgyességgel az őr minden tagjának arcvonásait megörökíthetjük az „utókor” számára.

Az őrsi napló első lapjainak vagy — bekeretezve — az őrsi saroknak mindig érdekes dísz lesz az árnyékrajzolatok csoportja.

Az árnykép (silhouette) készítésének az a módja, hogy az illető leábrázolandónak fekete papírból, ollóval kinyírjuk arcvonásait (csak úgy kapásból, természet után), fejlett ábrázolókézséget és engedelmes kezét kíván.

Van azonban egy másik módszer is, melyet némi próbálgatás után minden ügyesebb kezű fiú megtanulhat.

Ezt a módszert alkalmazta Kazinczy Ferenc is, családtagjai, roko-

nai, barátai arcának megörökítésére. (L. Árnyékrajzolatok c. könyvecskéjét a Könyvbarátok Szövetsége sorozatában.)

„...Ha ahhoz értő ember a falon leveszi árnyékodat...” írja egyik levelében s ezzel elárulja, hogy milyen módszert használt.

Kövessük tehát mi is példáját. Az őr legjobb rajzolója ragadjon ceruzát s az őr tagjait egymás után a falra kifeszített papír elé állítva (majd azt irtam, hogy falhoz állítva),

gondosan rajzolja körül az illető arcélének papírra vetett árnyékát.

Ezt a természetes nagyságú rajzot (feltéve, hogy az illető őrsi tag feje nem természetellenes nagyságú) pantográfal le kell kicsinyíteni, a kívánt nagyságra.

A kész rajzot, úgy ahogy van, bemásolhatjuk az őrsi „arcképcsarnok”-ba vagy, ha jobban tetszik, a pantográfal fekete papírosra rajzoljuk, ollóval kinyírjuk, felragasztjuk s úgy adjuk át a halhatatlanságnak. (Vagy a papírkosárnak, ha nem sikerült, de ilyenkor még egyszer megcsináljuk.)

Meg kell jegyeznünk, hogy alulírt nem azonos a képen látható pataki diákkal, lévén a fentábrázolt unokájának unokája.

Kazinczy Miklós 1. BKIE.

Cinegének fáj a fogá.

Cinege felkötött képpel jön be a színpadra

Nagyon kérem, ne nevellék ki szenvedő embertársukat, gondoljanak nénik, bácsik, gyermektéstvéreim arra, amikor szintén volt hasonló fájdalmakban részük, vagy ha nem volt, eljöhet még az az idő és milyen rosszul esne akkor, ha Cinege László is kinevetné szomorú fájdalmukat, nem igaz?

Kutyadolog ám a fogfájás!

Tegnap kezdődött hajnalban, amikor éppen azt álmodtam, hogy mint a magyar futballválogatott kapusa egy éles sarokrúgást akartam kivédeni, miközben a labda a kapufáról a képemnek és az alatta rejtőző fogazatomnak pattant.

Jó szüleim állítása szerint ordítottam is, de ez származhatott onnan, hogy fájdalmamban falfelől akartam kiugrani az ágyból.

A család igen sajnált, bár én még jobban sajnáltam magamat, ami abban nyilvánult meg, hogy óvatosan kinyilatkoztam szüleim előtt a délelőtti iskolába nem menés lehetőségét, úgymond ma könnyű tárgyak vannak, tehát semmit sem mulasztok. Persze azt bölcsen elhallgattam, hogy 8—9-ig algebra van és feladatomban nincs meg, mert előtte való délután Muki átjött hozzám egy csomó rádióalkatrésszel és azzal a tervvel: készítsünk leadóállomást, mellyel megzavarjuk a csehek műsorát és ezzel szolgáljuk a magyar hazát.

A papa zordonsággal kevert részvételt rámmordult, hogy hát mutasd azt a fogad, hadd lássam; azzal kifeszítette ajkaimat. A jelenet áhitatos és ünnepléses volt, mégis majdnem egy röhej büffent ki belőlem, mert eszembe jutott, hogy a lókupec is így csinál, ha a paripák éveit érdeklődik.

— Hát az bizony rossz — jelenté ki családfám apai ága komolyan, — elmész a fogorvoshoz és kihuzatod. Nem bánom ha nem mész ma iskolába, nem akarom, hogy a fogad miatt beszekundázz, — fejezte be a csevegést és megsimogatva részvétellel arcom, hivatalba távozott. Bár a szekundázás fogfájás nélkül is megtörténik, mégis meghajtottam elismerésem lobogóját papám bölcs belátása előtt.

A délelőtt sajnálkozással telt el anyai részről. Egész délelőtt „szegény fiacskám” voltam neki, amit jóleső érzéssel, de fájdalmas ábrázattal könyveltem el, közben eszembe jutott Floki, amelynek egyszer megütötték a lábát és ha nem simogatták, rögtön sántított, persze sohasem arra a lábára, melyiket megütötték. Igen vidám délelőttem lett volna, ha a fogam nem vacakol. Így is sokszor eszembe jutott az osztály, amint lapul, mikor zörög a tanári notesz. Szinte látom Pulykatojást, amint mere-

ven figyelni az orrahegyén legelesző lapos szeplőt, gondolkodva, hogy ezzel derűt ébreszt Kerékgyártó tanár úr szigorú lelkében, minek következtében a felelés elmarad, ahogy azonban közeledett a délután, úgy emelkedett a félelem is bensőmben. Délben a papám újra megsimogatott és részvétellel kérde: — Hogy van a fogad, fiacskám? —

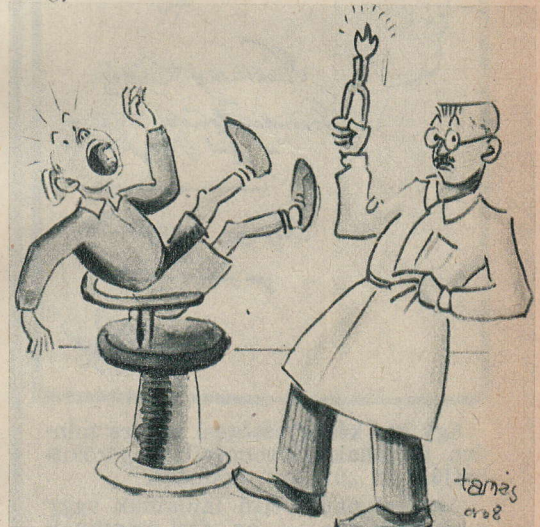
Mintha most kevésbé fájna, válaszoltam, mert eszembe jutott a foghúzás és közben mosolyogni próbáltam, mely azonban elég rosszul sikerülhetett, hátha elkerülhetem a foghúzást. — Azt a fogat ki kell huzatni, határozott papa. — Délután úgyis arra lesz dolgom, majd magammal viszlek. — El tudok én magam is menni, ne fáradjon papa — folytattam a párbeszédet, mert arra gondoltam, hogy elintézzük azt házilag kilincs segítségével, a Mukival. — Ugy lesz, ahogy mondtam — zárta be a vitát a papa, — vedd a kabátod és máris megyünk. Remélem, nem félsz? Egy Cinege nem szokott soha félni, szólt zordonan. Én a család többi tagjaira néztem. Mindenki sajnált. A máram szemében könny is ült.

Egy Cinege nem szokott sohasem félni! — ismételtem magamban és olyan bátran indultam el, mint Kont, a kemény vitéz, amint vágat fakó lován, megnézni úgymond, mennyit ér a valesi tartomány.

A többire már csak homályosan emlékszem. A fogorvosi címtábla, a várószoba, felkötött arcú szenvedő embertársaim, a félelmetes fogorvosi szék, a fogcsipesz megvillanása és koccanása beteg zápfogamon, azután egy hatalmas ordítás és rúgás, ami állítólag tőlem eredt, mind olyan, mint egy rossz álom, melyben az embert tüzet okádó szörnyetegek rángatják.

Pedig mondhatom, nem fáj.

A rúgást én alig hiszem, bár a doktor bácsi sokáig fogdosta a gyomrát és valami olyasmit emlegetett, hogy a kutyafáját, meglátszik, hogy futballista vagy.

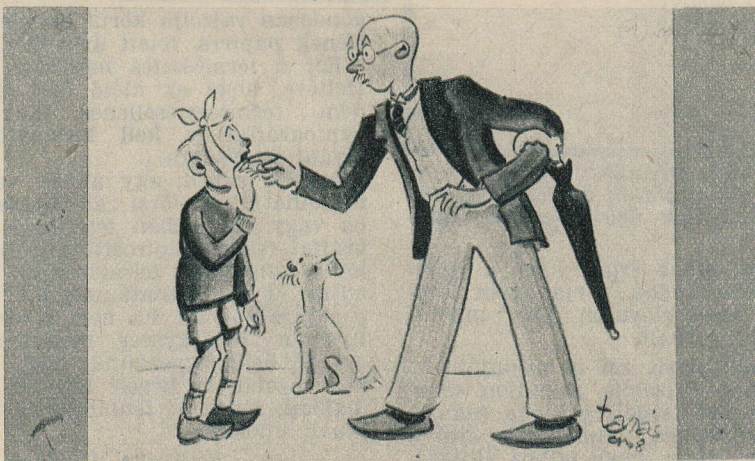

Az üvöltésem állítólag olyan borzalmas volt, hogy következtében a váróterem rögtön kiürült.

A papám csak annyit jegyzett meg az eset után, hogy „gyáva kukac”, amit én azzal próbáltam ellensúlyozni, hogy vidáman és határozott léptekkel jöttem ki vele a rendelőből.

Sikerült az eltávolított zápfogamat Bocsányinak egy abesszíniai bélyegért elköszvetíteni, amit viszont Eckstein vásárolt meg egytizenötért, meg két marék tökmagért.

Tamás Lajos

1939. január 15-én éjfélkor 12 órakor dől el, ki nyerheti meg az 1000 P-t.
Már csak néhány hét és hurokra kerül a

A Magyar Cserkész többfordulós, ezerpengős rejtvényversenyének 5. fordulója

Most már tudjuk pontosan, hogy hány titokzatos „vörös kör” tag jelentette „kész”-en létét (I. forduló), figyelőink pontos helyzetjelentését is sikerült az ezrével érkező pályázatok alapján megfejteni (II. forduló), sőt mi több, Luca napján éjfélkor válogatott különítményünk élete kockáztatásával a helyesen összefűzött lánckarikát is eljuttatja az Ördöglyuk barlanghoz. (IV. forduló).

Ellenben van egy fájdalmas pontja is a „Vörös Kör” ármánykodásainak, ez pedig III. forduló: az egy új előfizetőnek szerzése.

Amikor rátekintettünk arra az óriási levéltengerre, amely az I. és II. forduló megfejtésére érkezett, a „Vörös Kör” harmincezres példányrendelésén csak mosolyogtunk, mert azt hittük, hogy csupa keménykötésű, szemfüles legény áll együtt a „Vörös Kör” ellen. Bízva-bíztunk abban, hogy arra az igazán minimális teljesítményre, hogy csak egy (és az 1000 P elnyeréséhez nem is kell több) előfizetőt kell szerezni minden pályázónak, minden egyes számunk képes.

Csalódtunk, fiúk! Nagy a soraitokban a Tejfel Jancsik, meg az Aludttej Miskák száma.

Ezért erélyes lépésre szántuk el magunkat. Aki tévedett a „kész”-ek összeszámlálásában (I. forduló), aki helytelenül oldotta meg figyelőink helyzetjelentését (II. forduló), vagy aki a kelleténél több lánccszemmel fűzte össze jack-láncát (IV. forduló), az elvileg még megnyerheti az 1000 pengőt, de aki azt a kis fáradságot sem veszi, hogy egy új előfizetőt szerezzen a Magyar Cserkésznek, annak jutalma semmi körülmények között sem lehet 10 ropogós százás vagy egy finnországi kirándulás.

Hogy meglássuk végre hányadán állunk, lezárjuk az eddigi feladatok s elsősorban az előfizetésszerzés feladatának megoldási idejét.

1939 január 15-én éjfélig lehet még jóvátenni az eddigi hibákat és mulasztásokat és pótolni az eddigi hiányokat. (15. postakelet bélyegzővel ellátott lapok, ha később érkeznek is hozzánk, még érvényesek!)

1939 január 15-én éjfélkor seregszemlét tartunk.

A Limonádé Ferkóktól, Tejfel Jancsiktól és Aludttej Miskáktól szépen elbúcsúzunk s a kipróbált, keménykötésű legényekkel megindulunk a végső küzdelemre, mert már csak néhány hét s a jutalmak gazdát találhatnak.

A Limonádé Ferkók, Tejfel Jancsik, meg Aludttej Miskák figyelmébe

Közeleg a szent karácsony, közeleg az új esztendő. Itt vannak a legpompásabb alkalmak arra, hogy egy új előfizetőt szerezz, ha eddig a magad lábán, a saját ügyességed alapján nem tudtál, kérd meg Apukád meg Anyukád, hogy a Jézuska

egy új M. Cs. előfizetést hozzon Neked, vagy pedig a házmesterék szegény kis Jóskájának vagy egy szegény felvidéki cserkésztestvérnek.

És, hogy konviktusban laksz és hogy van ugyan lábad, de nem járhatsz szabadon rajta? Közeleg a karácsonyi és újévi vakáció és hamarosan felpattanhatsz szilaj paripadra.

Még semmi sem késő!!

Gondolj arra, hogy milyen jutalmak várnak Reád.

Az előfizetés beküldési módját lásd 5. számunkban.

A lánckverseny résztvevőitől is természetesen mellékelni kérjük (borítékban!) a csekk-elismervényeket, amelyek csak november 15-e után feladottak lehetnek. Mindegyik elismervény tetejére kérjük ráírni az illető előfizető nevét, tehát azét, akinek részére megszereztük az előfizetést és annak lakását. (A csekket természetesen az új előfizető nevére kell kiállítani!)

A csekk száma: „31.428 számú Magyar Cserkész, Budapest, V., Nagy Sándor-u. 6.” A Cserkészházban lévő kiadóhivataltól is kérhet bárki csekklapot. De bianco-csekkklapon is fel lehet adni a 2.80-at, a Magyar Cserkész évi előfizetési árát, csak fel kell tüntetni rajta a fent jelzett számot és azt, hogy „Magyar Cserkész, Budapest”. Ilyen csekklapot 3 fillérért trafikban beszerezhetsz.

Szelvényt most is közlünk! Használjátok fel, vagy ajánldokoztatok el, vagy tegyétek félre.

Közeleg az óra! Még néhány hét és az 1000 pengő, meg a többenél szebb és szebb jutalmak gazdát találhatnak.

I. díj:

Ezer pengő,

azaz tíz ropogós százás.

Egy jól felszerelt diákműhely alaptökéje, tizlámás rádió, filmfelvevő, filmleadó, mótorkerékpár, mótoacsónak, sífelszerelés, sátor, továbbtanulás lehetősége, 1 évi külföldön való tartózkodás s ki tudná felsorolni mindazokat a lehetőségeket, melyeket ez az első díj rejt magában.

II. díj: A csodálatos fehér éjszakák a zúgó vízesések hazájában, az ezer tó országában, Finnország meglátogatása az 1940-es olimpia alkalmából.

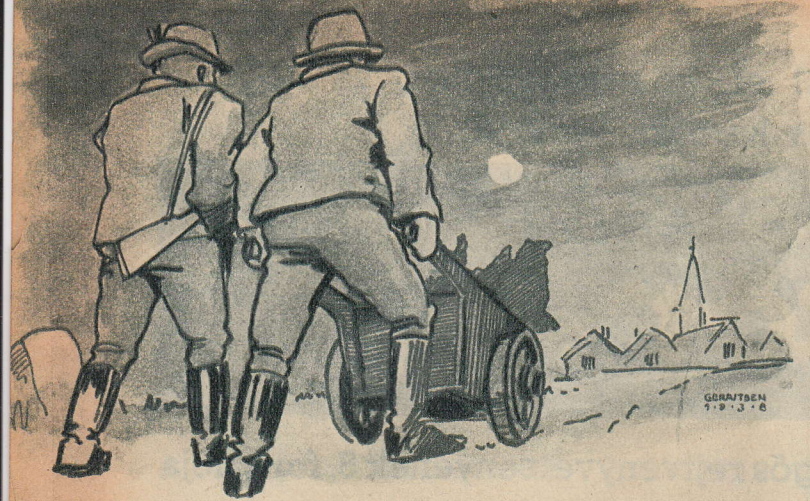
III. díj: Ugyancsak az 1940-es finn világolimpia meglátogatása.

No és a többi jutalmak!

Ingyenes részvételek külföldi társasutazásokon.

Ingyenes repülőutazások.

Ezenfelül felszerelési cikkek, sporteszközök, ajándéktárgyak s ezer kötet könyv.

A malac esete IRTA: PICUS

A szél elállt s az erdőre szép, langyos, őszi éjszaka borult. Csend volt, csak néha pattant a száraz ág, vagy hullt le egy-egy elfáradt levél.

A vadőr megállt az ösvényen. A patak kiszáradt holtmedrében kegyetlenül zörgött valami. Nagyobb állat lehetett. Szarvas nem megy a tuskés sűrű bozótba. Csak vad-disznó lesz. Bizonyosan! A favágók is említették, hogy disznót láttak a napokban. A gazdájától tíz élest is kapott arra az esetre, ha netalán találkozik vele. Levette a puskát és megtöltötte csendesen. Vagy harminc lépésre megközelítette. Akkor megszűnt a zörgés. Aha, észrevett — gondolta. Nagyon sötét volt. Csak a fekete tömeget látta, amikor rálőtt. Gyorsan újratöltött, ha netalán szükség lenne rá.

A dörrenés lassan távolodott a patak völgyben, azután újra csend lett. Nem mozdult a bokor. Kisütött a hold. Odatemet nagy óvatosan a zsákmányhoz. A bokor alatt ott feküdt kimúlva bori Retkes Mihályék nagy tarka disznaja, a Rózsai.

— Mit csináltam? — nyögte ki keserves ábrázattal. Csizmájával megpöckölte kicsit: Rózsai te! Nem mozdult. De megdöglöttél, hallod — suttogta szomorúan. Most mi lesz? — tündődött. Baj semmiesetre sem. Attól nem félt. A Rózsai közismert csavargós malac volt a faluban. Nem egyszer hozták vissza a határból. Meg azután abban a sötétben ki a fene láthatta, hogy a Rózsai az? Hibáztatni nem fogják, azt tudta. Hanem a szégyen, a szégyen... Nem a falu, hanem az egész megye röhögne, ha megtudnák, hogy Takács János, a Schwarz uraság híres vadörje vaddisznó helyett a Retkes Mihályék szelíd malacát lötte le. Nem is töprengett sokáig, hanem nyakába szedte kabóca lábait és meg sem állt a faluig. Vigyázva, hogy észre ne vegyék, felköltötte a Sándor sógort és amilyen értelmesen csak lehetett, előadta a szomorú valót. Amaz nagy igyekezettel hallgatta és teljes mértékben átérezte a helyzet komolyságát.

Jól bekenték kocsikenőccsel a talicskát, hogy ne zörögjön és halálos csendben hazafuvarozták Takácsékhoz Rózsait az erdőről. A vadőr háza valamivel távolabb esett a falutól, meg a fák is takarták, így hát semmiféle nehézségbe nem ütközött a pörkölés. Utána a két koma bezárkózott a kamrába és nekilátott a további munkának. Többek között a lövés helyét gondosan kivágták, hogy még a legcsavarsabb eszű abaúji állatorvos sem tudta volna megállapítani, hogy mi szakította meg a Rózsai élete fonalát.

Míg a két ember a kamrában dolgozott, az asszony a pörkölés jeleit tüntette el. A szél is segítette, mert elfújta a füstöt, a szalmát és erős fenyőillatot hozott Telkibánya felől. Jóska gyerek ezalatt megemelt a Retkes Mihályék félszeréből egy üres zsíros-bödönt.

Mindez nagyon óvatosan, ügyesen történt. A falú nem vett észre semmit. Aludt.

*

Másnap gyönyörű vasárnapra ébredtek az emberek. Kék volt az ég, zöldék a hegyek, a nap sütött. A templom előtt

ünneplőruhás férfiak, asszonyok misére vártak. Takács János is vasárnapi öltözékbe vágta magát a komával együtt és nagypipálva megindult a templom felé. Mellette füstölt a sógor is. Retkes Mihályék útba estek. Odanéztek. Nagy csödület volt az udvaron, bementek ők is. Illendően köszöntek, majd megérdeklődtek, hogy mi történt.

Retkes Mihály a sok beszédől már egészen rekedt volt, mert minden újonnan érkezettnek külön mesélte el, Rózsai nevezetű tarka disznájának különös esetét, aki is eltűnt az éjjel és reggel a teknőben találták meg a félszer alatt: leiszúrva, megpörkölve, szabályosan feldarabolva, sőt még a zsírja is beleolvastódott a bödönbe.

A két koma földbegyökerezett lábbal hallgatta az előadást és éppen olyan buta pofát vágott, mint a többiek. Mindenki hümmögött és csóválta a fejét, de el kellett hinni a tényállást, hiszen ott volt előttük a teknőben minden. Nagy farkcsóválások közepette odasompolygott a kutya is. Fene az ódaladba! — rivallt rá a gazda. — Te is szépen őrzöd a házat. Vakkantás nélkül tűröd, hogy a Rózsai zsírját kiolvasszák az éjszaka!

A falu sánta figarója szerint az a legcsodálatosabb, hogy nem visított. Hát ez tényleg csodálatos volt. — Kell szólni a csendőröknek — ajánlotta a bíró, mint hivatalos közeg. Retkes Mihály megvakarta a fejét: — Nem szeretem én azt — mondotta — ... meg azután minek szóljak? Az igazat megvallva, ép a napokban akartam levágni én is. Lopás nem történt. Nagyon megnéztem, nem hiányzik semmi. Ez a feneség... ezt nem értem. Még a bele is megvan hiánytalanul. Tudom én, mennyinek kellett kijönni a Rózsiból...! Csodálatos. Csak tudnám ki volt és miért tette?

— Tréfa bizonyosan — vélték egyesek. Mások, de különösen az asszonyok sűrűn vetették magukra a keresztet, hogy ne bántsa őket a Gonosz. Majd lassan megindultak a templom felé, mivel hogy harmadszor kongatott Ábris, a harangozó.

— Még az is szerencse — mondta a gazda, — hogy a kolbász meg a hurka nem csinálódott meg. Hátha nem lett volna olyan jóízű, mint ahogy én szeretem.

Takács János okleveles vadőr erre kivette szájából a pipát és már majdnem odaszólt, hogy: — Hászen ha lett volna rá időnk! Tudom, megnyalta volna utána azokat a nagy bütykös ujjait, de a koma még idejében oldalbabökte. Így csak azt mondta csendesen: — Mőfdelett titokzatos eset ez — és visszadugta pipáját a foga közé.

Retkes Mihály már teljesen berekedt, nem is tudott felelni, csak a fejével intett: — Az. Mőfdelett titokzatos.

Méla Béla ferde felfogásai

Kedves fiútestvéreim, mondhatom, jól esett érő szívemnek, amikor a Magyar Cserkész félőles szőrkesztyűje eljuttatta hozzám a leveleket. Hát bizony, nagy öröm látni, amikor van az ifjúságban érzék a komoly, tudományos munkadalom iránt. Mint a nagy költő, Göthös mondta: aki másnak belényes, maga kánya kender. Ah, mi szép mondas ez, bár az értelmét is belesugallhatnám sanda agyatok virányos tekervényeibe!

A mult alkalommal az óriási gyűlésről szónokoltam. Most folytatam a tudományt, de előbb megismertetek benneteket Elekkel, a rajvezetőnkkel. Tudjátok, hogy mi az a raj? Olyan társadalom, mely karajba áll és parajt rácsdál, miközben azt kiabálja, hogy rajta! Eredetileg nem is raj volt, hanem rajta a neve, de amint a fajtából faj lett, hát a rajtából raj. Csak azt tudnám, hogy mi az a ta. No de a rajban sok ember van, akik azért vannak, hogy legyen a rajvezetőnek kivel kiabálnia. Ez Elek volt Pesten valamilyen csuklásosnevű táborban és azóta azt szeretné, ha mindenki hőkölné előtte. A multkor, amikor az átra arcot gyakoroltuk, olyan képet vágott, hogy az egész társaság arca átot csinált tévedésből. Igaz, hogy a Kisbunkó éppen akkor akarta lenyelni a kiflivéget, és úgy kidülledt a szeme, mint a hanyattesett ebihalé.

Most pedig elmesélem nektek a Kim történetét. Hát, tudjátok, ez a Kim ír és olvas nemzetiségű volt. Még egészen kis fiú volt, amikor megszületett. Sokáig sétált egy hindu lámával. Erről jut eszembe, hogy amikor a pesti Állatkertben voltam, én is sétáltam egy lámával. En a kerítésen kívül voltam, ő a kerítésen belül. Én is beszélgettem vele és az a láma is meghindult. Egyszer találkozott egy főhínduval, aki elkezdte tanítani. Igen muris dolgokat tanított neki. Odatar-

tott eléje egy törött köcsögöt és azt akarta, hogy a Kim annak gondolja, ami először volt. Ekkor a Kim is a földhöz vágott egy köcsögöt és a főhíndu bácsi sem látta egészenek. Akkor azután már csak egész dolgot mutogatott neki. Rárakott mindenfelét egy tálcára és a Kimnek meg kellett mondan, hogy mi nincs a tálcán. Akkor a Csubi is rakott mindenfelét az asztalra és azt akarta, hogy mi is taládjuk ki. Hát volt az asztalon egy bicska nyéllal, meg egy izé izé nélkül és még sok minden. Milyen furcsa teremtmény egy őrsvezető, amikor azt irtam, hogy azt rajta minden zsebbevaló, azt mondta, hogy akkor lesz belőlem jó cserkész, amikor öbelőle vicinális.

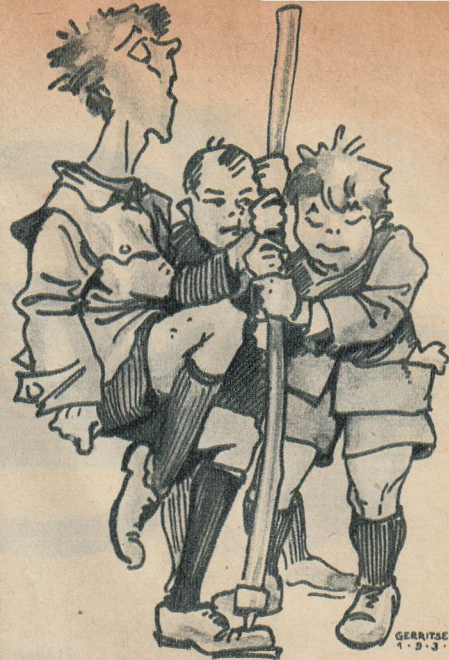
Hát ilyen furcsa dolog a kimjáték. Ha ti is kitaláltok mindent, ami a tálcán van, ti is mehettek a lámával sétálni, mert, mint a közmondás mondja, az okos enged, míg el nem török.

Azután azt mondta a Csubi, hogy mondjunk napi jötetteket. A Mercél azt mondta, hogy segített a macskának a tejfőlés lábást kinyalni. Én ezt nem tartom jötettnek, mert ha igazán jót akart volna tenni, teljesen megmenthette volna a macskát a munka keszerveitől és egyedül is kinyalhatta volna a lábást. A Csiri azt mondta, hogy segített elszaladni azoknak a barátainak, akik berugták a futballt a Kopolyú bácsiék ablakán.

Ah, itt meg kell állapodnom és súlyos szavakkal ecsetelnem a felhők csavaros észjárását. Mert igazán furcsa dolog futnak hívni valamit, ami gurul. Ha rajtam állana a Tudományos Akadémia, akkor gurulballnak hívnák. Igaz ugyan, ha az ember rálépett az eke szarvára, ne nézzen hátra, mint a bölcs mondas mondja, és akkor miért lenne ball, amikor sokkal szebb lenne guruljobbnek hini. De még szebb lenne igazodni a sors kerekéhez, mely hol fennforog, hol lenn és a futballnak komoly és végleges nevet adni: gurulhunjobb-hunbal. Aki velem érez, tartsa fel az egyik lábát, aki nem érez velem, az tartsa fel mind a kettőt és essen hanyatt.

Amikor nekem kellett volna jötettet mondanom — hogy szómat el ne vétsem, — akkor a Cuka büzbombát dobott a padlóra és ki kellett mindnyájunknak menni. Itt sem értek egyet a közvéleménnyel, mert ha már a Fejnőki tanár úr csordának hív bennünket, miért nem mondhatnám mindnyájunk helyett azt, hogy mindcsordánk.

Mikor kinn voltunk az udvaron, a Csubi azt mondta, hogy játsszunk botdöntést. Körbe kellett állnunk, igaz, hogy a kör néhol nagyon ki-domborodott, néhol nagyon be-völgyorodott, úgyhogy olyan volt, mint egy szabadságot krumpli. Középre leszúrtunk egy cserkészbotot. A cserkészbot olyan alkotmány, amelyik alul hegyes, felül viszont nem völgyes és arra való, hogy az ember lépéskálja vele a kredenc tetejéről a befőttes üveget. Először sehogyan sem akart a földbe menni a bot és amikor

vége lenéztünk, akkor már a Csubi hiába ordított, mert véletlenül a hátán keresztül akartuk a földbetaszajtas mesterségét végrehajtani. Amikor sok tusa és egyéb fegyveralkatrész után a bot fennforogott az anyaföldön alkalmazott likban, azt mondta a Csumi, hogy fogjuk meg egymás kezét és iparkodjunk valakit úgy neki-húzni a botnak, hogy kidőljön, mint a tölgyfa, melyet a méreg foga rág. El is indultunk. Mire vagy húsz lépésnyire visszafordultunk, akkorra a Csubi már felkelt a földről és éppen a zsebbevaló bicskáját alkalmazta a homlokán levő dudorodáshoz.

Hát így döntöttük ki a botot. Ezután visszamentünk az otthonba és mielőtt leültünk volna az asztal köré, fel kellett szedni a földről a titkári hivatalt. De igaz is, miért kell az ajtó mellé asztalt tenni s ha már tesznek, miért kell a titkárnak annyit kiabálni, ha az ember véletlenül neki-esik a fogasnak és rádönti az asztalra?

Mikor leültünk, a Csubi kiszedte a nadrágjából a rajzszőgét és újra leült. Akkor elkezdtek azt a szép nótát énekelni, hogy „Ledülök, ledülök a szénabagoly tövére”. Igen szép volt és látszik, hogy a parancsnok úrnak van zenei érzéke, mert amikor abba-hagytuk a hangcsinálást, bejött a folyosóról és megdicsért bennünket, amiért olyan ügyesek vagyunk, hogy heten nyolc hangon tudunk egy nótát elénekelni.

Most nem írok többet arról, hogy mi volt ezután, mert a parancsok úr éppen a konferenciáról jött és ezzel kapcsolatban olyan mennydörgés volt, hogy a meteoritológiai intézetben összetört minden kormos tányér.

Mert szomorú dolog ám az, ha az embert kapcsolatba hozzák a Kón Ferenc fiával. S mivel ilyenkor az ember hátamögött baljóslatú felhők keringenek, mi mást tehet a jó cserkész, mint felkíált Melovics Bélával, a nagy költővel, hogy aszongya:

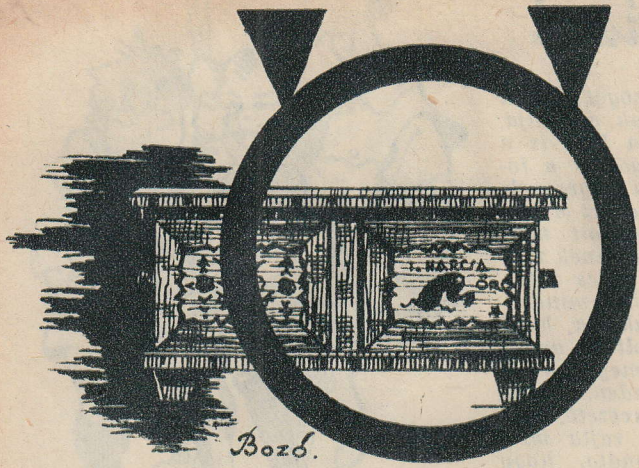
Felleg borult az erdőre, elszakadt a madzag,
Ilyen tájban ára van a szeszkának meg zabnak.
Konferencia után én cserélnek a lóval,
Azt nem verik zordon atyák kemény porolóval.
A sarokban bóg az ember rókailekű bátyja,
Az a jó, hogy már annak is füstöl a nadrágja.

— zsofka —

KÉSZITSÜNK

ŐRSI LÁDÁT.

Régen találkoztunk már Pajtás! Hiszem, hogy legutóbbi beszélgetésünk óta már sok képerketet gyártottál és egy kicsit beletanultál az asztalosságba is. Vedd hát elő a szerszámokat, remélem nem rozsdásodtak még be egészen, s kezdjünk új munkát, nagyobbbat, szebbet, mint eddig.

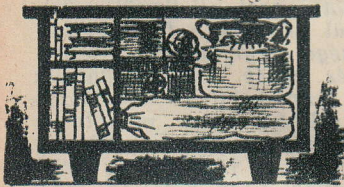
Hosszú téli esték köszöntenek ránk, az ajándékozásnak is eljön hamarosan az ünnepe, minden fűrő-faragó emberben megmozdul valami alkotni, teremteni akar mindegyik. Hát itt az alkalom! Ha látni akartok kedvesen meglepett parancsnoki arcot, ha akartok látni örömtől ujjongó őrsöt, ne sokat tétovázzatok, hanem gyertek ide körém és csináljuk, mert minden szónál többet ér a tett.

Őrsi ládát fogunk készíteni! Egy kicsit nagy még szónak is, hát még tettek! De azért csak figyeljetekek reám, nem őrdögi mesettség ez sem, különösen ha emlékeztek még a régi beszélgetésekre, melyek azért voltak olyan hosszúak, mert el kellett beszélni a favásárlástól kezdve az enyvezésig mindent, és bizony elég hosszú mondanivaló egy szuszra. De már elmondtam egyszer s kiki vegye elő jobbik esztét és emlékezzen az akkor elmondottakra s nézzen utána a tavalyi évfolyamban leírt „Készítsünk képerketet!” című cikkemre és a sok magyarázó rajzra.

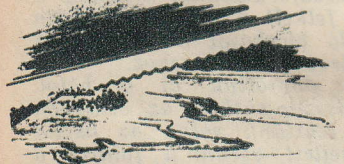
Ezt az őrsi ládát úgy terveztem meg, hogy az otthonnak és az őrsi saroknak is szép díszé legyen, praktikus díszé! Aztán a táborba is el lehessen vinni, mert minden valamire való őrsnek van valami rendes poggyásza, őrsi poggyásza a táborra és hát tudom, hogy jó megoldás egy cukros láda is, de azért az itt leadott őrsi láda és a cukros láda között mégis csak lesz egy kis különbség: majd meglátjátok, ha kész lesz és használni fogjátok. A berendezése olyan lesz, mint egy testhez álló, áramvonalas katonaládáé, csak módosabb lesz. Ehhez meg, mint minden széphez, jogunk van. Most nyáron a hollandus cserkésztestvéreinknél láttam, hogy minden őrsnek van többé kevésbé jó elrendezésű és jól sikerült ládája és ezeket a ládákat az őrsi sarkokban ülésre használják fel, mert nem egy, hanem több ládája van az őrsnek. Olyan ez ott, mint nálunk faluhelyen a ládapad, mely sarokra van kiképezve, karja van, háta van és az ülőlapot fel lehet emelni s a ládában sok minden elfér. Ezt a mi őrsi ládánkat is ülésmagasságra méreteztem, hogy így is használható legyen.

Ma bútort úgy terveznek és építenek, legalább is így kellene, hogy először összeszedik, hogy mit is akarnak benne tartani, ne-hogy aztán mikor ahogy esik úgy puffan jeligével elkészül a bútór, azt vegye észre a készítő, hogy minden más szépen elfér benne, csak az nem, amit el akart benne helyezni. Te is úgy tessel legokosabban, ha az őrsi felszerelés nagyságához képest méretezed meg a ládát, mert pl., ha sátorok is van, akkor már a sátor elhelyezésétől és méretétől függ a láda hossza, vagy szélessége, vagy őrsilábast, vagy én még nem tudom mit akartok benne tartani, szóval attól függ, hogy mi kerül bele. Ha csak könyveket meg apróbb tárgyakat tartotok benne és a szaporodásnak egyenlőre még fűtyülnék, hát akkor felesleges sok pénzt, vagy sok időt befektetni egy nagyobb láda elkészítésébe, jó lesz kisebb is. Tehát állapítsd meg először a belevaló dolgok méretét s ahhoz képest nézd meg, hogy a mellékelt rajz méreteit magasságban, szélességben kell kisebbiteni, vagy nagyobbítani, a rekeszeket errébb, vagy arrébb tolni, stb. Ha ezekkel kész vagy, akkor írd fel magadnak és ha el akarod szabni a láda oldalait, akkor lehetőleg hamar veszd is el ezeket a méreteket.

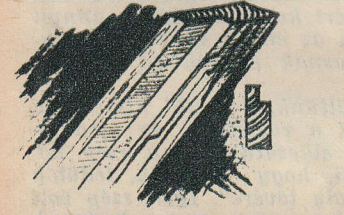
Fogj hozzá aztán a szabáshoz. Hopp! Megállj csak! Előbb döntsük el, hogy mi lesz a ládával? Festve lesz-e, pácolva-e, vagy természetes színében meghagyva, lakkozva. Ez az ár szempontjából fontos, ugyanis a festék alá nem kell elsőrendű fa, az ápol és

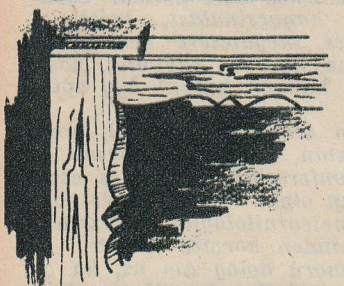
CÉLSZERŰ MÉRTEZÉS.

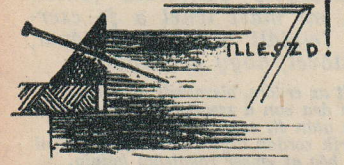
FEKTESD A FÜRÉSZT.

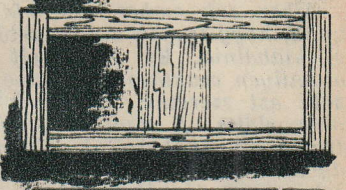
ALJAZÁS.

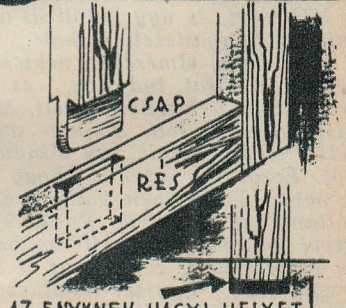
CIFRAZAT KIVÁGÁS. SAROKRA

BESZŐGEZŐLÉC. Bozó.

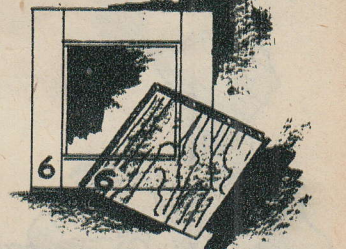

A NAGY KERETREZ.

AZ ENYNEK HAGYJ HELYET!

KÖZÉPDARAB BERAKÁS.

BESZÁMOZÁS

SZÖG.

NAGY KERET FELRAKÁS. Bozó.

KÉT OLDAL EGYÜTT.

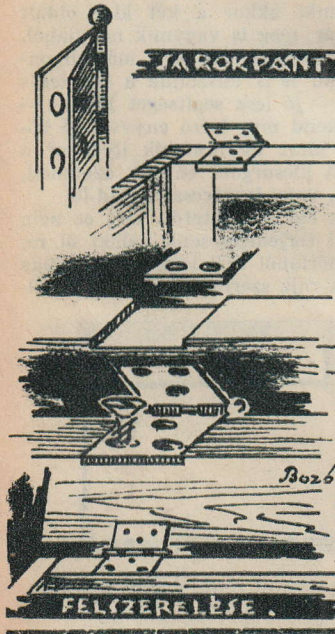

SZÁLRA!

MINDEN

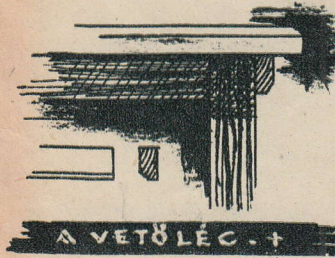
SARKOT LEGÖMBÖLYÍT.

SAROKPONT

Bozo

FELSZERELÉSE.

A VETŐ LÉC. +

eltakar, még a pác is, bár ott már jobb az elsőrendű fához folyadni, a lakkozott ládánál meg éppen, sőt itt arra is kell vigyázni, hogy a fának szép erezése legyen, mert a lakk alatt minden átlátszik és nagyon szép díszes lesz a ládának a fa szép erezése. Hogy a három díszítő eljárás közül melyik a praktikusabb? A lakkozott. Szépen festett szélekkel és betétekkel. Ugyanis a ládát visszük a táborba is, a festék leverődik, a pác is és még egyszerű olyan színű festéket, pácot megkeverni nagyon nehéz, mint amilyen volt az eredeti szín s nagyon csúnya a levert bútort, de a foltosan, otrombában kijavított még csúnyább. Az előbbi ugyanis megbocsátható, de az utóbbi kevésbé. Azért a három eljárás módját megmondom és aztán kiki a maga kárán tanuljon. A magyar paraszt ugyanazt a bútort, mit a német paraszt lakkozott, vagy pácolt, befestette szép színesre, de ne hidd, hogy azért lett magyar a bútora, mert színesre festette és telerajzolta szívekkel meg mikkel, ugyanezeket a motívumokat megtalálhatod más népeknél is. A magyar bútort a formában született meg magyarnak, formában, melyet az élet, a szükség és a körülmények készítettek el olyannak, mint amilyen. Formában legyen először és felépítésben magyar a bútorkunk és azután jöhetnek rá a tulik meg a szívek szép pirosan, ahogy megteremtette őket Isten.

Most azután jól megijesztettelek, úgye! De hidd el, Pajtás, annyira kell vigyázni arra a kevésre amink van, hogy el ne kallódjon; kár volna a magyar bútorművesség örökértékű hagyományaiért.

Észrevehetted, hogy a láda keretekből áll, kivéve a fenékdesszkát. Ezeket a kereteket a multkorai cikk után elkészíteni gyerekjáték, itt a kép helyett azonban réteges lemez fog a keretbe kerülni s ketten együtt adják a láda oldalait. Vigyázz a szabásnál! Rá hagyd mindenütt a centiket, mert jobb ma egy centi, mint holnap egy elrontott láda.

Legjobb, ha először térképolvasást rendezel a rajzokon és azután a tizedrajz szerint, annak méretei szerint, felnagyítod valami csomagolópapírra a láda rajzát természetes nagyságban, így bizonyára nem lesz tévedés sehol. Műhelyrajzot készítesz hát. A keretek kiszabásánál láthatod, hogy a kis oldalak kereteinek és a nagy oldalak kereteinek más a mérete. Ez azért van, hogy elülről a keretek szélessége ne legyen több, mint oldalt.

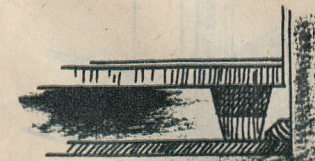
A keretfák mérete collos fa. Mire ezt kigyalulod, nem lesz több 20 mm-nél. A vásárlandó réteges lemez 5 mm vastag legyen. Ez a lemez olyan erős, mintha collos fából készült oldal volna, ugyanis azok a vékony kis rétegek, mikből a lemez áll, szálával mindig egymásra keresztben fekszenek és nagy ellenálló képességet mutatnak, különösen az oldalbarúgás ellen. A másik nagy előnyük az, hogy nem görbülnek, vetemednek és hogy igen könnyűek, ami nálunk, a hordozgatást, szállítást illetőleg, igen fontos. A lemez bükk, vagy éger legyen. Nem sokat számít, mert úgyis festve lesz. A bükk ugyanis vörös, az éger meg sárga színű. A lemez szabásánál vigyázz, hogy a fűrészt jól elfektesd, mert máskülönbön felszaggatja a fát. A lemezekkel egyébként — ez a jó bennük! — nem kell csinálni semmit, csak a festés előtt le kell csiszolni őket.

A keretek anyagát gondosan leszabva, síkba és derékszögbe kell gyalulni, majd párhuzamba, úgy mint a képkeretknél. Összeenyvezés előtt alját kell belegyalulni, mégpedig 10 mm mélyet, mert öt mm a lemez és a beszőgezőlécnek is kell még némi hely. A keretdarabokat összeillesztés után az aljazásnál, a szélén, rárajzolva a rajzon látható cífrázatot, kikanyarítjuk, kireszelgetjük és csak ezután enyvezük össze. Míg ezek száradnak, elővesszük a fenékdesszkát s ha nincs olyan széles darabunk, akkor kettőből összeenyvezzük, vagy ha nem merünk hozzáfogni, vagy nincs megfelelő szerszámunk, akkor valami asztalossal enyvezteszük össze. Megéri, mert ha az enyvezés nem jó, akkor a ládafenék szét fog idővel nyílni s ez a vagonkezelés szempontjából nem kívánatos.

A kereteket összeenyvezés után síma helyre kell letenni száradás végett, nehogy elgörbüljenek, vetemedjenek. Tekintve, hogy hideg idők járnak, jó lesz enyvezés előtt minden darabot megmelegíteni és jó forró enyvét használni, mert ha megfagy az enyv, akkor nem fog. Vegyük elő, míg száradnak a keretek, a lemezeket, csiszoljuk le üvegespapírral, hogy finom, síma felületet kapjunk. Azután pontosan szabjuk be az egyes keretekbe a lemezeket, úgy, hogy egy kevés kotyogása legyen a lemezeknek köröskörül; ugyanis a fa dagadhat, száradhat és ilyenkor, ha nincs egy kis mozgási lehetősége, akkor repszit valahol, hát inkább előzzük ezt meg. Azután beszámozzuk az egyes darabokat, megjelölve számmal úgy a keretet, mint a betétlemezt, vigyázzunk arra, hogy a lemez szebbik fele legyen kifelé. Erre a felére rajzoljuk rá szép tisztán azt a díszítést, amit rászántunk. Lehet ez őrsi címer, őrsi állat, magyaros virágok stb. Azután fessük ki szép élénk színekkel az egészet, úgy, hogy a betét alapja, alapszíne sötét legyen, pl. ultramarinkék, vagy búzavirágkék, ezen nagyon szépen élnek a sárgák és pirosak. Itt szabadon működhet a művészi fantázia, csak vigyázzunk! Mindent módjával. Ha temperával festjük a betétet, akkor a végér lakkozni kell, hogy ha víz éri valahogyan a ládát, hát fel ne oldja a festéket. Ha olajfestékkel dolgozunk, akkor nem kell semmi különösebbet csinálni, csak arra vigyázz, hogy ne rakd fel túlvastagon

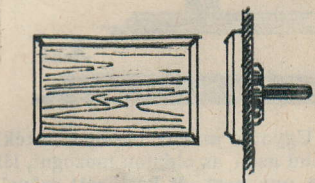
LÁDA FELERŐSÍTÉS.

PADLÓ SZEGÉLY!

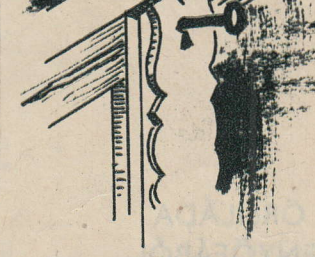
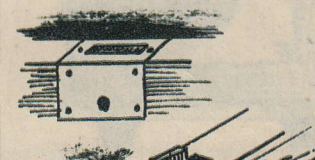
A FÁ ELTÖRIK!!

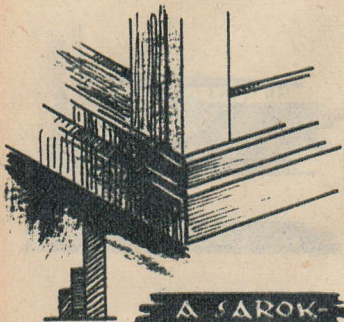
A FOGÓT DÜCOLD ALÁ

KÖZEP DÍSZLÉC. ++

A ZÁR.

a festéket, mert így sohasem szárad meg a betét, mindig ragadni fog. Erre különben is nagyon vigyázz a festett ládánál is, mert egy mama sem fog túlságosan örülni, ha a fiacskája a nadrágfenéken viszi haza az órsí láda ülőfelületének összes színeit. Több szárítót kell a festékbe annak idején kevertetni, mert a test melegtől a festék felszívódik a szövetre és akkor a ládatető szőrös lesz a szövettől és a szövet pedig... stb. stb. majd meglátjátok! Jobb lesz mégis lakkozni a ládat és természetes színében hagyni, vagy pácolni. De sorjában mindent.

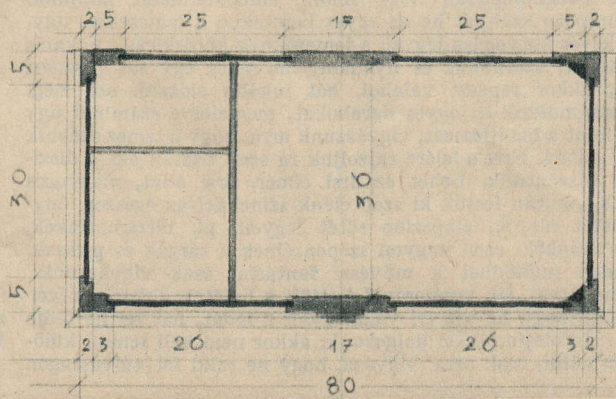
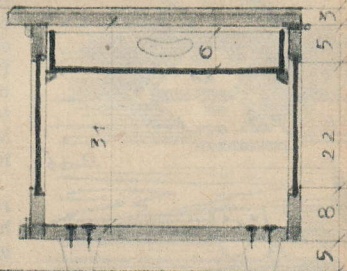
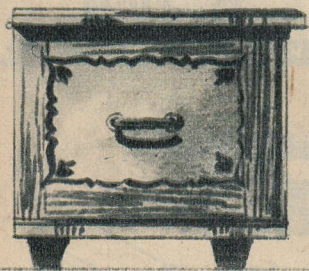
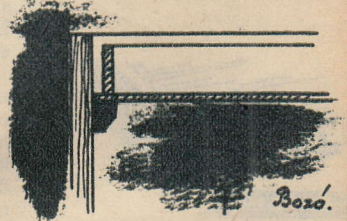
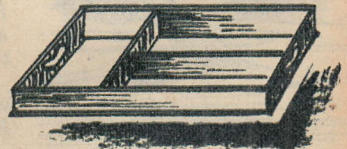
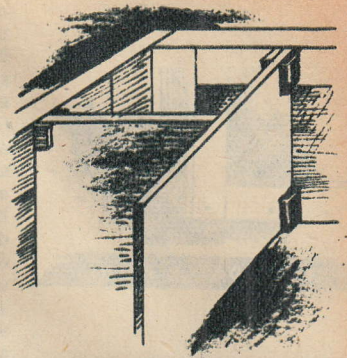
A készre festett betéteket végleg beerősítjük a helyükre, mert azután már nem lesz rá mód, ha egyszer összegeztük az oldalakat. A beerősítést szögcsövelékekkel végezzük. A rajzról jól látni, hogy milyenek; egyáltalán nem baj, ha egy kicsit kijebb áll, mint a keret síkja, így erősebb a lécszög és könnyebben tudod beszögezni a keretek aljzásába. Vigyázz, hogy a szögek ki ne jöjjenek a keret túlsó oldalán! Mikor így megvannak az oldalak, akkor elővesszük a kereteket és a fenéklapot és elkészítjük az összeépítést előtt, mert ha egyszer már összeraktuk, nehéz benne festgetni, lakkozni. Pusztán nem szabad a belsejét hagyni a ládának.

Ugyanis az egy oldalon festéssel, vagy lakkal lekötött fánk nem tud azon az oldalon mozogni, lélegzeni és akkor a másik oldalon akarja ugyanezt, de kettőzött erővel és annak megint repedés lesz a vége. Azután meg, ha nem adunk valami színt a belsőnek akkor, ismerve cserkészeinket, hamar elpiszkolódik a láda belseje és ez nagyon csúnya. Ha festjük, ha lakkozunk a ládat, mindenképpen ajánlom a belső kikészítést. Vegyünk egyszerű csónaklakkot, ez nagyon szép sárgás színt ad a fának, ugyanis ez nem szintelen lakk. Ha a színt még fokozni akarjuk, porfestéket keverünk el a lakkban. Ha ezt nem akarjuk, akkor pácoljuk le diópáccal a belsejét és hogy a pác ne kopjon, vagy ha víz éri be ne piszkítsa ott mindent, húzzuk át vékony lakkréteggel. A belső darabok lakkozásánál is már szokjunk hozzá a rendes lakkozáshoz. Ne kenjük fel vastagon a lakkot, mert

akkor mindig ragadni fog, hanem először vékony rétegben vigyük fel, majd teljes száradás után kissé már vastagabban, de mindig csak szálára húzzuk az ecsetet! Az első lakkozásnál azt vesszük észre, hogy a fa beszívja a lakkot, ez a jó! oda kell hogy ragadjon a lakk a fára, be kell hogy szívódjon a pórusokba, mert másképpen nem lesz tartós. A második réteg száradása után már szép fényt kapsz. Ennyi elég is a belsőre. Ezt azután moshatod, javíthatod, amikor tetszik, ez mindig szép lesz.

A teljes száradás után (nehogy a kezelt melegtől az alig száradt lakk felolvadjon!) megkezdhetjük az összeépítést. Ez nem lesz nehéz. Fogazni nem tanítalak meg most, hosszadalmas volna. Szögezzük mindent! De nem suszter módra, hanem értelemmel. Ha észrevetted, az egyes darabokat úgy kell összelleszteni, hogy sehol se látszon a végfa, mert azt nincs az a festék, ami eltakarná. Először a hosszú oldalakat erősítem oda szeggel a fenékeszköz széléhez. Annyi menjen be a szegből legalább a fenékeszközébe, mint amilyen vastag az oldal, a keret oldala. Ne laposfejtű szegeket használj, hanem bognárfejtűt, mert a szögfejeket be kell sülyeszteni a fába, hogy ne látszanak, mert az nagyon vásári munka. Mikor ezzel megvagyunk, akkor a két kicsi oldalt szegezzük oda minden élhez és már meg is vagyunk nagyjából. A szögfejeket reszelővéggel szépen belesüllyesztjük és a már elmondott módon betömítjük, száradás után le is csiszoljuk a felesleges tömitőt. Ha tudsz ügyesen szögelni — jó lesz segítséget hívni! — akkor ajánlom, hogy az egyes éleket kend meg forró enyvel jó bőven és azután szegezz, de vigyázz, mert úgy csúszik ilyenkor a fa, mintha korcsolyapályán volna. A kicsurgott nyvet azonnald, a felszegetés után melegvízes ruhával, vagy forgácsal töröld le.

Az enyvezés száradásáig vegyük elő a ládatetőt. Hát ez nem készülhet keretesen, mert ha valami terjedelmesebb valaki ül rá, még bele talál szakadni. Ennek tömörfából kell lenni. Vastagsága ennek se legyen több, mint collos. A rajz szerint legyen három ol-

ÓRSILÁDA FENYŐFÁBÓL, LAKKOZVA

A jólápoltság

pompás érzése uralkodik rajtunk a reggeli toalet után – és ez a tudat egész napra friss egyéni közérzetet ad!... Ezt a megnyugtató érzést az Elida KÉK-VÖRÖS CIMER-szappan dús habjának, kitűnő tisztítóerejének, kellemes illatának köszönhetjük.

ELIDA
KÉK-VÖRÖS
CIMER
ARC-ÉS FÜRDŐSZAPPAN

dalról kiálló, hátulról egy szintben legyen az oldallal, hogy a sarokpántok rendesen nyíljanak, csukódjanak. A tetőlap éleit sarkaljuk le és azután csiszoljuk, lakkozzuk. Vigyázzunk, hogy szépraजू fát válasszunk a tetőlapnak, mert ennek ez lesz az egyedüli dísz, ugyanis már említettem jó előbb, hogy a színes virágokat, piros sziveket meg miket, nem okvetlen kell a nadrágfenéken hazavinni. Ha festjük a ládát, erre a célra másodrendű fa is jó, a festék az el-takar mindent.

Most nagy dolog következik. Feltesszük a pántokat! A hát-falon, ott a szélek felé, elhelyezzük a rajz szerint a zsanérokat, pántokat, kettőt, szépen megrajzoljuk a helyét s azután annyit vé-sünk ki a hátfal éléből, hogy a pánt egy szintben legyen a fával. Az-után csavarozzuk fel a pántot, fúrjunk egy kicsit előre a csavarnak és azután csavarhúzóval hajtsuk bele a csavarokat, nehogy kala-páccsal verd bele a fába, mert elnadrágollak! Ugyanis a csavar ilyenkor nem tud menetet csinálni a fába s így nem tart annyit, mintha szépen menetet vág magának. Azám! A pánt szélessége ne legyen több a keretvastagságnál, ha esetleg nem kapnál olyan méretűt, akkor kalapáccsal, vigyázva, le kell szépen kalapálgatni a pántot rajz szerint. Jó, ha ezt is besüllyeszted. Most rá kell raj-zolni a pánt helyét a fedőlap belsejére is és azután szépen ki kell vé-sni azt is. Ha mélyre vé-sed, akkor a pánt feszülni fog és kiszakad, pontos munkát végezz hát! Egészen ne is csavarozd fel a pántot, hanem próbáld meg először, hogy miként működik és segíts a baján, ha nem akarja a jót. Csak ha minden jól megy, akkor csavarozd fel véglegesen. A fedőlap elejére, hogy jól záródjon és a lap időközben, száradáskor, dagadáskor, vetemedéskor el ne vándoroljon a szomszéd sarokba, a vetőléceet erősítsük fel enyvel, szeggel. Ki ne jöjjön a szeg az ülőlapon! Mikor az is megvan, akkor elő a lábakkal! Két-collos pallóból készítsük és előbb kirajzolva helyét a fenékre, csava-rozzuk belülről. A hátsó láb felerősítésénél vigyázz arra, hogy a padló szegőléce vastagságát leszámítsd és a lábat annyival beljebb rakd, mert máskülönbben nem tudod a ládát falhoz állítani, már pedig ha mást nem tudsz, legalább ezt állítsd oda.

Na! Mit szólni hozzá! Jó lesz mi? Gyerünk tovább azonban. A két oldalra fogantyút is kell tenni. Ezt vagy fémből, vagy szíjyból készítsd és semmiestre sem fából, mert az egészen biztos, hogy letörik. A fémfogantyúnál arra vigyázz, hogy a kezéd, illetőleg az ujja-id beférjenek az oldal és a fogantyú közé, mert másképp nem sok hasznát veszed. A réteges lemezoldal azonban vékony lesz, ha emelgetésre, illetőleg szállításra is számítotok. A rajz szerint el kell látni erősítéssel. Így nem lesz baj. Nem tudom, nálatok tesznek-e zárt a ládára, mert

ha igen, akkor ezt a műveletet is most kell elvégezni, a rajz szerint bevésve a zárat és kulcspajzsral ellátni az elől levő díszléceet. Ezután az alsó takaróléceket kell sarokra illesztve felszerelni, enyvezni, szö-gezni. Ha ez is megvan, akkor a függőleges díszléceet a középre és kész a láda! Csiszolni kell és azután többször átlakkozni. Remélem a hátfalkelet töltéseit nem festegetted ki! Az ugyanis a fal mellett lévén, nem látszik. A tetőlap sarkalását, élet, a fenéklap léceit és magát a díszléceet, ott középen, színezheted a vetőléccel együtt. Így igen szép hatást fogsz elérni, még akkor is, ha fested a ládát. Pirosat, kéket, narancsot használj egymásután, igen szép lesz.

Hát rakjuk bele a dolgainkat a ládába! Igen ám! De baj van! Nincsenek meg a rekeszek, már pedig enélkül nem láda a láda, hanem zsbvásár, mert minden összekavarodik benne s nem találunk meg benne semmit. A belerakandó anyagok szerint, már ezek mérete szerint, helyezzük el a rekeszeket, ahány kell. Erre nem adhatok én innen „receptöt”. A rekeszek oldalainak vastagsága elég ha három-negyedest gyalulunk ki, az így kb. 15 mm lesz. De jó a réteges lemez is. A rajz szerint erősítsük őket két kis befogó léccel közé. Így legalább, ha valamikor arrább kell rakni a rekeszeket, nem kell sokat mester-kedni. Ezek a rekeszek felérhetnek egészen a tetőig, azonban csinál-junk még olyan kiemelhető tálcáféléket is, mi a katonáknak is van. Sok hasznát vesszük. Ez a tálca 5 mm-es réteges lemezből készüljön és ugyanúgy készítsük ki, mint a láda belsejét és a láda négy sarkába tett kis fasarkok fogják majd tartani.

Ha ezzel is megvagyunk, akkor már igazán nincs mit csinálni mást, mint be kell tenni szépen az őrsi sarokba, az otthonba és várni a hatást, nem fog elmaradni! Szép lesz az otthonban is és a táborban is és főleg olyan butordarabot készítettél, amit használni is lehet. Ez majd bebizonyosodik a gyakorlatban. Te! Egészen érdekes volna, ha a táborban mindenkinek volna egy ilyen ládája, de úgy kisebb! Egyen-lőre még nem is lehet látni ennek a sok ládának, egy őrsi sátorban pl., a hasznát. Egy ilyenforma, egyszerűbb láda minden fiúnak a háti-zsákja mellett, én azt hiszem, nem is volna olyan rossz. Te! Meg kellene próbálni. Mikor mennénk, nagytábor alkalmával a vasúthoz, azt hinné mindenki, hogy berukkolunk s ha ezt hinnék, nem is volna baj úgy-e! Legalább jobban feszítene minden cserkész, mint a jövő honvéde.

Én nekem már nem igen van mondanivalóm, legfeljebb csak az, hogy még most sincs kész az a láda! Azután nem tudom, hogy hon-nan és kitől fog először beérkezni valami írás meg fénykép, hogy bátyám eh-e, itt a láda!

Hát ebben maradjunk!

Bozó Gyula.

Szolgalatkészség

LORD BADEN-POWEL TÖRVÉNYMAGYARÁZATA

Harmadik törvény: „A cserkész kötelessége, hogy használható és másokon segítő emberré váljék.

Es ezen kötelességét minden más előtt el kell végeznie, még ha saját szórakozásáról, kényelméről, vagy biztonságáról kellene is lemondania, hogy ezt megtehesse. Ha kétségei támadnak, hogy a két dolog közül melyiket kell megtennie, megkérdi önmagát: „Mi az én kötelességem?“, s ez ugyanaz, hogy „Mi a legjobb a mások szempontjából?“, s azt kell megtennie.

Mindig résen kell legyen, hogy életet menthessen és elsősegélyt nyújthasson.

Es minden lehető meg kell próbálnia, hogy naponta valakivel jót tegyen, legalább egyszer.“

*

Most tedd meg

Egy alkalommal napos, poros országúton haladtam el autón egy ember mellett, s mikor már elhagytam, jutott eszembe, nem kellett volna-e felajánlanom, hogy magammal vigyem? Aztán ismét azt gondoltam, talán csak az egyik közelben levő házba igyekszik és talán nem is kell messze mennie ezen az úton.

Amint egyre messzebb jutottam utamon, semerre nem láttam egy épületet és azon rágódtam, hogy a szegény ember ezen a poros úton gyalog kell hogy jöjjön, holott autómon is elhozhatam volna.

De míg ezeken gondolkoztam, autóm mérföldekkel futott tova a helytől, ahol találkoztunk. Majd az a gondolatom támadt, hogy vissza kellene hajtanom, de már oly messzire jutottam, hogy mire visszaértem arra a helyre, ahol meg kellett volna találnom, már nem láttam semerre. Valószínűleg átvágott valamerre a szántóföldeken, hogy rövidítsen, s én sohasem láttam többé.

Ez az esemény sokáig fejemben maradt, s azóta, ha bármerre gépkocsizom, mindig gyorsan meggondolom a dolgot és a kínáló alkalmat megragadom, hogy minden fáradt vándornak felajánlom gépkocsimat.

Nem akarom magam jó színben feltüntetni, hogy ezt a jótettet megtettem, hiszen ez semmiség autóval, de amire rá akarok mutatni, az az, hogy sohasem mulasztátok el az alkalmat, különben bánni fogjátok! Jelszavatok legyen: „Most tedd meg!“

Jótettek

Mindig jusson eszedbe, hogy e világon életünkben csak ez egyszer járunk, s ha egy alkalmat elszalasztunk, az sohasem fog már visszatérni.

A legrövidebb és legbiztosabb út a boldogsághoz, ha másokat boldoggá teszünk, ha másokon segítünk. De mily sokszor elfeledjük ezt megtenni, vagy, mint az autóval is történt, később hagyjuk, s elszalasztjuk az alkalmat.

Hogy mindig megelégedettek lehessünk, állandóan jót kell cselekednünk. Hogy ez szokássá váljék, előbb nagy gyakorlatra kell szert tenni, s ezért van a harmadik cserkész törvényben az, hogy naponta egy jótettet kell végezni!

Eleinte néha nehézségekbe ütközik, hogy el ne feledd ezt, s néha zavarban leszel, mert nem találsz alkalmat mások segítségére; de ha ragaszkodsz hozzá és rákényszeríted magad arra, hogy naponta megtegyed, hamarosan szokásoddá fog válni, s meglátod, hogy milyen sok csekélységet tehetsz, ami mind kicsiny dolog és mégis jótett.

Végtelen sok megtörtént cserkész „jótettet“ tudnék elmondani nektek, de nekem legjobban az tetszett, melyet legutóbb hallottam, amikor egy cserkész narancshéjat tett a járdára, s mikor megkérdezték, hogy miért tette, azt mondta:

„Jótettet csinálok egy másik cserkésznek azzal, hogy alkalmat teremtek neki jótette elvégzésére, hogy eltávolítsa e narancshéjat, nehogy a járókelők elcsúszzanak rajta!“

Cserkész jótettek

Egy hölgy mesélte, hogy leányával zsúfolt vonatra szállott egy fiúkkal már hering módra tele kocsiba.

Eleinte kissé nem tetszett a dolog neki, de csakhamar rájött, hogy mi a különbség „cserkészek“ és „fiúk“ között. Ezek a fiúk mindannyian cserkészek voltak és azonnal segítettek a hölgyeknek a felszállásnál s a csomagjaikat a kocsiba felvenni, s bőségesen gondoskodtak ülőhelyről, míg ők maguk egymás térdein üldögéltek és olyan szép rendet tartottak és rendesen viselkedtek, hogy tetszett a hölgynek ez a magatartás, s beszédbe elegyedett velük és nagyon elragadónak és gentlemanoknak találta őket.

Egy másik hölgy mesélte, hogy birtokán való táborozásra cserkészek kértek tőle engedélyt, s mivel eddig is más fiúknak ezt minden évben megengedte, nem akarta elutasítani őket, míg ugyanakkor nem valami nagyon örült ennek, mert úgy találta, hogy költséges és kellemetlen minden esztendőben a táborozás helyét feltakarítani és rendeznedni utánuk.

A cserkészek táborbontását követő napon szokása szerint kiküldött néhány embert, hogy rendezzék a táborhelyet, s a legnagyobb csodálkozására azzal jöttek ezek az emberek vissza, hogy semmi tennivalójuk nem akadt, mindenütt a legnagyobb tisztaság, a forgácsok, hamu eltüntetve, s a gyepetglák visszahelyezve. S ekkor jutott a hölgynek eszébe, hogy hiszen ezek „cserkészfűk“, s nem közönséges fiúk voltak, kik előzőleg ott táboroztak!

*

Ezen a napon nagyszerű, meleg idő volt, ám délután hirtelen hűvös szél kerekedett, majd elkezdett esni az eső. Rengeteg nő és gyermek volt kinn ezen a napon a tenger partján és a vidéken. Egy asszony két gyermekével a rossz időben könnyű nyári ruhában, esernyi és köpönyeg nélkül volt kénytelen az útját visszafelé megtenni nyitott csónakon és gőzbárkán.

Egy cserkész, aki ugyanott volt és felkészült a rossz időre és két esőköpenye is volt, felajánlotta az egyiket a gyermeknek. — Igen ám! — mondanád te — hisz elég könnyen tehettem, mert a másik köpönyegében ő maga is szárazon és kényelemben maradt.

Nem, nem így történt. A másikat is az asszonyra terítette, s a fedélzet szelmentes oldalára vonulva, a tőle telhető legjobbat tette: mosolygó ábrázattal megállapította, hogy a hideg esővíz csorgása háta közepén jót tesz a kedélynek; s ezt kellett volna minden cserkésznek tennie hasonló körülmények között.

Cserkészek bátorsága a rendőrség segítségével

Nagy örömmre szolgált, mikor ezüst kitüntetést oszthattam cserkészeknek, kik életet mentettek, vagy a rendőrségnek állottak segítségére.

Crowther cserkésztsízt a huddersfieldi cserkészek közül egy rendőrszem segítségére sietett, akit kegyetlenül megtámadott néhány csirkefogó egy külvárosi sikátorban. Bár ő maga is kapott az ütlegekből, mégis tudott segíteni a rendőrön és sípjával több rendőrt odahívott a színhelyre. A támadókat lecsukták, hat hónapra elítélték, s a vizsgálóbíró a legnagyobb elismerését fejezte ki Crowther cserkésztsíznek bátor tettéért.

P. L. G. Brown, a 7. southamptoni csapat cserkésze csaknem ugyanígy viselkedett. Egy rendőrt látott négy komisz tekerővel küzdeni és bár nagyon ellenséges magatartású tömeg volt körülöttük, Brown cserkész tudta, hogy mi a kötelessége és a rendőrség segítségére rohant. Bár alaposan térdenrúgták, mégis elérte a rendőrsípját és belefűjt, így több rendőrsietett a tetthelyre, s a négy csavargót lefogták, s elnyerték büntetésüket.

Brown cserkész pedig elment, még nevét sem mondta meg és nem sokat törődött az egésszel; de később felfedezték és megkapta az ezüst kitüntetést.

Mikor a gatesheadi cserkészeket megsejleltem, ismét hallottam két cserkész esetéről, kiket a rendőrség megjutalmazott, mert bátran segítettek a rendőrségnek.

A newtonabbotti cserkészek jelen voltak, mikor egy gépkocsi beleszaladt egy társzekerbe, melyet összetört s a két rajta lévő ember is megsérült. A cserkészek feltartóztatták a gépkocsit és bár a gépkocsivezető mindenképpen igyekezett elhajtani, botjait a keréküllők közé dugva és nekifeszülve megakadályozták, hogy a gépkocsi elmehessen, mielőtt a rendőrség odaér és letartóztatja.

Nagyszerű, hogy ezek a cserkészek milyen bátorságról tettek bizonyosságot, s mennyire készek voltak a rendőrök segítségére sietni. Ütlegeket kaptak ekközben, de mi az a néhány zúzódás? Kiheverték pár nap alatt; de a megelégedettség nem fogja elhagyni egyiket sem ezek közül a cserkészek közül, s egész életükben fogják érezni, hogy kötelességüket megtették.

Labrador cserkésze

Dr. Wilfred Grenfell, ki igazi mintaképe a békecserkészeknek, misszionáriusi hivatása közepette Labradorban sok viszonzottságot esett át.

Egyszer egy beteg embert kellett meglátogatnia, aki lakóhelyétől két napi járóföldnyire volt, s kutyaafogatú szánján útnak indult, hogy a befagyott tengeröblön átvágjon, a hosszú szárazföldi útját megrovidítse. De április volt már, mikor a tenger jege csalóka és kezd hasadozni.

A távolság, melyet a jégen meg kellett tennie, hét mérföld volt, körülbelül a félúton egy szigettel.

A szigetet baj nélkül el is érte, s éppen a másik part felé akart elindulni, mikor látta, hogy a jég zajlik, s az összetöre-

dezett jégablákat a tenger mozgása zúzza össze, s a jég már lágy és töredezett.

Látta, hogy ebben elsüpped szánkóstudal együtt, s nehéz vihar-köpenyét és vízhatlan ruháit ledobva, gyorsan előszedte kését, átvágta a kutyaafogat istrángját és csuklójára hurkolta a vezérkutya istrángját.

Igy vonszolták át kutyái őt az olvadozó jégen bukdácsolva. A vezérkutya végre egy úszó jégablára mászott fel és Grenfell nagy örömujjongások közepette az istrángnál fogva felvászorgott melléje, mikor a kutya kibújt összes hámjából, s a gazdája a többi kutya közé visszaesett a jégtörmelékbe.

Ekkor szerencsésen elkapta egy másik istrángját, s ennek a segítségével végre sikerült a jégablára feljutni, ahová felsietette a többi kutyáit is.

De ez egy igen kicsiny jégábla volt, mely hamar szét lett hogy töredezzék; belátta, hogy csak egy lehetősége van: átvergődni a „jégkásán“, míg csak egy nagyobb úszó jégablát nem lel, mely tulajképpen szolgálhat majd nekik.

Nem adta fel a reményt, mint az ő helyében mások megtették volna; s nem emlegette a halált, amíg élt.

Igy hát a kutyák hátára erősítette kesztyűit, hőcsizmáit, szorosabba fűzte a hámszíjakat, hogy le ne csúszhassék, s az istrángokat csuklóira kötözte, hogy a kutyaafogat őt magával vonszolhassa; s ezután megkísérelte a startot.

Am a kutyák nem akartak a veszéllyel szembeszállni, s le kellett hogy lökdössa őket a jégabláról, de még ekkor is csak visszafelé igyekeztek, míg egy különösen kedvenc kutyája meg nem érte őt, s így elindult végre a többi kutya is utána.

Ilymódon a kutyák gazdájukat magukkal vonszolva jégabláról jégablára jutottak, míg végre egy, az eddigiéknél nagyobb táblához értek, mely tíz-tizenkét láb méretű volt.

Nem szilárd jégből volt, hanem porhanyós tömb, mely bármely pillanatban széthullhatott. S mégis ez volt a legjobb, amit találhattak, s az erősbödő széllel és áramlattal az csakhamar nyitabb vizek felé úszott velük, s kezdett a sziget partjáról távolodni a tengerparttól egyre tovább. Így hát nem volt más választásuk, minthogy minden lehetőet elkövessenek ezen a tutajnak is nagyon nyomorúságos úszó jégablán.

Nagy volt a hideg, s szegény Grenfell, mint okos cserkész azonnal tervet eszelt ki, hogyan tegyen szert kabátra. Hosszú hőcsizmái puha fókabőről voltak, s csipőig értek, ő ezeket késlel végighasítva valahogyan összecsomózta és köpönyegféleképpen hátára vette.

Az órák teltek, a parttól távolodtak, s az éjszaka közelgett.

Látta, hogy több ruházatra volna szüksége és a kutyáknak élelem; s az egyetlen, amit tenni lehetett, az volt, hogy feláldozza egyik szeretett vontatókutyáját. Hurkot készített tehát az egyik istrángból s az egyik kutya nyakára hurkolta, a saját lábához kötözte, s így leszorítva a fejét, a kutya hátára fordítva, szíven szúrta. Ezenkívül másik két kutyát is így ölt meg. Ezután megnyúzta azokat, s irhájukat vékony bőrszínnel összeöltögette, s így, prémjével befel kabátot készített.

Eddig minden ruházata mindössze az a futballdressz volt, amit aznap reggel éppen kezeügyében talált otthon. A Richmond Football Club piros-sárga-kék harisnyája és nadrágja, flanelling és szvetter, tehát inkább cserkésruházatban, mint egy misszionárius doktornak való öltözetben.

De aztán volt is annyira cserkész a maga talpán, mint misszionárius, avagy doktor; s így megérthetjük ebből a történetből, hogy cserkész módon hogyan van képes nagy találékonyásával az összes lehetőségeket megragadni, hogy életét megmentsse, teljesen egyedül, kutyáival egy málékony kis úszó jégablán, mely Labrador partja mentén sodródott tova.

Egy dologban talán egy cserkész mégis jobban tudott volna segíteni. Ahogy besötétedett, tudniillik arra gondolt, hogy világosságot gyújt, mely talán felhívja a parton valakinek a figyelmét, ezért egy kötéldarabkát megbodrozott, bekente kutyaszírral, s éppen meg akarta gyújtani, mikor látta, hogy gyufája is nedves, de a nyirkos levegőben nem tudta sehogy sem megszáritani.

Kíváncsi vagyok, hogyan nem jutott eszébe az a cserkészfogás, hogy a hajába dugja egy-két percre a vizes gyufát?

Hogy melegen tartsa magát, egyik leölt kutyára ült, s a többi kutyát szorosán átkarolta maga körül. Lábain a vékony cipők könnyen áttáztak, bizony nagyon átfázott, míg jó megoldást nem talált lábait melegítésére.

Látta a lappoknál, hogy mielőtt felhúzzák csizmaikat, egy csomó szénát dugnak előbb bele, s azután a lábszárak köré is annyi szénát gyömöszölnek, amennyit csak bírnak.

Mivel a jégablán nem sok fű nőtt, hát Grenfell más valamit kellett kitaláljon, hogy erre a célra felhasználhassa. A kutyák hámjáról levagdosta a flanelldarabokat, melyekkel bélelve voltak, s ezzel tömte ki lábbelijét, így melegebbé tette, míg a maradókat térdei és combjai köré csavarta.

Ilymódon elég melegen volt, s aludni is tudott. Reggelfél azzal ébredt, hogy valami zászlófélét kellene csinálnia, hogy a parti emberek figyelmét valahogyan felhívhasssa arra, hogy valaki a jégen bajban van.

Az volt a kérdés, hogyan eszkábáljon össze zászlóneyelet? Szeretném tudni, hogy egy cserkész talált volna lehetőséget rá?

Grenfell a három ledött kutya kövőfagyott lábszárait nyersbőrscikkokkal összekötözte, s erre a botra erősítette saját ingét zászlóképpen. Nagyszerűen lehetett használni napkelteig, ekkor kissé olvadozni kezdtek a kutyalábak és a zászlónyel nagyon lötyögővé lett és ahogyan a doktor leírja: „mindig összebogozódott”.

Mint igazi cserkész, Grenfell sohasem vesztette el reményét; állandóan azon volt, hogy különféle lehetőségeket találjon ki a veszélyből való megmenekülésre.

Arra gondolt, hogy tüzet gyújt majd egy kibontott kötél-darabkán gyujtólecszeképpen használt jégdarabbal a napsugár segítségével. Ilymódon remélte, hogy a parti népek figyelmét sikerül felhívnia, vagy füstjelekkel; de míg ezzel szorgoskodott, észrevett egy messze megcsillanó valamit, mintha evező lett volna; s azután ismét, s nemsokára magát a csónakot is.

A zászlóját észrevették a halászok és csónakjukkal átküszködtek a fagyott jégen, míg hozzá nem értek és hűsleges kutyáival csónakjukba nem vették.

Előző este, mikor sötétedni kezdett, egyik ember látta őt, s a parton továbbadta a hírt, úgyhogy mindvégig aggódo szemek keresték, bár ő minderről semmit sem tudott.

Az egyetlen nehézség az volt, hogy nehezen találtak csónakot, mellyel neki lehetett vágni az összetöredezett jégtáblák és a zajló jég tömegének, mely ő közte és a part közt a dagadó tengert fedte, de bátor és erős karok ezt a nehézséget is legyőzték.

Végül is megmentői épségben partra hozták, ahol a telep minden férfi-, nő- és gyermeklakosa a parton várta, hogy köszönthesse örömmujongással és sokan örömkönnnyekkel.

Grenfell doktor mondja, hogy az egész borzasztó viszontagságban egyszer sem félt. Érezte, hogy talán az utolsó álomra hajtja le fejét azon az úszó jégtáblán, de mindez nem zavarta őt különösebben.

És ugyanakkor valami megbánásfélét érzett, ami minden halállal farkasszemtel néző embert elfog, hogy cszébe jut: mennyi időt elpocsékol (még ő is!), mikor egész élete alkalmakkal volt tele, hogy másokkal jót tegyen, s hogyan hagyta ezeket az alkalmakat elszaladni, anélkül, hogy annyit tett volna, amennyit tehetett volna.

Igyekez tehát minden percben jót tenni, amikor csak alkalmas van rá, s azután majd, mikor szemtől szembe állasz a halállal, mondhatod:

„Nyugodt a lelkiismeretem, minden lehetőt elkövettem kötelességem teljesítésére. Nem sok időt pocsékoltam el más dolgokra.”

Egy bátor cserkész

Nem mindig a tettek mezeje az, hol a cserkész hősiességét megmutathatja; sokszor otthon, vagy a magánéletben, ahol a tetteiket nem látják annyira. Ime néhány eset:

Leonard Sanderson, az 1-es Jesmond csapat őrsvezetőjével komisz liftszerencsétlenség történt, összezúzta csipőjét. De még szörnyű fájdalmi és a hirtelen jött ijedelme mellett is könnyen vette a dolgot, mert félt, hogy különben szüleit nagyon aggasztaná. Azután hetekig feküdt kórházban, s több műtéten esett át, de mindig vidám és türelmes volt.

Nagyon sok „hazai” gyümölcsöt kapott, de jó cserkész módjára mindig megosztotta betegtársaival. Játékszereket barkácsolt a beteg gyermekeknek, s az ápolónővéreknek segített a pólyákat feltekerni. Sohasem felejtette el kötelességét, mint cserkész, s mint követendő jó példa áll a többiek előtt.

Egy csavargóból lett cserkész

„A fiú, aki megfékezte a megbokrosodott lovat, sohasem tette volna ezt meg, ha nem lett volna cserkész. Ezelőtt elsőrendű csavargó volt, mindig valami rosszban törte a fejét.”

Igy szól a jelentés róla.

De így van ez, ha egy surbankó cserkésszé lesz; már nem az az ostoba fickó többé, aki ordítózva, céltalanul jár-kezel és mindenki számára csak kellemetlen. Ehelyett férfias pajtásává finomul, aki bármely pillanatban kész bárkinck segítő kezét nyújtani, ha rászorul, anélkül, hogy jutalmat fogadna el ezért és anélkül, hogy nézné: szegény-e vagy gazdag, öreg-e vagy ifjú az a valaki.

Egyszer egy jól ismert előkelő úrral beszéltem, aki elmesélte, hogy nemrégén lábszára eltört, s mikor már kezdett rendbejönni, orvosa naponkénti két bot segítségével sétákat javasolt.

Az utasítás szerint el is sétálgatott Hampstead Heathen, s ott dőcögött kényelmesen, egy hüvelyknyit lépven csak egyszerre, mikor egy őrsnyi cserkész haladt arra, s vezetőjük hozzája lép tisztelegve és így szól:

— Segíthetünk, uram? Kabátjainkból és botjainkból hordágyat készíthetünk és azon visszük önt.

A herceg elmondta, hogy csaknem elnevette magát, mikor a fiúkat végignézte és arra gondolt, hogy próbára teszi őket: hadd vigyék, mert éppen nem volt kistermetű ember; de megköszönte nekik nagyon szépen és megmondta, hogy szántszándékkal sétálgat így, hogy lábai rendbejöjjenek.

Ez a kedves szándék azonban szívében mégis a cserkészeknek meleg helyet juttatott.

Nyomolvasógyakorlat

Mikor úton, vagy ösvényen gyalogolok, rendszerint egy kis nyomolvasást gyakorlok naponta, mert csak állandó gyakorlattal lehetséges, hogy valaki tudjon nyomot olvasni és csak így képes meglátni valamit, ha meg is tanulta ezt. Egészen könnyű és egyszerű dolog, csak a cserkészeknek sokszor nem jut eszükbe, hogy gyakorolják.

Itt van például, amit egyik reggel végeztem. Semmi különös nincsen benne, de a cserkészek annál jobban meg fogják érteni, hogy az ilyen dolgot naponta kell gyakorolni, s nem mindössze néhány kiváló alkalomadtán. Hiba lesz azután olyankor, ha előzőleg nem rendszeresen végezte valaki.

Az én gyakorlatom egy közönséges országúton történt.

Körülbelül reggel nyolc óra lehetett, mikor egyik szántóföldről a másikkra átmentem és a fűt utat ott kereszteltem, ahol elérte a dombtetőt.

Egy hírt olvastam le az úton, s ez így szólt:

„Sharp asszony ma reggel gyengélkedik és Johnny Milne kint volt az állomáson, hogy elhozza az újságokat.”

A következőképpen jöttem rá.

Azon a helyen csak két friss nyom volt. Az egyik egy gyalogos fiúé, s a másik egy kerékpáré.

A fiú lábnyoma szegescipőé volt, mely kicsi volt ahhoz, hogy felnőté lehetett volna, s az iskola és állomás felé vezető úton haladt tova. Szombati nap volt, az egész nap szünet, iskolába tehát nem mehetett, s így az állomásra kellett hogy menjen.

Miért az állomásra? Mert 7 óra 33 perckor jött a vonat az újságokkal, s ott voltak a visszajövő lábnyomok is. (Ezek jelen esetben éppen a kifelé haladó lábnyomokat tiporták el.)

A faluban egy fiú, Johnny Milne a boltban azért volt alkalmasban, hogy a vasútról behozza az újságokat.

Igy tehát ha a vonat pontosan befutott, ezen a helyen húsz perccel később kellett visszafelé haladnia, azaz hét perccel nyolc előtt.

No már most a kerékpár nyoma mutatta, hogy a gép a dombon felfelé haladt (zegzugosan haladt nyoma az úton, míg ha a dombról lefelé jött volna, meglehetősen egyenesen futott volna), s a kerékpáros nagyon elfáradt (még zegzugosabb a nyom) a tető közelében. Itt a kerékpár megállott (a kerekek éles fordulata és csúsza a homokon) és a kerékpárosnak le kellett szállnia, hogy pihenjen. Nő volt (kis lábnyom, szögek nélkül, kis, éles sarokkal).

Rövid ideig állott ott (a lábnyomok egymás szélénél), azután ismét felszállt és tovább karikázott. Ezen a helyen 7 óra 15 perc és 7 óra 50 perc közt haladt el. (A kerékpárjának a nyoma áthaladt Johnny Milne 7 óra 15 perckor kifelé haladó lábnyomán, de a nyolc előtt tíz perccel való visszahaladó nyomok a kerékpár nyomán mentek át; tehát azután keletkeztek, hogy az már elment.)

Miféle nő kerékpározhatott ezen az úton azon a reggeli órán? (Egy jól megtermett asszonyság, abból következtetve, hogy a dombtetőre érkezve pihennie kellett!)

Az út a villa felé vezetett, ahol Sharp asszony lakott, aki nem érezte nagyon jól magát.

A hölgy nyilván Clarke asszonyság lehetett, az éltesebb kerületi dajka, aki kerékpárján ment Sharpné meglátogatni; s még mindig ott van (mivel visszatérő keréknyomok nem voltak azon a helyen).

— Így kell egy cserkésznek híreket olvasnia a földről és — bár ezek a reggeli hírek nem voltak fontosak — mindig érdemes még mindig ott van (mivel visszatérő keréknyomok nem voltak azon a helyen).

— Így kell egy cserkésznek híreket olvasnia a földről és — bár ezek a reggeli hírek nem voltak fontosak — mindig érdemes még mindig ott van (mivel visszatérő keréknyomok nem voltak azon a helyen).

ÁLLATVÉDELLEM

ROVATVEZETŐ FODOR ÁRPÁD

Baromfikiállításunk

Ma sem értük még el, hogy vasárnaponként mindenszegény ember fazekában tyúk főjön, de a múlt évben 55 millió pengőn felüli összeg jött be kis országunkba baromfikivitelből. Ez a gazdasági ág tehát számottevő országos jövedelemforrásunkká vált.

Baromfikiállításaink évről-évre szebb eredményt mutatnak föl. November hó végén megint nagyszerű látványosság volt a nagyközönségnek és tanulságos büszke bemutató szakértőinknek baromfikiállításunk. És ami legörvendetesebb, magasra föllángolt nemzeti érzésünket duzzasztja ez a kiállítás is azzal, hogy a magyar fajták diadalát hirdeti a külföldiek fölött.

Nemcsak az iparban, hanem a mezőgazdasági termékekben és az állatokban is a magyart kell pártolnunk és fejlesztenünk. Akkor ez se lesz hátrábbvaló a kitenyésztett külföldi fajoknál.

Ezt nem is mi állítjuk, hanem a külföld, mely ebben az eredeti formájában is elfogadja és nagyrabecsüli a magyar fajtákat. Így van ez a magyar komondorral, kuvasszal, pulival és pumival és így van parlagi tyúkjainkkal is.

Néhány évvel ezelőtt *Polányi Manó*

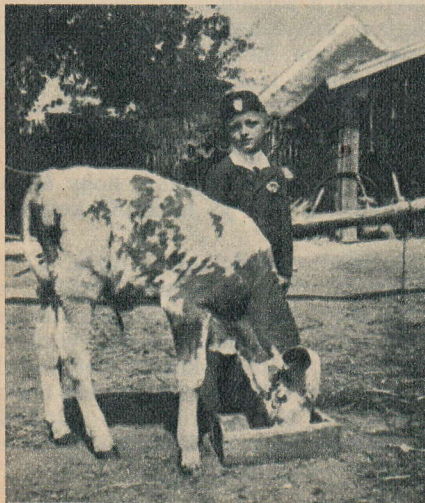
nyug. máv. főfelügyelő vette föl a küzdelmet a magyar parlagi tyúkok népszerűsítése és nemesítése érdekében és íme, a mostani baromfikiállításán már túlsúlyban volt a fehér, sárga és kendermagos magyar baromfi és minden tekintetben fölvette a versenyt az előkelő idegen fajtákkal. Ennél szebb diadalt nem is lehet képzelni.

Földművelésügyi kormányunk sokezer pengős kölcsönrel támogatta a külföldi fajták meghonosítását, de ez a mozgalom csak azt eredményezte, hogy visszatértünk eredeti magyar fajtáinkhoz; felfedeztük, hogy nálunk azok a legjobbak.

Persze ahhoz is a magas kormány segítőkezére volt szükség, hogy baromfitenyésztésünket ilyen magas színvonalra emelhettük. Az országban hét baromfikeltető állomás működik és ezen félmillió keltető pihés csibét osztottak ki a baromfitenyésztők között. 196 baromfitelep látja el a keltető állomások tojásszükségletét. A kormány még fejleszti ezt a tevékenységét: szaporítja keltető telepeit, tanfolyamokat rendez, mindent megtesz a baromfijárványok megszüntetésére, mintálokat állít fel kisgazdáknak és terjeszti a baromfitenyésztést.

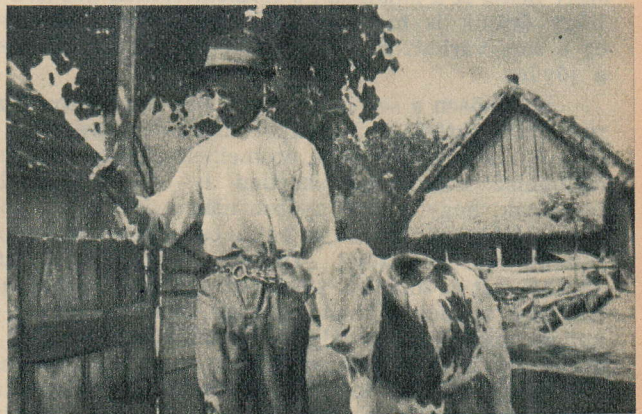
A SZARVASMARHA

Kedves állat a kis borjú, a bocika! Bemutatjuk Müller Mariska két felvételét. Mihály bácsi vályuhoz vezeti az ő féltett kincsét; fia vigyáz rá, amíg eszik, iszik. Egy bakonyi faluból való a két jelenet. Meg is becsüli a gazda a kedves, hasznos állatot.

Féltve őrzik, óvják minden bajtól és gondosan, szakszerűen nevelik, ápolják.

A szarvasmarha nem olyan kényes, mint a ló, de azért ez is megkívánja a rendes kezelést. Különösen a borjas tehénre és a szopós borjúra kell sok gondot fordítani. Az anyatehenet jobban kell táplálni és nyugalmas, biztos helyre kell állítanunk borjával együtt, hogy ne érje őket semmi bántódás. Az első két hétben naponként hatszor engedjük szopni a kis borjút, később mind ritkábban, 3—4 hónapig, ha fel akarjuk nevelni. Azután egyéves koráig mindenféle jó takarmánnyal el kell látni, mert különben feje, lába aránytalanul nagyra nő. De azért nem szabad meghízlalni a borjút, mert akkor nem lesz jó tehén belőle. Naponként tisztogatni kell, tiszta almot rakni alája és az élősdiéktől 5%-os kreolinoldattal meg kell szabadítani őket. Arról is gondoskodnunk kell, hogy jó legelőn eleget futkározhasson.

A tervezgető sertés

Irta: Mauks Ernő

Nagy és szomorú események történtek a régi udvarház körül gyors egymásutánban. Még alig bontakozott ki a tavasz, átszellemült a legöregebb kandúr, fittyet hányva a költőnek, aki őszi estén, a fogyó holddal sarlóvá hajolva búcsúztatja el. Csendes elmúlása gyászba borította volna a falu minden második háza tetején nyávogáló úkunokáit, ha az ősök tisztelete macskai körökben egyáltalán szokásban lenne. Nem volt semmi látható baja, azt mondták: elgyengült, az öregség ölte meg.

A kánikula a szélütött vén kuvasszal végzett, amely évek óta süketen és vakon, semmittevésben vonszolta életét gazdája kegyéből az udvaron. Egy napsütötte reggelen jobblétre szenderülve találtak rá a kutyaólban.

Ősszerőffentek a megdöbbenő esemény hírére az udvar háziállatai s megindult a suttogás: mi okozhatta az öreg állat kimúlását. A legszigorúbb vizsgálatlalt sem tudtak erőszakot kideríteni. A kor ölte meg, az életerők teljes elfogyása, a végelgyengülés. Elvégre semmiféle élet nem tart örökké.

Őszbe hajlott az idő, amikor a lóistálló nesztora lehelte ki páráját. Egykor gazdájának legkedvesebb hátaleslova volt, most régesrég ingyen zabon élő zörgöcsontú gebe, amelyet gazdája — régi szolgálatai alapján — annyira szeretett, hogy élethossziglan nyugalmas öregséget biztosított neki. Most, beteljesedvén napjai, egyet gondolt és felfordult anélkül, hogy bárki a legcsekélyebb módon is siettette volna halálát. Aggkori, természetes elmúlás volt az övé is.

S bár az udvar többi — fiatalabb — háziállatai az összetartás alapján őszintén megsiratták, nagyon megtetszett nekik ez a halálmegjelenés, s természetesnek kezdték találni, hogy órájuk is majd egykor, sok-sok idő múlva — csak ez a sors várhat. És nyakra-főre elkezdtek terveket szőni a jövőre.

Különösen a sertés, amelyet még ugyanazon ősz folyamán kihajtottak a kondával makkoltatásra, volt fáradhatatlan a jövő évek örömeinek elképzelésében. És a legjobbjú csámcsogás közben is vidáman el-elröfögte társainak, hogy a jövő nyáron nem a jobboldali pocsolót fogja látogatni, hanem a balra esőt, mert ott puhább és jobban esik a hűsülés. Tervezte, hogy jövőre kitérje a földből azt az akácát, amelynek ága nemrég majdnem kiszúrta a szemét. Elmondta, hogy kitalálta egy új módját annak, mint lehet a vályuból minél több moslékot elszűrni társai elől, s ha majd már nem lesz foga, ezt meg is próbálja. Aztán, hogy vénségére fog hiányában lábaival fogja feltörni a makkot. S ha már az árpát is mályvának röfögi, elmegy az ólba — végelgyengül.

Egyszer közel került melléje a kondát őrző puli, s meghallván a fellengős terveket, fagyasztóan hideg egyszerűséggel csak annyit vakkantott feléje:

— Mindebből pedig nem leszen semmi!

— Hogyhogy? — röfönt a disznó sértődötten és felháborodva az illetéktelen beavatkozáson.

— Csak úgy, barátom, hogy én, bár nagyon sok nyár óta őrzöm a kondát, még nem láttam disznót megöregedni. Nektek egészen más halálmegjelenést tartogat végzetetek.

— Hogyisne! Még ilyet? Hát talán te tudod, hitvány kutya, hogyan fogok én elmúlni? Honnan szagolhatnád ezt?

— Meg is mondtam. Tapasztalásból. Végezni fog veled vagy a vész, vagy a kés, még mielőtt kitérhetnéd az akácát. Harmadik eset disznó számára nem adatik. Te sem leszel ez alól kivétel.

A sertést úgy meglepte ez a rettentő távlat, hogy orrában akadt a röfögés is. Inkább csak nyögdecselte a választ.

— Ezt én egyszerűen nem hiszem. Miért volnánk mi sertések kegyetlenebb sorsra ítélve a többi háziállatnál? A mi udvarunkban minden állat, ló, kutya, macska végelgyengülésben pusztul el.

— Az mind lehetséges. De azok életükön át hasznos szolgálásokat tettek az embernek, az ő jóvoltáért munkálkodtak, megérdemlik, hogy öregségükben is megkíméljék őket. Bár kevés ember részesíti őket kegyelemben, de megessik. Ám a sertés, amely egész életében semmi hasznot nem hajt a gazdájának, miért számítson henye élet után zavartalan öregségre?

— No, az én gazdám igen nagy állatbarát — motyogta a sertés.

— Biztosítlak, hogy odáig nem terjed az állatbarátság. Elpusztít téged időelőtt, hogy töltsd be

hivatásodat, mely az ő szemében csak halálad után vár igazán reád.

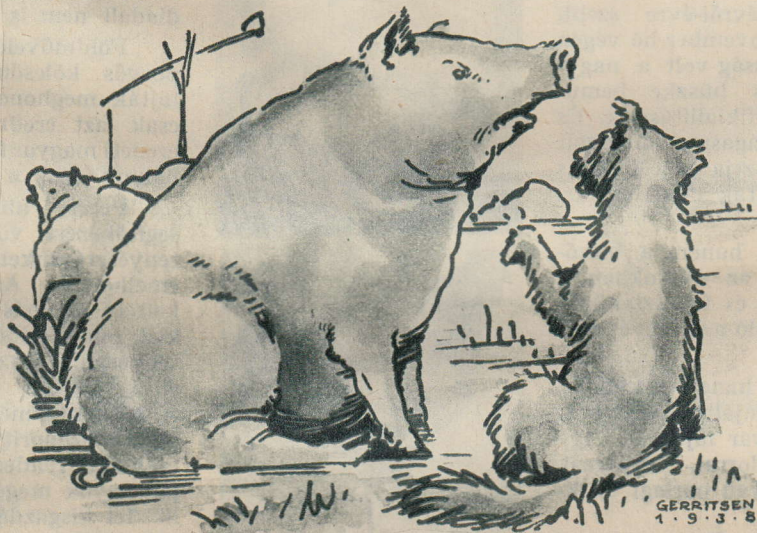
Oly biztossággal szólt a kutya, hogy a sertés nem kételkedhetett szavai igazságában. És most már bölcsekedni kezdett.

— Csakhogy én is tele vagyok jószándékkal és szívesen tennék szolgálatot az embernek életemben is. Mit tehetek róla, ha ő nem tudja hasznát venni! A készség megvan bennem. Ezért igazságtalan a sorsom.

— Barátom, nagyon mélyreható kérdéseket kezdesz fejtegetni. Én csak azt tudom, hogy mint van, de arra: miért van így és hogy kellene lennie, ha nem így volna, nem tudok felelni. És úgy hiszem, nem tud egyikünk sem, talán — maga az ember sem. Nincs más hátra, bele kell nyugodnunk abba, amin nem tudunk segíteni.

— De mikor olyan nehéz belenyugodni, hogy életünk virágában kell itt hagynunk a sok jó makkot, kukoricát, moslékot.

— Mondok még valamit, gondolkozzál rajta. El van végezve, hogy egyszer mindannyian kimúlunk. Hogy hogyan, az másrendű kérdés. Halálunk után az is mindegy, mennyit éltünk, az is, mily halálmegjelenést vetette végünket. És nem jobb-e fiatalon, amíg örömet okoz az élet, hirtelen és kevés szenvedéssel megválni tőle, mint az aggság hosszas szenvedéseit végigkínlódni? Neked rövid és gondtalan életet szánt a végzet, másnak hosszút, fárasztót, de a végeredmény egy és ugyanaz — mindegy!

KARÁCSONYRA KÖNYVET AJÁNDÉKOZZUNK!

SZENTMIHÁLYINÉ
SZABÓ MÁRIA
ÖRÖK TÁRSAK

Lórántfy Zsuzsanna
és I. Rákóczy György regénye
Ára 6 pengő

*A magyar
irodalom
eseményei*

EGRY IRÉN

ZSIGRAY JULIANNA
**A RÓMAI
SZÁZADOS**

A magyar föld és a magyar nép
regénye
Ára 6 pengő

**ZSARÁTNOKOT
DOBOTT AZ ÚR!**

Kapisztrán-regény
Ára 4 pengő

v. br. ROZNER ISTVÁN
**KATONÁK, NÉPEK,
ESEMÉNYEK**

Világháborús napló
Ára 8 pengő

BARABÁS GYULA
**ELVESZETT
ARCOK**

Kisebbségi sors
Ára 2.80 pengő

GABOR JENŐ
**MISTER
TIMÁR GYURI**

12—16 éves fiúk-lányok részére
Ára 4 pengő

*Íjúsági
könyvek*

GASPARNÉ
DÁVID MARGIT
**AZ
ÁRVIZI HAJÓS**

12—16 éves fiúk-lányok részére
Ára 4 pengő

ANKA JÁNOS:
DÁNIEL ÚR

12—16 éves fiúk-lányok részére
Ára 4 pengő

*Kaphatók minden
könyvesboltban!*

*Kaphatók minden
könyvesboltban!*

SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET KIADÁSAI
BUDAPEST, VI, ANDRÁSSY-ÚT 16

Elcsúszott, elesett ló talpraállításása

A mostani nyirkos, ködös idő a lovak legnagyobb veszedelme, különösen azoké, amelyek nincsenek megfelelően télire átvasalva. Régen nem volt annyi veszély, mint most, mert most a külföldi nagy forgalomra való tekintettel úgy az állam, mint a törvényhatóságok igen nagy gondot fordítanak az országotakra és így faluhelyen is nem egy községen keresztül topéka-, aszfaltút vezet, mely a nagy köd, zuzmára következtében igen síkos lesz és szegény ló nem tud rajta csúszkálni, csetlés-botlás nélkül elmenni; akármilyen figyelmesen vezeti is a kocsis, mégis elcsúszik és könnyen kitörheti a lábát. Ez szükségessé teszi, hogy a lovakat átvasaltassuk télire, éles sarokra. De ez magában még nem elég, mert az éles sarok könnyen elkopik és akkor még rosszabb a helyzet. Kell, hogy a kocsisoknál tartalék sarkak legyenek, sőt a jó kocsis időnkint, mielőtt befog és hosszabb útra megy, otthon átnézi a vasalást és kicseréli a kopott sarkakat, hogy kapaszkodni tudjon a ló, különösen felkelésnél.

Síkos talajon ez sem fog könnyen menni, mert az elesett ló fél, bizonytalanul érzi magát, végtagjai reszketnek és így megeshetik, hogy nem tudják lábra állítani. Ilyenkor nyugodtságunkkal, higgadságunkkal sokat tehetünk; megmenthetjük azt a szegény állatot a balesettől és szenvedéstől. Ha a járművön, amely elé az elesett ló fogva van, pokróc, rongydarab, zsák vagy akármiféle ruhadarab van, terítsük a ló lábai alá, aztán egyik ember fogja meg a ló fejét a kantárnál fogva, hogy a ló ne dobálhassa magát, egy másik pedig azonnal bontsa ki az istrángokat, a tartószíjat; ha kiszabadította a lovat, a járművet tolja hátra, hogy a ló szabadon feküdjék és akkor egy olyan ember, aki meri, fogja meg a ló farkát a tövében és most már a fejét is tartva, a farkát is, biztassuk a lovat felkelésre. Ezt meg is fogja tenni, ha lábait biztonságban érzi és nem csúszik. Ha ruha, rongydarab nem áll rendelkezésre, hintsünk az elesett ló lába alá homokot, hamut, földet, vagy kössük be főleg első lábait ruhával és próbáljuk meg így felállítani.

Amikor már a ló igyekszik felkelni, a világért se eresszük el a fejét, de a farkát se, mert esetleg elcsúszik és összeverheti magát.

A felállított lovat csutakoljuk meg, töröljük meg. Ha talán sebes, mossuk meg a sebet; ha jód van a kezünk ügyében, jódozzuk meg; ha nagyobb sebzése, zúzott, szakí-

tott, vágott sebe van, hívjunk állatorvost. Minden község előljáróságánál, vidéken a rendőrkapitányságoknál, vagy főszolgabírói hivatalban, lovasság székhelyén a laktanyában találunk állatorvost, vagy gyógykovácsot, azok mindegyike szívesen nyújt első segínyt, bevarrja a sebet, mert később már nehezebb a varrás.

Lábhorsolásoknál különösen vigyázzunk, mert a poros föld folytán könnyen kaphat tetanuszmergezést. A seb tisztaságára nagyon ügyeljünk.

Ha az állat nagyon megütötte magát, csutakoljuk, dörzsöljük meg jól, sőt gyeplőszáron vezetve jártassuk meg egy kicsit, míg megcsendesedik. Csak ne engedjük büntetés címén megverni, úgyszólván fél szegény állat és ha ilyenkor megverjük, máskor még nagyobb félelemmel fog menni és még jobban elcsúszik.

Ha az állat nagyon megsérült, vagy nem tud felkelni, óvatos hengergetéssel húzzunk a teste alá pokrócot, ruhadarabot, zsákot, hogy fel ne fázzék, vétessük le a patkókat, hogy össze ne verje magát és igyekezzünk egy széles kocsi tenni; Budapestben a lómentőkocsit kell kérni és arra fektetni, lókorházba, vagy állatorvoshoz vitetni. Ha törése vannak és a tulajdonos nincs jelen, a legrövidebb úton értesítsük, és ha kell, annak jelenlétében emberséges módon ölessük meg a lovat, *de ezt csak a tulajdonos beleegyezésével és csak állatorvos javaslatára és közbenjöttével tehetjük.* Ha cserkész van jelen, tartsa távol a báméskodókat és segítsen e tanácsok szerint.

Kuki bácsi.

Jó pajtás a cserkész

*Édes, kis madárkám, de szótalan lettél!
Gyötör, kínoz tán a góromba, széles tél?
Jőjj közelebb! Ne félj! Adok morzsát, magot.
Szeretek. Hiszen én magyar cserkész vagyok!*

*Verandánk sarkába sok-sok vattát teszek.
Bújj oda! Meglásd a vattafészek meleg!
Eső, hó, szél ellen, védnek a bútorok.
Vigyázzok rád én is, magyar cserkész vagyok!*

*Karácsonyfámat is odaadom nektek,
Rajta diót, sajtot, fagyút sokat lettek.
Pajtásod a cserkész, mindegyik azt mondja:
Legyen a kertünkben — madárkarácsonyja!*

Bartháné Parizza Biri.

Pulleine angol kapitány Pécséti. Mult számban hírvél adtuk, hogy Pulleine kapitány, az angol királyi állatvédő egyesület igazgatója Budapesten érdekes állatvédelmi előadást tartott, filmeket vetített. A Dunántúl című pécsi hírlap írja, hogy az előadást Pécséti is megtartotta. Kétszer is járt Pécséti a nagy állatbarát. Először csak érdeklődött a viszonyok iránt, nov. 18-án pedig az egyetem aulájában meg is tartotta az előadást. Az előkészítést és rendezést Krisztics Sándor egyet. r. tanár, Páldy Géza, a Mecsek Egyesület elnöke, Szabó Pál Zoltán dr. egyet. m. tanár és Fogarassyné Makara Anna egyet. angol lektor végezte. Szó volt új állatvédő egyesület alakításáról, de az állatvédelem feladatait Pécséti már 1906 óta a Mecsek Egyesület madárvédő osztálya teljesíti Róna Jenő tanár kezdeményezésére. Sárosi Váradi Ferenc volt az első elnök.

Estessük az éhező madarakat. A Madártani Intézet hírlapok útján felkérte a közönséget, hogy a tél beálltával etessék a nálunk telő hasznos madarakat, hogy életben maradjanak a tavaszi és nyári rovarpusztító munkára. Egyúttal szakszerű tanácsokat is ad az intézet a madarak etetésére és fészekodvok, etető házikók kihelyezésére. A cinegék számára kender-, tők-, dinnye- és napraforgómagvakat, fagyút vagy kész madárkalácsot, azaz fagyúba olvasztott zsíros magvakat adjunk; a magevőknek ocsut vagy egyéb hulladékmagvakat; a rigók számára pedig bogycákat, konyhából kikikerülő nyers vagy főtt húshulladékokat, hurkabőröket, ételmaradékokat. Csak morzsával és köny-

nyen megsavanyodó ételmaradékokkal ne etessük őket, mert elhullanak tőlük. Mindenkinnek szívesen szolgál tanácsal ingyen a Madártani Intézet Budapesten (II., Herman Ottó út 15. sz.).

Major Dezső dr., a Magyar Cserkészszövetség ügyvezető igazgatója az Országos Magyar Alkoholellenes Egyesület rendezésében december 15-én délután 6 órakor Budapesten, VIII. Mária Terézia tér 8., I. em. 67. sz. a. „A cserkészek önmegtartóztatása” címen előadást tart. Ugyanakkor az elnöklő Jászóváry Ödön pápai kamarás esperesplébános a karácsonyi ünnepről emlékezik meg. Az előadássorozat első előadását november 24-én vitte dr. Bodor Aladár tanár, a kiváló író tartotta „Az iskola és az alkoholizmus” címen. Májusig bezárólag minden hó negyedik csütörtökén van alkoholellenes előadás ugyanott, hasonló időben. Dr. Mezey Géza orvos a tanácsadó állomásról, Kosáryné Réz Lola író a háziasszony teendőiről, Mauks Ernő dr. író és kir. tanfelügyelő az irodalomról és sajtóról, Angyal Pál dr. egyetemi r. tanár a beszámíthatóságról, Pándy Kálmán dr. ny. ügy. elmeorvos-intézetű igazgató pedig „Igyunk vagy ne igyunk?” címen fog beszélni az előadássorozatban. Az egyesület védnöke gróf Apponyi Albertné, elnöke pedig e rovat vezetője. A cserkészvezetők és cserkészeket mindenkor szívesen látja az egyesület. Nincs belépti díj, sem pedig ruhatár. Az egyesület tagjai 2 P 40 f. évi tagdíjért a „Népjóélet” című heti folyóiratot is kapják.

Egy kutya lelövéséért 50 pengő pénzbüntetést kapott egy hűvösvölgyi háztulajdonos. A kutya a vádolt kertjébe tévedt és a kegyetlen ember nyolcszor lőtt rá, míg végre kioltotta életét, pedig kérték a szomszédok, hogy ne bántsa az ártatlan állatot. Az állatbarátok följelentésére a vádolt állatkínzásért és tiltott lövöldözésért megkapta méltó büntetését.

Angora nőstény cicát szeretne Horváth Endre László III. osztályos polgáriiskolai tanuló, állatbarát. Nagykanizsán, Kossuth Lajos-tér 22.

A német állatvédő egyesület szövetségének elnöke, dr. Krebs állami tanácsos, frankfurti főpolgármester, az új állatvédelmi törvény értelmében felhívta az összes állatvédő egyesületeket, hogy azokon a helyeken, ahol több testvéregyesület működik, vonják össze az egyesületeket úgy, hogy csak egy maradjon egy községben. Azt az egyet majd elismeri és felveszi tagjai közé a szövetség. Az eddigi két berlini Tierschutzverein is egyesül, címe ezentúl a következő lesz: Tierschutz-Verein für Berlin und Umgebung, azaz Berlin és környékének állatvédő egyesülete. Frankfurtban három egyesületet vonnak egybe. A szövetségi elnök rendelkezése az egész birodalomban állatvédő toborzót lehet fognak tartani és ennek céljára szolgál egy mozgóképelőadás „Állatok nyomorban” címmel. A mozgalomba bevonják az összes népművelő és ifjúsági szervezeteiket.

„FIÚK, FEL A FEJJEL!”

(A KOMÁROMI CSERKÉSZEK ÜNNEPÉN)

Amikor a Kormányzó úr autója a bevonulási ünnepségek után elrobogott, a rendfenntartó cserkészek csendesen eltűntek, visszavonultak a gimnázium tornatermébe.

Mentem utánuk. Csendesen meghúzódtam a terem sötétes háttérében. Engem senki se látott, de én mindent láttam és hallottam. Lelkembe vágta Teleki Pál gróf tb. főcserkész szavai, a fogadalom, melyet most első ízben tehetünk le úgy, hogy nem a Csehszlovák köztársaságnak, hanem magyar hazánknak tartozó kötelességeinket fogadtuk meg; Biró Lucián bencés tanár, csapatparancsnok szívbemarkoló beszéde.

Mégis talán az volt a legtöbbet mondó, mikor rákezdtek: „Fiúk, fel a fejjel.

Nem tudom mi lehetett az oka, de a hideg futkosott a hátamon és elszorult a mellem és elhomályosodott előttem a világ. Nem láttam Telekit és a fiúkat, csak az induló dübörgését hallottam és egyszerre egy másik kép bontakozott ki előttem...

„... álljunk csatasorba vidáman...” Eppen 14 év előtt énekeltem először az induló. Ugyanebben a tornateremben. Akkor tettem fogadalmat. Világosan láttam magam előtt Kosztolányi Gyula rajparancsnokom selyemzászlaját, amelyet ugyanakkor avattunk... azután láttam Kosztolányi korporsóját, amely mellett díszőrséget álltam a selyemzászlóval, mikor meghozták a csehországi katonakórházból...

„...katonái vagyunk valahányan...” és megelevenedtek a régen látott arcok. Darvasok, Salgók, Beszedések, Szabó Lajcsik álltak körülöttem és a többiek, akikkel együtt szolgáltam azt az eszmét, amely mindenünk volt: vallásunk, nemzetünk, irredentánk, bánatunk és örömünk.

„... ránk vár a világ...” és a falukat láttam. Ahová regőlni jártunk, ahol meséltünk a gyerekeknek és ismerkedtünk az öregekkel. Földszag és rozsmaring, kerges tenyerek kézfogása és nyíltszemű nézések, gyanakvás és szeretet rohantak el Isten tudja hol elrejtett emléktáramból.

„... égő szemünk és vidám dalunk...” Tábortűzek lángjának melegét éreztem és tudatos tudattal láttam most, hogy hogyan forrasztották ezek a tüzek kiolthatatlanul a lelkembe a magyar öntudatot, tradíciót és szellemet.

„... kel a magyar éjben a hajnal...” láttam a gyűléseinket, amelyeken az idősebbek meséltek történelemről, régi dicsőségről, a tankönyvek történelmi hazugságairól, magyar kötelességről. Minderről az iskolában nem hallottunk és nem beszélhetett róla parancsnokunk, mert ő hivatalos ember volt. Nem tehetette ki magát és a csapatot annak, hogy irre-

dentával vádolják meg és eltiltsák a vezetéstől. Mi, gyerekek mentettük át magyarságunk tradícióját nemzedékről nemzedékre. Nem mondta senki, hogy ezt tegyék. Éreztük, hogy ezt kell tennünk. 18 éves „öregekről” 12 éves fiatalokra szállt át ez az iratlan törvény, amely elválaszthatatlan tartozéka lett cserkészletünknek.

„... zúg, mint a harci trombita a Lomnic...” és láttam magam előtt a Lomnicot és a Gerlachfalvi csúcsot és hallottam a vadul rohanó Hernád dübörgését és láttam Létánfalvát, a Szepességet, Liptót, a Vágtutajutat, dunai szigeteket, Szklenó fenyveseit és a többi táborunknak a helyét, ahol az Isten lehelletét szívtam magamba és ahol az „ősi föld, a drága föld” acélozta magyar hitemet...

Tizennégy év emléke kanyargott bennem. Arcok, történések, küzdelmek, csüggedés, kísértések, elszánások, „csak azért is” akarások emléke rázta a testem. Ujra éreztem a sokszor feltóduló rémes kérdést is: „hát érdemes-e?”...

... és a fiúk énekelték zengő hanggal „... lehelletén ott megterem erő, szabadság, győzelem!”

Érdemes volt! Érdemes volt kis téglának lenni és a cserkészlet malterával befalaztatni magamat a nagy, szent épületbe.

*

Az ének elhallgat, csak orrfúvásokat lehet hallani. Teleki Pál gróf a fiúkkal beszélget. Ugy járkál közöttünk, mintha mindigtől fogva felismerték volna egymást. Kedves közvetlenséggel beszélget velük.

A mai nap a gyönyörűségek napja. Ime Teleki Pál, a diplomata, a világhírű tudós, a miniszter, aki nemrégiben a Belvedere csillogásában milliók sorsáról tárgyalt és aki még pár perc előtt is a díszemlényen állott Magyarország színe-java között, most, amikor a többiek már régen elrobogtak autóikon, rengeteg dolga közepette tudott magának annyi időt szakítani, hogy eljőjön ide, ebbe a homályos tornaterembe, 180 cserkészfiú közé és köszönetet mondjon nekik, amiért teljesítették kötelességüket.

Kedvesen járkál közöttük Magyarország Kultuszminisztere, a moszuli olajmezők tudós döntőbírája és azt magyarázza a kis magyaroknak, hogy mielőtt feltűzik kalapjukra az új cserkészjelvényt, lyukasszák át a kalapot valami tüvel, mert a jelvény drótjai könnyen elgörbülnek...

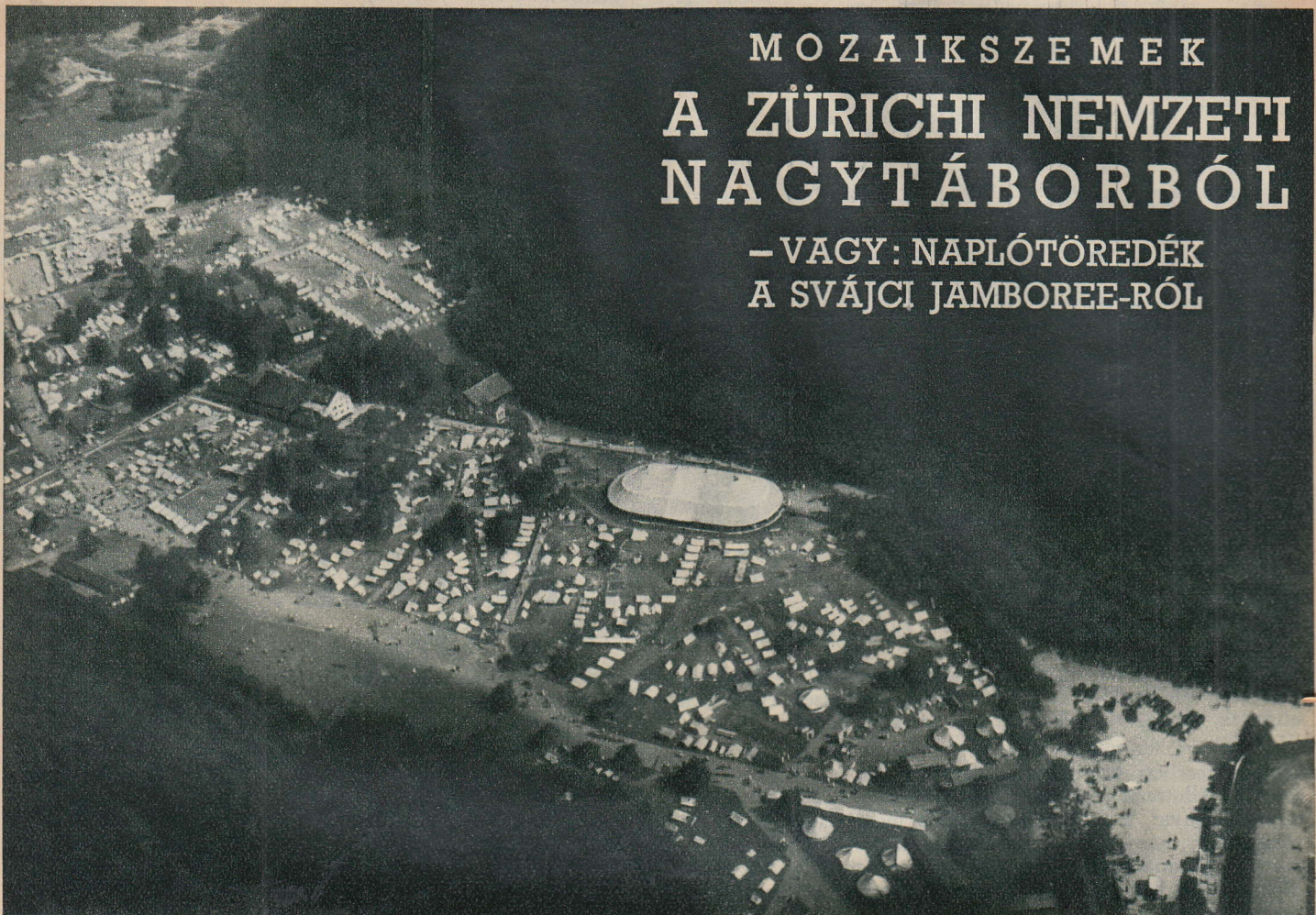
*

Bizony nincsen elveszve az a nemzet, amelynek ilyen aranylelkű vezetői vannak!

Taubinger István

MOZAIKSZEMEK A ZÜRICHI NEMZETI NAGYTÁBORBÓL

— VAGY: NAPLÓTÖREDÉK
A SVÁJCI JAMBOREE-RÓL

Eugen Müller

Ketten képviseljük a sokféle nemzetiségű (még egyiptomi és kínai is volt) delegátus között a magyar cserkészeket és Cserkészszövetséget. „Ungarn!” — „Gödöllő!” hangzik innen is, onnan is, amint végigmegyünk Buczkó Emil bá'-val a tábor főutcáján.

500 svájci cserkész emlékszik vissza örömtől sugárzó arccal a gödöllői szép napokra. A tábor ujságja, a Lagerleu (Tábori oroszlán) csak a holland és magyar cserkész-küldöttséget méltatja külön és így ír: „Kívánjuk nekik és minden erőnkkel azon leszünk, hogy táborunkban való tartózkodásuk olyan kellemes legyen, mint a mienk a gödöllői és vogelenzangi jamboreen volt.

Magyar vonatkozású élmények a táborban: Július 27-én történt. Meghívtak a neuchatell-iek nagy, látványos táborüzére. A műsorban az egyik cserkész tiszt előadja, hogy a különböző nemzetek rádióleadó állomásai milyen műsort közvetítenek. Warszava után mindjárt Budapestet említi, majd hegedű és cimbalom imitációval a „Csak egy kislány”-t és egy magyar csárdást énekl el kifogástalan magyar kiejtéssel.

Ugyanezen a táborüzőn a gödöllői jamboree emlékére a „Huj, huj, hajrá!” magyar csatakiáltás is felhangzott nagy lelkesedés közben.

Augusztus elsején nagy látogatónap volt. A látogatók között egy svájci cserkész lány „Jó munkát!” köszöntéssel szólít meg, látva árvalányhajás cserkészkalapomat.

— Honnan tud magyarul? — kérdezem.

— Édesanyám magyar, temesvári lány volt. Én is két évig voltam Magyarországon — feleli németül, de magyarul is egészen kifogástalanul beszél. — A magyar cserkészeknek szóló üdvözlését, amelyet naplómbe írt, az ő eredeti módján (helyesírási hibákkal együtt) itt adom közre:

„Jó munkát kívánok a magyar cserkészeknek Nadyon örültem, hogy találtam Zürichben magyar cserkészt.”

Edith Bickel
swaizi cserkészs.”

Ezenkívül még négy cserkészfiúval találkoztam akik, bár nem tudtak magyarul, félvér magyarok voltak, részben magyar édesatyjuk, illetve édesanyjuk által.

Külön érdekességei a tábornak a kis Lichtenstein hercegségnek Bocskai-sapkás, szürkeinges, piros-kék nyakendős, feketenadrágos és fehérharisnyás cserkészei.

A lichtensteini cserkészeknek legfőbb vezére ugyanis Lichtenstein Emanuel herceg, kinek édesanyja a magyar Andrássy Marica grófnő. (Mindketten kint voltak két napig a táborban s természetesen jól beszélnek magyarul.)

Megható a lichtensteini cserkészeknek vallásos és nemzeti érzülete s az uralkodóház iránti kegyeletes (szinte rajongásig menő) tisztelete.

A tábor első napján érkezett meg a híre annak, hogy a már 70 éves lichtensteini uralkodó herceg meghalt. A lichtensteini cserkészek táborában bevonták a lobogókat és fekete gyászlobogót vontak fel helyette. Minden cserkész gyászszalagot viselt balkarján, este pedig tábor-tűz helyett kis mécseseket gyújtottak meg az árbocrúd körül. Másnap és még következő napon megkértek, hogy gyászmisét mutassak be az elhunyt fejedelem lelki üdvéért.

Változatos színpompá mindenütt. Apró, háromszögletű szalagocskákkal díszített táborkerítések, egyes kantonok, városok jellegzetességeit kihangsúlyozó, igen sok helyen kulisszaszerű festett táborkapuk, különböző módokon felhasznált címerdíszítések, táborkapuk pontosan járó órával, színes alakzatokkal festett sátrak, tábori oltár cserkész útjelekkel díszítve, tűzfigatéglákból összeállított kapuoszlopok és ismét zászlók bontakoznak ki Zürichberg erdejének háttéréből.

Az egyik város cseresznyetortájáról nevezetes (Zug), tehát a három hatalmas plakátbetűből alkotott kapura a cseresznyét és cseresznyetortát látjuk festve, a másik alma

terméséről nevezetes, tehát természetesen fel is kell tűntetni ezt a tábor kapuján, amely felett egy zsákból almákat gurító cserkész vigyorgó arcú alakja látható.

A tábor élelmezése igazán gyakorlati. Az ebédeknek csak a felét kell a csapatoknak elkészítenie, a másik felét készen adják a különböző konzervek: húskonzerv, gyümölcskonzerv, főzelékkonzervek, stb.

Egyik reggel forró vizet merítenek a csajkába. Csak nem gyomormosás lesz reggeli helyett? Ám aggodalomra semmi ok sincs. Miután a szokásos adag kenyeret is hozzáadják, mellékelnek egy tejkonzervet és kávékonzervet (por alakban). Ezt a kettőt kellett a forró vízben összevegyíteni. S az eredmény? Olyan finom kávé, hogy a legjobb szakács sem tudta volna megkülönböztetni a házilag és hosszú ideig elkészített kávé ízétől.

*

Reggelenként úszóversenyek vannak a közeli Dolder-fürdőben, akadályversenyek és mindenféle s fajta sportversenyek a tábor mindennapos eseményei.

A tábor zárónapján a főcserkész kezéből veszik át a győztesek és az első helyezést nyert örsök a díjakat, emléktárgyakat.

*

Augusztus 4. A svájciak nagy nemzeti ünnepe a svájci kantonok szövetségének emléknapja. (Olyan, mint nálunk március 15-e.)

Az ünneplésben a nemzeti nagytábor oroszlánrészt vállalt. Délután zeneszóval, katonás díszmenetben vonul fel 7000 cserkész Zürich utcáin s tiszteleg a tribünön helyet foglaló kormányképviselők, egyházi és katonai előkelőségek s különböző küldöttségek előtt.

Este a Dolder-ban 10.000 főnyi nézőközönség előtt tesz tanúságot a nemzeti nagytábor nagy örömről és izzó hazaszeretetről. A hatalmas máglyához hasonló tábortűzet ezer fáklyás cserkész nyitja meg s mikor a fűvészenekar hangjai mellett a tábortűzhez érnek, egyenként vetik bele égő fáklyájukat, jelképezve, hogy e nagy örömnepen minden egyes cserkész saját lelkesedését és örömét is odahelyezi, mint kis lángot a nagy lánghoz, a hazaszeretet lobogó lángnyelvéhez. Azután száz piros-fehér lampión gyullad ki, majd a három megjelent (katonafőember, Bundesrat) miniszter elhelyezkedése után megkezdődik a műsor.

Szavalókórusok, énekszámok, a svájci kantonok szövetségését előadó szabadtéri színjátékok váltogatják egymást. Az egyik miniszter beszéde után a berniek tűzijátékot mutatnak be. Égő fáklyákkal a kezükben tornamutatóványokat végeznek, majd lángoló tűzkarikákon ugranak át.

Most a 22 kanton zászlóerdejéből kiemelkedik és magasan az ég felé tör lobogó selymével a fehérkeresztes, pirosszínű svájci nemzeti zászló.

Gyönyörű jelenet ez.

Ám nemcsak a föld nyúlik az ég felé, hanem fentről a magasból is piros és fehér lámpákkal kivilágított repülő-

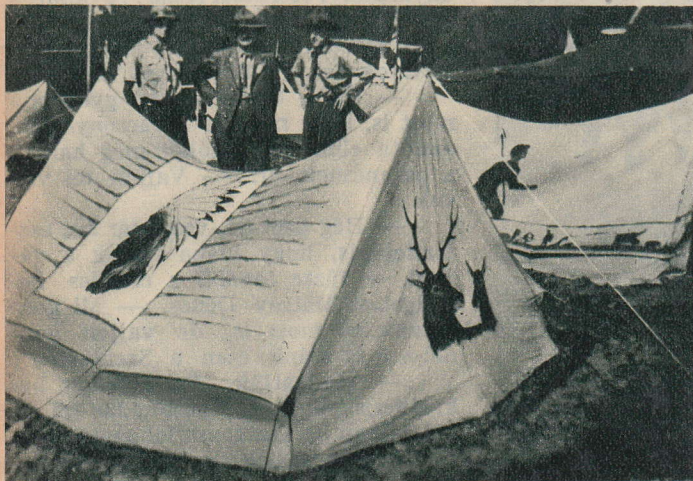
Svájc télen

gépek szárnyalnak félelmetes bűgással, erőt és rendíthetetlen bizakodást zúgva a földnek.

Már éjszaka van, mikor a táborba visszatérünk. Ám nem sötét éjszaka ez sem, hanem az „Ezeregyéjszaka” tündéri éjszakája. Minden tábor most külön ünnepel. Tábortűzek, káprázatos tűzijátékok, lampiónok és görög-tűzek fényárjában fürdik az egész nagytábor.

S e tüzes fény — az öröm és remény. Egy kis, szabadságszerető nemzet s hőslékű cserkészfiainak példátadó öröme dicső multján s megingathatatlan reménye még szebb jövőjének eljövételén.

Raab Alajos

Jellegzetes svájci cserkészszátrak

Magyar gyászmise az elhunyt lichtensteini hercegért

SZÉCSÉNYTŐL — NEW-YORKIG

— Mozaik —

Mr. Thomas Géczy asztalára ejtette a rövid gyászjelentést, azután lassan az ablak felé fordult. Tenyerével végigtörölte az üveget, pedig a szeme volt homályos a feltolakodó könnyektől. Kibámult a hótalan télbe. Mintha valami vigasztalót keresne a feléje néző dolgok között.

De a decemberi Metropolis arca sivár volt, rideg.

Odalen zúgott, túlkölt, harsogott a Broadway.

Mit is törődött azzal New-York, hogy Magyarországon teljes árvaságra jutott a kis Géczy Ferkó...

Sokáig állt ott az öreg kivándorolt Géczy. De amikor újra hátrafordult, már nyugodt volt az arca:

— A kis Ferkót pedig magamhoz veszem. Hisz egyedül rokona vagyok. És... nagyon egyedül vagyok úgys.

*

A többiek után Ferkó is meggyújtotta a maga gyertyáját a szécsényi cserkészek karácsonyfáján. Szeme szomorúan csillogott a benne tükröződő sok kis láng fényétől.

— Ne búsulj, Feri — vonta magához szelíden Mátray Dini, a „Sirályok” őrsvezetője. — Édesanyád így holta után is veled, melletted marad. Nem maradtál egyedül különben sem. Itt vagyunk még mi, cserkészek, testvér helyett testvéreid.

— De hiszen messze kerülök tőletek is, Dini. Holnapután utazom Amerikába, Tamás bácsimhoz. Hisz tudod...

A havatsodró karácsonyi szél megcsapkodta az „Otthon” ablakát. Gyenge léghuzat remegtette meg a gyertyák lángját.

Most a parancsnok úr fordult Ferkó felé.

— Akármilyen messzire kerülsz is, Feri, mi nem felejtünk el. Irunk is majd. És ezentúl is minden karácsonyestén itt fog égni a gyertyád a szécsényi cserkészek karácsonyfáján. Jó lesz, kis testvér?

*

Öt évet tik-takkolt, morzsolgatott le azóta Mr. Thomas Géczy öreg faliorája. De ezt az ötödik esztendő már nem érte meg az öreg Tamás bácsi. Szegényen halt meg. Unokaöccsére, Ferkóra csak ezt az öreg bútort hagyta örökségképpen. Ferkóból azóta Ferenc lett.

Különben nem sokat változott az öreg Föld képe. Mindössze a szécsényi cserkészkertben dőlt ki a tavaly nyáron egy vén platán. És a téglakerítés aljából

hullott le a vakolat. Nyilván azért, mert itt „suttolnak” mindég „egykapura” őrsóra után a Sirályok. New-Yorkban a Broadway 17-es számú házára újabb 30 emeletet húztak és néhai Mr. Géczy lakásába új lakó költözött. Mert azt úgy-e mégsem kívánhatja senki a szegény háziúrtól, hogy még tovább várjon a hátralékos bérré. Különben is mindenki láthatja, hogy a megboldogult unokaöccse, Fred Géczy „semmirekélő fráter”. Nem fizetné az meg a hátralékos ötven dollárt soha.

*

— Nézd, Fred — toltá arrébb a viskysüveget „Borzas” Bill. Lásd be, hogy hiába futkosol munka után. Térj végre észhez, tarts velem. Ma utoljára hívlak. Unom már azt a túlzott becsületességedet. Attól ugyan éhen veszhetsz.

Bicskájával megvagdosta az asztal szélét, aztán így folytatta:

— Én már körülnéztem a terepen. Könnyű munkánk lesz. Egy kis bátorság, egy mozdulat és ötezer dollár üti a markod. Nos?

Géczy Ferenc fenéig itta poharát, azután lassan feléje fordult. Lassan jöttek belőle a szavak.

— All right, Bill. All right. Nekem mindegy már. Itt a kezem.

*

Sok kis gyertya csillogott az „Otthon” karácsonyfáján. Körülötte ugyanannyi cserkész. Azaz... mintha egy lánggal több is égne!

Szécsényi cserkészek, kinek gyújtottátok ezt a fölös lángot?!

— Ég a Géczy Ferkó gyertyája most is, mint minden karácsonyestén, amióta elment — szólalt meg halkán a parancsnok úr. — Vajjon mi van vele.

— Rég nem írt, van már két esztendeje is, hogy hiába várjuk a választ — fűzte tovább a csendes beszélgetést Mátray Dénes. — Mi gondolunk rá most is, de vajjon gondol-e ő is reánk ezen a Szentestén?

— Hallgattak. Az ablakon be-kiváncsiskodott a fehérbundás tél. A kályhában barátságosan lobogott a tűz.

A parancsnok az órájára nézett, aztán fölkiállt:

— Fiúk! Tudjátok-e, hogy New-Yorkban talán éppen ebben a pillanatban szólaltak meg az éjféλι harangok?!

*

A két sötét alak sietve húzódott a Hudson-híd egyik kiugró kötőmbje mögé. A Riverside-Drive felől kemény lépések zaja közeledett. A búvóhely előtt hat-hét fiatal fiú sietett el. Az egyik gyanusviselkedésű alak megkönnyeb-
bülve nevetett föl.

— Ejnye, de megijedtem. Jobbkor is sétálhatnának ezek a cserkésztaeckók. Persze, karácsonyosdít játszanak. Biztos arra az éjféλι mókára mennek a közeli templomba. Igen jámbor legénykéek. Node, most munkára.

Megfogta a mellette álló karját s megnógatta.

— Eredj! — mordult föl amaz. Arca sáppadt volt,

sápadtabb a Hudson fölött veszteglő Holdnál. Lázbanégő szemmel bámult a távolodó cserkészek után, majd tenyerébe temette arcát. Régi képek rajzolódtak a lelkében.

— „All devills“ — fakadt ki türelmetlenül „Borzás“ Bill. Megőrültél?! Értsd meg, ember: Pénz! Dollár, úri élet! Gyertünk!

— Szécsény, cserkészek, karácsony... — motyogta Fred. Még állt egy darabig, azután fölkapta fejét és új elhatározással indult a sötétbevesző fiúk után. Tíz lépésről mégegyeszer hátrafordult:

— Eredj egyedül, Bill. Nem kell a pénz.

Nem messze, a Hudson-river túlsó partján megkondult néhány harang. Csengés-bongásukat a szárazhideg decemberi szél szét hordozta a bűnös város fölött. Éjféλι misére hívott a Szent-János templom. Höpp Henrik

MINDHALÁLG!

Komor, ólomfelhős, decemberi reggelen, sűrű ködhullásban behúzódva kis dolgozószobámba, nagy iratsomagokat cipelek íróasztalomra és keresgélek, kutatgatók régi emlékek után. Öreg, lakatra járó láda mélyéről kerülnek elő a fakult írások, melyekből évek óta táplálom a lelkemet s azokat mint forrásokat használom fel cikkeimhez. Vannak itt kerekben kétszáz éves családi okmányok, peres iratok és levelezések, örökre eltávozott nagyberek kéziratjai, háborús feljegyzések és sárgultszélű újságpéldányok.

Megtalálom háborús naplóm egy töredékét:

„Három nap óta utazunk Debrecenből az orosz harctér felé. Ma 1914 október 20-án Ungvár előtt vesztegelünk egy jelentéktelen kis állomáson, Szürtén. A legénység kiszállásra kapott engedélyt, mert hamarosan nem megyünk innen tovább. A tiszték felváltva bemehetnek Ungvárra. Egy vasutas kézihajtányon visz a városba. Gyönyörű fekvésű, történelmi múltú kis kultúrgócpoint ez a hely az Erdős Kárpátok alján. Megtekintem a görög katolikus püspök rezidenciáját, a katolikus főgimnáziumot, az állami főreáliskolát, a tanítóképző intézetet s a görög katolikus polgári leányiskolát. Van itt esendőparancsnokság, határrendőrség és pénzügyőrség, járásbírószék és tanfelügyelőség, szóval valóságos rendezett tanácsú város. Több mint húszezer lakója közül tizenháromezer a magyar, ezren felül laknak itt németek és tótok. Fejlett ipara és kereskedelme a város élénk életét biztosítja. Holnap reggel indulunk innen tovább.”

Boldog vagyok, hogy a sok írás között meglehetősen nagy mennyiségben találok olyanokat, melyek a Felvidék emlékeit, az ott tett utazásaim leírását tartalmazzák. Hatalmas levéltöbeggel kerül most a kezembe s nézegetem a jakó borítékokat. Egy finom minőségű, sárgásszínű, aranyosszélű levél akad a kezembe. Gyönyörű írás. Ha a feladó nevét azonnal észre nem venném, azt hinném, nő írta. A borítékon cseh bélyeg, Masaryk köztársasági elnök képével, mellette a bélyegző tisztán kibeható lenyomata: Uzhorod 10. XI. 30.12. A másik oldalon a budapesti posta bélyegzőlenyomata áll: Budapest, 10. 1930 dec. 11. É—1. Tehát kerek tíz napig utazott ez a levél Ungvárról Budapestig. Amint megláttam a feladó nevét, forró magyar érzés, meleg szeretet járja át a lelkemet. Feladó: Medveczky Rupert, Uzhorod, Dobranszkeho ulica 7/a.

Nagy hirtelenében, könnyes szemeim előtt megjelenik az én volt kedves cserkészcsoportom, 1920. évbéli alapításom, a volt 20. sz. Erdői cserkészcsoport, melynek soraitan ott áll ime kitörölhetetlen emlékként egy derék cserkészem: Medveczky Rupert, a budapesti vasutcai kereskedelmi iskola kerekarcú, mosolygós tekintetű, erős, izmos, fiatal diákja, később ügyes őrsvezetőm, akkor tizenöt éves legényke, ma harminchárom éves férj, talán családapa. Három évig volt lelkes, buzgó tagja csapatunknak. 1922-ban mostohaatyja a Felvidéken kapott alkalmazást és magával vitte Rupertünket is. Hét esztendőig semmi hírt nem kaptam felőle s 1930 december 9-én végre tollat ragadott és megírta levelét, mely megérdemli, hogy hajdan a cserkészmúzeumban kapjon elhelyezést. A végtelen kedves levél így hangzik:

Mélyen tisztelt Tanár Ur!

Bizonyára csodálkozik fog, hogy olyan hosszú idő óta, csak mostan írok, ami igaz egy kis hanyagság volt tőlem, de mentésem az, hogy katoná voltam, ahol bizony nem sok idő van, hogy az ember magánügyeinek eleget tehessen. Remélem nem veszi rossznéven eddigi hallgatásomat.

Már alig várom, hogy jövőre Budapestre utazhassam, hogy a kedves cserkészcsoportomat és kedves tanár urat ismét láthassam, akik között oly sok fejedhetetlen órát töltöttem. Felszerelésemet még máig is megőriztem és boldog volnék, ha még most is a csapat tagja lehetnék. Remélem, tanár úr egészséges, amit szívből kívánok. Én hála Istennek szintén egészséges vagyok és elég jól érzem magamat, csak még máig sem tudtam beletörődni, hogy Budapestet el kellett hagynom. Állásommal, igaz, meg vagyok elégedve, mert mint főkönyvelő vagyok alkalmazásban május óta, ennek előtte pedig mint pénztárnok voltam egy nagy cégnél, ahonnan önként mentem el, mivel a mostani helyemen nagyobb fizetést kapok.

Ha nem veszi kedves tanár úr tolokodásnak, úgy legközelebb egy képet küldök, hogy a hosszú hét év után legalább képen lássa, hogyan néz ki a volt kiscserkésze és tanítványa.

Nagyon kérem kedves tanár úr, tegye meg nekem azt az örömet és írjon nekem, mivel kedves sorait türelmetlenül várom és ha volna számomra egy kép, ami örök emlék lenne számomra.

Kérem üdvözlje nevemben a cserkészcsoportot, amelyikre nagyon büszke vagyok, igaz, hogy több mint valószínű, már mindnyájan ismeretlenek lesznek, de remélem, hogy elfogadják szívélyes üdvözlétem.

Kedves válaszát várva, szívből üdvözlí örökké hű cserkésze:

Medveczky Rupert.

Öröm és fájdalom egyszerre támadnak magyar szívemre. Öröm ma, tizennyolc év után kézbevenni egy Felvidékre származott egykori derék cserkészfiúnak nyolc esztendővel ezelőtti írott levelét, mely mindennél fényesebben, tűndöklőbben ragyogtatja a magyar cserkészerevényeket, a hűséget s hazaszeretetét. Öröm olvasni, hogy a cseh megszállás alatt stnylóddó magyar városban a tehetséges magyar cserkészfiú nem veszett el, becsületes munkájával állást szerzett magának és derekasan megállta a helyét. Fájdalom arra gondolni, hogy ez a magyar cserkésze a cseh hadsereg katonája lett és ki tudja, mennyit kellett szenvednie, amiről nem írhatott. Fájdalom az is, hogy a sors úgy hozta magával, hogy akkor, amikor ez a kedves levél érkezett, én súlyos beteg voltam s arra nem tudtam válaszolni, hanem eltettem jobb időkre, miközben magam is egészségi állapotom helyreállítása céljából elköltöztem a fővárosból virágos, egészséges levegőjű szőlővárosomba, Kaposvárra s távozásommal lelkes kis gárdám hamarosan szétoszlott s megszűnt a valaha büszke huszas Erdői-csoport, melynek nevét éveken át tisztelettel emlegette az ország cserkészserege.

Különös véletlen, hogy Medveczky levele ismeretlen módon eltűnt és bár sokszor keresttem írásaim között, soha nem került elő s most, amikor a Felvidék felszabadult és Uzhorodból újra Ungvár lett, egy borongós ködös délelőttön egyszerre, mint magyar üzenet a Felvidékről, kezembe került ismét, mintha egykori cserkészem küldené szeretetét, üléletét a magyar földről a magyar földre, mintha a bilincsekből felszabadult magyar cserkésze újra ölelkezni akarna egykori kis pajtásaival, akik széjjelszóródva élnek ki tudja melyik, hol.

Kedves kis Rupertem, derék magyar cserkészem, Te elnézésemet kérted, hogy hét évig hallgattál, mentésgül hoztad fel, hogy közben katoná voltál, de biztosítottál engem és cserkésztövédreidet örökké hűséggel, mindhalálg. Most én, öreg cserkésztövédreid kérem elnézésedet, hogy nyolc év sok szenvedése és vihára között elkallódott leveledre itt válaszolok a Magyar Cserkészei hasábjain, melyhez amint látod, én is örökre hű maradtam s talán a kisfiad kezébe kerül majd e lap s akkor a Te szemeid is örömkönnnyben úsznak, mint most az enyéim. Te ismét magyar földön élsz, ráborultál Szent István birodalmának kebelére és tudom, hogy hamarosan viszontlátjuk egymást. Ha Isten is úgy akarja, rövid időn belül összehívom a volt Erdői-csoportot Budapestre s újrászervezzük majd egy lelkes fiatal parancsnok vezetése alatt szétéseti kis nyájunkat, feltázzuk a magyar cserkészfelvényt és találkozni is ölelkezni fogunk mérhetetlen boldogsággal a szívünkben s tudom, hogy ezen a nagy találkozáson megjelenik Tee is, hiszen Te hű maradtál és én is és mi is hívek maradtunk egymáshoz és a magyar cserkészgondolathoz, mi civilben is örökké hű cserkészek leszünk ezután is, mindhalálg!

Noszlopy Aba Tihamér

SZERGEJ GRIGOREVICS

MEGTÉRÉSE

IRTA
ANTAL GYULA

Szergej Grigorevics felcszelt az ébresztőóra első zörrenésére. Frissen kiugrott az ágyból és nyomban az ablakhoz szaladt, bele-nyújtózott a tenger felől odaözlő aranyos napsugárba. Így tett minden reggel, amióta a parancs Moszkvából Barcelonába rendelte. Egyszerűen képtelen volt betelni ezzel a langyos, sósillatú levegővel, csillogó verőfényvel, mely szakadatlanul áramlott a városba a Földközi-tengerről.

Addigi évei javarésze komor iskolák, piszkos kaszárnyaépületek falai között sodródott el és a napfényt vagy ködtől sápadtnak ismerte, vagy szemkínzó erősnek, mint az orosz nyárét és nem is sejtette, hogy ilyen puha, simogató is tud lenni.

Puha, simogató, akárcsak repülőgép-ruhája ingének selyme. Onkéntelenül megtapogatta a kellemes holmit és elégedetten nézett végig magán a testére szabott kabáttól fényesre kefélt csizmája orráig, aztán tükörképre nevetett. A jókedvtől kék szeme elvesztette hideg acélosságát és ridegül keskenyre szorított száját is megenyhítette két apró mosolygödöröcske.

— Szergej, Szergej, ez nem jóra vezet. Te élvezed a szép ruhát és már kölnivizet is használsz. Hát illik ez egy kommunista élharcoshoz? Meglásd, így még baj lesz a politikai ideológiád-
dal, az eszmeűséggel! — mondta önmagának tréfás-gúnyosan.

Amikor kiejtette az utolsó mondatot, vette csak észre, mit is beszélt meglepedettségében. Elféredve nézett körül, nem hallotta-e meg valaki s bár meggyőződhetett arról, hogy egyes-egyedül van, fanyar maradt:

— Bolond vagyok! — dörmögte a fejét ingatva. — Ilyet kiejteni és közben felrémlt előtte mindaz, ami ehhez a vádhoz fűződött Oroszországban. Politikai megbízhatatlanság, ez kihallgatást jelent a GPU vizsgálószobájában, tortúrát és halált. De nemcsak ott, itt Barcelonában is. Abramovics GPU megbízott úgy les, leselkedik, akár a pók a hálója sarkában prédára várva.

S most hiába volt rajta selyeming, jólszabott egyenruha, egyik gondolat feltartóztatatlannal követte a másikat. Terrort látott, vad rémületet, az egész Oroszországot, honnan elköltözött a jöködv, a végtelen örömtelenséget. Csak itt, Spanyolországban hökkent rá, hogy mi van Oroszföldön, micsoda komor pokol; itt ötlött rá, ahol találokott felemelt homlokú emberekkel.

Szája ismét elkeskenyedett, tekintete szűrt, amint igyekezett elhessegetni magától ezeket a nyomasztó és hű kommunistaéhoz nem illő gondolatokat. — Oroszország a népek paradicsoma! — bizonygatta a betanult, gépies mondattal. Közben lába kivitte a laktanyából az utcára és Szergej Grigorevics a kettős, vadász- és bombázórepülő képzésű szovjethadnagy önmagával vitakozva sorakoztatta fel a propagandaérveket. De nem hitt már bennük, sehogy sem hitt, akármint is erősködött az ellenkezőjén.

Bár nem is figyelte merre megy, mindennapos sétat helyére jutott ki, a tengerbőlbe nyúló pálmás földnyelvre. Rákönyökölt a kőkorlátra és hosszan bámulta a víz szikrázóan kék síkját, valósággal fürödve a Földközi-tenger virággillatos, tavaszmeleg telében.

A csend úgy ahogy lecsillapította, azonban megnyugvás helyett bizonytalanság áradt el rajta, amely mindgyakrabban meglepte, amióta Spanyolországba érkezett. Apró mozzanatok idéztek fel benne ezt a hiányérzést... Egy, az utcán szuronyok között kísért, derült öreg, máskor pedig a kivégzőosztaggal rebenéstelenül szembenéz, gondatlanul mosolygó gyerekifjú. Valami titokzatos erő áradt ezekből az emberekből, amit ő nem ismert, nem is tudott kifejezni, de ami után ismeretlenül is egyre inkább vágyakozott...

Elmerültségéből gyárkürt üvöltése rezzentette ki. Hét órát fújtak. Eszébe jutott a szolgálat. Kisietett a parkból és megállítva az első autót, a repülőterre irányította. Éppen parancskiadásához érkezett. Egykedvűen tudomásul vette, hogy rajával felderítő repülésre indul az Ebro-frontszakaszra. Gondosan megvizsgálta géppuskáit és aztán az ülésbe szíjazva magát, felemelte karját. A raj valósággal elugrott a kifutó betónsíkjáról. Rövid percek múlva már kétezeren felüli magasságban jártak. Szergej hátratekintve megbizonyosodott, hogy társai szabályosan felfejlődve repülnek mögötte és mély lélegzettel adott még több gázt a motornak. A sebességmérő mutatója gyorsan lendült előre... kétszázötven... háromszáz... háromszázötven kilométer — s a hadnagy jólesően felsóhajtott. A repülés feledtette vele minden alig mozdult odább, máris újra ura volt önmagának. Mire az idegen bűgös a fülébe ért, beidegzett mozdulattal, villámgyorsan vágta be a magassági kormányt, hogy kikerüljön a célvonalból.

A felhő mögül elősüvítő Fiat-vadászszázad vezérrepülője azonban egy gondolatnyival megelőzte a cselekvésben. Az ellen-séges géppuskák golyózápóra pattogva verődött keresztül a törzs alumíniumborításán és a szélvédő üvegtábláján sugaras csillagok hasadtak, egyúttal pedig a másik oldalról is tüzet kapott.

Osszeszorított foggal, kézzel-lábbal dolgozott a bukófordulón és amint elvillant mellette párbafejle, ő is megindította az első lövéssorozatot. A géppuskája azonban néhány kattánás után elhallgatott. Verítékcsergatva váltotta ki újra az elsütőszerkezetet, aztán tehetetlenül félbehagyta a próbálgatást. Hatan is keringtek körülötte. Fehér füstszalagot húztak feléje a foszfor-golyók és két kísérője már égve zuhant alá. Fegyvertelen volt, keserűen menekülésre fogta a dolgot. Káprázatos gépcsellet kitört. Nem üldöztek. Felismerték védtelenségét és lovagiasan elengedték. Az egyik Franco-repülő kedélyesen búcsút is intett utána.

Hideg dühvel, de visszaintett, hogy ne maradjon alul. Még akkor is forrott benne az elkeseredés, mikor a repülőtéren földet ért. Ez volt az első eset, hogy párharcban a rövidebbet húzta. Mogorván jelentette társai sorsát, aztán visszament a hangárokhoz.

Az egyik szerelő elébeállt:

— Hadnagy elvtárs ezzel a géppel repült haza, épen, sebességtelenül? — kérdezte akkora kételkedéssel, mint aki nem bízik látása jószágában.

— Persze, miért?! — vont a vállát.

A szerelő némán az ülésre mutatott. A golyók valósággal körülrajzolták a párnázaton alakját, anélkül, hogy őt akár súrolták is.

— És aztán ez a masina csupa roncs! — szólalt meg újra az olajmaszatos férfi. — Ez a gép egyszerűen nem működhetett.

Szergej is visszadöbrent, amint alaposabban szemügyre vette hűséges „barátját”. A légcsvavar merő roncsolás volt, a motor lyukas, akár a szita. A szerelőnek igaza volt!...

— Nem értem... nem értem! — morgolódtott tovább a fiatal spanyol. — A hadnagy elvtársnak igazság szerint holtrasebesülten kellett volna lezuhannia!... Egyenesen anyagfölötti, ami magával történt!

Szergej sem értette, hogy került ki a csatából ezzel a géppel elevenen, a szerelő megjegyzésére azonban összeresztett és torka hirtelen kiszikkadt. Mintha fény gyúlt volna előtte.

— Hogy mondta?!

— Anyagfölötti!...

És Szergej Grigorevics ebben a szóban találta meg a jelzőt az ismeretlen erőre, mely szakadatlanul kerülgette, még ott a felhők felett is és amire vágyva-vágyott tudva-tudatlanul. Anyagfölötti erő... Anyagfölötti... de mi, mi?...

.... Isten ereje!...

Álmából ébresztette fel a lágyhangú mondat, mintegy felelettül a kérdésre, mely szakadatlanul az agyában kopogott. Hamarjában nem tudta hol van, nem tudta mit hall. A csillagos égbolt borult föléje és a beszéd valahonnan a föld alól szűrődött elő. Aztán ráeszmélt, hogy egy szénacsomón fekszik, kívül a városon, valami félig rombadólt tanyaház tövében, ahol délutáni kószálása közben leheveredve elnyomta a fáradtság. A beszéd pedig a pincéből tört fel.

— A mi erőnk Isten ereje. — Hallotta tovább. — Jóság... megértés... majd a beszéd imamorgásba olvadt.

Grigorevics hadnagy nem is sejtette, hogy az üldözött papok tartanak híveikkel titkos gyülekezést, de nem is kutatta. Csak itta-itta a szavakat. Nem mert megmoccanni, nehogy eltűnjene a lelkében kizsendülő régi-régi, halovány emlékek... Isten... szeretet... A messzi, éphogy előrémlő multban mesélt neki valaki ilyesmikről. A képe már el is veszett előle, vonásait nem bírta visszaidézni. Csupán a hangja támadt fel... És ez szívféjdítóan édes volt.

Szergej a szénába fúrta fejét és odasuttogta, hároméves kora óta először a hívást, könyörgést:

— Anya... Anya!...

Végül már úgy lihegte, csuklotta a jószágú fűbe.

Lassan-lassan felébredt benne, ha töredeзве is, apró gyerekkora néhány emléke. Most már nem a tömegmenhelyen kezdődött az élete.

Sokáig tartott, míg feleszmélt révületéből és az este éjszakába hajlott már át, mikor elkésve újra szolgálatra jelentkezett.

Parancsnoka valósággal tombolva fogadta:

— Hol járt!... Két órát késett, elvtárs! — és egyszerre kilyukadt a két, ítéllettel egyenlő meghatározásnál: — Ez szolgálatbotlás... politikai megbízhatatlanság!... Érti?!

Szergej Grigorevics sötétén hallgatta a fenyegetéseket. Furcsa mód már nem keltettek benne rémületet. A parancsnok azt hitte, hogy eléggé megfélemlítette, gyepelőre fogta kitorését és szárazon fejezte be:

— Azonnal indul Burgos fölé! Bombatámadás!

Szergej hadnagy legerősebb lelkivonása a fegyelem volt. Katonának nevelték és így akkor sem szólt, mikor felismerte, hogy biztos halálra szánták.

Egyetlenegy feketére festett hárommótoros éjszakai bombázó vesztgelt a kifutón és a rendes ötfőnyi személyzet helyett egyszál kísérő várta. Egy mord anarchista, karszalagos repülőkapitány. A bombasúly ellenben két tonna volt.

— Hatezer méterre! — parancsolta kurtán a spanyol és Szergej hadnagy gépszerűen engedelmeskedett. Gondolatai messze távot jártak ettől a feladattól.

A biztosító vadászraj a frontvonalnál hirtelen alácsapott, magára vonva a figyelmet és a bombázó észrevétlenül szökött be az ellenséges területre. Magukra maradvá zúgtak tova a levegőben, lefojtott mótorkokkal.

Hallgatva ültek mindketten, a tájolót figyelve. Fokozatosan lemorzszolták a közel ötszáz kilométert és mihelyt a mélység távolában kivörhenylett a várost jelző tompa fénykoszorú, az anarchista mogorván Szergejre mordult:

— Le!...

És a fekete gép hangtalanul szárnyalt lefelé. A fények nőttek. Sok apró, mozgó láng és a levegőt mind erősebben harangzúgás töltötte meg.

Az orosz pilóta szinte hangosan köszöntötte zenéjüket.

... Egyszer régen is harangok zúgtak...

Társa pedig a bombakivetőhöz nyúlt. Már meg is fogta, mikor Szergej szinte magából kivetkezve, vicsorogva vágta öklét a szakállas arcába és felbőmbőlő mótorkokkal, merészen megdöntötte a gépet, vitte, vitte ki a város fölé...

— ... Nem! Egyetlen bombát sem! Eleget öltek ezek a gazok! Lelket, hitet, Anyát, országokat... Nem, nem!... Jó és nagy az, aki ismeretlenül is meg tudja tölteni valakinek minden gondolatát. Az Isten nagy... Az istenszeretet is. Tegnap mondta az a hang! És ha Anyát már nem is, de őt talán meg lehet lelteni!

A harangzúgás elfojthatatlanul tört keresztül a légcsvavarok bűgásán is és Szergej felszabadulóan nevetett. Most hazamegy!

A kapitány ráeszmélt a helyzetre. Társának ugrott. Grigorevics hadnagy pedig félkézzel elengedve a kormányt, meghúzta az előkapott pisztoly ravaszát.

Már gránátok robbantak a közelben. Vasideggel táncolt géppével a piros felhőcskék között, mialatt kilötte a leszállást jelző rakétákat. Mosolyogva bölintott a felszárguló ismerős Fiatvadászok láttán és így közrefogva csendesen leereszkedett.

A burgosi városparancsnokságra vitték. Egy ezredes hallgatta ki:

— Harcolni akarok a lélekgyilkosok ellen! — válaszolta a faggatásra.

— De hiszen orosz, közülük való! — vetette közbe az ezredes.

— Mi hajtja hozzánk?

Szergej Grigorevics lehúnyta szemét:

— Hívtak a harangok!... Szeretném megtalálni az Istent!

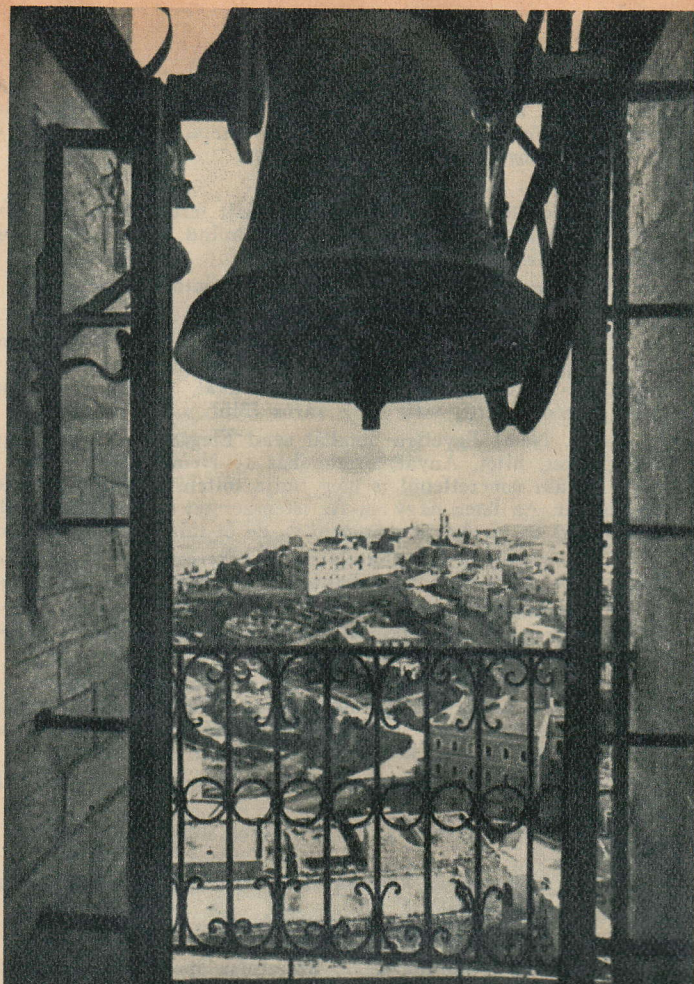
Az ezredes eltűnődött, aztán hátrahatólta székét:

— Jöjjön, hadnagy. Hozzávezetem.

Éppen utolsót kondítottak az éjféli misére.

Karácsony éjszakája volt.

BETLEHEM

Betlehemben karácsonykor harminc fok a meleg. Meszse, valahol a távolság kék ködrétegei közt, túl a Kijkladokon és a Sporadokon, túl a régi Görögország partjain, zöldszínű partok következnek. A Szent-Föld.

Az Ur élt itt.

Óriási kikötők, mozgás, élet mindenfele. A levegő tiszta és napfényes, madarak tömegei szállnak erre keresztül, virágillat, fenyőillat. Modern autóutak kigyóznak.

A Szent-Földön különösen érdekes a karácsony-ünnep, ugyanis nemcsak a keresztények ünnepe, hanem mindenki. Jókedv, vígasság vesz erőt az embereken, tekintet nélkül arra, hogy milyen felekezethez tartoznak. A jókedély általános, a levegő tiszta, a vidék kedves.

A régi Betlehem ma már csak emlék, rom. A Szent születés temploma maradt csak meg a régi formájában.

Századok óta búcsújáráhely a kis domboldali város. Nem nagyobb, mint Miskolc. A keleti életet jellemzi éppen úgy, ahogy általában a kisázsiai városokat: egy részük rom, más részük vásár, a harmadik templom, mecset, erkélyes mináret. Miután pedig a karácsonyi ajándékozás ott is divat ilyenkor ünnep előtt, a vásári rész nyomul előtérbe. Megrendeled, amit akarsz s azt boltja előtt, az utcán, szemed láttára készíti el a kereskedő, aki egyben iparos is.

Az utcák szélesek, több fasor vezet keresztül a városon. A nép erősen kevert. Arab, zsidó, török, hindu, örmény, görög emberek tömegei mindenfele. Balkáni zarándokok, akiket a laikus albánoknak nevez, itt-ott német turisták, angolok, franciák bukkannak fel. Papok, barátok, szakállas pópák a tömegben. Mind vidámak, jókedvűek, beszédeselek:

„Isten áljon meg téged, gyermekeidet és gyermekeid gyermekeit...” A másik visszakívánja. Széles, fás utak. Egy térre érünk ki. Óriási ódon épület a közepén. A Nativitás temploma. Mellette egy kút.

Csodálatos, komor-régiségű templom. Rögtön meglát-szik rajta a sajtós kaszárnya-stílus. Justinianus építtette 330-ban Kr. után.

Nem valami csodaalkotás. Egyszerre csak egy ember léphet be, meghajolva íve alatt. Többen nem férnek el már. Ha többszázan keresik fel nagy ünnepeken, a hosszú sor türelmesen vár órákhoz, amíg bejuthat.

Amint belépünk a félhomályba, az előtérben két hatalmas, csodálatos oszlop ragadja meg tekintetünket. Monolitok. Egyetlen kődarabból vannak kifaragva, ami páratlan dolog. Csak az egyiptomiak tudtak valaha ilyesfélét alkotni Karnac-ban és Luxor-ban.

Megtudjuk, hogy ez a két csodálatos oszlop az elpusztult régi Salamon templomából való. Az oszlopok fölött drága, faragott famennyezet, — két király: negyedik Edvárd és burgund Fülöp ajándéka. A falakon ott csillog a régi keresztetek aranya, ezüstje. Ósidők, mécses és gyertyakormától elfeketedett mozaikok. Naiv ábrázolású csoportok a bibliából: Mária a gyermek Jézussal, az apostolok, Péter. A Három Királyok alakjai.

Egyébként a perzsa Chosroes, amint tudjuk a történe-

A Máriatemplom bejárata. Jézus születési helye fölé emelték

KARÁCSONYRA BOX KAMERÁT!

2 ISOCHROM 18/10° DIN FINOMSZEMCSÉS FILMMELE EGYÜTT

CSAK 10 PENGŐ

BORULT IDŐBEN, ESTI VILÁGITÁSNÁL IS LEHET FÉNYKÉPEZNI

ISOPAN ISS

21/10° DIN LEGMAGASABB ÉRZÉKENYSÉGŰ FILMMELE

lemből, végigpusztította a Szent-Földet. Egyetlen keresztény templomnak se kegyelmezett meg. Még a jeruzsálemi Szent Sír templomot is, ahol Bouillon Godofréd, a legendás sárja is volt, sem kímélte meg. Egyedül a Szent Születés templomát hagyta meg eredetiségében az utókornak. Azt is csak azért, mert felfedezte, hogy a Három Királyok mozaik alakjai perzsa ruházatban vannak.

Mélységese csöndje van ennek a templomnak és páratlan áhítata. Az öregek egy kis borsapkában, a fiatalok hajdonfővel, a nők lefátyolozott hajjal jelennek meg.

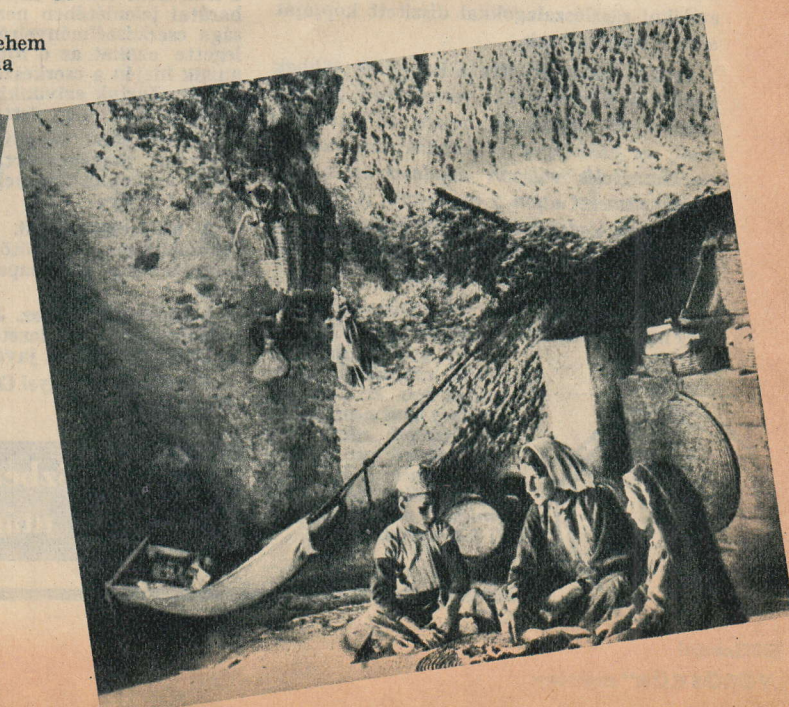
Különös emberek az itt lakók. Nem hasonlítanak se a törökhöz, se a göröghöz, dacára a keleti szokásoknak és a külső formának. Hosszú, egyenes, vagy nyerges orrok, kék

szemek, szőke, vagy vörös hajzat, ezek jellemző vonásaik. Ők, magukat a régi keresztések leszármazottainak tartják. Annyira felöltő hasonlatosságuk, hogy másként öltözve, bátran megjelenhetnének London, vagy Párizs utcáin, senki sem gondolná őket betlehemieknek.

Betlehem, — szószerint *Beth Lam*. Annyit jelent, mint: a kenyér háza. Ez a régi név is utal arra, hogy körülötte, különösen gabonamagvakban nagy termékenység volt mindenfelé. A vidék dombos, itt-ott magasabbra is emelkednek Judea hegyei. Teve-karaván vonul az úton. Valami fehérség látszik amott, az út mellett: Rachel sírja. Ezt a helyet különösképpen minden benszülött tiszteli, mozlím, zsidó, vagy keresztény.

M. I.

Betlehem
ma

CSERKÉSZEK **TÉRKÉPET** VÁSÁROLJATOK
EGGENBERGER-féle KÖNYVKERESKEDÉS-ben
RÉNYI KÁROLY BUDAPEST, IV, KOSSUTH LAJOS UTCA 2
A M. KIR. TÉRKÉPÉSZETI INTÉZET FŐBIZOMÁNYOSA

HIREK

A Magyar Cserkész kívánja minden olvasójának, hogy karácsonyi ünneplésük — Isten dicsőségére — áldott legyen.

A Magyar Cserkész legközelebbi száma, a sajtótörvény új rendelkezései értelmében, január 1-én jelenik meg kivételesen 16 oldal terjedelemben.

Cserkészek jó munkája

Dr vitéz Imrédy Béláné, a „Magyar a magyarért” munkabizottságának elnöke december 3-án nyilatkozatot tett, melyben a budapesti cserkészekről a következő alábbi szavakkal emlékezett meg:

A székesfőváros területén lefolytatott ruhagyűjtésnél a munka oroszlánrészét a cserkészek végezték, akik fegyelmzett magatartásukkal, fáradságot nem kímélő ügyszeretetükkel, példásan figyelmes úri modorukkal a szép sikerhez nagy mértékben hozzájárultak. Teljesítményükért ehelyütt mondok bensőséges legőszintébb köszönetet. Jól van fiúk, derék munka volt.

A világeserkészet nagy gyász. Lord Baden Powell legfőbb munkatársa, a nemzetközi cserkésziroda igazgatója Mr. Martin Hubert, magyar cserkészetünk jó barátja hosszas szenvedés után 59 éves korában 1938 november 17-én Londonban elhunyt. Mr. Martin polgári életében is nagy megbecsülésnek örvendett. 1916 óta vezetője volt az angol külügyminisztérium ütleveleosztályának. Rengeteg elfoglaltsága mellett minden szabadidejét hazájabeli és a külföldi cserkészet ügyének szentelte. A nemzetközi cserkésziroda megalapítása az ő nevéhez fűződik. A világ főcserkészen kívül ő volt a világon talán a legismertebb cserkészvezető, ténykedése alatt 26 nemzet cserkészületét látogatta meg. Nem volt a világon nagyobb cserkészmozdulás az ő jelenléte nélkül. A tavalyi hollandiai jamboree alkalmából elnyerte munkája elismeréseként a világ legnagyobb cserkészkitüntetését: a bronz farkas rendjelet. Az igazi cserkészhűség és őszinte cserkészhumor volt személyének jellegzetessége. Mint a nemzetközi cserkésziroda és az angol cserkészszövetség külügyeinek vezetője ismert volt tapintatosságáról és kiváló jó modoráról. Az a cserkészvezető volt, aki magát legjobban a fiúk közt érezte, szívesen emlékezett meg barátai jelenlétében nem egyszer kora ifjúsága cserkészélményeiről. Nagy hálával emlegette azokat az ő ifjúkori barátait, akik annak idején a cserkészet számára megnyerték őt. Zárjuk szívünkbe nemes jellemét és örizzük meg kegyelettel emlékét.

Szövetségünk megbízta dr Váli Ferenc egyetemi magántanárt, hogy az országos elnök úr koszorúját helyezze el Mr. Martin londoni sírjára.

A békésabai 239. sz. Munkácsy cscs. fennállásának tizenötödik évi fordulóját nagyszabású dísz-csapatösszejövettel ülte meg.

A budapesti 345. sz. János Zsigmond cscs. műsoros estét rendezett a „Magyar a magyarért” mozgalom javára.

A Magyar—Lengyel Cserkészkör beszámoló előadást tartott.

Vörös kör-pályázók

Olvassátok el figyelmesen a tudnivalókat. Mindenki magára vessen, ha — a feltételek nemismerése következtében — helytelenül küldi be a megfajtasát.

Figyelem! Mindenkinék annyi szelvényt kell minden alkalommal beküldenie, ahány „jel-számmal” indul. Minden feladathoz egy-egy szelvényt kell mellékelni. („Jel-számonként!”)

A készeket csak a 2. számban (1938 okt. 1.) kell megolvasni.

Az október 15-i számú szelvényvel az okt. 1-ét lehet csak helyettesíteni.

A december 15-i számban közölt szel-

Cserkészsapka

Khaki kamgarnból, előírásos forma, bőr izzlappal, clott béléssel P 2.40

Khaki covercoatból, bélés nélkül P 1.20

MINDEN SPORT

Cserkészbolt

Budapest, V, Nagy-Sándor utca 6,
(Cserkészház)
VIII, Rákóczi út 67.

vénnyel csak az előfizetési nyugtát lehet beküldeni.

Mindenki annyi előfizetést köteles szerezni, ahány „jelszámmal” szerepel a „Vöröskör” pályázaton. (Azoknál, akik több szelvényt küldtek be, mint előfizetési nyugtát, csak annyinál jegyeztük fel az előfizető szerzését, ahány nyugtászelvényt beküldöttek — még pedig sorrendben a legkisebb számtól felfelé!)

A Vörös kör versenybe január 15-ig lehet bekapcsolódni. Az újonnan bekapcsolódóknak is be kell küldeniök a szelvényeket. Azok, akik a pályázat tartama alatt lakásukat változtatják, az illetékes kézbesítő postahivatalnál jelentse be lakásváltozásukat: még évek múltán is kézbesíti a posta a nekik szóló küldeményeket.

LÁNCFERSENY!

A Láncverseny határideje 1939 január 31-e. Jutalmai: 100 pengő, céllövő puska, sátor, fényképezőgép, stb., stb., stb.

Harány István rajparancsnok 27 éves korában, hosszú és kinos szenvedés után elhunyt. Halála a 303. sz. Erkel Ferenc csapatban mélyen megrendítette a cserkészeket. Megértő jó bátyát, a mindig segíteni kész jó testvért veszítettük el benne. Példaadása, jó munkavégzése mindenkor a jó vezetőre vallott. Emlékét sok-sok szeretettel örizzük meg.

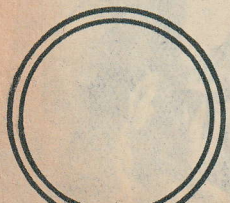
Munka közben Menetelés után Dreher csokoládé!

Jaross Andor felvidéki miniszter november 20-án a Hódmezővásárhelyi Gazdasági Egyesület ifjúsági csoportjának meghívására Hódmezővásárhelyre utazott. Röviddel megérkezése után fogadta a 112-es számú „Hunok” cserkészcsapat küldöttségét. A csapat emlékül zászlószalagokkal díszített kópóját adta a miniszternek.

Jaross Andor átvette a kópját és többek között a következőket mondotta: *A Felvidéken, az elnyomatás hosszú 20 esztendeje alatt, az események beigazolták azt, hogy a cserkésznevelés valóban alkalmas arra, hogy értékes elemeket adjon a nemzetnek. A felvidéki magyarság legderékabb emberei a cserkészekből nőttek ki és a felvidéki cserkészek mérhetetlen szolgálatot tettek a magyar ügynek.*

A kópját, amit nekem szántatok, nem tartom meg magamnak, hanem át fogom adni a ti nevetekben is valamelyik felvidéki csapatnak. Hogy melyik lesz ez a csapat, azt még most nem tudom. De bízzatok rám, hogy kiválasszam azt a csapatot, amely a legjobban meg szolgálta azért, hogy emlékül megtarthassa a ti jelvényeketeket.

OTTHONÁBA
ÜZLETÉBE
MŰHELYÉBE

magyar

TUNGSRAM
IZZÓLÁMPA • RÁDIÓCSŐ

Sváje téli idény előtt. Közeledik az idő, amikor a magashegység telének sugárzó fénye a világ minden tájáról Svájcba hívogatja a téli sportok kedvelőit. A téli boldogság sohasem volt oly olcsó, mint az idén. Svájcnek sohasem voltak magas árai, csak a pénze volt drága. A kellő időben, a téli idény kezdete előtt, Svájc frankjának értékét 30%-kal szállította le és ezzel egycsapásra 40%-al lett olcsóbb.

Az Eszperanto Cserkészkör összejöveteleit minden kedden este 7—9-ig a Magyar—Lengyel Cserkészkör helyiségében (V., Alkotmány-u. 6. Kárpát Egyesület) tartja. Érdeklődők és vendégek oda forduljanak. Levélcím marad V., Nagy-Sándor u. 6.

A hazatérő Felvidék

1938 december 4-e sok-sok magyar cserkész számára lesz élete végéig nevezetes. Ekkor látogatták meg a cserkészgárdaegységek a visszatérő Felvidék cserkészeit és vendégeik maradtak három napig.

A felvidéki magyar cserkészek részére pedig azért lesz nevezetes, mert ekkor tettek magyar cserkészfogadalmat.

A pozsonymegyei *Somorját* a győri 459—473. cscs.-ok és a 283—451—464. sz. cscs. egyesített két gárdája látogatta meg.

A galántai járás öt községét: *Galántát, Szemet, Nemeskosut, Vágselyét és Deákit* a 3-as, 42. sz., 450—477. sz., 460—496. sz. és a 462. sz. cserkészcsapatok öt gárdája látogatta meg.

Érsekújvárt és *Tardoskeddet* a 830. sz., a 211. sz. és a 260. sz. cserkészcsapatok négy gárdája látogatta meg.

Lévát a 18. sz. és a 26. sz. cscs.-ok két gárdája látogatta meg.

Komáromot és *Nagygyógyt* a 14. sz., a 35. sz., a 159. sz. és a 314 sz. cscs.-ok négy gárdája látogatta meg.

Perbélét, Udvardot és *Komáromszentpétert* a 913. sz. cscs. gárdája látogatta meg.

Párkányt és *Köbölkutat* a 27. sz. és a 803. sz. cscs.-ok két gárdája látogatta meg.

Egeget és *Ipolyságot* a 4. sz. és a 11. sz. cscs.-ok két gárdája látogatta meg.

Losoncot és *Füleket* a 7. sz., a 24. sz., a 158. sz. és a jársági cscs.-ok négy gárdája látogatta meg. Velük ment az 1. sz. Bkie cscs. kilenctagú küldöttsége is: megkoszorúzták az első magyar cserkészvezető, ifj. Szilassy Aladár dr. sírját.

Rimaszombatot a 15. sz., a 38. sz., a 196. sz. cscs.-ok és a Hők négy gárdája látogatta meg.

Tornalját és *Lőköt* a 19. sz. és a 36. sz. cscs.-ok két gárdája látogatta meg.

Rozsnyót az 5—160. sz., a 25. sz. és a 296. sz. cscs.-ok három gárdája látogatta meg.

Kassát a 13. sz., a 102. sz. a 134 sz. és a gödöllői cscs.-ok négy gárdája látogatta meg.

Ungvárt és *Csapot* a 88. sz., 212—213. sz., a 285. sz. és a II. kerületi cscs.-ok négy gárdája látogatta meg.

Beregzászt, Tiszaújfalot, Munkácsot és *Derecét* a 43. sz., a 139. sz., a 167. sz., a 171. sz., a 172. sz. és a 750. sz. cscs.-ok hat gárdája látogatta meg.

Amig 'On alszik

a Darmol dolgozik. Nyugodt alvását nem zavarja, mégis meghozza reggelre az enyhe és fájdalommentes kiürülést. Kellemes hashajtó: **DARMOL**

A hazatérő Felvidék cserkészcsapatai felszerelése javára a következő befizetések történtek még: Chomransky Marian, a lengyelországi Lengyel-Magyar Cserkészkör elnöke (25 pengő). — 13. sz. Ezermester cscs., Budapest (6.—). — 25. sz. Szt. Imre cscs., Budapest (100.—). — 159. sz. Korvin Mátyás cscs., Pápa (5.27). — 187. sz. cscs., Pécs (9.40). — 183. sz. Kinizsi cscs., Szeged (5.44). — 229. sz. cscs., Gyula (5.—). — 349. sz. Szt. Miklós cscs., Alsóság (12.50). — 853. sz. Katona József cscs., Kecskemét — Vitéz Temesy Győző dr, Budapest (30.—).

Előző számunk 24. oldalán a megajánlások között dr Rimler Iván nevén szereplő 87.80 pengő az alábbi kaposvári csapatok adománya: 37., 150., 151., 246., 280., 653., 657., 662., 672., 684. és a szervezés alatt álló Szent István cserkészcsapat. Három csapatászlóra 75.— pengőt küldöttek be. Ugyancsak a fenti csapatok 9.80 pengőt küldtek a felvidéki fiúknak jelvénnel való ellátására.

A baresi 656. sz. csapat roverjei 3.20 pengőt küldtek a felvidéki fiúk felszerelésére.

ÜZEN AZ M. CS.

Előadásra alkalmas, kéziratban olvasóink rendelkezésére álló darabok. A Magyar Cserkész helyszűke miatt nem közölhet minden verset, színdarabot vagy melodramát, mely ünnepélyen előadva igen hatásos lehet, de leírva olvasóink többségét nem érdeklik. Ezért új rovatot nyitunk: *Előadásra alkalmas* címen, melyben közöljük az ilyen irányú, szerkesztőségünkbe érkezett kéziratokat. Az érdeklődők válaszbélyeg beküldésével írjanak. „Előadásra alkalmas”: Sántha J.: *Látomások. Melodráma. Szilajka L.: „Indulás előtt”.* Jelenet dalbetéttel.

1. I. 1. Amíg van, addig a kiadóhivatal szeptemberig visszamenőleg is megküldheti a Magyar Cserkészt. Ha az előfizetőnek más a kívánsága, akkor a megjelölt időponttól számít az előfizetés. — 33. I. X. D. L. Az évi előfizetésnek egyszerre kell befutnia! A példányonkénti vásárlás — ha csapat útján is — nem érvényes. — **Majzik Pál.** Szerezze meg egy új előfizetőt! — **Heller G.** Leveledet átadtuk a repülőknak. Címük: Cserkészipulók, Budapest, V, Nagy-Sándor u. 6. — **287. I. V.** Kispest nem Budapest. Ismét 20 fillér büntetést kellett fizetnünk!

Krasznai T. Cserkészfeladat ötletet szívesebben fogadunk, mint sablonos keresztretvényt.

Holley Károly. Szép hazafias verseset megkaptuk. Közlésre még nem alkalmas.

K. F. Tehetségedet nem lehet elvitatni, de nem elég gyors humorod. Fele ilyen hosszan kellett volna megírnod. Tanulj Zsofka cikkeiből. Küldj mást is. — **Tarezzali Béla.** Kaland a folyón nagyon jó! Csak egy kicsit túl borzalmas. Tényleg megtörtént? A „Hír örömeit” tavasz felé közzéljük. Küldj mást is. — **Acsai József.** Az újságokról szóló cikket kicsit átfűszeljük s talán úgy közölni fogjuk. — **Lakatos László.** Meglepő cikket köszönjük. — **Pleus.** Nagyot mulattunk disznóhistoriádon. A többi is jó. Irj többet.

Lillomos zászlórúdcsőcs 5 pengőtől. Orsi állatjelvény 30 fillér, lillomos pecsétygyűrű v. kézelőgomb 2.50 P. Emléktárgyak, emlékjelvények stb. Kérj árajánlatot!

PEINIGER KÁROLY
ötvösmester, öregcserkész
Budapest, XI, Horváth Miklós-út 28 szám

1939 JANUÁR 1-ÉN NAGYSZERŰ ÉLMÉNYBEN LESZ RÉSZED:

a bekopogtató Magyar Cserkész ötletes meglepetéssel kezdi az új esztendőt: megismerteti olvasóit a

SZENTANDRÁSI FIÚK CSODÁLATOS ÉLETÉVEL

A regény íróját, Szentiványi Jenőt a Magyar Cserkész olvasói jól ismerik

A SZENTANDRÁSI FIÚK

izgalmas, titokzatos csinytevései minden fiút érdekelnek.

Ha felhívod barátaid figyelmét arra, hogy most fizessenek elő a Magyar Cserkészre, akkor január 1-én már ők is olvashatják a Szentandrásfiúk történetét, te pedig nemcsak jót tettél barátaiddal, hanem **RÉSZT VEHETSZ EGYUTTAL A „LÁNCVERSENY“-EN IS!**

Nyomatásban hamarosan viszontlátod ezeket. — **Takarékossági pályázók.** Az elbírálás folyamatban van. Részleteket még nem tudunk. — **Salomonovits Béla.** Fordulj ügyedben a csapatparancsnokhoz. — **Balogh Rezső.** A szomorú macskalelvései esetet továbbítottuk illetékes helyre.

Gy. I. Battonya. Bocssás meg, Testvér, hogy kérdéseidre csak most tudunk válaszolni és most sem kielégítő módon. Levelezési kérésedet továbbítottuk a Küllügyi Hivatalunknak. Másik kérdésed pedig anynyira fogas, hogy szakértőnek kellett kiadnunk. Válasz még nem érkezett. Várjuk...

Szerkesztőségünkbe beküldött könyvek.
Példák gyűjteménye. Nagy örömet szerezhet: lelkesének, hitoktatójának, tanítójának, vasárnapi iskolai vezetőjének vagy bármely más evangéliumi munkásnak, ha megszerzi számukra Pócs Lajos szerkesztésében megjelent: **Példák Gyűjteménye** című kötetet. Megrendelhető: Pócs Lajos, ref. s. lelkes, Budapest, Kálvin-tér 8. II. 17. címen, vagy az evangéliumi könyvkereskedésben. Ára 3.— P. Kötve is kapható, egész vászon kötésben, arany címnomással 4.— P. December hónapban díjmentes postal küldés.

Gyalmi Boér György: Minden magyar tud törökül. A szerző kiadása (lakik Budapest, XI., Bercsényi ucca 9, ísz 4). Ára 3.— pengő.

Uj társasjáték. „Mi legyen belőlem” címmel mulatságos és hasznos társasjáték került forgalomba. Alapja a mindenki által ismert löverseny és autókadályverseny játékokhoz hasonló kockadobás. Löversenyben azonban kevesen vesznek részt, de élet-pályát mindenkinek kell választani. Játék-

Tömegbélyegek, régi levelezések, bélyegyűjtemények vétele, eladása, csere. Szilágyi Béla bélyegkereskedő, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 7.

közben észrevétlenül sajátítjuk el azokat az ismereteket, melyek alapján az életben megállhatjuk helyünket. Ára 4.— pengő. Kapható Budapesten, a Minerva kereskedésben, IV., Kossuth Lajos utca 20.

Gyökössy Endre: Apró jó napok hegedőse. Uj versek. Budapest, 1938. A Petőfi Társaság kiadása. Ára 2.60 P.

Gyökössy Endrénének ismert neve van a cserkészek között. Első cserkészregényével beírta nevét minden magyar fiú szívébe.

Uj verseskötetét meleg szeretettel ajánljuk a verseket kedvelő cserkészek figyelmébe.

Ijúsági ujdonságok

A karácsonyi könyvpiac minden évben gondoskodik a gyerekek, fiatalság legszebb karácsonyi ajándékáról, szép és jó könyvekről, de talán még egyetlen évben se jelent meg annyi kitűnő, érdekes és egészen újszerű, a mai fiatalság érdeklődési körének megfelelő ijúsági könyv, mint éppen az idén. Fiúk, leányuk, kisebbek, nagyobbak, mindenki számára akad megfelelő Singer és Wolfner Irodalmi Intézet új kiadványai között.

1. **Anka János:** Dániel úr című regényének hőse egy székely tudós ezermester, természetbúvár és gyerekbarát. Három kis pajtása van ennek a prófétaszzerű lángésznek, akik azért csinálnak valamennyien nagy karriert, mert öreg barátjuktól lelkesedést, ideálizmust, a természet, munka és tudás megbecsülését tanulták. De mert fiúkról van szó, persze víg jelenetekben, érdekes kalandokban sincs hiány ebben a könyvben.

2. **Meghatott** érdeklődéssel vesszük kézbe a magyar történelem egyik legcsodálatosabb alakjának, Wesselényi Miklós bárónak életregényét. **Gáspárné Dávid Margit** írta meg az **Árvízi hajós,** Jókai regénybe illő alakjának érdekes életét, aminek háttere a múlt század első felének Magyarországa. Akik Széchenyivel, Kossuthal felépítették az új Magyarországot, mind fontos szerepet játszottak Wesselényi Miklós életében is. Ami-

kor életrajzát olvassuk, megismerjük Erdély életét, a pozsonyi diétát, a szabadságharcot, a magyar multnak ezt a legendás korát.

3. **Mr. Timár Gyuri,** akiről **Gábor Jenő** írt kitűnő regényt, minden mai gyerekek ideálja. Szegény, árva fiú, a legszegényebb az osztályban. Egyetlen támogatója Jani pajtása, egy nagy szálloda kis iftes fiúja. És ez a két ágrólszakadt, szegény gyerek, akik iskolába is csak rövid ideig járhattak, a maguk erejéből lesznek gazdag, híres emberek. Gyuri világhírű fotóriporter, Jani meg önálló vendéglős nagy London városában. Ebből a könyvből is sokat tanulhatnak a gyerekek: hitet, kitartást, azt, hogy nem szabad csüggedni, meg hogy aki valamit igazán akar, igazán tud, eléri célját. De persze előbb sok megható meg vidám élménye van Gyuri pajtásunknak, aki bizonyára nagyon hamar minden magyar fiú kedves pajtása lesz.

Tanoncfelelvétel!

Legfeljebb 15 éves, 4 középiskolát vagy 4 polgárit végzett jó családból származó keresztény fiúk küldjék be írásbeli ajánlkozásukat és mindenre kiterjedő adataikat cserkészparancsnokuk véleményezésével a **Cserkészboltba, Budapest, V., Nagy-Sándor utca 6.** Tanoncídő 3 év. Csak budapestiek vagy Budapest környékiek jöhetnek számitásba, vidékiek csak abban az esetben, ha budapesti rokonaik a tanoncfelelvél alatti eltartásukért garanciát vállalnak. Jelentkezési határidő 1939. január 10-ig.

Ima karácsonykor

Összeteszem a két kezem
 És fejem alázattal lehajtva,
 A bűnbánónak tétova hangján
 Hozzád sóhajtok
 Édes Istenem...
 Uram! Jézusom!
 Bűnünk megbocsátó,
 Irgalmas Krisztus!
 Te tudod, hogy magyar vagyok
 És azt is tudod,
 Hogy magam vagyok...
 Hogy szent karácsonynak
 Örömejszakáján,
 A fekete bánat bús társasága
 Vesz körül engem...
 Ki józan örömmre vágyakozom!
 Tudod, hogy
 Egyszerű, tiszta, kis szobámban

Nem duruzsol melegítő kályha
 És ablakomra jég-üveg fagyott!...
 Fagyos a szobám és
 Nincs barátom,
 De
 Meleg a szívem és
 Izzó a hitem és nagy a reményem
 A jobb, a szebb, a
 Magyar jövőben!
 Félve fordítom Feléd az arcom,
 Mert, édes Jézusom,
 Rút az én arcom...
 A pusztaba hangzó
 Magyar jajkiáltás
 Cserepezte rúttá piros ajkamat...
 A puszta kóborló, saskarmú

Bitang szél
 Vágott drótkorbáccsal szelid arcomba,
 Mikor orkánszavát túlkiáltottam...
 Ronggyá szaggatta foszladozó ruhám
 És a sárba dobott...
 Csúful megcsúfítva,
 De szívemben Velel
 Imádkozom Hozzád,
 Aki ma született!
 Aki a bélpoklost kebledre ölelted,
 Ki az éhezőnek, ki a szomjazónak
 Isteni kezében ételt-italt vittél...
 Ki a halottat is életre keltetted!
 Ki a hontalannak vissza fogod adni
 Mind egész országát,
 Régi, szép hazáját!

Mindszenti Szvoboda Béla.

Jancsika karácsonya

Mikor a Jézuska lenézett a földre, meglátta Jancsikát és így szólt:

— Jancsika lesz az én új kis vitézem.

Az angyalkák, akik lesték, várták a Jézuska minden szavát, suttogva adták tovább egymásnak:

Jancsika... Jancsika...

Jancsika egy árva kislány volt, akinek senkije sem volt. Egy öreg kofa néni adott neki szállást, amiért minden reggel segítette a holmiját kicipelni a standra, elvitte neki az ebédjét délben, meg hazahozta a holmit este. Jancsika nem hallotta sem az angyalok suttogását, sem a Jézuska édes szavát. Mégis mosolygott álmában a rongyos, hideg pokróc alatt. Bizony korgó gyomorral aludt el az este is.

Reggel nem érezte, hogy éhes, mert mindig az álmra gondolt. Hiszen olyan nagyon szép volt, amit álmódott!

— Mit álmódál kis slifentyű? — kérdezte mosolyogva a kofa néni. — Olyan vidám a képed, mintha tündérékkel álmódál volna. No, nesze egy kis rántott leves, jut az enyémből neked is. Reggelizz meg te is.

Jancsikának jól esett a meleg leves, ha nem is lakott vele valami nagyon jól. De az álmáról nem beszélt senkinek sem. Hogy is lehetne azt elmondani valakinek is, hogy egy fehér-

inges, szép kisfiút látott álmában, aki megsimogatta őt és azt mondta neki:

— Az én kis vitézem leszel ezentúl, Jancsika, az én kis apródom. Légy hős!

Jancsika el is határozta, hogy megkeresi a fehéringes kisfiút és mindent úgy fog tenni, ahogy álombeli vezérének a legjobban tetszenék.

Mikor a kofa néninek elvitte a holmiját az utcásarokra, ahol árult, neki indult a havas, hideg utcának. Egyszerre csak azt látja, hogy egy öreg bácsi, sok csomagot vitt magával, zavarodottan áll meg a járdán és csomagjai hullanak ki a kezéből és leesnek. A bácsi meg csak áll tehetetlenül.

A két keze most is tele van, meg aztán lehajolni sem tud. Jancsika egyszerre ott termett, felvette a csomagokat, segített is a bácsinak, hogy jól elrendezze azokat a kezében. A bácsi örömmel köszönte meg Jancsika segítségét és egy fényes tűzfillérest nyomott a kezébe. Jancsi boldogan ment tovább és a következő pékboltban vett kenyeret öt filléren.

Ez elég lesz reggelire — mondta magában, — öt filléren meg veszek cukrot magamnak.

Azzal vidáman beharapott a kenyérbe és úgy ment tovább az utcán. Amint megy, egyszerre csak egy kis

rongyos, sovány lányka áll az utca szélén és sóvárogva néz a Jancsika kenyere felé. Jancsi megsajnálta:

— Éhes vagy? — kérdezte.

— Nagyon — felelte a kislány mohón.

Jancsika úgy gondolta, hogy aki vitéz, hős akar lenni, annak hozzá kell szoknia a nélkülözésekhez. Kell tudnia éhezni is. Odaadta hát a kenyere felét. A kislány boldogan fogta a kenyeret és egy pillanat alatt megette. Még megköszönni is elfelejtette a nagy evésben.

Jancsika ment tovább. A zsebében vígan csörgette az öt fillérjét. Egy cukrosbolt kirakata előtt megállt és elkezdte tervezgetni, hogy mit is vesz a pénzén!

Ahogy elgondolkozva nézegeti a cukrokat, egyszer csak valaki megérinti a hátát. Amint hátrafordult, egy *öreg vak* embert látott maga előtt, aki előrenyújtott kézzel kereste az utat magának.

Szegény bácsi — *gondolta* magában Jancsika. — Nekem milyen jó dolgom van. Fiatal, erős lábaim vannak és látok is. — Azzal az öreg mellé állt, megfogta a kezét és megkérdezte:

— Hová akar menni bácsika? Majd én hazavezetem.

— Köszönöm, édes jó fiam. De nem is tudom hová menjek. Nincs senkim, nincs pénzem és koldulni még sohasem próbáltam. Senki sem ad semmit, éhes vagyok, nincs lakásom sem.

Jancsika tudta, hogy vannak a városban melegedőszobák a szegény emberek számára, ő maga is sokszor eljárogatott ilyen helyekre, ha már nagyon fázott. Biztatta is a szegény embert, hogy csak jöjjön vele. El is vezette a vak embert a melegedőszobába és búcsúzásnál *még az öt fillért is az öreg markába csúsztatta.*

— Vegyen rajta kenyeret magának — súgta a fülébe, — én már ettem máma. Vagy hozzak talán én? Persze a bácsi nem is tud vásárolni.

Azzal már szaladt is Jancsika a pékhez. Egy szempillantás alatt az öreg csak ember kezében volt a kenyér. Jancsika ment tovább elgondolkodva.

Kis vezérem, fehéringes kisfiú, ilyenek kell lennie a te vitézdednek? — kérdezte magában Jancsika.

Ahogy így elgondolkozott, egyszer csak három gyereket pillantott meg az utcasarkon. Játsoztak, vagy mit tehettek?

— Jancsi nem látta tisztán. De egyszer csak hallja ám, hogy a legkisebbik felsír keservesen. A két nagyobb meg csak üti-veri a kicsit. Jancsi egy pillantás alatt ott termett.

— Nem szégyellitek magatokat, ezt a kicsit verni?

— Mi közöd hozzá? — rivallt rá durván az egyik nagy fiú.

Még meg is verik Jancsikát, ha oda nem szalad hirtelen a kisfiú édesanyja, aki az ablakból látta, hogy mi történt. Erre a két nagy elszaladt, a kisfiú édesanyja meg megsimogatta Jancsikát.

Jancsikának igen jól esett a simogatás.

— Mintha a fehéringes kis vezér simogatott volna meg — *gondolta* — és az a síró kis fiú is úgy hasonlított a fehéringes kisfiúhoz, akit álomban láttam. Meg az a kislány is, akinek a kenyeret adtam. Egy kicsit mindketten hasonlítottak hozzá. De azért egyik sem volt ő. *Ki lehet az én kis vezérem?* — tündődött Jancsika. — *Megtalálom-e valaha?*

Jancsika nem is tudta, hogy ma karácsonyeste van. Nem volt édesanyja, aki megmondja neki. Iskolába sem járt, naptára sem volt. Honnan tudta volna hát? A karácsonyfát is csak a kirakatból ismerte, a Jézuskáról sem sokat hallott.

Ahogy így kóborolt az utcán, egyre kevesebb embert látott a gyalogjárókon. Mindenki sietett haza karácsony szent estéjén.

Egyszerre csak egy sötét görbe utca végén nagy világosságot pillantott meg. Ismerte azt a helyet, nagy üres telek volt ott baraklakások között. Nem szokott ott fény lenni. Mi van ma? Ma bizonyára történik ott valami érdekes — *gondolta* és odafutott.

Hát a szemé-szája is elállt a bámulattól, amint odaért! Egy óriási nagy fenyőfa volt a tér közepén, egy teherautóra ráállítva. A fenyőfán sok-sok színes lámpa égett, ragyogott színes láncok, fénylő aranyszálak csüngtek le a fáról. Az autó mellett cserkészzenekar játszott és aki csak volt a téren, az mind vele énekelte a zenekarral:

— *Krisztus Jézus született, örvendzünk!*

Neki örömeiket zengedezzünk!

Mikor Jancsika kíváncsian még közelebb ment a csodafához, a lábai is földbe gyökereztek a bámulattól: *egy kicsike fehéringes kisfiú állt az autón, a feje felett nagy fényesség.*

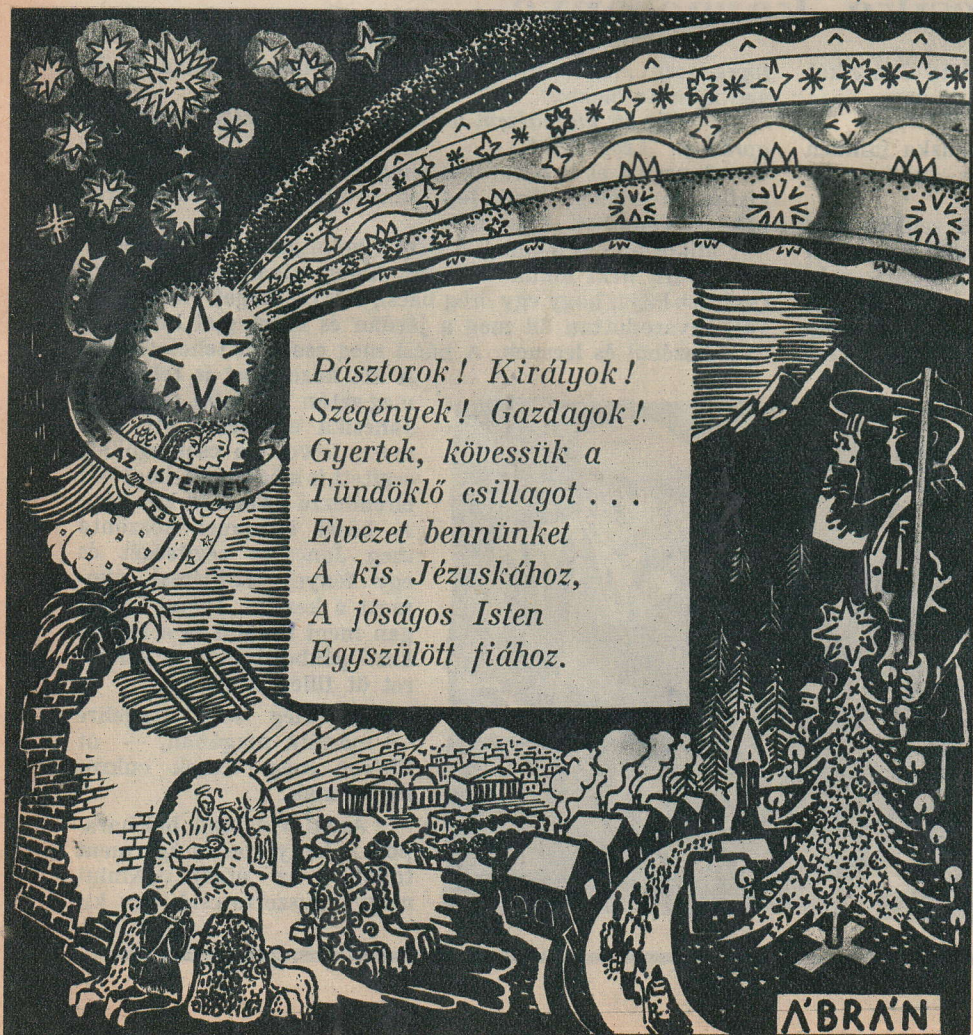
— *A Jézuska!* — szaladt ki a száján.

— *A Jézuska!* A fehéringes kisfiú álomban a Jézuska volt... *Ma született... Karácsony van...*

Az ének elhallgatott és a sok rongyos, éhes, didergő ember sorban mind odament az autohoz, ahol kedvesarcú néni mindenkinek adtak egy kis csomagban ajándékot. Jancsika is odaállt a többiek közé, hogy az autohoz jusson és közelebből láthassa a Jézuskát. Mikor odaért, úgy érezte, hogy a kis szobor szól hozzá:

— *Jól van Jancsikám! Maradj mindig az én vitézem, az én kis apródom. A szenvedés, nélkülözés nehéz útján jutsz el hozzám. Tégy jót mindig, amikor csak alkalmad van rá, úgy jutsz el hozzám, a te vezéredhez. Én most is, mindig veled vagyok. Mindenki meg lát szorított engem, akivel jót teszel. Ti értetek jöttetek a világra. Én értem állítják nektek ezt a gyönyörű karácsonyfát. Rongyos kis éhező hőseim, megáldlak benneteket...*

Jancsika két kézzel szorította magához a kis ajándékosmagot és büszke boldogsággal nézett a kis Jézusra. *H. L.-né*

*Pásztorok! Királyok!
Szegények! Gazdagok!
Gyertek, kövessük a
Tündöklő csillagot...
Elvezet bennünket
A kis Jézuskához,
A jóságos Isten
Egyszülött fiához.*

1. Leesett az első hó. A közlekedés nehezen mozog a városban.

2. Indulnak a sízők a hegyek felé.

3. Egy hógombóc igazán nem árt az edzett eserkésznek.

4. Az iskolaudvaron is remekül lehet esüszkálni.

Itt a tél

A karácsonyfát

nézd most, Fiacskám! hogy reszket a sok tündöklő, fínom üvegdísz a gyertyácskák fényében... Mintha a Te kis, fehér lelked volna mindegyik. Mintha odaakasztottad volna Te is a Te csilingelő, boldog, kicsiny piros szívedet a karácsonyfára, a drága Jézuska tiszteletére... És a gyertyák meg a csillagszórók úgy tündökölnének, mintha a Te bogárszemeid ragyogása volna az ő fényességük...

Karácsonyfa... Zöld fenyőfa s néhány fényes, színes dísz rajta. Azért fenyőfa, hogy a meleg szobában is tartson üdésége néhány napig, ne hervadjanak el levelei órák alatt. Hiszen mennél tovább szeretnénk látni a karácsonyfát,

olyan jó mellette lenni, nagy boldogság meggyújtani rajta a gyertyákat meg a csillagszórókat! A karácsonyfa mellett csak örülni lehet, magát a Jézuskát érezzük magunkhoz közel, ha énekelünk a csillogó fa alatt; ezért nagy a mi örömünk karácsonykor, Kisfiam... Emlékszel, hogy sirtál tavaly, amikor Vízkeresztkor leszedtük a sok díszet és elégettük a dísz nélküli csupasz fát... De mit gondolsz, Fiacskám, tetszene-e a Jézuskának a karácsonyfa, ha nem a mi szívünk, lelkünk öröme, boldogsága ragyogna a karácsonyfa fényességében...?

A karácsonyfa alatt kis talyigát találsz. Egyetlen, ajándékos, Kisfiam! És ez azt jelenti, hogy a magyar fiúnak a becsületes, szorgalmas munka szerszáma a legjobb karácsonyi ajándék! Bizony sokat kell dolgozni, talicskázni, Fiam, egész életünkben! Le kell talicskázunk a nagy magyar Kálvária-hegyet és fel kell hordanunk újra a magyar hármass hegyet, amelyen a kereszt ragyog örök fényességben...

Adjunk hálát, Kisfiam, a Jézuskának, hogy eljött ma hozzánk, köszönjük meg a drága kis talicskát, a sok-sok ezer kis magyar talicskát és ígérjük meg a Jézuskának, hogy sok dolga lesz a mi kis talicskánknak... Lehordjuk a magyar Kálvária hegyét, hogy híre-hamva se legyen és visszaépítjük régi, szép országunkat, Isten király nagy országát... Biztosan sikerül a mi munkánk, csak a Jézuskáról ne feledkezzünk el sohasé...!

Boldog órákat tölthet télen Svájcban

- A békés Svájc a nyugalom és szabadság országa Európa szívében.
- A valutarendelkezések következtében Svájc ma olcsó ország.
- Külföldi vendégek számára Svájc 30-tól 45%-ig terjedő kedvezményt és olcsóbb benti nyujt.
- Minden valutáris korlátozás nélkül látogathat el Svájcba.
- A kitűnő svájci szállodaipar minden árfokozaton a legjobb elhelyezkedést nyujtja.
- Svájc magas hegységei révén a leghőbiztosabb ország.
- A jólbevált egységes svájci síiskola gyorsan segít mindenkit a legjobb tudáshoz.
- Nemzetközi sportesemények, társadalmi ünnepek tarka sorrendben követik egymást.
- Svájc vasúton, autón és repülőgépen minden oldalról gyorsan és kényelmesen elérhető.

Készségesen nyujtanak felvilágosítást és adnak prospektusokat az utazási irodák és a Budapesten lévő Svájci Idegenforgalmi Központ.

AZ 1939. ÉV NAGY ESEMÉNYE A
SVÁJCI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ZÜRICHBEN
MÁJUSTÓL OKTÓBER VÉGÉIG

A lévai cserkésztalálkozás

Lévának kettős ünnepe volt december 4-én. Húszévi otthontalanság után régi fiai, öreg diákjai tértek meg falai közé és a csonka haza cserkészei látogattak el a lévai cserkészekhez első testvéri találkozóra. Volna bőven mondanivalója az öreg diáknak is, de hadd legyen a szó most a cserkészkrónikásé.

Reggel még ködös, nyirkos az idő, amikor a 120 főből álló csapat a nyugatin gyülekezik. Itt vannak a 18. Lóczyak zenekarostul, a 26-osok, képviselést küldött a 2., 90. és 426. csapat. Az egész országot Udvarhelyi parancsnok úr, a 18-asok szeretett Guszti bá'-ja vezeti; a 26-osokkal Tyúkos atya indul. Az út Szobig még csak ismerős, de az Ipolyon túl kevesen jártak. Van is nézegetés jobbra, balra a jól fűtött vasúti kocsi ablakának üvegén át.

Párkányánán van idő az átszállásra. A zenekar fel is áll hamarosan s a néhány héttel ezelőtt még idegen szótól hangos pályaudvaron magyar nóta zeng magyar cserkészek hangszerein. Ki is bújnak az irodákból a vasútasok. S egy fiatal forgalmista lelkendezve fut a cserkészek csoportja felé. A Lóczyak öreg cserkésze; az ismerős hangok csalták ki.

Majd lassú döcögéssel megindul a vicinális Léva felé. Elhagyjuk a bényi avarsanókat. Mögöttünk van már az oroszokai cukorgyár is s Nagysalló vérről szentelt földjének is üdvözlést intettünk már. Alsóvárad közelében vashídon

dübörög át a vonat a Garam fölött. Faragó Ede bá' — mert ő is itt van a Szövetség képviselőjében, hogy kivegye a lévai és garamlöki cserkészek fogadalmát — boldogan, könnyes szemekkel magyaráz. Már látszik Léva, a Siklóshegy, az olévai szőlők, a báti parton a tanítóképző gyönyörű épülete a várórony romja.

Léva. Az állomáson ott áll a lévai cserkészek Koháry csapata s a garamlöki falusi cserkészfiúk csoportja. Rövid, de annál bensőségebb kölcsönös üdvözlés után a városba indulunk. A déli csendet patogó zeneszó veri fel, s kíváncsi fejekkel telnek meg az ablakok. Az út Léva főútjára, s a Kossuth-terre, a város központjába vezet. Köröskörül emeletes épületek, köztük a tetszetős városház.

A nemrég emelt országzászló körül felállnak a csapatok. Faragó Ede beszél. Szava szívekbe markol s könnyekbe csuklik. A szülőföld szent ihlete lebeg fölötté. Majd egy pesti kis cserkészfiú elmondja a törvényt és következik a fogadalomtétel. Húsz évi némaságra ítélt magyarok fiai hangosan, szívből esküsznek fel a magyarabb magyarságra.

Majd a három zászló kerül átadásra. És felcsendül a húsz évig titkon dúdolt, üldözött Himnusz. A köd elszállt,

Lévai és budapesti cserkészek a lévai országzászló előtt

a ború kitisztult s a távoli, garampartii hegyekből lecsapó csipős, friss szellő veszi szárnyaira a Lóczyak térzenéjét.

De akadnak már türelmetlenkedők. S összegubognak a pesti meg a lévai fejek délutáni program megbeszélésére. Előbb még a tanítóképzőben berendezett szállásra vonulunk. A lévaiak derék parancsnoka, Szabó Vilmos kalauzol. Ő készítette el fiaival mindent. Egy kicsit elfullad a léleg-

zetünk, mire a magaslaton épült intézethez érünk. De egészen eláll a szívverésünk, amikor belépünk. Megdöbentő látvány tárul elénk. Csak a csupasz falakat látjuk a Trianon előtti Magyarország legszebb tanítóképzőjéből. Seholy egy pad, egy szekrény, egy könyv. Üres, kifosztott az egész épület. De mégse. Összetört zongorákat találunk, a klaviatúra szétszórva hevert a padlón. A hűrok megtépve, talán hogy magyar dal ne zengjen rajtuk!

E fojtogató ürességből a városba menekülnek vissza a cserkészek. Mindenki siet. Lévaiak és pestiek egymásba karolva járják a városka népes utcáit. A piarista cserkészek a régi rendházat keresik

fel elsőnek. Idegenek vették birtokukba; most magyar katona néz ki az ablakon. A piarista kis templom még nyitva. Benézünk. A régi, a húsz év előtti.

Amott egy csoport a vár felé siet. Az idő nagy multat vésett a köveire. Itt járt Bors vezér. Védekezett a tatárok ellen. Dózsólt falai közt Balassa Menyhárt. Támadta török, védte Dobó s vezért Ocskay, Vak Bottyán. Romjai csúcán most háromszínű zászló leng és vidám cserkészek másznak a tetejére, hogy végig tekintsenek a városon s az észak felé terülő síkot záró hegyeken.

Este táborútre várja a cserkészeket és a lévai cserkészszülőket a Katolikus Kör meg a helyisége.

Zeng a nóta. És megindul a dalcselekmény hallott és tiltott szavak hangzanak és vidám cserkészek lévai anekdotákat mondanak a híres lúdfertárról meg a repülő lévai kocáról.

10-re jár az idő, mire a vendégcserkészek megindulnak szállásuk felé. Már nem is találják olyan ijesztő mert megtalálták a lévaiak szívét. Aztán csend borul a városra. Talán a pesti cserkészek álmoképei is arról beszélnek, hogy lesz itt újjáépítés s a lelkek újjáépítésében a cserkészeknek is jut majd részük.

De az éjtszaka rövid. Már itt is a reggeli, amelyről Szabó parancsnok úr gondoskodott. Még át kell adni a könyveket, amelyeket a Szövetség küldött s maguk a csapatok is hoztak. Volt egy kis kocsira való. Hogyisne! Hiszen a budapesti Fáy-diákok is küldtek egy sereg könyvet a lévai gimnáziumnak s a könyveket is a Lóczyak cipelték örömmel.

Még egy meleg készszoftás, s elindulunk. Az élet lüktetése megindult már a kis város utcáin, de egy pillanatra megáll, hogy mosolyogva búcsút intsen a pesti cserkészeknek. Visszontlátásra Léva, magyarok végvára! Janson Vilmos

A „Gárda“ felvonul Léván

A 18. Lóczy-zenekar térzenét ad Léván

TRIUMPH szélvészgyors, minőségi írógépekkel nyerték az 1937. évi országos gyorsgépiró verseny bajnokságát első és második helyen. Üzembiztos, gyors, rendkívül tartós.

Díjtalánul bemutatja: **TRIUMPH írógépek vezérképvelele**
BUDAPEST, VI, PODMANICZKY U. 1. TELEFON: 11-54-53

10 peres szünet.

(Engelmann Géza bácsi viceel)

Zoli: Ugyan kérlek, hogyan jöhetnék leggyorsabban a múzeum állattárába?
Pali: Ha kitömeted magadat!

Őrsvezető: Dönci, miért tisztítod az ablaküveget csupán a belső felén?
Dönci: Alásan jelentem, — hogy mi kiláthassunk, de az erre menők ne nézhessenek be.

Parancsnok: Ejnye Sanyi, mit csináltál már megint, hogy úgy össze vagy karmolva?
Sanyi: Tegnap hurcolkodtunk és én vittem a macskát.

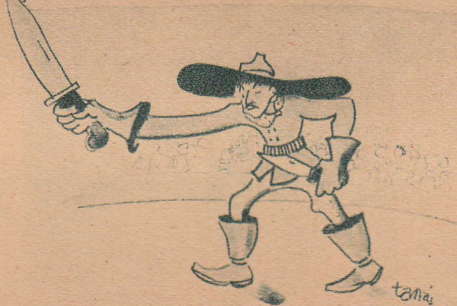
— Miért nem szabad a főzésnél segédkező Lacinak énekelni?
— Mert a szakács jelentette a parancsnok úrnak, hogy olyan hamisan énekelt, hogy a tej összefutott tőle.

... És mondjad kérlek, a cserkészzenekar összes tagjait a zenekar közreműködésével temetik?
— Nem mindannyit, — csak a halottakat!

Farkaskölyök: Bácsi kérem, vegye meg tőlem a Robinson Crusoe-t.
Antiquárius: Fiam, én csak egész könyvtárakat veszek.
Farkaskölyök: Akkor rendben van. Ez az én egész könyvtárom!

— Te azt mondtad, hogy a Zoli úgy játszik zongorán, mint Dohnányi és most kislül, hogy a „Kutya kutya tarkát” is alig tudja hibanélkül lejátszani.
— Pedig ő is két kézzel játszik, akár csak Dohnányi.

A cirkuszban egy kisdobáló lép fel. A kécek hajszálynjira a partnere mellett járódnak a deszkába.

A halotti csendben a karzatról megszólal egy srác:
— Pacer! Még eddig egyszer sem találta el!

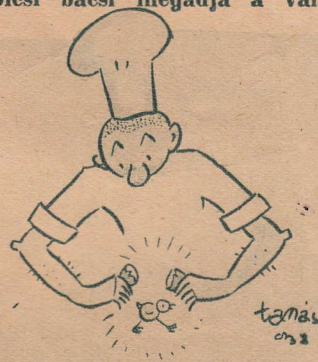
— Parancsnok úr kérem, úgy-e ebben az üvegben hajolaj van?
— Dehogy te szerencsétlen, folyékony enyv van benne.
— No akkor már nem esodálkozom azon, hogy a kis öcsi, akinek a haját bekentem vele, nem tudja levenni a kalapját.

Őrsvezető: Jóska, már megint későn jöttél az összejövételre?! Fogadni mennek, hogy még a saját temetéséről is le fogsz késni.

Bíró: Tehát maga azt állítja, hogy a tehenet nem lopta, hanem az magától jött az istállójába? De hiszen a tehen a jászolhoz volt kötve, talán magamagát kötözte oda?
Vádlott: Ugy van bíró úr! A cirkuszban talán már látott bíró úr olyan lovat, melyik feloldozta a kötélcsomót. Ez a tehen meg, meg tudja kötni.

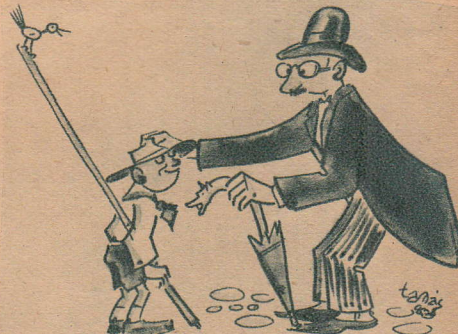
— Ejnye Pista, ez nem eserkészhez méltó eljárás. Te almát eszel és a kis öcsédnek nem adsz belőle.
— Parancsnok úr kérem, neki adtam az összes magokat. Ha elfüلتeti őket, egész éven át ehetik belőlük.

Polesi bácsihoz levelet intéz egy cserkész, melyben azt kérdi: „Meddig kell ülnie a kotlósnak, míg a tojásokat kikölti?”
Polesi bácsi megadja a választ a

„Magyar Cserkész“-ben: „Kis csirkénél 3 hétig, kis kaesáknál 4 hétig.
Két hónap múlva levelet kap, melyben ez áll: „Köszönöm a felvilágosítást. A kotlós 3 hétigült a tojásokon, de kis csirkék nem keltek ki. Mivel kaesákra nem volt szükségem, a tojásokat eladtam itt táborozó eserkészeknek.

Farkaskölyök: Parancsnok úr kérem, igaz az, hogy a nagy halak megesszik a kicsiket, például a szárdiniát?
Parancsnok: Persze, hogy igaz.
Farkaskölyök: Hát akkor hogyan nyitják ki a pléhdobozt?
A tanár úr megszólalt a Vilmos esászár úton egy arra haladó cserkészt:
— Fiam, merre van itt a Cserkészház?

— Második utca balra, a Nagy-Sándor utca, ott tessék befordulni és már messziről látható a felírás és a bolt cég-táblája.
— Jól van, leülhetsz!

A Magyar Cserkészszövetség Hivatalos Lapja. Előfizetési ára egy évre 2 pengő 80 fillér, amely egyszerre küldendő be. Egyes szám ára 28 fillér. Csekk számla 31.428. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V, Nagy-Sándor utca 6. Cserkészház. Szerkesztésért és kiadásért felelős: Kosch Béla dr. Kiadja a Magyar Cserkészszövetség.

Nyomatott Tolnai Nyomdai Müintézet és Kiadóvállalat R.-T. mélynyomó körforgógépein, Budapest, VII, Dohány utca 12.

MCSSZ

09/15153/ 2/2

Kedves Mamák és Papák!
 A derek magyar csekkésfiük az elmúlt válságos
 időkben teljesített jó munkájukkal alaposan kiemelték
 a Karácsonyi ajándékot a Csekkészboltból

Csekkészbolt
 a Csekkészházban
 Nagy-Sándor-ú.
 6.

Csekkészbolt
 Rákóczi-út
 67.

MARTON

VIDÉKIEK! Rendeljünk a 34.383. sz. csekklap hátán, ez díjmentes. —
 Minden rendelést azonnal postára adunk! Ne rendelj az utolsó pillanatban!
 Kívánatra ingyen küldjük új képes téli árjegyzékünket!